

החברה לישראל בע"מ

**דוחות כספיים
לשנה שנסתיימה ביום
31 בדצמבר 2003**

תוכן העניינים

<u>עמוד</u>	
1-23	דוח הדירקטוריון
24	דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות
	הדוחות הכספיים
25-26	מאזן מאוחד
27-28	מאזן החברה
29	דוח רווח והפסד מאוחד
30	דוח רווח והפסד החברה
31	דוח על השינויים בהון העצמי
32-33	דוח מאוחד על תזרימי המזומנים
34-35	דוח החברה על תזרימי המזומנים
36-98	באורים לדוחות הכספיים
99-108	פרטים על שיעורי ההחזקות בחברות הקבוצה
109-126	דוח תקופתי

דוח הדירקטוריון של החברה לשנת 2003

תאור התאגיד וסביבתו העסקית

החברה לישראל בע"מ (להלן - החברה) הינה חברת השקעות הפועלת ביזום, קידום ופיתוח של עסקים בישראל ובחו"ל, וכן מעורבת בניהול חברות הקבוצה.

החברה מוחזקת על-ידי קבוצת עופר בשיעור של כ- 57% (נכון ליום חתימת הדוחות) ועל-ידי בנק לאומי לישראל בע"מ בשיעור של כ- 20%. בחודש פברואר 2003 שונה מבנה ההחזקות על-ידי הצדדים השונים בקבוצת האחים עופר (ראה בפרק אירועים שונים בשנת החשבון ולאחר תאריך המאזן).

לחברה אסטרטגיה שנועדה להתאים את המבנה העסקי של החברה למציאות העסקית בישראל ובעולם, תוך מגמה להרחיב את פריסתה וחזירתה של הקבוצה לשווקים בינלאומיים בתחומי הייצור והשיווק.

לאחר שלוש שנים של שפל בכלכלה העולמית מסתמן שינוי מגמה בשווקים הבינלאומיים בתחומים בהם פועלת החברה: בתחום הדשנים, הספנות והסמיקונדקטור.

החברה ניצלה את שנות השפל לפעולות של רה ארגון והתייעלות, שיפור תזרים המזומנים ורכישות אסטרטגיות בתחומי הדשנים והספנות.

הקבוצה פועלת בעיקר בענפי הכימיקלים, הספנות, האנרגיה, הטכנולוגיה המתקדמת והתקשורת באמצעות מערך של חברות מוחזקות. מטה החברה מספק, באמצעות חברה מאוחדת בשליטה מלאה, שרותי ניהול וכן מעורבות פעילה בתכנון האסטרטגי ופיתוח עסקי בחברות המוחזקות.

דוח דירקטוריון זה מוגש כחלק מהדוח התקופתי לשנת 2003 ובהנחה שבפני הקורא מצויים גם יתר חלקי הדוח התקופתי האמור.

להלן תיאור תמציתי של הענפים:

כימיקלים

כימיקלים לישראל בע"מ (כ"ל) [שיעור ההחזקה, נכון ליום חתימת הדוחות, כ- 52.9%]

כ"ל הינה קבוצה רב לאומית הפועלת בעיקר בתחומי הדשנים והכימיקלים המיוחדים, בארבעה מגזרים - דשנים, מוצרים תעשייתיים, מוצרי תכלית ומטלורגיה.

כ"ל וחברות בקבוצת כ"ל הוכרוזו בישראל כמונופול בתחומים מסוימים.

פעילות כ"ל מתבססת בעיקרה על אוצרות הטבע שבים המלח - אשלג, ברום, מגנזיום ומלח, ובנגב - פוספטים ואבן גיר, הכל על סמך זיכיונות ממדינת ישראל וכן על מיכרות אשלג באנגליה ובספרד. קבוצת כ"ל עוסקת בהפקת אוצרות טבע אלה, במכירתם ברחבי תבל, וכן בפיתוח, ייצור ושיווק של מוצרי המשך המבוססים על חומרי גלם אלו.

לקבוצת כ"ל מפעלי ייצור ברחבי העולם, בין היתר בישראל, הולנד, גרמניה, צרפת, ספרד, סין, אנגליה, ארה"ב וארצות נוספות. לצד פעילות הייצור מחזיקה קבוצת כ"ל מערך משרדי שיווק, מסופים, מחסנים ומרכזי הפצה בישראל ובעולם.

פעילות קבוצת כ"ל מחוץ לישראל הנה בעיקר בייצור מוצרים המשתלבים או מתבססים על פעילות כ"ל בישראל, או בתחומים קרובים לה. כ- 60% מהפעילות היצרנית מתבצעת בישראל ומעל 90% מתוצרת כ"ל נמכרת מחוץ לישראל. לקבוצת כ"ל אין תלות מהותית בלקוח, בספק, או במקורות חומר גלם שאינם כלולים בזיכיונות שניתנו לקבוצת כ"ל.

כ"ל הינה קבוצה רב לאומית וככזו, תוצאותיה העסקיות מושפעות הן מהמגמות בכלכלה העולמית והן מהשתנות תנאי הסחר והמימון ומתנודות בשערי החליפין.

הביקוש למוצרי קבוצת כ"ל מושפע מהביקוש למוצרים חקלאיים בסיסיים ומהמצב הכלכלי במדינות המפותחות.

חלק הארי של מכירות כ"ל מבוצע במט"ח, בעיקר בדולר ובאירו. כרבע מהעלויות הינן בשקלים. לפיכך, לפיחות או לתיסוף ריאלי בשער החליפין הממוצע של השקל לעומת הדולר יש השפעה על הרווחיות של כ"ל. שינויים בשערי החליפין של הדולר לעומת מטבעות אירופאיים והיין היפני, משפיעים אף הם על התוצאות התפעוליות, הוצאות המימון והוצאות המס.

בשנת החשבון המשיכה קבוצת כ"ל להתמודד עם ההאטה בכלכלה העולמית ועם ההתייקרויות במחירי האנרגיה, חומרי גלם עיקריים (בעיקר גופרית) ומחירי ההובלה הימית, לצד התיסוף בשער השקל לעומת הדולר. מאידך, נהנתה קבוצת כ"ל משיפור מסוים בביקושים במגזר הדשנים ומהתיסוף בשערי האירו, הלירה שטרלינג והיין לעומת הדולר, וכן מירידה בשערי הריבית הדולרית.

קבוצת כ"ל נוקטת צעדים להתאמת מדיניות השיווק והייצור לתנאי השוק העולמי, התמקדות בשיפור תזרימי המזומנים, גיוון מקורות המימון והתמדה בנקיטת פעולות להתייעלות ולחסכון.

כ"ל (המשך)

קבוצת כ"ל בוחנת מעת לעת מהלכים שונים בשוק ההון ובכלל זה גם רישום ניירות ערך למסחר וגיוס הון, בישראל או מחוץ לישראל. לאחרונה החלה כ"ל בהיערכות לגיוס אפשרי בארצות הברית כאמור. הגם שאין לדעת אם גיוס הון או רישום כאמור יצאו לפועל, שוקלת כ"ל, למועד הדוח, לבצע גיוס הון אשר עשוי להתבצע במחצית השניה של 2004. למועד דוח זה, לא התקבלה כל החלטה בנושא ובין היתר טרם הוחלט לגבי מבנה ההנפקה ותנאיה.

ספנות

צ"מ חברת השיט הישראלית בע"מ (צ"מ) [שיעור ההחזקה, נכון ליום חתימת הדוחות, כ- 97.5%]

צ"מ עוסקת בתובלה בינלאומית משולבת המציעה שירותי תובלה גלובליים בעיקר בהובלת מכולות, בקווים סדירים המאופיינים בפזר גיאוגרפי רחב ולרוב בפקידה שבועית. בנוסף, פועלת צ"מ בהובלת מטענים קונבנציונליים, צובר, מטעני קירור ומכוניות. בנוסף לפעילות הספנותית מספקת צ"מ שירותים נלווים הכוללים: שילוח בינלאומי בים ובאוויר, שירותי תובלה יבשתיים, קונסולידציה, הפצה ואחסנה וזאת בעיקר באמצעות החברות המאוחדות והכלולות שלה.

מרכיב הכנסות צ"מ מפעילות בין נמלים זרים היווה כ- 83% מסך ההכנסות מפעילות ספנותית.

נכון ליום המאזן, מפעילה צ"מ 82 אניות, מהן 25 אניות בבעלות (מתוכן 5 בבעלות משותפת), השאר בחכירה, לפי הצורך.

לצורך פעילותה משתמשת צ"מ בכ- 260,000 מכולות ונגררים, מהן כ- 124,000 בבעלות ובחכירה הונית והשאר בחכירה תפעולית.

ענף הספנות בו פועלת צ"מ הינו ענף תחרותי מאוד, בו אמצעי הייצור (האניות) הינם ניידים, ניתן להעבירם מאזור לאזור וכל חברת ספנות רשאית לפעול כמעט בצורה חופשית בכל המדינות. במטרה לייעל את פעילותה העסקית ולשפר את רמת השירות, פועלת צ"מ באמצעות שיתופי פעולה עם חברות ספנות אחרות.

בשנת החשבון היה שיעור ההחזקה של החברה בצ"מ, כ- 48.9% ולאחר תאריך המאזן, רכשה החברה מהמדינה את כל החזקותיה בצ"מ בשעור של כ- 48.6% (ראה גם בפרק שינויים בתיק ההשקעות).

אנרגיה

בתי זיקוק לנפט בע"מ (בז"ן) [שיעור ההחזקה 26%]

בז"ן והחברות המאוחדות שלה עוסקות בעיקר בזיקוק נפט גלמי, ייצור מוצרי דלק, מוצרים לתעשייה הפטרוכימית, חומרים ארומטיים וממיסים המשמשים בתעשיית הכימיה והפלסטיקה וייצור שמנים בסיסיים ושעווה.

מתקני החברות בקבוצת בז"ן משולבים במתקני בז"ן ומהווים מפעלי המשך.

בז"ן הינה החברה היחידה בארץ העוסקת בזיקוק נפט גלמי, בייצור מוצרי דלק שונים וחומרי זינה לתעשייה הפטרוכימית, ובאספקת שירותי זיקוק נפט גלמי ולפיכך הינה מונופול על פי חוק ההגבלים העסקיים. לבז"ן שני בתי זיקוק, האחד בחיפה והשני באשדוד, העובדים בתאום והתלויים זה בזה. בנוסף לכך מספקת בז"ן שירותי כח ומים (בעיקר חשמל וקיטור) למספר תעשיות הסמוכות למפעלה בחיפה.

בז"ן משתמשת בשירותי איחסון, הזרמה וטעינה המסופקים ע"י תשתיות נפט ואנרגיה בע"מ וקצא"א בע"מ. לאחר שנת החשבון נכנסו לתוקף תעריפי תשתית חדשים במשק הדלק, אשר השפעתם על בז"ן אינה מהותית. ראוי לציין כי תעריפי תשתית הנוגעים לפריקה והולכה של נפט גלמי, לא השתנו באופן מהותי והם גבוהים לאין ערוך מהתעריפים המקובלים בחו"ל.

במטרה לעמוד בשינויים הצפויים בתקני הבנזין ותמהיל המוצרים המשתנה בשוק המקומי עם כניסתו של הגז הטבעי, אישר דירקטוריון בז"ן השקעות של כ- 62 מליון דולר בהקמת מתקן איזומריזציה וכן נבחנת השקעה בהקמת תחנת כח באשדוד על בסיס גז טבעי.

בדבר זיכיון בז"ן ופיצול מתקני בז"ן, ראה בפרק השפעת גורמים חיצוניים ואחרים.

טכנולוגיה מתקדמת

טאואר סמיקונדקטור בע"מ (טאואר) [שיעור ההחזקה, נכון ליום חתימת הדוחות, כ- 21.8%]

טאואר הינה יצרן עצמאי של מעגלים משולבים בגיאומטריות 1.0 עד 0.18 מיקרון ומספקת שירותי ייצור משלימים ותמיכה בתכנון. בנוסף לטכנולוגיות ייצור דיגיטליות ב-CMOS מציעה טאואר פתרונות מתקדמים לייצור זיכרונות בלתי נדיפים, שבבים מעורבי אותות וחיישני CMOS לצילום דיגיטלי. לטאואר שני מתקני ייצור המבטיחים הענקת שירות ברמה גבוהה ללקוחותיה: FAB1 מייצר בטכנולוגיות מ-1.00 עד-0.35 מיקרון והינו בעל כושר ייצור חודשי של עד 16,000 פרוסות סיליקון בקוטר 150 מ"מ וזאת בהתחשב בתמהיל המוצרים הקיים המבוסס גם על טכנולוגיות מיוחדות שפיתחה טאואר ובמיקוד פעילות הייצור של המפעל בתהליכי ייצור מתקדמים בהתאם לדרישות לקוחותיה. המפעל החדש - FAB2 החל לייצר בטכנולוגיית 0.18 מיקרון ומטה וכושר הייצור החודשי בו מתוכנן להגיע עד 33,000 פרוסות סיליקון בקוטר 200 מ"מ (נכון ליום 31 בדצמבר 2003, כ- 8,500 פרוסות סיליקון בחודש). מוצרי טאואר משולבים במוצרים אלקטרוניים שבשימוש במגוון שווקים, ביניהם מחשבים ומערכות משרד ממוחשב, ציוד תקשורת ומוצרי צריכה אלקטרוניים. לקוחותיה העיקריים של טאואר הם חברות סמיקונדקטור.

טאואר התקשרה בהסכמים לתכנון והקמת FAB2 וכן במספר הסכמים והסדרים שלובים להעמדת מימון ל-FAB2, כולל הסכמים והסדרים עם שותפים טכנולוגיים ועסקיים, משקיעים פיננסיים, בנקים ומרכזי השקעות בישראל.

ברבעון השלישי של שנת החשבון החלה טאואר בהפעלת FAB2 ובאספקת מוצריה בייצור סדרתי בטכנולוגיה של 0.18 מיקרון ללקוחותיה. בעקבות כך, בין היתר החלו בזקיפת פחת והפחתות.

השלמת הקמת המפעל, דהיינו הגעה למלא כושר הייצור, צפויה להיות בסוף שנת 2006.

בדבר תביעה כנגד טאואר, החברה לישראל ודירקטורים בטאואר, ראה בפרק אירועים שונים בשנת החשבון ולאחר תאריך המאזן.

תקשורת

בהתאם לאסטרטגיה העסקית של החברה, מבצעת החברה השקעות בתחום התקשורת.

בשנת 2002 רכשה החברה 33% מהון המניות ומהחובות של חברה אירופית העוסקת במתן שירותי גישה לאינטרנט לתאגידים ולרשתות פרטיות וכן מספקת שירותי MANAGED SECURITY, CO-LOCATION, WEB HOSTING.

בשנת החשבון עלתה החברה בשיעור ההחזקה בחברה לכ- 61.4% (ראה גם בפרק שינויים בתיק ההשקעות).

שינויים בתיק ההשקעות

א. טאואר

(1) בשנת החשבון, הגיעו טאואר, החברה לישראל - טכנולוגיות (איסיטק) בע"מ (להלן - איסיטק), חברה בבעלות ובשליטה מלאה של החברה, השותפים האסטרטגיים העיקריים בטאואר ושותף נוסף בטאואר (להלן - המשקיעים) להסכמות לתיקון הסכמיהם עם טאואר בקשר עם התשלום בגין אבן הדרך החמישית, על פיהם, הוסר התנאי של השגת אבן הדרך והוסרו התניות אחרות שטאואר לא עמדה בהן.

(2) בהתאם לתיקון ההסכמים, השלימו המשקיעים בשנת החשבון את כל השקעתם בטאואר בהתאם להסכם המקורי עליו התחייבו, בסך של כ- 41 מיליון דולר ב- 2 חלקים (מתוכם סך של כ- 7.3 מיליון דולר על ידי איסיטק).

(3) בתמורה לחלק הראשון של ההשקעה בסך של כ- 24.6 מיליון דולר (מתוכם סך של כ- 4.4 מיליון דולר על ידי איסיטק) קיבלו המשקיעים מניות רגילות של טאואר לפי מחיר מניה של כ- 3 דולר למניה.

בעקבות ההשקעה ירד חלקה של איסיטק בטאואר מכ- 28.5% לכ- 26.8%. הפסד ההון שנגרם לקבוצה בסך של כ- 9.3 מיליון ש"ח, נכלל בדוחותיה הכספיים של החברה לשנת 2002.

(4) בגין החלק השני של ההשקעה בסך של כ- 16.4 מיליון דולר, הנפיקה טאואר מניות למשקיעים, לאחר תאריך המאזן, לפי מחיר של 7 דולר למניה (המתבסס על המחיר למניה בהנפקה לציבור (ראה סעיף 5 להלן)).

(5) לאחר תאריך המאזן בחודש ינואר 2004 הנפיקה טאואר, באמצעות תשקיף שפורסם לציבור בארה"ב, כ- 11.4 מיליון מניות רגילות במחיר של 7 דולר למניה ובתמורה נטו של כ- 75.2 מיליון דולר. (כולל מימוש חלקי של האופציה שניתנה לחתמים).

בעקבות ההנפקה לציבור, ולאחר הנפקת ההון למשקיעים בגין החלק השני של אבן דרך 5, ירד חלקה של איסיטק בטאואר לכ- 21.8% ויווצר לקבוצה רווח הון של כ- 7 מיליון דולר.

(6) בהתאם לתיקון ההסכמים ניתנה לשותפים האסטרטגיים העיקריים אופציה להמיר, במהלך חודש ינואר 2006, סך של עד 13.2 מיליון דולר מתוך הסכומים שנקפו כמקדמות על חשבון רכישת מוצרים, למניות רגילות של טאואר במחיר שיתבסס על המחיר הממוצע של מניות טאואר בתקופה של 15 ימי מסחר הקודמים ליום 31 בדצמבר 2005.

שינויים בתיק ההשקעות (המשך)

א. טאואר (המשך)

- (7) השותפים האסטרטגיים העיקריים הסכימו לדחות את ניצול המקדמות על חשבון רכישת מוצרים, להם יהיו זכאים בגין רכישותיהם בשנים 2004 עד 2006 ובתמורה ניתנה להם אופציה להמיר כל סכום שיכול להיות מנוצל מתוך המקדמות בכל רבעון בשנים אלו למניות של טאואר בהתבסס על מחיר ממוצע של מניית טאואר בבורסה באותם מועדים. לחילופין סכומים שלא הומרו למניות כאמור לעיל, ישולמו על ידי טאואר ביום 31 לדצמבר 2007. סכומים אלו ישאו ריבית בשיעור של ליבור + 2.5% שתשולם באופן שוטף.
 - (8) בחודש נובמבר 2003 הגיעה טאואר להסכמה עם הבנקים בדבר תיקון הסכמי האשראי שלה למימון FAB2. במסגרת תיקון ההסכמים נתנה החברה לישראל לבנקים מכתב התחייבות כחלק מההסדרים שנדרשו על ידם להעמדת רשת בטחון על ידי בעלי המניות העיקריים של טאואר כתנאי להמשך מתן מימון על ידי הבנקים לטאואר.
 1. במכתב ההתחייבות נקבע, כי רשת הבטחון שתועמד על ידי החברה לישראל מתייחסת להתחייבות טאואר לגייס הון נוסף בסך של 152 מליון דולר עד ה-31.12.2005 (בהתאם למועדים ולתנאים, כאמור בהסכם האשראי) (להלן - ההון הנוסף).
 2. על פי מכתב ההתחייבות, רשאים הבנקים, בתנאים מסויימים, לדרוש מטאואר לצאת בתשקיף לבעלי מניותיה בדרך של זכויות לרכישת אגרות חוב ניתנות להמרה למניות טאואר וכן הקצאת אופציות לרכישת מניות בטאואר והכל בתנאים שנקבעו במכתב ההתחייבות. סכום ההנפקה לא יעלה על הסכום אותו לא הצליחה טאואר לגייס בהתאם למחויבותה לבנקים עד לאותו מועד. החברה לישראל התחייבה כלפי הבנקים כי תממש את מלוא זכויותיה ואף תרכוש בהנפקה פרטית ניירות ערך כאמור בגין אותם בעלי מניות שלא יממשו את זכויותיהם, כך שבתום ההנפקה ובתוספת הסכומים שיעמידו הבנקים כאמור להלן, יגויסו מלוא הסכומים אותם היה על טאואר לגייס כאמור לעיל.

באם טאואר לא תצליח לפרסם תשקיף במועדים הנדרשים, תשקיע החברה בטאואר בדרך של הנפקה פרטית של אגרות חוב ניתנות להמרה לפי אותם תנאים שהיו נכללים בהנפקה לציבור.

 3. הסכום הכולל של התחייבות החברה להשקיע בטאואר בהתאם למכתב ההתחייבות לא יעלה על סך של 50 מליון דולר. במכתב ההתחייבות נקבע, כי השקעות של בעלי מניות עיקריים מסוימים בטאואר, אם תבוצענה, יחשבו כמילוי התחייבות החברה לעניין מכתב ההתחייבות (כפי שפורט במכתב ההתחייבות).

ההתחייבות של החברה במכתב ההתחייבות ניתנת כנגד התחייבות הבנקים להעמיד, במקביל לביצוע השקעה על ידי החברה, מימון נוסף לטאואר, בסכום של עד 43 מליון דולר (בנוסף לאשראי בסך 500 מליון דולר שנקבע בהסכם האשראי). במכתב ההתחייבות נקבע, כי הבנקים יעמידו את המימון כאמור, באופן יחסי לסכומים אותם תעמיד החברה ובעלי מניות מסויימים, כך שכנגד כל 50 דולר שתעמיד החברה ואתם בעלי מניות, יעמידו הבנקים אשראי נוסף לטאואר בסך 43 דולר.

בכל מקרה, לא מחוייבת החברה להשקיע יותר מאשר 50/93 מהסכום אותו יש לגייס באותו מועד (לרבות חלקה בגין מימוש זכויותיה כבעלת מניות).

 4. במכתב ההתחייבות נקבע, בכפוף לתנאים הנקובים במכתב ההתחייבות, כי סכומים מסויימים שתבחר החברה להשקיע בטאואר בין בהנפקה לציבור ובין בהנפקה פרטית גם אם הבנק לא יפעיל את זכותו להפעלת רשת הבטחון יובאו בחשבון לענין הסכום הכולל של התחייבותה על פי כתב ההתחייבות, והשקעתה זו תחשב כחלק מההון הנוסף.
 5. מכתב ההתחייבות יפקע במוקדם מבין המועדים הבאים: (א) השלמת גיוס סך של 152 מליון דולר על ידי טאואר כהון נוסף, כמוגדר בהסכם האשראי של טאואר; (ב) בתאריך 30.6.2006; (ג) במועד בו השקיעה החברה (ובעלי המניות העיקריים של טאואר) סך של 50 מליון דולר על פי תנאי רשת הבטחון.
 6. הסכם האשראי של טאואר עם הבנקים כולל בין היתר התניה ולפיה מכירת מניות בטאואר בכמויות העולות על הנקוב בהסכם מקנות לבנקים זכות להעמדה לפרעון מיידי של האשראי שניתן לטאואר. ההתניה האמורה כוללת הקטנת כמות המניות שמכירתן הוגבלה באופן הדרגתי על פני השנים. בכל מקרה לא ייכללו בהגבלה זו ניירות ערך של טאואר שתרכוש החברה או חברות בקבוצתה לאחר חתימת מכתב ההתחייבות.
 7. טאואר הסכימה לשפות את החברה בסכום של עד 100 מליון דולר, עבור הוצאות ונזקים בגין תביעות שיגרמו לחברה כתוצאה מהתחייבותה כלפי הבנקים להענקת רשת הביטחון.
 8. נכון ליום חתימת הדוחות הכספיים, בעקבות גיוס סכום של כ- 83.1 מליון דולר שהתקבלו בטאואר (באמצעות התשקיף כמצויין בסעיף (5) וסכומים נוספים), קטנה יתרת התחייבות החברה על פי מכתב ההתחייבות הנ"ל לסך של כ- 37.0 מליון דולר.
- (9) טאואר פנתה למרכז ההשקעות בבקשה לאשר את התוכנית העדכנית להקמת FAB2, לאור העובדה שתקופת ההשקעות של FAB2 תאריך מעל ל- 5 שנים ממועד קבלת האישור המקורי ממרכז ההשקעות. הנהלת טאואר מעריכה בהתבסס על דיונים שקיימה עם מרכז ההשקעות, כי השגת הסדרים משביעי רצון בנושא זה היא סבירה.

שינויים בתיק ההשקעות (המשך)

- ב. ברבעון הראשון של שנת החשבון, מכרה קול 1 השקעות בתקשורת (ח.ל.) בע"מ (להלן - קול 1) את מלוא החזקותיה (40%) בחברת RSL COM FINLAND OY בתמורה לסך של כ- 14 מליון אירו (מזה 3.2 מליון אירו חוזר הלוואות בעלים). לקבוצה נוצר רווח נטו, לאחר מס, בסך של כ- 46 מליון ש"ח.
- ג. בחודש יולי 2003, השקיעה איסיטק סך של 1.5 מליון דולר בהון המניות של אורן סמיקונדקטור אינק. (להלן - אורן). בנוסף, המירה החברה הלוואות בעלים בסך של כ- 2.5 מליון דולר, למניות של אורן. בעקבות ההשקעה והמרת הלוואה, עלה חלקה של הקבוצה בהון אורן מכ- 17.7% לכ- 23.5% ונוצר עודף עלות על שווי מאזני בסכום של כ- 2.7 מליון דולר, אשר יוחס לנכסים בלתי מוחשיים. ההשקעה באורן הוצגה, עד העליה בשיעור ההחזקה, לפי שיטת העלות והחל מהרבעון השלישי של שנת החשבון מוצגת ההשקעה לפי שיטת השווי המאזני.
- ד. בשנת החשבון העבירה החברה סכום של כ- 7.3 מליון דולר ל- Sorbie Holdings Ltd (להלן - Sorbie) כהלוואת בעלים. לאחר תאריך המאזן העבירה החברה ל- Sorbie סכום נוסף של כ- 3.5 מליון דולר כהלוואת בעלים.
- ה. בחודש אוקטובר 2003 התקשרו Sorbie ו- PSINet Europe B.V. (להלן - PSINet), חברות כלולות של החברה (להלן יחד - החברות) בהסכם עם בעלי מניות אחרים בחברות (להלן - השותפים), לפיו רכשה Sorbie את מניותיה מהשותפים. כמו כן, העבירו השותפים לחברה ולבעלי המניות הנותרים ב- PSINet את מניותיהם ב- PSINet. השותפים קיבלו בתמורה שתי חברות מאוחדות של החברות. בעקבות העסקה עלה שיעור ההחזקה של החברה ב- Sorbie וב- PSINet לכ- 61.4%. החל מהרבעון הרביעי של שנת החשבון אוחדו הדוחות הכספיים של החברות בדוחותיה של החברה.
- ו. לאחר תאריך המאזן, בחודש פברואר 2004, רכשה החברה את כל מניות המדינה בצים חברת השיט הישראלית בע"מ (להלן - צים) בשיעור של כ- 48.6% מהון המניות של צים וזאת בתמורה לסכום כולל של כ- 506.4 מליון ש"ח. בעקבות הרכישה, מחזיקה החברה בכ- 97.5% מהון המניות של צים. החברה הגישה הצעה לרכישת ההחזקות של מותר בעלי המניות בצים, המחזיקים יחדיו בכ- 2.5% מהון המניות של צים. בעקבות הרכישה נוצר לחברה עודף עלות על שווי מאזני בסכום של כ- 41 מליון ש"ח.
- ז. בדבר מימוש האופציה למכירת בתי זיקוק לנפט בע"מ, ראה בפרק השפעת גורמים חיצוניים ואחרים.

המצב הכספי

- סך המאזן ליום 31 בדצמבר 2003 הסתכם בסכום של כ- 15,822 מליון ש"ח לעומת סך של כ- 16,229 מליון ש"ח אשתקד.
- סעיף השקעות, הלוואות ויתרות חובה לזמן ארוך ליום 31 בדצמבר 2003 הסתכם בסכום של כ- 1,601 מליון ש"ח לעומת סך של כ- 1,553 מליון ש"ח אשתקד.
- התחייבויות לזמן ארוך הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2003 בסכום של כ- 6,104 מליון ש"ח לעומת סך של כ- 6,433 מליון ש"ח אשתקד.
- ההון החוזר ליום 31 בדצמבר 2003 הסתכם בסכום של כ- 196 מליון ש"ח לעומת הון חוזר שלילי של כ- 308 מליון ש"ח אשתקד.
- תזרימי המזומנים שנבעו מפעילות שוטפת הסתכמו בשנת החשבון בסך של כ- 1,914 מליון ש"ח לעומת סך של כ- 1,635 מליון ש"ח אשתקד וסך של כ- 1,277 מליון ש"ח בשנת 2001.
- תזרימי המזומנים ששימשו לפעילות השקעה, הסתכמו בשנת החשבון בסכום של כ- 687 מליון ש"ח, לעומת סך של כ- 1,079 מליון ש"ח אשתקד וסך של כ- 632 מליון ש"ח בשנת 2001.

מקורות המימון של החברה וחברות המטה

היקף ההתחייבויות הפיננסיות של החברה וחברות המטה שבבעלות ובשליטה מלאה (להלן - חברות המטה) ליום 31 בדצמבר 2003 הינן כ- 2,311 מליון ש"ח.

סך ההשקעות באמצעים נזילים של החברה וחברות המטה הסתכמו ליום המאזן בסכום של כ- 741 מליון ש"ח, המושקעים ברובם במלוות ממשלתיים שקליים וצמודי מדד ובאגרות חוב דולריות לתקופות קצרות ובינוניות.

בשנת החשבון פרעו החברה וחברות המטה חלויות שוטפות של הלוואות לזמן ארוך בסך של כ- 413 מליון ש"ח (כולל סך של כ- 85 מליון ש"ח שאמורים היו להפרע עד דצמבר 2004).

בשנת החשבון מיחזרה החברה הלוואה לזמן ארוך וקבלה הלוואה בסך של כ- 35.5 מליון דולר לפירעון בתשלום אחד בשנת 2009.

בשנת החשבון מיחזרה חברה במטה הלוואה לזמן ארוך וקבלה הלוואה בסך של 32.5 מליון דולר לפירעון בתשלום אחד בשנת 2008.

בשנת החשבון מכרה חברה במטה כ- 71.2 מליון ש"ח ע.ג. אגרות חוב ניתנות להמרה במניות החברה בתמורה לסך של כ- 69 מליון ש"ח.

לאחר תאריך המאזן מיחזרה החברה אשראי שנתקבל למימון רכישת מניות כימיקלים לישראל בע"מ בסך של 200 מליון ש"ח באמצעות הנפקה פרטית של אגרות חוב לגופים מוסדיים לתקופה של 5 שנים.

תוצאות הפעילות

החברה סיימה את שנת החשבון ברווח של כ- 325 מליון ש"ח, לעומת הפסד של כ- 299 מליון ש"ח אשתקד.

את הרבעון הרביעי של שנת החשבון סיימה החברה ברווח של כ- 75 מליון ש"ח, לעומת הפסד של כ- 214 מליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

להלן הגורמים שהשפיעו על התוצאות בשנת החשבון:

- א. כימיקלים לישראל בע"מ (להלן - כי"ל) - סיימה את שנת החשבון ברווח של כ- 451 מליון ש"ח, לעומת רווח של כ- 404 מליון ש"ח אשתקד.
- ב. צים חברת השיט הישראלית בע"מ (להלן - צים) - סיימה את שנת החשבון ברווח של כ- 204 מליון ש"ח, לעומת הפסד של כ- 40 מליון ש"ח אשתקד.
- ג. בתי זקוק לנפט בע"מ (להלן - בז"ן) - סיימה את שנת החשבון ברווח של כ- 220 מליון ש"ח, לעומת הפסד של כ- 109 מליון ש"ח אשתקד.
- ד. טאואר סמיקונדקטור בע"מ (להלן - טאואר) - סיימה את שנת החשבון בהפסד של כ- 500 מליון ש"ח לעומת הפסד של כ- 225 מליון ש"ח אשתקד.
- ברבעון השלישי של שנת החשבון החלה טאואר בהפעלת FAB2 ולפיכך החלה זקיפת הוצאות הפחת וההפחתות שהסתכמו בסכום כולל של כ- 163 מליון ש"ח במחצית השניה של השנה.
- במחצית השניה של שנת החשבון כללה החברה את חלקה בהפסדי טאואר בסך של כ- 98 מליון ש"ח ומנגד הקטינה את ההפרשה לירידת ערך השקעתה בטאואר (שבוצעה בשנת 2002) באותו סכום.
- חלקה של החברה בהפסדי טאואר שנכללו בשנת החשבון הסתכמו לכ- 40 מליון ש"ח, נטו.
- ה. הוצאות המימון בחברות הקבוצה העיקריות ירדו בשנת החשבון, בעיקר בשל הירידה בשיעור הריבית הדולרית. בדוח המאוחד הסתכמו הוצאות המימון בשנת החשבון בסכום של כ- 116 מליון ש"ח לעומת הוצאות של כ- 359 מליון ש"ח אשתקד.
- ו. ללא הוצאות/הכנסות חד פעמיות, הסתכם הרווח לשנת החשבון בסכום של כ- 385 מליון ש"ח לעומת רווח של כ- 23 מליון ש"ח אשתקד.

להלן הגורמים שהשפיעו על התוצאות ברבעון הרביעי של שנת החשבון:

- א. כי"ל סיימה את הרבעון ברווח של כ- 60 מליון ש"ח, לעומת רווח של כ- 67 מליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.
- ב. צים סיימה את הרבעון ברווח של כ- 78 מליון ש"ח, לעומת רווח של כ- 22 מליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.
- ג. בז"ן סיימה את הרבעון ברווח של כ- 57 מליון ש"ח, לעומת רווח של כ- 40 מליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.
- ד. טאואר סיימה את הרבעון בהפסד של כ- 201 מליון ש"ח, לעומת הפסד של כ- 60 מליון ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד.
- ה. בתוצאות לרבעון הרביעי של שנת החשבון נכללו הוצאות חד פעמיות בסך של כ- 50 מליון ש"ח, לעומת הוצאות חד פעמיות של כ- 250 מליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. סך הרווחים הרגילים ברבעון הסתכמו בסך של כ- 125 מליון ש"ח, לעומת רווחים רגילים של כ- 36 מליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.
- כחברת השקעות, מושפעות התוצאות הכספיות של החברה מתוצאות החברות המוחזקות שלה וכן מרווחים/הפסדים חד פעמיים.

להלן הסבר תמציתי על התוצאות הכספיות של החברות המוחזקות העיקריות:

כימיקלים לישראל בע"מ

כ"ל סיימה את שנת החשבון ברווח של כ- 451 מיליון ש"ח, לעומת רווח של כ- 404 מיליון ש"ח אשתקד.

מכירות קבוצת כ"ל הסתכמו בשנת החשבון בסכום של כ- 9,944 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ- 8,674 מיליון ש"ח אשתקד ומהווה גידול של כ- 14.6%. הגידול במכירות משקף עליה במחזור הפעילות של מגזר הדשנים, ברובו כתוצאה מגידול כמותי ומעליות מחירים באשלג ובדשנים. בשנת החשבון אוחדו תוצאות חברת CLEVELAND POTASH LTD (להלן - CPL) לכל השנה בעוד שאשתקד אוחדו התוצאות רק החל מחודש מאי 2002. התיסוף בשער האירו לעומת הדולר תרם במידה רבה לגידול בהכנסות ממכירות באירופה. כן יש לציין גידול של כ- 25% במכירות לדרום אמריקה בשל מכירות גבוהות של אשלג ודשנים לברזיל.

הרווח הגולמי בשנת החשבון הגיע לכ- 31.4% מהמכירות לעומת כ- 31.7% מהמכירות אשתקד. עליית מחירי האנרגיה והגופרית המשמש חומר גלם מרכזי בייצור חומצה זרחתית ודשני הפוספט, שינוי בתמהיל מכירות מוצרי הברום, ירידה ברווחיות בחלק ממוצרי התכלית ותיסוף השקל לעומת הדולר, השפיעו לרעה על הרווח הגולמי.

בתחום ההוצאות חל גידול בהוצאות מכירה ושיווק והוצאות הנהלה וכלליות. העליה מוסברת בגידול בכמויות הנמכרות, איחוד תוצאות CPL לכל השנה לעומת שבעה חודשים אשתקד, התייקרות עלויות ההובלה הימית והשפעת תיסוף השקל והאירו לעומת הדולר. חלק מהגידול קוּוּז על ידי פעולות התייעלות וארגון מחדש בקבוצה.

הוצאות אחרות בניכוי הכנסות אחרות הסתכמו בסכום של כ- 225 מיליון ש"ח. ההוצאות כוללות בעיקר הפחתת מתקני ייצור בסכום של כ- 94 מיליון ש"ח, הפרשה בגין פרישה מוקדמת של עובדים בסך של כ- 68 מיליון ש"ח והוצאות בגין נזקים לרכוש קבוע בסכום של כ- 35 מיליון ש"ח. אשתקד הסתכמו ההוצאות האחרות, נטו, בסכום של כ- 82 מיליון ש"ח.

הוצאות המימון קטנו בשנת החשבון בעיקר בשל ירידת שיעור הריבית הדולרית הממוצעת לשנה ומירידה ברמת ההתחייבויות הממוצעת לעומת אשתקד.

את הרבעון הרביעי של שנת החשבון סיימה כ"ל ברווח של כ- 60 מיליון ש"ח, לעומת רווח של כ- 67 מיליון ש"ח אשתקד. ברבעון הרביעי של שנת החשבון חל גידול במכירות בשיעור של כ- 17% לעומת הרבעון המקביל אשתקד. תוצאות הרבעון הרביעי של שנת החשבון הושפעו לרעה עקב עליית מחירי האנרגיה והגופרית, התיסוף בשער השקל לעומת הדולר, התייקרות ההובלה הימית ושינוי בתמהיל המכירות.

הוצאות אחרות בניכוי הכנסות אחרות הסתכמו ברבעון בסכום של כ- 178 מיליון ש"ח לעומת סך של כ- 18 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

צים חברת השיט הישראלית בע"מ

צים סיימה את שנת החשבון ברווח של כ- 204 מיליון ש"ח, לעומת הפסד של כ- 40 מיליון ש"ח אשתקד. את הרבעון הרביעי של שנת החשבון סיימה צים ברווח של כ- 78 מיליון ש"ח, לעומת רווח של כ- 22 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. כמות המכולות שהובלה בשנת החשבון עלתה בכ- 19.4% לעומת הכמות שהובלה בשנת 2002 והסתכמה בכ- 1.8 מיליון מכולות. תוספת הכמות תרמה כ- 290 מיליון דולר להכנסות החברה בשנת 2003.

ברבעון הרביעי של שנת החשבון היתה עליה בהיקף ההכנסות בסכום של כ- 67.4 מיליון דולר בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד.

דמי ההובלה הממוצעים עלו בכ- 5% לעומת דמי ההובלה הממוצעים בשנת 2002.

ההוצאות המשתנות עלו בכ- 18.4% לעומת שנת 2002. הגידול בכמות המכולות שהובלו בשיעור גבוה יותר מהגידול בהוצאות המשתנות, נובע בעיקר מצעדי התייעלות. הוצאות דמי החכירה בשנת החשבון עלו בכ- 38% לעומת שנת 2002 והסתכמו בכ- 235 מיליון דולר לעומת כ- 171 מיליון דולר בשנת 2002. בשל הגידול בסחר העולמי שגדל בכ- 10% כל שנה מאז שנת 2001 ובשל החוסר באניות שנבע מהיצע נמוך, עלו בצורה חדה מחירי חכירת האניות.

בחודש פברואר 2003 התקשרה צים בחוזים לרכישת אניות מכולה במחיר 46.2 מיליון דולר ולחכירת 2 אניות מכולה לתקופה של 10 שנים עם אופציה להארכת התקופה. במהלך שנת 2004 ותחילת שנת 2005 צפויות להיכנס לשרות שתי אניות בבעלות ו- 5 אניות חכורות לתקופה של 10 שנים עם אופציה להארכת התקופה.

לאחר תאריך המאזן התקשרה צים בהסכם לרכישת שתי אניות מכולה במחיר של 23.5 מיליון דולר כל אחת. על פי ההסכם, האניות יוחכרו עם רכישתן לחברה המוכרת לתקופה של שנתיים.

טאואר סמיקונדקטור בע"מ

טאואר סיימה את שנת החשבון בהפסד של כ- 500 מליון ש"ח, לעומת הפסד של כ- 225 מליון ש"ח אשתקד. ברבעון השלישי של שנת החשבון החלה טאואר בהפעלת FAB2 ולפיכך החלה זקיפת הוצאות הפחת וההפחתות שהסתכמו בסכום כולל של כ- 163 מליון ש"ח במחצית השניה של השנה.

בשנת החשבון הסתכמו המכירות של טאואר בסכום של כ- 269 מליון ש"ח, לעומת סך של כ- 227 מליון ש"ח אשתקד. עלות המכירות הסתכמו בסכום של כ- 536 מליון ש"ח לעומת סך של כ- 294 מליון ש"ח אשתקד. הגידול בעלות המכירות מוסבר בחלקו על-ידי זקיפת הפחת וההפחתות.

את הרבעון הרביעי של שנת החשבון סיימה טאואר בהפסד של כ- 201 מליון ש"ח, לעומת הפסד של כ- 60 מליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הוצאות המימון הסתכמו בשנת החשבון בסכום של כ- 43.0 מליון ש"ח לעומת סך של כ- 9 מליון ש"ח אשתקד.

בדבר תיקוני ההסכמים של טאואר עם השותפים האסטרטגיים העיקריים שלה ובדבר תיקון הסכמי האשראי של טאואר עם הבנקים ראה בפרק שינויים בתיק ההשקעות.

בתי זיקוק לנפט בע"מ

בז"ן סיימה את שנת החשבון ברווח של כ- 220 מליון ש"ח לעומת הפסד של כ- 109 מליון ש"ח אשתקד.

מקטע הזיקוק סיים את שנת החשבון ברווח מפעולות בסך של כ- 138 מליון ש"ח לעומת הפסד מפעולות של כ- 185 מליון ש"ח אשתקד.

את הרבעון הרביעי של שנת החשבון סיים מקטע הזיקוק ברווח מפעולות של כ- 50 מליון ש"ח לעומת רווח מפעולות של כ- 2 מליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

ברבעון הרביעי של שנת החשבון, חלה ירידה בביקוש למזוט ולסולר הסקה שקוזה, במלואה על-ידי עליה בביקוש לבנזין, סולר וקרוסין. סך כל צריכת הדלקים השנתית עלתה ב- 22% לעומת אשתקד.

עם סיום המלחמה בעירק, ירד מחירה של חבית נפט גולמי מסוג BRENT מרמת שיא של כ- 34 דולר לחבית ברבעון הראשון והתייצב ברבעון השני על כ- 28-22 דולר לחבית. היחלשותו של הדולר ביחס למטבעות הקשים האחרים והצהרת OPEC בדבר קיצוצי תפוקה גרמו למחירי הנפט הגולמי לעלות לטווח העליון של "סל OPEC" ברבעון השלישי.

החורף בארה"ב ובאירופה והמשך הלחץ שמפעיל OPEC על השוק מחד, מול הגדלת התפוקה (העירקית וזו של 5 מפיקות הנפט האחרות, אשר אינן חברות בארגון), אשר מיתנה את עלית המחירים מאידך, גרמו לעליה נוספת במחירי הנפט הגולמי ברבעון הרביעי למחיר ממוצע של כ- 30 דולר לחבית BRENT, כאשר המינימום ברבעון עמד על כ- 28 דולר לחבית.

מחירה הממוצע של חבית נפט בשנת החשבון היה כ- 29 דולר בהשוואה לכ- 25 דולר אשתקד, וכ- 30 דולר ברבעון הרביעי בהשוואה לכ- 27 דולר ברבעון המקביל אשתקד.

המרווח מפעולות זיקוק - דולר לטון

	ינואר-מרס	אפריל-יוני	יולי-ספטמבר	אוקטובר-דצמבר	ינואר-דצמבר
2003	23.0	17.5	16.5	21.6	19.7
2002	4.0	13.2	10.6	17.3	11.1

בשנת החשבון חלה עליה בהוצאות התפעול, האחזקה, ההנהלה והכלליות בחלקן בשל הגידול בהוצאות הפחת בעיקר עקב הפעלת מתקנים חדשים. הגידול בהוצאות קוזה בחלקו מירידה בהוצאות השכר.

חלקה של בז"ן ברווחי החברות המוחזקות הסתכם בשנת החשבון בסכום של כ- 11 מליון ש"ח לעומת סך של כ- 2 מליון ש"ח אשתקד.

תוצאות השנה כללו הכנסות מימון בסכום של כ- 83 מליון ש"ח לעומת הוצאות מימון של כ- 78 מליון ש"ח אשתקד, התנודתיות הגבוהה בהוצאות המימון בין השנים, נובעת בעיקר מהשפעת פיצחות/תיסוף ריאלי של השקל ביחס לדולר.

הוצאות המיסים בשנת החשבון הסתכמו בסכום של כ- 107 מליון ש"ח לעומת הטבת מס של כ- 97 מליון ש"ח אשתקד.

חשיפה לסיכוני שוק ודרך ניהולם

כחברת השקעות חשופה החברה לשינויים בערכן של החברות בהן השקיעה. ערכן של חברות אלו מושפע לפעמים ממחירים יחסיים למחירי חברות הנסחרות בבורסות וירידת מחירי מניות אלו עלול להשפיע לרעה על ערכן של השקעות הכלולות בדוחות הכספיים ועל תוצאות פעולותיה של החברה.

התמקדות החברה בהשקעה במספר מצומצם של חברות מגביר את חשיפת החברה בגין השקעה בכל חברה.

מרבית פעילות חברות הקבוצה חשופה לתחרות. בין המתחרים נמצאות חברות מהמובילות בתחומן בעולם.

החברה משקיעה בחברות בתחום הטכנולוגיה המתקדמת. השקעות בתחומים אלו כרוכות ברמת סיכון גבוהה, בין היתר, בשל:

- אי הוודאות הכרוכה בהשלמת פיתוחים טכנולוגיים מתקדמים.
- העדר בטחון כי המוצרים אכן יפותחו, וכי ימצאו שווקים למוצרים אלו, כמו גם לאי הוודאות להמצאות מקורות מימון מספיקים להשלמת הפיתוחים ופיתוח השווקים.
- אי הוודאות לכך שעד להשלמת הפיתוחים והתחלת שיווקם לא ימצאו טכנולוגיות חלופיות או תקנים אחרים בחברות אלו שיאיינו את הפיתוחים בחברות אלו.
- בתחום זה קיימת בד"כ תלות גבוהה באנשי מפתח מסויימים כמו גם בהשגת עובדים מתאימים נוספים.

חלק ניכר מפעילות חברות הקבוצה מתבסס על זיכיונות מהמדינה, הנחוצים להן לשם פעילותן.

חלק ממוצרי חברות הקבוצה מאופין ברמת סיכון גבוהה לאלה העלולים להיחשף להם הן במהלך היצור והן במהלך הובלתם, אחסונם והשימוש בהם. בנוסף, חלק מהמוצרים הנם בעלי פוטנציאל של נזק סביבתי, לרבות בכל הקשור לשפכים, פליטות לאויר ולפסולת הנוצרת במהלך היצור וכתוצאה מכך ליצירת זיהומים והצורך בניקויים תוך יצירת עלויות לאותן חברות. כמו כן, קיימת סכנה לתביעות של נזקי גוף בגין חשיפה לחומרים.

בתקנוני חלק מחברות הקבוצה קיימת מניית מדינה מיוחדת המקנה זכויות מיוחדות למחזיק בה.

החברה ביחד עם חברות הנחשבות בשליטתה, נמנות על "קבוצת לוויים" של בעלי שליטה בחברה בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים. לאור גודלה של קבוצת לוויים זו, היקף האשראי שהיא נזקקת לו וגודלה של המערכת הבנקאית המקומית, תתכן השפעה על אפשרותן של החברות לגייס מקורות מימון מקומיים.

בתקופת הדוח פרסם הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל תיקון למגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לוויים (הוראה מס' 313).

התיקון כולל בין היתר: הרחבה בהגדרת קבוצת לוויים והיא תכלול גם לוויים שקיימים ביניהם קשרים מהותיים, נקבע גם, כי אדם שולט בתאגיד גם אם הוא מחזיק בשיעור הגדול ביותר של אמצעי שליטה מסוג כלשהו וכן בוטל הסעיף שאיפשר פיצול חבות של קבוצת לוויים המורכבת מחברה מוחזקת בשליטה משותפת או שותפות של כמה בעלי שליטה.

הנהלת החברה אינה יכולה להעריך בשלב זה את השפעת ההוראה על ההתחייבויות הפיננסיות לבנקים של הקבוצה.

חלק מפעילות חברות הקבוצה בישראל ובעולם טעונה אישור ו/או רישום ו/או רישוי בהתאם לחוקים ולתקנות, ולאמנות בינלאומיות.

חברות מסוימות בקבוצה חשופות לתנודתיות בשוק העולמי במחירי חומרי הגלם או תשומות אחרות המשמשות לפעילותן ובמחירי המכירה של המוצרים או השירותים המסופקים על ידן.

חלק מחברות הקבוצה מפעילות את מפעליהן בשבתות ובימי חג, והפעלה זו טעונה קבלת היתר הגורמים המוסמכים.

ענף הספנות העולמי מאופיין במחזוריות של גאות ושפל בפעילות הסחר, אשר עשויה להביא לתנודתיות בתוצאות של חברות הפועלות בענף זה.

פעילות צים מאופיינת בתלות בפעילות בנמלים, ובהתאם לכך, שביתות ועיצומים בנמלים עלולים להשפיע לרעה על תוצאות פעילותה.

למעלה ממצאת האוניות בצי צים הינן בחכירה לתקופות שונות והמשך הארכה של הסכמי חכירה של אניות בגודל הרצוי תלויה בזמינות האוניות מאותו סוג.

מחירי חכירת אוניות, כמו גם מחירי הדלקים (המהווים גורם מהותי בעלויות התפעול של צים) אינם בשליטתה של צים.

כ- 49% מסך כל המכירות של בז"ן בשנת 2003 הינם ל- 4 לקוחות עיקריים. (בשנת 2002 כ- 61% ל- 5 לקוחות עיקריים).

מדיניות מחירי המכירה של בז"ן, נקבעת בצווים סטטוטוריים.

כניסת הגז לשימוש בישראל יחייב השקעות מהותיות בבז"ן או מציאת פתרונות חלופיים על ידה להתמודדות עם הקטנת שוק התזקינים המקומי.

חשיפה לסיכוני שוק ודרך ניהולם (המשך)

פיצול מתקני בז"ן לבעלויות נפרדות - ראה להלן.

פעילותה של טאואר כרוכה בשינויים טכנולוגיים תכופים. המפעל הנוכחי (FAB1) יכול לייצר בטכנולוגיות של 0.35 מיקרון ומעלה. יכולת התחרות של טאואר בטווח ארוך תלויה בהרחבת הייצור ב-FAB2, אשר מייצר בטכנולוגיות של 0.18 מיקרון ומטה.

בפעילותה של טאואר מרכיב ההוצאות הקבועות הינו חלק ניכר מהוצאות הייצור ולפיכך היא חייבת להפעיל את קווי הייצור שלה בהיקף ייצור גבוה כדי להיות רווחית.

טאואר תלויה במספר קטן של לקוחות. ההאטה המתמשכת בכלכלה העולמית גורמת לירידה בביקושים למוצריה ושירותיה של טאואר ובשל כך לירידה במחירי המכירה של המוצרים, השירותים וחוסר וודאות באשר למועד ולהיקף הביקושים למוצריה.

ענף המוליכים למחצה מתאפיין בשינויים מהירים המחייבים פיתוח שווקים למוצריה ושירותיה, בין היתר בשל שינוי בהתפתחות טכנולוגיות, שינוי בסטנדרטים תעשייתיים, שינוי בדרישת לקוחות, אורך חיים קצר של המוצרים בשילוב עם ירידת מחירים למוצרים בוגרים.

טאואר תלויה, בין היתר, בהשגת מימון מהבנקים על פי תנאים ולוחות זמנים מוגדרים בהסכמי האשראי עם הבנקים.

טאואר מגייסת מימון על-ידי הנפקת הון אשר גורם לדילול חלקם של בעלי המניות הקיימים בטאואר.

סיכוני שוק

סיכונים החלים על החברה

החברה רואה בהשקעה בכ"ל כהשקעה אשר נמדדת בדולר. בהתאם לכך, ההלוואות שנשלחה החברה למימון החזקה זו הינן הלוואות בעיקר בדולר. השפעת השינויים בשער הדולר על ההתחייבויות במט"ח של החברה וחברות המטה שלה, המממנות השקעות בחברות שדוחותיהן מותאמים לדולר, נזקפת לקרן הון ולפיכך אינם משתקפות בתוצאות העסקיות. למרות האמור, עשויים לחול הפרשים הנובעים בעיקר מהפרשים בעיתוי קבלת ההלוואות, פירעון ומחזור. החברה מגנה חלקית מפני חשיפה זו באמצעות מכשירים פיננסיים ובכללם, ביצוע עסקאות מטבע וגזרים בבנקים מסחריים (כגון עסקאות FORWARD דולר/ש"ח ואופציות דולר/ש"ח).

במסגרת הסכמי ההלוואות קיימות התחייבויות ליחסים פיננסיים מסויימים ובכללם יחס מינימלי בין שווי הבטוחות ליתרת האשראי. הבטוחות שניתנו הינם מניות בכ"ל ושווין לענין ההסכמים נגזר ממחירן בבורסה ומשער הדולר.

עיקר פעולות המימון של החברה בדולרים הינה בשיעור ריבית המשתנה מידי רבעון או 6 חודשים. בהקשר לכך קבעה החברה מדיניות של הגנה על ההלוואות בריבית משתנה, בהיקף הנקבע מידי פעם, לפיה קיבעה או יצרה תחום והגבלה על שיעור הריבית. נכון ליום 31 בדצמבר 2003, היקף עסקאות הגנה הינו כ- 135 מיליון דולר כאשר הן בשיעור ריבית מקסימלי של 5.5% ובריבית מינימלית של כ- 2.6%. בעסקאות אלו נקבע כי הן תושהנה אם שיעור ריבית הליבור ל- 3 או 6 חודשים יעלה על 5.5%-7.5%.

מדיניות החברה באשר לאופן החזקת היתרות הפיננסיות הינה להשקיע יתרות אלו באפיקים בהם הסיכונים באשר לדרך השקעתם נמוכה והרכבן משתנה מעת לעת. נכון ליום 31 בדצמבר 2003, כ- 45% מיתרת הנכסים הפיננסיים הושקעו באפיק שקלי בעיקר באגרות חוב ממשלתיות, כ- 23% באפיק המדדי, בעיקר באגרות חוב ממשלתיות, כ- 23% באפיק הדולר בפקדונות לזמן קצר ובאגרות חוב קונצרניות בארץ ובחו"ל וכ- 9% באפיק המניות. הסיכונים הכרוכים בהשקעות אלו הינם: חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ובציפיות לשינויים בשיעורים אלו אשר מתורגמים לשיעורי אגרות החוב בבורסה, והחשיפה במסלול הדולרי הינה בשל אפשרויות לתיסוף של השקל.

ניהול הסיכונים בחברה נגזר ממדיניות הדירקטוריון והחלטות ועדת הכספים של הדירקטוריון והם מקבלים דיווח מעת לעת.

האחראי לניהול הסיכונים בחברה הינו סמנכ"ל הכספים ופרטים לגבי כלולים בדוח התקופתי.

מאזן הצמדה

ליום 31/12/2003

במליוני ש"ח

בדולר או צמוד לו	מט"ח אחר או צמוד לו	צמוד מדד	לא צמוד	אחר	סה"כ
772	1,054	319	859	2,512	5,516
10	34	42	18	10,202	10,306
2,596	1,466	8	1,215	35	5,320
3,728	871	487	375	957	6,418

רכוש שוטף

רכוש שאינו שוטף

התחייבויות שוטפות

התחייבויות לזמן ארוך

מאזן ההצמדה המאוחד אינו מהווה כלי במעקב על החשיפה לסיכוני השוק של החברה.

טבלת פוזיציות בנגזרים של החברה במאוחד ליום 31.12.03

ערך הוגן מליוני ש"ח		נקוב מליוני ש"ח		
SHORT	LONG	SHORT	LONG	
מעל שנה				
להגנה משינויים בשיעור רבית משתנה (LIBOR) על הלוואות דולריות				
				מוכר חשבונאית
-	13.5	-	1,340	אופציות CAP
-	(45.3)	-	1,209	אופציות FLOOR
-	(7.2)	-	234	חוזי רבית SWAP
עד שנה				
להגנה משינויים בשיעור ריבית משתנה (LIBOR) של הלוואות דולריות				
				מוכר חשבונאית
-	-	-	44	אופציות CAP
להגנה משינויים בשערי חליפין על תזרים מזומנים				
שקל / דולר				
-	-	-	101	אופציות רכש - מוכר חשבונאית
-	2.8	-	101	אופציות מכר - מוכר חשבונאית
-	(0.1)	-	44	אופציות רכש - לא מוכר חשבונאית
יורו / דולר				
(19.6)	-	333	-	אופציות רכש - מוכר חשבונאית
2.3	-	317	-	אופציות מכר - מוכר חשבונאית
(0.6)	-	42	-	חווה עתידי - מוכר חשבונאית
יין / דולר				
(2.1)	-	92	-	אופציות רכש - מוכר חשבונאית
0.7	-	92	-	אופציות מכר - מוכר חשבונאית
לירה שטרלינג / דולר				
(0.9)	-	20	-	אופציות רכש - מוכר חשבונאית
-	-	20	-	אופציות מכר - מוכר חשבונאית
-	(0.2)	-	5	חווה עתידי - מוכר חשבונאית
יורן / לירה שטרלינג				
-	0.2	-	11	חווה עתידי - מוכר חשבונאית
יין / יורו				
(0.1)	-	12	-	חווה עתידי - מוכר חשבונאית

סיכוני שוק (המשך)

סיכונים החלים על חברות מוחזקות

(סיכונים אלו מנוהלים ע"י החברות המוחזקות באופן עצמאי ומדווחים לדירקטוריונים של החברות)

כ"ל

חלק ממוצרי כ"ל וחלק מתשומותיה מאופיינים במחיר נתון, כאשר לכ"ל יכולת מוגבלת להשפיע על מחיר זה. הקבוצה חשופה לשינויים במחירים של מוצרים ותשומות אלו.

למחירים של מוצרי כ"ל, כמפורט לעיל, לא קיימים מנגנוני הגנה. קבוצת כ"ל מבטיחה חלק ממחירי ההובלה הימית על ידי חוזים לטווח ארוך. למועד הדווח אין לכ"ל הגנות בגין מחירי מזוט.

הדולר הוא המטבע העיקרי של הסביבה הכלכלית בה מנוהלות הפעולות של מרבית קבוצת כ"ל. החלק המכריע של הפעולות - מכירות, רכישת חומרים, הוצאות מכירה, שיווק ומימון וכן רכישת הנכסים הקבועים - נעשה במטבע חוץ, בעיקר בדולרים, ולכן משמש הדולר כמטבע המדידה והדיווח של כ"ל.

לכ"ל מספר חברות בנות מאוחדות בחו"ל שפעילותן עצמאית - אוטונומיות. מטבעות המדידה של חברות אלו הם האירו והפאונד.

חלק ממכירות כ"ל במטבעות שאינם דולר חושפות את כ"ל לשינויים בשערי החליפין של מטבעות אלו לעומת הדולר. הכנסות והוצאות של חברות מאוחדות בחו"ל שפעילותן עצמאית-אוטונומית במטבע מקומי שאינו דולר, אינן מהוות חשיפה, מאידך הכנסות והוצאות של חברות אלו בדולרים חושפות את חברות אלו לשינויים בשערי החליפין של הדולר לעומת מטבע הפעילות שלהן.

מדידת החשיפה של כ"ל כאמור הנה לאחר ניכוי הוצאות במטבע המכירה ולאחר ניכוי עודף הכנסות על הוצאות בדולרים של החברות שמטבע המדידה שלהן אינו הדולר. מדיניות כ"ל הנה להגן על חלק ניכר מחשיפה זו באמצעות מכשירים פיננסיים שונים, לרבות ניגזרים.

מחירי עסקאות מסוימות, על אף שאינן מתבצעות בדולר, מושפעים מהשינוי בשער הדולר לעומת השער של מטבע העסקה ומותאמים לשינוי בשער החליפין תוך תקופה קצרה. כ"ל אינה מגינה כנגד חשיפה זמנית זו.

חלק מעלויות תשומות כ"ל בישראל נקובות ומשולמות בש"ח. לפיכך חשופה כ"ל להתחזקות שער החליפין של הש"ח ביחס לדולר (ייסוף של השקל). מדיניות כ"ל היא להגן על חשיפה זו באופן חלקי. על פי תנאי השוק ותחזית התפתחות שער החליפין.

התוצאות לצורכי מס של כ"ל וחלק מחברות כ"ל נמדדות במטבע השונה מהדולר: בישראל שקלים מותאמים למדד המחירים לצרכן ובחו"ל מטבע מקומי. עקב כך חשופה כ"ל להפרש בין שיעור השינוי בשער החליפין של הדולר לבין בסיס המדידה לצורכי מס. כ"ל אינה מגינה על חשיפה זו.

לחברות כ"ל התחייבויות בשל סיום יחסי עובד-מעביד. התחייבויות אלו נקובות במטבע המקומי, ובישראל הן מושפעות גם מעליית המדד. לחברות כ"ל בישראל יעודות לכיסוי חלק מהתחייבויות אלו. יעודות אלו נקובות בש"ח ומושפעות מרווחי הקרנות בהן מושקעים הסכומים. כ"ל לא מגינה על חשיפה זו.

לכ"ל נכסים כספיים והתחייבויות כספיות במטבעות שאינם דולר או שאינם צמודים לדולר, ובהתאמה ביחס לגבי המטבע המקומי בחברות האוטונומיות בחו"ל (למעט האמור לעיל). ההפרשים בין הנכסים להתחייבויות במטבעות השונים יוצרים חשיפות. מדיניות כ"ל להגן (על מרבית החשיפה) מפני חשיפות אלו באמצעות מכשירים פיננסיים, לרבות ניגזרים.

לכ"ל חברות מאוחדות בחו"ל, שפעילותן עצמאית אוטונומית. היתרות המאזניות לסוף תקופה של חברות אלו מתורגמות לדולר לפי שער חליפין של הדולר ביחס למטבע הדיווח של החברות האמורות בסוף התקופה. יתרות מאזניות לתחילת התקופה וכן שינויים הוניים במהלך התקופה מתורגמים לדולר לפי שער החליפין בתחילת התקופה או בתאריך השינוי בהון בהתאמה. ההפרשים הנובעים מהשפעת השינוי בשער החליפין בין הדולר לבין מטבע הדיווח של החברות יוצרים חשיפה. השפעות חשיפה זו נזקפות במישרין להון העצמי. כ"ל לא מגינה על חשיפה זו.

לכ"ל הלוואות בריביות משתנות ועל כן קיימת חשיפה של התוצאות הכספיות (הוצאות מימון) בגין שינויי שיעורי ריבית אלה. כ"ל מגינה על חלק מחשיפה זו באמצעות מכשירים פיננסיים, לרבות ניגזרים.

ליום 31 בדצמבר 2003 לכ"ל אופציות (CAP) להבטחת תקרת שיעורי ריבית הליבור של 3% אשר מכסות סכום רעיוני של 30 מיליון דולר. כמו כן, רכשה כ"ל וכתבה אופציות ריבית אשר משמשות לקיבוע ריבית הליבור בטווח של 2% עד 6% (COLLAR). האופציות מכסות סכום רעיוני של 176 מיליון דולר, חלק מעסקאות אלו משלבות כתיבת אופציות אשר לפיהן, אם הריבית המשתנה מבוססת על הליבור תגיע ל- 6.5% אזי עסקאות אלו מבטלות באותה תקופה.

לאחר תאריך המאזן רכשה כ"ל אופציות (CAP) להבטחת תקרת שיעורי ריבית הליבור של 4% אשר מכסות סכום רעיוני של 100 מיליון דולר.

עסקאות הנגזרים נעשות עם תאגידים בנקאיים. לדעת כ"ל, לא צפוי סיכון אשראי בגינן. כ"ל אינה דורשת או מעמידה ביטחונות בגין ניגזרים אלה.

סיכוני שוק (המשך)

סיכונים החלים על חברות מוחזקות (המשך)

כ"ל (המשך)

חברות כ"ל עוקבות אחרי היקף החשיפות ושיעורי ההגנה בנושאים השונים באופן שוטף. מדיניות ההגנות בכל סוגי החשיפות נדונה בדיקטוריון של כ"ל ובדיקטוריונים של חברות כ"ל במסגרת התקציב השנתי. ועדות הכספים של חברות כ"ל מקבלות דיווח מדי רבעון במסגרת הדיון בתוצאות הרבעוניות כבקרה על יישום המדיניות ולצורך עדכון המדיניות, אם נדרש. הנהלות החברות מיישמות את המדיניות שנקבעה תוך התייחסות להתפתחויות בפועל ולצפיות בשווקים השונים.

כ"ל עושה שימוש במכשירים פיננסיים ונגזרים (מכשירי הגנה) למטרות הגנה בלבד. מכשירי ההגנה מנטרלים חשיפות הנוצרות לכ"ל כמתואר לעיל. לפיכך כ"ל כוללת את התוצאות הכספיות של עסקאות הגנה על נכסים והתחייבויות קיימים וכן על התקשרויות מוצקות לתוצאות מהנכסים וההתחייבויות עליהם הגנו. התוצאות הכספיות של שאר עסקאות ההגנה נזקפים להוצאות המימון.

צים

עיסוקה של צים הוא במתן שירותי תובלה בינלאומיים כאשר מרבית הכנסותיה נקובים בדולרים של ארה"ב וחלק מההוצאות הן במטבעות שונים. המטבע הפונקציונלי של צים הוא אפוא, הדולר. בהתאם לאופי הפעילות חשופה צים לסיכוני שוק המתייחסים לשינויים בשער החליפין של ארצות שונות בהן יש לצים פעילות וכן לשינויים בשערי החליפין של חלק מההלוואות לזמן ארוך הנקובים במטבעות שאינן הדולר של ארה"ב. בנוסף חשופה צים לשינויים במחירי דלק כבד. מרבית ההתחייבויות של צים הינם בדולר ארה"ב ולכן חשופה צים לשינויים בשער הריבית הדולרי (LIBOR). לתאריך המאזן רמת החוב בריבית משתנה הינה 87%.

צים עורכת ריכוז של החשיפה המטבעית על בסיס שנתי. במקרים בהם חלים שינויים תפעוליים משמעותיים צים מעדכנת את החשיפה. ההגנה מתמקדת רק במטבעות שיש בהן חשיפה כלכלית מהותית, הנסחרים בתנאי שוק הון משוכלל והנהלת צים החליטה להגן עליהן. במקרים אלה ההגנה מתבצעת בשעור שלא יפחת מ-50% מהחשיפה. כמו-כן, צים מגנה מאזנית על חלק מההלוואות לזמן ארוך. לצורך ניהול סיכוני מטבע נהגת צים להשתמש בעסקות אקדמה (FORWARD) באופציות מטבע ובעסקות החלפה (SWAP).

צים עורכת ריכוז של החשיפה לשינויים במחירי הדלק על בסיס שנתי. צים עושה שימוש בעסקות SWAP כדי להגן מפני השינוי.

בז"ן

פעילותה של בז"ן בתחום רכישת נפט גלמי, זיקוקו ומכירת מוצריו בשוק המקומי ובשוק הבינלאומי מעמידה את בז"ן בפני הצורך להתמודד עם סיכוני שוק הנובעים משינויים במחירי הנפט הגלמי והמוצרים המופקים ממנו, משינויים בשער החליפין של הש"ח ביחס לדולר של ארה"ב וכן משינויים בשיעורי הריבית והאינפלציה.

בז"ן עושה שימוש במכשירים פיננסיים, כולל מכשירים נגזרים כדי לצמצם את החשיפה לסיכונים אלה.

עסקות הנגזרים נעשות עם תאגידים בנקאיים וחברות בינלאומיות מובילות ולפיכך, לדעת בז"ן לא צפוי סיכון אשראי בגינן. בז"ן אינה דורשת או מעמידה בטחונות בגין נגזרים אלה למעט עסקות SHORT של נפט גלמי ומוצרים המתבצעות בבורסות בחו"ל (אירופה וארה"ב) בגינן מעמידה בז"ן בטחונות (MARGIN) לפי המקובל בשווקים אלו.

לבז"ן נוצרת חשיפה בעת קביעת המחיר לנפט הגולמי הנרכש ע"י בז"ן ומתקיימת עד לקביעת מחירי המכירה למוצרים המופקים, דהיינו חשיפה בגין מלאי נפט גולמי ומוצרים. חשיפה זו מחושבת מידי יום וכנגדה מבוצעת הגנה בחוזים עתידיים, עסקאות החלפה ואופציות. החשיפה המרבית בגין שינויי מחיר נפט גולמי ומוצרים, על-פי אישור דירקטוריון בז"ן, לא תעלה בכל נקודת זמן על 20 מליון דולר או מליון טון נפט גלמי, הנמוך מבין שניהם. בז"ן עושה שימוש בעסקאות SWAP המיועדות להגן על מרווחים עתידיים, העשויים להצטמצם כתוצאה משינויים במחירי הנפט הגלמי בשיעורים שונים משעור השינוי במחירי המוצרים המופקים ממנו.

בהתאם למדיניות בז"ן אשר אומצה בסוף השנה ויישומה החל לאחר תקופת הדוח, אין בז"ן מגנה על מלאי הגלם הבסיסי המוערך בכ- 600 אלף ט"מ. כמו כן הוחלט לעדכן את מחיר הייחוס באופן יומי, בהתאם לתנודתיות במחירים, כך שהשפעת השינוי היומי במחיר הנפט הגולמי על המלאי הפיזי והפוזיציות הפתוחות לא יגרם להפסד של יותר מ- 3 מליון דולר ובמצטבר שנתי הפסד שלא יעלה על 20 מליון דולר.

בז"ן פועלת בשוק הדלק שהינו שוק דולרי ועל כן חלק ניכר מנכסיה והתחייבויותה השוטפים הינם בדולרים או בהצמדה לדולר ומרבית האשראי לזמן ארוך הינו בדולרים, בעוד שדוחותיה הכספיים מוצגים בשקלים מותאמים למדד על פי גילויי דעת של לשכת רואי חשבון בישראל. מסיבות אלו בז"ן חשופה לסיכונים הנובעים משינויים בשער החליפין של השקל לדולר.

מדיניות בז"ן הינה להגן מפני חשיפה לשינויים בשער החליפין ברמת נכסים והתחייבויות שוטפים (כולל מלאי נפט גולמי ומוצרים) הבאים לביטוי בתזרימי המזומנים השוטפים ומהווה חשיפה כלכלית ולא להגן מפני חשיפה לשינויים בשער החליפין בגין התחייבויות ארוכות מועד אשר אינן באות לביטוי בתזרימי המזומנים בתקופת הדוח אך באות לביטוי בתוצאות העסקיות ומשפיעות על ההון המדווח ומהווה חשיפה חשבונאית. החשיפה הכלכלית מנוגדת לרוב בכיוונה לחשיפה החשבונאית. לצימצום החשיפה הנ"ל עושה בז"ן שימוש במכשירים פיננסיים כגון עסקאות אקדמה, עסקאות החלפה ומכירות מטבע בחסר.

סיכוני שוק (המשך)

סיכונים החלים על חברות מוחזקות (המשך)

בז"ן (המשך)

בהתאם למדיניות בזן אשר אומצה לאחר תקופת הדוח, כ- 60% מחשפת בז"ן תגודר באופן מלא ו- 40% הנותרים יגודרו בהתאם לטבלאות גידור דינמיות הנגזרות מתחזיות השוק לשינויים בשערי המטבע.

לבז"ן הלוואות והתחייבויות דולריות נושאות ריבית משתנה (לרוב 3 חודשים) המבוססת על ה-LIBOR והיא מגנה על החלק מחשיפה זו בעסקאות החלפה ובאופציות ריבית.

חלק ניכר מהוצאות הטיפול והאחזקה של בז"ן הינו, ע"פ זמן, צמודות למדד המחירים לצרכן. לאור הירידה בשיעור האינפלציה והתחזיות להמשך שיעור נמוך של אינפלציה, החליטה בז"ן לא להגן מפני חשיפה זו.

לבז"ן תיק השקעות בניירות ערך סולידיים בעיקר אג"ח צמודות מדד, השקעות צמודות למט"ח והשקעות שקליות. לא מבוצעות הגנה על ניירות הערך הנ"ל.

טאואר

טאואר פועלת בסביבה דולרית שכן עיקר הכנסותיה וחלק ניכר מרכישותיה מבוצעים בדולר.

טאואר חשופה לסיכוני שוק כתוצאה משינויים בשער הריבית על ההלוואות ושינויים בשערי חליפין של מטבעות בקשר עם השלמת הקמת FAB2.

טאואר מגנה מפני חשיפה זו באמצעות מכשירים פיננסיים שונים בעיקר עסקאות COLLAR וחוזי FORWARD.

טאואר חשופה לשינויים בשערי החליפין של השקל מעל הדולר ביחס לשיעור שינוי עלית מדד המחירים לצרכן בקשר עם אגרות החוב להמרה וכתבי האופציות שהנפיקה וזאת מאחר שההתחייבויות ע"פ אגרות החוב, שער ההמרה של אגרות החוב ומחירי המימוש של האופציות למניות, הינם בשקלים הצמודים למדד בעוד שטאואר עורכת את דוחותיה בדולרים. טאואר אינה מגינה מפני חשיפות אלו.

עיקר ההגנה מפני החשיפה לשינוי בשער החליפין מול הדולר הינם כנגד היוון בגין רכישות והתחייבויות בקשר לציוד להקמת FAB2 והשקל, בקשר לתקבולים או תשלומים בשקלים. טאואר מגנה מפני חשיפות אלו בעיקר בעסקאות FORWARD בהתאם לצרכים.

הסכמים והסדרים עם המדינה

מדינת ישראל היא בעלת מעמד בחברות הבאות לגביהן נקבעו הסדרים מסוימים כלהלן:

כ"ל: למדינת ישראל יש מניית מדינה מיוחדת בהון כ"ל ובמספר חברות מאוחדות שלה. מניית המדינה המיוחדת, מקנה לממשלה, בין היתר, זכויות מיוחדות בקבלת החלטות בעניינים כדלקמן:

מכירה או העברה של נכסי כ"ל החיוניים למדינה, שלא בדרך העסקים הרגילה.

פירוק מרצון או שינוי או אירגון מחדש של המבנה האירגוני של כ"ל או מיזוג (למעט מיזוגי תאגידים בשליטת כ"ל שאין בהם כדי לפגוע בזכויותיה או בכוחה של ממשלת ישראל כמחזיקת מניית המדינה המיוחדת).

רכישה או החזקה של מניות בכ"ל בשיעור של 14% או יותר מהון המניות המונפק של כ"ל.

רכישה או החזקה של 25% או יותר מהון המניות המונפק של כ"ל (לרבות השלמת החזקה עד 25%) גם אם נתקבלה בעבר הסכמה לגבי שיעור החזקה הנמוך מ-25%.

כל שיעור של החזקה של מניות בהון המניות של כ"ל, אשר מקנות למחזיק בהן את הזכות, היכולת או האפשרות המעשית למנות, במישרין או בעקיפין, מספר דירקטורים בכ"ל המהווים מחצית או יותר ממספר חברי הדירקטוריון בכ"ל כפי שהוא מונה בפועל.

הסכמים והסדרים עם המדינה (המשך)

צימ: ביום 27 בפברואר 2001, אושרה באסיפה הכללית שלא מן המניין של צים הגדלת ההון הרשום במניה אחת בת 0.03 ש"ח ערך נקוב לשם יצירת מניית מדינה מיוחדת, אשר תקנה למדינה זכויות לשם הבטחת ענייניה החיוניים, כמפורט בתקנה 5א' לתקנון ההתאגדות של צים.

מניית המדינה המיוחדת אינה ניתנת להעברה והיא נועדה להקנות למדינה זכויות מסוימות להבטחת ענייניה החיוניים של המדינה לרבות החזקת צי מינימלי. פרט לזכויות הצמודות לה, לא תקנה מניית המדינה המיוחדת למחזיק בה זכויות הצבעה או זכויות הונות כלשהן. במקרה של פיצול צים לשני תאגידים (צים ישראל וצים בינלאומי) תחזיק המדינה במניית המדינה רק בצים ישראל.

ביום 22 במרס 2001 החליט דירקטוריון צים להקצות את המניה הנ"ל, וזאת במועד שבו המדינה תמכור ותעביר את כל מניותיה (למעט מניית המדינה המיוחדת) בצים. באותו מועד יכנסו לתוקף שינויים תקנוניים מסוימים, בעיקר בקשר לצורכי מינוי דירקטורים בצים.

ביום 5 בפברואר 2004 מכרה המדינה את כל החזקותיה בשיעור של 48.6% מהון המניות של צים, לחברה. בהתאם לכך הקצתה צים לממשלה את מניית המדינה המיוחדת (ראה גם בפרק שינויים בתיק ההשקעות).

בז"ן: המדינה מחזיקה ב- 74% מהון המניות של בז"ן. בתקנון בז"ן מעוגנות זכויות מיוחדות לחברה, כל עוד היא מחזיקה רוב של סוגי מניות מסוימים בהון בז"ן, הכוללות בין היתר: זכות לקבלת דיבידנד בכורה צובר, זכות הצבעה בשיעור של 26%, זכות למנות רבע מהדירקטורים של בז"ן בדירקטוריון ובוועדותיו וזכות להתנגד לביצוע השקעות מסוימות בתנאים מסוימים. לחברה ולמדינה זכות סירוב ראשונה לרכישת המניות שמחזיק הצד השני.

השפעת גורמים חיצוניים ואחרים

א. זכיון בז"ן

בז"ן פועלת בהתאם לזכיון שקיבלה לבנות, להפעיל ולתחזק מתקנים ומפעלי עזר למטרת זקוק שמנים מינרליים. הזכיון קיבל תוקף של חוק על-פי פקודת אמנות השמן האנגלו-אירניות משנת 1938. תקופת הזכיון המקורית תמה באוקטובר 2003.

ביום 2.12.02 נחתם הסדר בין בז"ן, הממשלה והחברה לישראל בכל הנוגע לתקופה שלאחר תום הזכיון. על פי ההסדר, בתום תקופת הזכיון (18.10.03), יסתיימו כל זכויות בז"ן הנובעות מכוח הזכיון, ייכנס לתוקפו הסדר לפיו בכפוף לתנאי ההסדר, שעיקריהם מפורטים להלן, תהא בז"ן רשאית להמשיך ולהחזיק בנכסים שהחזיקה ערב תום הזכיון (להלן - הנכסים). ההסדר נערך ל- 25 שנים החל מיום 18.10.03 (להלן - התקופה הראשונה). לבז"ן או אם תפוצל לשני בתי זקוק נפרדים - לכל אחד מבתי הזקוק הנפרדים, הוקנתה אופציה להאריך את התקופה הנ"ל ב- 25 שנים נוספות, ובלבד שתודיע על כך לממשלה לא יאוחר משנתיים לפני סיום התקופה הראשונה.

בהסדר נקבע כי כל צד שומר לעצמו את הזכות לפנות לבית משפט לבירור המחלוקת בשאלה האם כל נכסי בז"ן חוזרים, מכוח הזכיון ההיסטורי, לבעלות המדינה חינום אם לאו, אך בכל מקרה, תיושם כל הכרעה שתתקבל בעניין זה רק בתום תקופת ההסדר (25 שנים או 50 שנים, לפי העניין). אם יינתן פסק דין חלוט, יהא כל צד רשאי ליישם את הוראותיו לעניין רישום הזכויות בנכסים ובלבד שעצם הרישום לא יהיה בו כדי לפגוע בתוקפן של יתר הוראות ההסדר ובזכותה של בז"ן לשעבד את הנכסים במהלך העסקים הרגיל שלה, בכפוף להוראות ההסדר. ההסדר הקנה למדינה זכות לרישום הערת אזהרה על תוכנו של ההסדר, על כל נכסי המקרקעין ולמחוק הערת אזהרה כאמור בכל עת. בכפוף להוראות אלה, לא יבוצע שינוי כלשהו ברישום הנכסים. בתקופת ההסדר רשאית בז"ן לבצע פעולות בנכסים במהלך העסקים הרגיל וההכרעה במחלוקת לגבי הנכסים תחול גם על התמורות מפעולות כאמור וכן על נכסים שתרכוש בז"ן בעתיד. עסקה בנכסים, למעט שעבוד במהלך העסקים הרגיל, שאינו עולה על תקופת ההסדר, טעונה אישור החשב הכללי, אשר יפעל בעניין זה בהתאם להחלטת ממשלה מס' 2796 מיום 25.11.02. המדינה ובז"ן רשמו הערות אזהרה על המקרקעין נשוא ההסדר.

במהלך תקופת ההסדר תשלם בז"ן לממשלה דמי הרשאה שנתיים בסכום קבוע של שלושה מליון דולר וסכומים שנתיים נוספים, התלויים ברווח השנתי של בז"ן, כדלקמן: 8% מהרווח השנתי לפני מס ודמי הרשאה בתחום 0-40 מליון דולר; ובנוסף, 10% מהרווח השנתי לפני מס ודמי הרשאה בתחום 40-70 מליון דולר; ובנוסף, 12% מהרווח השנתי לפני מס ודמי הרשאה בתחום 70-90 מליון דולר. בכל מקרה לא יעלו הסכומים המשולמים למדינה כדמי הרשאה על סכום (כולל התשלום הקבוע) של 11.6 מליון דולר. כל הסכומים יתורגמו לש"ח בהתאם לשער של 4.80 ש"ח לדולר וצמודים למדד המחירים לצרכן (מדד בסיס מאי 2002). הרווח השנתי לפני מס יוגדר וימדד על פי דוחות כספיים שנתיים מאוחדים ומבוקרים, יכלול את חלקה של בז"ן ברווח או בהפסד של חברות בנות ומוחזקות בעלות פעילות נפרדת וכן רווחי והפסדי הון, למעט רווחים או הפסדים מפעילות באמצעות חברות הפועלות בחו"ל או מימוש החזקות של חברות הפועלות בחו"ל.

השפעת גורמים חיצוניים ואחרים (המשך)

א. זכיון בז"ן (המשך)

בשנת החשבון החלה בז"ן לשלם מקדמות על חשבון דמי ההרשאה על פי ההסדר בז"ן הפרישה בדוחותיה הכספיים לשנת 2003 סך של כ- 7 מליון ש"ח עבור התקופה מ- 18.10.2003 עד 31.12.2003. החשב הכללי באוצר הודיע לבז"ן כי הסכומים ששולמו על ידה הופקדו בחשבון נפרד, כל עוד לא מתקיימים כל התנאים המתלים הקבועים, לדעתו, בהסדר. בז"ן השיבה לחשב הכללי כי ההסכם נחתם בשם המדינה לאחר שנתקבלו כל האישורים הנדרשים על ידי הגורמים המוסמכים מטעם המדינה לחתום עליו, וכי לאחר חתימתו התקבלו גם אישורי הדירקטוריונים של בז"ן ושל החברה לישראל, ועם קבלתם נכנס ההסכם לתוקפו. אשר על כן, הסכום ששולם למדינה ע"י בז"ן שולם כדין על פי הסכם תקף.

בהסדר, התחייבה המדינה כי ככל ואם הדבר ניתן, היא תסייע לבז"ן למעבר נטול הפרעות מתקופת הזכיון לתקופת ההסדר (הכרה בבניה קיימת, הליכי רישוי ובניה מוסדרים, הקמת מועצה תעשייתית).

בהתאם להסדר, עם סיום כל זכויות בז"ן על פי הזכיון, תהיה בז"ן כפופה - החל ממועד תחילת ההסדר (18.10.03) ואילך, לדיני התכנון והבניה ודינים מקומיים נוספים, בכל הנוגע לבית זקוק חיפה. במהלך שנת 2002 מינה מנכ"ל משרד הפנים ועדת חקירה לגבולות העיריות חיפה, נשר וקרית אתא, זבולון ושטח בתי הזקוק. בשנת החשבון פרסמה הוועדה את המלצותיה על פיהן, יסופח השטח האמור לעיריית חיפה; המתחם ינוהל באמצעות מינהלת משותפת לארבע הרשויות המקומיות הגובלות באזור, נציגי המפעלים הפועלים בו, נציגי ציבור ונציגי משרדי הממשלה. עוד ממליצה הוועדה כי המינהלת תטפל במכלול הנושאים הכרוכים בניהול האזור כאזור תעשייה, בדומה להגדרות של מועצה מקומית תעשייתית בפקודת המועצות המקומיות. הוועדה גם המליצה כי קביעת הארנונה הראשונית תהיה באישור שר הפנים, והיא תוטל בהדרגה (תינתן הנחה בשיעור שיפחת משנה לשנה, בתוך 3-5 שנים). בז"ן, אשר הפתרון הנכון, לדעתה, הוא הקמת מועצה מקומית תעשייתית למתחם, פנתה לשר הפנים ובקשה להשמיע לו את עמדתה וטיעוניה. שר הפנים לא קיבל את בקשת בז"ן לשימוע וטרם קיבל החלטה בעניין השיוך המוניציפאלי. עם הכללת קרקעות בז"ן בתחומה של רשות מקומית כלשהי, צפויה בז"ן לשאת בתשלומי ארנונה גם בגין בית זקוק חיפה. בשנת החשבון הכינה בז"ן והגיש תכנית מתאר למתחם בית הזקוק חיפה.

בז"ן הצהירה בהסדר כי ידוע לה שבכוונת הממשלה לזווג חקיקה להסדרת משק הדלק, לרבות רגולציה, אשר יכול ותשפיע על ההסדר, אם כי אין כוונה שתשפיע על היבטי ההסדר הנוגעים לנכסים ולדמי ההרשאה.

כמו כן הצהירה בז"ן כי ידוע לה שהממשלה והחברה לישראל מסכימות לפעול לעניין פיצול בז"ן כמפורט בנספח להסכם, אשר נכרת ביניהן ואשר היווה חלק בלתי נפרד מן ההסדר בין הממשלה לבין החברה לישראל.

בשנת החשבון הוגשה ע"י התנועה למען איכות השלטון בישראל (להלן - העותרת), עתירה לבית הדין הגבוה לצדק למתן צווים על תנאי וצווי ביניים, אשר יורו לראש הממשלה, שר האוצר, שר התשתיות הלאומיות, מנהל רשות החברות הממשלתיות, בז"ן, החברה לישראל ואחרים, לנמק מדוע לא יימנעו מלפעול על פי ההסדר ו/או מדוע לא יפעלו לביטולו של ההסדר. נימוקי העותרת העיקריים הינם כי ההסדר פוגע בעקרון השוויון, בצדק החלוקתי ועוקף את דיני המכרזים, בהעניקו לגורמים פרטיים הרשאה לשימוש בנכסי המדינה בהליך שנפלו בו - לטענת העותרת - פגמים שונים. בית המשפט סירב לבקשת העותרת לקבל צווי ביניים, אשר ימנעו את מימוש ההסדר עד להחלטתו בעתירה.

החברה לישראל הגישה את תגובתה לעתירה שבמסגרתה היא הביעה את עמדתה כי אין יסוד לעתירה. בז"ן בתגובתה התנגדה לעתירה ולנימוקיה ותמכה ביישומן של ההסדר.

העותרת שבה והגישה בקשה לצווי ביניים אשר ימנעו מן הממשלה: לנקוט בצעדים לקבלת פטור ממכרז להסדר, לרכוש או למכור זכויות ו/או מניות של החברה לישראל בבז"ן ולערוך הסכם חדש או תיקונים בהסדר. לאחר תאריך המאזן קיבל בית המשפט העליון, בהזמנת כל הצדדים להליך, לרבות החברה, החלטה שעל פיה, בין היתר, "המשיבים רשאים להמשיך במשא ומתן ביניהם לשינוי תנאי ההסכם הנתקף בעתירה ואף לחתום על הסכם חדש, ובלבד שעד אשר יעלה הענין בשנית לפני בית המשפט לא ייעשו מעשים בלתי הפיכים ויימשך המצב הקיים".

ביום 15.9.2003 החליטה הממשלה להקים צוות בינמשרדי אשר יבחן את מכלול הסוגיות הנוגעות לבז"ן בעת הזו, בשים לב למכתביו של היועץ המשפטי לממשלה מיום 30.7.2003 ומיום 13.8.2003. בהחלטה נאמר בין היתר כי, "תחילה יבחן הצוות את ההסכם ואת החלופות לו, ובכלל זה, את דחיית מועד האופציה של החברה לישראל, את תנאי ההסכם, לרבות דמי ההרשאה שנקבעו בו, ואת הערכות השווי שנערכו על ידי המדינה והחברה לישראל בעקבות ההסכם, ויקבע את עמדותיו... בשים לב למסקנותיו, רשאי הצוות לנהל מו"מ למול החברה לישראל...". פירוט החלטת הממשלה המלאה ראה להלן.

השפעת גורמים חיצוניים ואחרים (המשך)

ב. פיצול מתקני בז"ן לבעלויות נפרדות

בחודש אוגוסט 1999 החליטה הממשלה לאמץ מדיניות לענין מבנה משק הדלק הכוללת, בין היתר יצירת תחרות בין בית הזקוק חיפה לבית הזקוק אשדוד, תוך הפרדת הבעלות עליהם. עוד מתייחסת ההחלטה לנושאי פעילות בית הזקוק במקטע השיווק והפטרוכימיה ולפיקוח על מחירי מוצרי דלק.

בחודש נובמבר 1999 נתבקש דירקטוריון בז"ן ע"י רשות החברות הממשלתיות להתייחס להצעת החלטה לועדת שרים לענייני הפרטה בנושא פיצול בתי הזקוק והעברת בית זקוק אשדוד לחברה לישראל. דירקטוריון בז"ן ביקש הבהרות בשורת נושאים על מנת שיוכל לגבש עמדתו (ראה גם ביאור 18 לדוחות הכספיים).

ועדה שמינו שר האוצר ושר התשתיות הלאומיות, בחנה מחדש במהלך השנים 2000-2001 את שאלת פיצול בז"ן ובשנת 2001 הגישה את מסקנותיה. הועדה המליצה שלא להמתין לתום הזכיון ולהסדיר לאלתר את הסוגיות הקשורות לתום הזכיון. בכל הנוגע למבנה משק הדלק ולפיצול בז"ן, סבורה הועדה כי אין מקום לשנות את מדיניות הממשלה ביחס למבנה משק הדלק העתידי, כפי שבאה לידי ביטוי בהחלטת הממשלה מיום 22.8.99. יחד עם זאת במידת הצורך תתקן החלטת הממשלה באופן שיאפשר, לדעת הממשלה, לבז"ן כניסה לתחומי פעילות במקטע השיווק והפטרוכימיה והסרה של הפיקוח על המחירים. הועדה המליצה לבוא בדברים עם בז"ן ועם החברה לישראל על מנת להסדיר את מערכות היחסים עימן באופן שיקל על יישום החלטת הממשלה בדבר פיצול בז"ן, תוך הסדרה, בין היתר, של סוגיית תום הזכיון ומציאת הסדר לנושא הטיפול בנכסים עם תום הזכיון.

בנספח ג' להסדר מיום 2.12.2002 בנושא זכיון בז"ן, נספח שנחתם ע"י הממשלה והחברה לישראל, התחייבה החברה לישראל לשתף פעולה ככל שיידרש על ידי הממשלה, לשם פיצול בז"ן לשני בתי זיקוק נפרדים (חיפה ואשדוד). עוד נקבע מנגנון לביצוע הערכות שווי ומנגנון לעניין מכירת מניות החברה לישראל בבז"ן או - במקרה של פיצול בז"ן - רכישה אופציונלית ע"י החברה לישראל של אחד משני בתי הזיקוק המפוצלים. במקרה זה, החברה לישראל תשלם למדינה או תקבל ממנה את סכום ההפרש שבין שווי חלקה היחסי של החברה לישראל בבז"ן (26%) לבין שווי בית הזיקוק המפוצל שבו תבחר, על פי הערכות השווי המתבצעות על פי ההסדר.

בחודש יוני 2003 הוגשו 2 הערכות השווי הכוללות. האחת של מעריך שווי מטעם החברה לישראל על פיה שוויה הכולל של בז"ן הינו 2,234 מליון ש"ח והאחרת של מעריך שווי מטעם המדינה על פיה שוויה הכולל של בז"ן הינו 2,143 מליון ש"ח.

ביום 4.8.2003 הודיעה החברה לישראל לממשלה כי נוכח העובדה שהמשא ומתן עם הממשלה לענין השתתפות החברה לישראל בפיצול לא מוצא, ונוכח המועדים שנקבעו בנספח להסדר, היא החליטה שלא לממש את האופציה שהוקנתה לה בנספח ג' להסדר, להשתתף בפיצול בז"ן לשני בתי זיקוק נפרדים ולפיכך תחולנה בענין זה הוראות סעיף 4 לאותו נספח, לפיהן החברה לישראל תמכור לממשלה או למי שהממשלה תורה, את כל מניות בז"ן שבבעלות החברה לישראל, בתוך 30 יום, במחיר המהווה ממוצע בין שתי הערכות השווי הכוללות של בז"ן וזאת בכפוף להתאמות כספיות מסוימות.

יחד עם זאת החברה לישראל תהא נכונה להמשיך את המשא ומתן עם הממשלה לענין השתתפות החברה לישראל בפיצול. הממשלה רשאית להורות על דחיית מועד ביצוע עסקת המכר לתקופה נוספת שלא תעלה על שנתיים מיום 6.6.2003. החברה לישראל הבהירה במסגרת דיווח מיידי כי בשלב זה אין לדעת אם העסקה תצא לפועל, בשם לב, בין היתר, לנושאים הבאים:

1. תוצאות ההכרעה המשפטית בעתירה שהוגשה על ידי התנועה למען איכות השלטון בישראל (כמוסבר לעיל בסעיף זכיון בז"ן).
2. הצורך באישורים שלפי עמדת הממשלה (עליה חולקת החברה לישראל) נדרשים לפי דין, לרבות פטור ממכרז.
3. תוצאות המשא ומתן (אם וככל שייערך) עם הממשלה בכל הנוגע לדבר השתתפות של החברה לישראל בפיצול בז"ן לשני בתי זקוק נפרדים, האחד במפרץ חיפה והאחר באשדוד.

ביום 15.9.2003 קיבלה הממשלה את ההחלטה הבאה: "בהמשך להחלטות הממשלה מס. 126 מיום 22.8.1999 ומס. 2796 מיום 25.11.2002, להחלטת ועדת שרים לענייני הפרטה מח/2 מיום 20.10.2001, ולהסכם שנחתם בין המדינה לבין החברה לישראל מיום 2.12.2002, אשר טרם קיבל את כל האישורים הנדרשים (להלן - ההסכם), לקדם את פיצול בתי הזיקוק ואת הפרטתם באופן הבא:

1. להקים צוות בינמשרדי שיכלול נציגים ממשרד האוצר, משרד התשתיות הלאומיות, משרד המשפטים והממונה על הגבלים עסקיים. עבודת הצוות תרוכז על ידי משרד האוצר.
2. הצוות יבחן את מכלול הסוגיות הנוגעות לבתי הזקוק בעת הזו, בשם לב למכתביו של היועץ המשפטי לממשלה בענין זה מיום 30.7.2003 ומיום 13.8.2003. תחילה יבחן הצוות את ההסכם ואת החלופות לו, ובכלל זה, את דחיית מועד האופציה של החברה לישראל, את תנאי ההסכם, לרבות דמי ההרשאה שנקבעו בו, ואת הערכות השווי שנערכו על ידי המדינה והחברה לישראל בעקבות ההסכם, ויקבע את עמדותיו. לאחר מכן, ובהתאם לעמדותיו כאמור, יבחן בין היתר את הדרך המתאימה והיעילה לביצוע פיצול בתי הזקוק והפרטתם ואת הסדרת ההחזקות של כל אחד מבתי הזקוק המפוצלים בחברות מוחזקות במישרין ובעקיפין על ידי חברת בז"ן. הצוות מוסמך להחליט לעניין דחיית מועד האופציה כאמור, ואין צורך לכלול נושא זה במסגרת המלצות הצוות כאמור בסעיף 5.

השפעת גורמים חיצוניים ואחרים (המשך)

ב. פיצול מתקני בז"ן לבעלויות נפרדות (המשך)

3. בשים לב למסקנותיו בסעיף 2, רשאי הצוות לנהל משא ומתן למול החברה לישראל, בין היתר, בכל הנוגע לפיצול בתי הזקוק ומבנה הבעלות בבתי הזקוק ובחברות המוחזקות על ידם, במישרין או בעקיפין, לאחר הפיצול.
4. כמו כן ימליץ הצוות לגבי מבנה היעד, ובכלל זה הפיקוח על המחירים, יחסי הגומלין שישררו בין שני בתי הזקוק, לרבות עקרונות בנוגע להעברת חומרי הזינה ביניהם וביניהם לבין התעשיות הפטרוכימיות ותחומי פעילות נוספים לבתי זקוק נפרדים או לשולטים בהם, לרבות המועדים לתחילת פעילות כאמור.
5. הצוות יגיש את המלצותיו בתוך 30 יום לאישור ועדת שרים לענייני הפרטה או לאישור ועדת שרים לענייני חברה וכלכלה, כפי שיקבע שר האוצר, ורשאי הוא להגיש המלצות חלקיות בנושאים הדחופים תוך 20 יום. המלצות הצוות לעניין סעיף 4, יכול שיוגשו בתוך 60 יום.
6. עד 30 יום לאחר הגשת מסקנות הצוות, ובשים לב למסקנותיו, יגיש מנהל רשות החברות, בתאום עם הממונה על התקציבים, החשב הכללי, משרד התשתיות הלאומיות, משרד המשפטים והרשות להגבלים עסקיים, הצעת החלטה לועדת השרים לענייני הפרטה בדבר הפרטת חברת בתי הזקוק לנפט בע"מ, בדרך של פיצולה ומכירת אחזקות המדינה לאחר הפיצול, הצעת ההחלטה תתייחס בין היתר, ככל שיידרש, לנושאים הבאים:
 - א. פיצול בז"ן לשתי חברות אחיות: "חברת בתי זקוק לנפט - חיפה בע"מ" ("בז"ח") ו"חברת בתי זקוק לנפט - אשדוד בע"מ" ("בז"א"). כך שבבז"ח יוותרו כל הנכסים, הזכויות, ההתחייבויות והעובדים הכרוכים בפעילות בית הזקוק בחיפה וכל הנכסים, הזכויות, ההתחייבויות והעובדים הכרוכים בפעילות בתי הזקוק באשדוד יועברו לבז"א.
 - ב. קביעת דרכי ההפרטה והמתווה למכירת אחזקות המדינה בבז"ח ובבז"א לאחר ביצוע הפיצול.
 - ג. עד מועד פרסום הדוחות הכספיים טרם הגיש הצוות הבינמשרדי את המלצותיו.

להערכת בז"ן, לכל האמור בביאור זה לעניין ההסדר, אם יוחלט ליישמו ואכן ייושם, תהיה השפעה מהותית על בז"ן, אך בשלב זה אין באפשרות בז"ן להעריך ולכמת את השפעתו על מצבה הכספי של בז"ן.

הנהלת החברה לישראל מאמצת את הערכות בז"ן, ומחזיקה בדעתה המבוססת על חוות דעת משפטיות בו היא רואה את ההסכם מיום 2.12.2002 כהסכם תקף.

ג. פרוטוקול מונטריאול

בהתאם לאמנה המכונה "פרוטוקול מונטריאול", שישראל צד לה (ואשר אומצה בשנת החשבון גם בתקנות בדין הישראלי הפנימי), מופחתים הייצור והצריכה של מתיל ברומיד לחיטוי קרקע בארצות מפותחות בהדרגה לאפס עד לשנת 2005. סך המכירות בשנת החשבון, לגביהן יחול האיסור בשנת 2005, הינו כ- 41 מיליון דולר והרווח התפעולי בגין הינו כ- 9 מיליון דולר. מכירות המתיל ברומיד לחיטוי קרקע ל"ארצות מתפתחות" צפויות להמשיך עד 2015.

לאחרונה מתקיימים דיונים בין המדינות שהן צד לאמנת מונטריאול בדבר האפשרות לשינויים אפשריים בקצב ובעיתוי הפחתת הייצור והצריכה של המתיל ברומיד במדינות המפותחות כמוסבר לעיל. בסוף חודש מרס 2004, יתקיים דיון בין הצדדים לאמנה, בו צפויות להתקבל החלטות בדבר אישור של כמויות לייצור וצריכה של מתיל ברומיד לחיטוי קרקע במדינות מפותחות לשימושים שיוגדרו כ"שימושים קריטיים" לשלוש השנים הקרובות.

למתיל ברומיד שימושים נוספים, חוץ מאשר חיטוי קרקע, כגון: טיפול קדם משלוח (Pre shipment treatment) או הסגר (Quarantine), חומר גלם או חומר ביניים לייצור חומר או מוצר אחר (Feedstock), שימוש לצורכי מיחזור או שימוש חוזר (Recycle or reuse). שימושים אלו אינם מפותחים על פי "פרוטוקול מונטריאול". סך המכירות של החטיבה החקלאית במגזר המוצרים התעשייתיים בשנת החשבון לשימושים ולקוחות אשר עליהם, לפי הידוע היום, לא יחול איסור ייצור ושיווק. כאמור גם בשנת 2005 הינו כ- 42 מיליון דולר. הרווח התפעולי בגין מכירות אלו היה כ- 12 מיליון דולר.

ד. חברת קונטרקליין בע"מ (להלן - קונטרקליין) הגישה נגד מפעלי ים המלח בע"מ (להלן - מי"ה) כמו גם נגד אחרים, תביעה לבית המשפט המחוזי בת"א שעילתה העיקרית הפרת פטנט בהקשר לדוברת לקצירת פטריות בים המלח ופגיעה בזכויות נטענות אחרות של התובעת המתייחסות לדוברת.

בית המשפט המחוזי קבע בפסק דין כי מי"ה הפרה פטנט. על פסק דין זה הוגש ערעור לבית המשפט העליון. הליכי גישור בין הצדדים לא עלו יפה והתיק ממתיך להכרעת בית המשפט העליון.

במקביל לערעור ועל יסוד פסק הדין הנ"ל הגישה קונטרקליין תביעה כספית נגד מי"ה בבית המשפט המחוזי בסך של כ- 51 מיליון דולר בגין הנזק/ההפסד שנגרם לה. קונטרקליין ביקשה פטור מאגרת בית המשפט, אשר אישר לקונטרקליין לשלם אגרה סימלית של 10 אלפי ש"ח לגבי סכום תביעה של עד 20 מיליון דולר. על ההחלטה הוגשו ערעורים מטעם שני הצדדים. מתן החלטה בערעורים אלו נדחה עד לאחר הכרעה בערעורים שבבית המשפט העליון.

מי"ה כללה הפרשה בספריה, אשר להערכתה, בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים ובהתחשב בהתפתחות ההליכים כאמור לעיל, סביר להניח שיש בה כיסוי לחשיפה מהליכים אלו.

השפעת גורמים חיצוניים ואחרים (המשך)

ה. ביום 29 במאי 2001 הוגשה נגד דשנים וחומרים כימיים בע"מ (להלן - דשנים) כמו גם נגד נתבעים אחרים, תביעה ייצוגית מכוח חוק מניעת מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות), תשנ"ב - 1992. בתביעה נטען כי הנתבעות מזהמות את נחל הקישון. התובעים מבקשים מבית המשפט להורות על הפסקת הזרמת שפכים לקישון וכן על שיקום הנחל למצב שהיה קודם לתחילת הזרמת השפכים.

ביום 13 ביוני 2001, ביום 22 במאי 2002, ביום 31 בדצמבר 2002, ביום 20 במרס 2003 וביום 8 בדצמבר 2003, הוגשו כנגד דשנים ונתבעים רבים אחרים תביעות כספיות על סך כולל של כ- 150 מיליון ש"ח, בגין הזרמת שפכים לנחל הקישון אשר, לטענת התובעים, גרמה למחלת הסרטן בה חלו.

תביעות אלו מתווספות לתביעות נוספות שהוגשו, בין היתר כנגד דשנים, שעניינן נזקי גוף ונזקים כלכליים שנגרמו לתובעים לטענתם כתוצאה מזיהום נחל הקישון, אשר, לטענת התובעים, גם דשנים אחראית בגינו.

ביום 24 באוגוסט 2003 הוגשה לבית המשפט בקשה לצרף 62 תובעים נוספים לאחת מתביעות נזקי הגוף.

ביום 15 בינואר 2004 הוגשה נגד דשנים וכנגד נתבעים רבים אחרים תביעה נוספת העוסקת בנזקי רכוש. סכומן הכולל של תביעות הרכוש הינו כ- 30 מיליון ש"ח.

לדעת הנהלת כי"ל, המתבססת על חוות דעת היועצים המשפטיים המטפלים בתביעות, עדיין לא ניתן להעריך את הסיכון הקיים בתביעות ולכן לא נעשתה כל הפרשה בגין בדוחות הכספיים.

ו. בחודש פברואר 2002 הגישה עמותת אדם, טבע ודין (להלן - אט"ד) ערר מים לבית הדין לענייני מים, המופנה נגד נציב המים וכן כנגד שתי חברות מאוחדות של כי"ל ובו בקשה לחייב את נציב המים להוציא צווים כנגד החברות המאוחדות, אשר יחייבו אותן, בין היתר, לפעול לשם תיקון המעוות ו/או החזרת המצב לקדמותו עובר להיווצרות מליחות יתר באקוויפר חבורת יהודה (בו נקדח, בין היתר, הקידוח הידוע כ- "אפעה 13") ו/או לעשות כל הדרוש למנוע הישנותו של "זיהום" כאמור. בערר התבקש כי הצווים יחייבו את החברות המאוחדות להפסיק מיידית דליפות של שפכים תעשייתיים לתת הקרקע וכן לשאוב את המים המזהמים מקידוח אפעה 13 ומקידוחים נוספים, והכל על מנת לצמצם את התפשטות הזיהום ולרסן את עליית המליחות, תוך עשיית שימוש במים המזוהמים שיופקו במקום מים שפירים ממקורות אחרים.

הנהלת החברות המאוחדות בדיעה כי יש להן טענות טובות מדוע אסור להוציא צווים, מדוע אין החברות המאוחדות אחראיות לזיהום וכן כי ההליך הוגש בערכאה שאין לה סמכות ולאט"ד אין זכות עמידה בהליך זה. זאת ועוד, חברה מאוחדת אחרת של כי"ל הודיעה על נכונותה לרכוש את המים מקידוח אפעה 13. נציב המים הודיע לבית הדין כי לטעמו אין מקום לתת הסעדים בין היתר כי ככל שנגרם זיהום-הוא הופסק ומשום שנבדקים פתרונות מעשיים לשימוש במי האקוויפר במסגרתם ימצא ממילא פתרון לזיהום הנטען. דיון לגופו של הערר הסתיים והתיק נמצא בשלב הסיכומים. הואיל והסעדים המבוקשים הינם כלליים מאוד ועל-כן אינם ניתנים לכימות, אין זה מעשי להעריך, בשלב זה, את העלות הפוטנציאלית של פעולות כאמור, אם החברות המאוחדות תחויבנה לבצען.

ז. רותם אמפרט נגב בע"מ (להלן - רותם) פועלת מכח זכיונות והרשאות לכריה המוענקים לה על ידי שר התשתיות הלאומיות ומינהל מקרקעי ישראל. הזכיון וההרשאה שבתוקף פוקעים בשנת 2005. רותם קיבלה זכיונות כרייה חדשים בגין השדות הקיימים, בשינויים קלים, בשטח צפיר (אורון-צין) ובמישור רותם עד לשנת 2021. תוקף הזכיונות החדשים מותנה בקבלת הרשאה ממנהל מקרקעי ישראל לתקופה מקבילה - נושא המצוי בטיפול. לנוכח ההתקדמות בהליכים לקבלת הרשאות מהמינהל, אישר משרד התשתיות לרותם להתחיל לכרות בשדה אפעה. כן קיבלה רותם זכיון חדש לכריה פוספוריט טבעי בשדה אפעה עד לתום שנת 2013 - המותנה אף הוא בהסכם הרשאה מהמינהל, שאף הוא בטיפול. לנוכח ההתקדמות בהליכים לקבלת הרשאות מהמינהל, אישר משרד התשתיות לחברה להתחיל לכרות בשדה אפעה. זכיון הכריה הנוכחי מקנה לרותם זכות לכרות עפרות פוספט סלעי, גיר פוספט ומחצבים משולבי שכבות הפוספט ולנצלם לייצור ושיווק. על פי חוק ועל פי הזכיונות, חייבת רותם לשלם תמלוגים למדינה בגין אותם זכיונות. קיימת מחלוקת בין רותם לבין משרד התשתיות באשר לאופן חישוב גובה התמלוגים בסכום שאינו מהותי.

ח. כנגד מספר גורמים וביניהם חברות ממגזר כי"ל דשנים הוגשה, בספטמבר 2003, תביעה לפיצויים בגין נזקי גוף בסך של כ- 21 מיליון ש"ח, על ידי יורשיהם של 5 עובדי נמל אשדוד אשר נפטרו ממחלות סרטן שונות, שלטענתם נגרמו כתוצאה מחשיפתם לקרינה שיש, לטענתם, מהפוספט והאשלג בנמל. ההליך הוא בשלבים מקדמיים ביותר ולמועד הדוח אף טרם הוגש כתב הגנה. כי"ל סבורה כי אין בסיס לתביעה וממילא אין מקום, לבצע הפרשה כלשהיא בספרים בגינה.

ט. בחודש יולי 2003, הגישו בעלי מניות מסוימים בטאואר תביעה לבית משפט בארצות הברית כנגד טאואר, דירקטורים מסוימים שלה, שותפים אסטרטגיים ומשקיעים עיקריים מסוימים, ביניהם החברה לישראל ואייסיטק. התובעים - שביקשו בין היתר להכיר בתביעה כתביעה ייצוגית - העלו טיעונים מכוח החוק למסחר בניירות ערך האמריקאי משנת 1934, בנוגע לדיווחים לא מדויקים והשמטת מידע שנעשה על ידי הנתבעים בחומר שנשלח לבעלי המניות של טאואר בחודש אפריל 2002 בנוגע לאישור תיקון הסכמי ההשקעה של טאואר עם השותפים האסטרטגיים שלה והמשקיעים העיקריים בהון.

טאואר והחברה מאמינים שלתביעה אין כל בסיס והן מתכוונות להתנגד לה בתוקף.

השפעת גורמים חיצוניים ואחרים (המשך)

י. בחודש פברואר 2004 נודע לכ"ל כי תובע בתחום איכות הסביבה בקטלוגיה, ספרד, פתח בהליך פלילי במסגרתו הגיש דין וחשבון לבית משפט של ערכאה ראשונה במסרט, ספרד, נגד חברה ממיגזר כי"ל דשנים המפעילה מכרות בספרד, כמו גם נגד מנהלים בעבר ובהווה בחברה האמורה ובו טענות כי מנהלים בחברה בספרד עברו על החקיקה המקומית וגרמו לזיהום מי תהום עקב חלחול תמלחות שנשפכו מאתרי הכריה משך שנים רבות, בחלקן עוד לפני רכישת החברה על ידי כי"ל דשנים. כן התבקש בית המשפט להוציא צו אשר יאסור על המשך שפיכת תמלחות. למועד הדיווח לא ניתן צו כאמור. כי"ל דשנים מעריכה, על סמך חוות דעת יועציה המשפטיות, כי הסבירות להוצאת צו כאמור, בשלב זה, נמוכה. אם יינתן צו כאמור וצו זה לא ישונה בהליך המשפטי - תהיה לדבר השפעה מהותית על פעילות הכרייה באתר.

אירועים שונים בשנת החשבון ולאחר תאריך המאזן

- א. מילניום השקעות אלעד בע"מ (להלן - מילניום) דיווחה לחברה כי הצדדים השונים בקבוצת האחים עופר חתמו על הסכם בדבר שינוי במבנה ההחזקות בחברה לישראל. מילניום מחזיקה בכ- 50.3% מהון החברה לישראל.
- בחודש פברואר 2003 הושלמה עסקת המכירה ובעקבותיה מחזיקה משט (השקעות) בע"מ (להלן - משט) ב- 80% מהון המניות של מילניום, ועופר (אחזקת אוניות) בע"מ מחזיקה כמקודם ב- 20% מההון של מילניום.
- משט נשלטת על ידי נאמנות זרה אשר נהניה הם עידן עופר ובני משפחתו. עופר (אחזקת אוניות) בע"מ מוחזקת בחלקים שווים על ידי ל.י. (אחזקות) בע"מ (בשליטת אייל עופר) ואודי אנג'ל.
- ב. בשנת החשבון, אוחדו מניות החברה לישראל באופן שכל מניה רגילה (סדרה 1) הפכה למניה רגילה של החברה, וזאת בעקבות התיקון לפקודת מס הכנסה מס' 132, תשס"ב - 2002, אשר תיקן את חוק החברה לישראל בע"מ, התשכ"ט - 1969 (להלן - חוק החברה לישראל). על פי התיקון בוטלו חלק מהטבות המס שניתנו במסגרת חוק החברה לישראל ולפיכך, אין עוד צורך בהבחנה שנעשתה בהנפקה בשנת 2001 בין סדרות המניות השונות. הואיל והדרישה להפרדה בין סדרות המניות השונות נבעה מדרישות נציבות מס הכנסה, פנתה החברה לנציבות מס הכנסה, אשר אישרה בפניה בכתב, בין היתר, כי אין מניעה לאיחוד סדרות מניות החברה הנסחרות בבורסה לצרכי מס הכנסה. בנוסף, הודיעה נציבות מס הכנסה לחברה, כי הנפקת מניות על-ידי החברה משנת המס 2003 לא תפגע בפטורים ובהטבות, להם היתה זכאית החברה במסגרת חוק החברה לישראל.
- ג. בחודש ינואר 2003, חדל ר"ח יהודה עזרא לכהן בתפקיד מבקר הפנים של החברה והחל מתאריך זה, מכהן ר"ח מיקי בלומנטל כמבקר הפנים של החברה.
- ד. בחודש ינואר 2003, קיבל דירקטוריון החברה החלטה, לשנות את תנאי תוכנית האופציות של עובדי החברה. על פי השינוי, בעת מימוש האופציות יוקצו לניצוצ מניות (או יועברו אליו מניות המוחזקות על ידי החברה או על ידי חברה בשליטתה) בשווי ההטבה בלבד, והניצוצ ישלם את ערכן הנקוב של המניות המוקצות לו בפועל בלבד (או לא ישלם כל סכום - במקרה של העברת מניות המוחזקות על ידי החברה או על ידי חברה בשליטתה, חלף הקצאת מניות), ולא את מחיר המימוש של כלל המניות אשר לגביהן ניתנה על ידו הודעת מימוש.
- כמו כן הוחלט על ידי דירקטוריון החברה לשנות את תקופת המימוש על פי תכנית האופציות, באופן שתקופת המימוש תעמוד על 36 חודשים במקום 24 חודשים כקבוע בתנאים הקיימים של תכנית האופציות.
- ה. בסוף שנת 2002 ביצעה קבוצת כי"ל עסקה למכירת חובות לקוחות (אגוז, Securutzation). המקורות הכספיים המירביים העומדים לרשות הקבוצה בגין עסקה זו הן 250 מיליון דולר. המקורות הכספיים בפועל הנם פועל יוצא מהיקף חובות הלקוחות בכל עת ועת והם נעו במהלך השנה בין 210 לבין 250 מיליון דולר. עסקת האגוז החליפה עסקאות דו-צדדיות של נכיונות חובות לקוחות (factoring), שיתרתן לפני עסקת האגוז היתה כ- 114 מיליון דולר.
- ו. בשנת החשבון אישר דירקטוריון כי"ל תכנית להקצאה פרטית של אופציות הניתנות למימוש ל- 25,000,000 מניות של כי"ל לקבוצת מנהלים בכירים בכ"ל.
- ז. בשנת החשבון אישר דירקטוריון כי"ל לתקן את תנאי תכנית האופציות שהוקצו לעובדי כי"ל בשנת 1999, באופן שלעובדים אשר יממשו את כתבי האופציה יוקצו מניות בגובה ההטבה להם זכאים.
- ח. בחודש יוני 2003 הוחלפו המנכ"לים בטאואר. החל מתאריך זה משמש מר כרמל ורניה יו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל בפועל של טאואר.
- ט. ביום 27 במרס 2003 החליט דירקטוריון החברה על חלוקת דיבידנד ביניים במזומן בסכום כולל של כ- 98 מיליון ש"ח. הדיבידנד חולק ביום 24 באפריל 2003.
- י. ביום 26 באוגוסט 2003 החליט דירקטוריון החברה על חלוקת דיבידנד במזומן בסכום כולל של כ- 36 מיליון ש"ח. הדיבידנד חולק ביום 2 באוקטובר 2003.
- יא. בשנת החשבון חדל לכהן מר יחיאל בורוכוף כדירקטור בחברה (חליף למר עידן עופר).
- יב. בשנת החשבון נקשר הסכם ארוך טווח בין כי"ל מוצרים תעשייתיים לבין חברה מתחרה, GREAT LAKES CHEMICALS CORPORATION (להלן - GLCC), לאספקת ברום ותרכובות ברום. כי"ל מוצרים תעשייתיים ו- GLCC נמנות על שלושת יצרני הברום הגדולים בעולם כיום.

אירועים שונים בשנת החשבון ולאחר תאריך המאזן (המשך)

- יג. בחודש ספטמבר 2003 אישרה האסיפה הכללית של החברה את מינויים של הגב' ענת קינן כדירקטורית חיצונית בחברה במקומה של הגב' אירית איזקסון ואת מר יאיר סרוסי כדירקטור חיצוני בחברה במקומו של פרופ' אבישי ברוורמן.
- מר דורון עופר ומר צבי זמיר חדלו לכהן כדירקטורים בחברה.
- יד. בדבר הסכם החברה עם הבנקים להעמדת רשת בטחון לטאואר, ראה בפרק שינויים בתיק ההשקעות.
- טו. בחודש ינואר 2004, חוקקה הכנסת את חוק גיל פרישה, תשס"ד - 2004, לפיו בין היתר שונו תקנוני קרנות הפנסיה, כך שגיל הפרישה לפנסיה יעלה, בהדרגה, לגברים מ- 65 שנה ל- 67 שנה ולנשים מ- 60 שנה ל- 62 שנה.
- בעקבות החוק כאמור, יוקצה לכלל המשק משנת הכספים 2004 ועד שנת הכספים 2015, סך כולל של 3 מיליארד ש"ח (כ- 250 מליון ש"ח לכל שנת כספים - סכום זה ניתן להעברה בין שנות כספים), לשם סיוע בפתרון קשיים כספיים שהם פועל יוצא מהעלאת גיל הפרישה מעבודה לפי החוק.
- אמות המידה לשימוש בתקציב הסיוע כאמור ייקבעו בידי ועדה ציבורית, שתיקבע עדיפות מוחלטת לסיוע בפתרון קשיים למגזר העסקי על פני סיוע למגזר הציבורי.
- לקבוצה עובדים אשר פרשו לפנסיה מוקדמת וכן הזכאים לפרוש לפנסיה מוקדמת בעתיד (ראה באור 17 לדוחות הכספיים). לחוק האמור, בהתחשב גם בהקצאת הסיוע בעקבותיו, עלולה להיות השפעה על התחייבות הקבוצה לסיום יחסי עובד מעביד. נכון למועד הדוח אין ביכולת הקבוצה להעריך את השפעת שינוי תקנוני קרנות הפנסיה על התחייבות הקבוצה לסיום יחסי עובד מעביד ואת סכומי הסיוע שיתקבלו, ובהתאם לכך את ההפרשה שתידרש בדוחות הכספיים בשנת 2004.
- טז. בחודש ינואר 2004 התמנה פרופ' יצחק בן ישראל כדירקטור בחברה.
- יז. בחודש מרס 2004 החל מר אוהד מראני לכהן כיושב ראש דירקטוריון בז".
- יח. **מיומנות חשבונאית ופיננסית**
- על פי הנחיית רשות ניירות ערך מיום 20 באוקטובר 2003, על חברות ציבוריות לקבוע את המספר המזערי הראוי של דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית ולגלות מי מהדירקטורים המכהנים בחברה עונים על דרישה זו. כאמור בהנחיה, על הדירקטורים האמורים להיות דירקטורים שאינם ממלאים תפקיד נוסף בחברה ואשר בשל השכלתם, ניסיונם או כישוריהם, הינם בעלי מיומנות גבוהה והבנה בנושאים חשבונאיים, בקרה פנימית ודוחות כספיים באופן המאפשר להם להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של החברה ולהעלות על סדר היום סוגיות ושאלות בקשר לדיווח הכספי של החברה מתוך שאיפה להשגת המטרה של אישור ופרסום דוחות כספיים נכונים, מדויקים ומלאים.
- דירקטוריון החברה החליט לקבוע את המספר המזערי לשני דירקטורים.
- הדירקטוריון סבור כי מספר זה מאפשר לדירקטוריון לעמוד בחובות המוטלות עליו בהתאם לדין ולמסמכי ההתאגדות, ובמיוחד בהתייחס לאחריותו לבדיקת מצבה הכספי של החברה ולעריכת הדוחות הכספיים ואישורם.
- בקביעתו זו התחשב הדירקטוריון בגודל החברה, במורכבות פעולתה, במגוון הסיכונים שהחברה חשופה אליהם, במערכות הבקרה הקיימות כיום בחברה - הן בקרה פנימית והן ביקורת רואי החשבון המבקרים ובקיומם של דירקטוריונים בחברות מוחזקות.
- בהערכת מיומנותם החשבונאית והפיננסית של הדירקטורים הובאו במכלול השיקולים, בין היתר, השכלתם, ניסיונם הניהולי בחברות ציבוריות, מספר שנות כהונתם כדירקטורים בחברות ציבוריות וכן ידיעותיהם ומידת הכרותם בנושאים הבאים: סוגיות חשבונאיות וסוגיות בקרה אופייניות לענף בו פועלת קבוצת כ"ל, תפקיד רואי החשבון המבקר, החובות המוטלות עליו ויחסי הגומלין בין דירקטור סביר לרואי החשבון המבקר, תהליכי הכנת הדוחות הכספיים על פי הדין ועל פי נהלי החברה ומערכת הבקרה הפנימית הקיימת בחברה.
- דירקטוריון החברה סבור כי למועד הדוח, מתוך תשעת חברי הדירקטוריון של החברה, ה"ה עופר עידן; איצקוביץ צבי; אנג'ל אודי; וידמן משה; לוי אבי; סרוסי יאיר; קינן ענת הנם בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית כאמור בהנחיה.

המעורבות החברתית קהילתית של קבוצת החברה לישראל

הדירקטוריונים של החברה, של קבוצת כי"ל, של טאואר ושל צים, גיבשו בשנת 2001 תוכנית אסטרטגית לפרויקט של מעורבות חברתית וקהילתית של הקבוצה.

הדירקטוריונים אישרו פרויקט דגל מרכזי-ארצי והוא אימוץ רשת מועדוניות לילדים בסיכון שמופעלות על ידי משרד החינוך ומשרד העבודה. החברות בחרו בפרויקט זה מתוך רצון להתמקד ומתוך שאיפה להיות אחד הגורמים המשפיעים בתחום המעורבות החברתית קהילתית.

הקבוצה מסייעת בפיתוח וטיפול מועדוניות בדרום ובצפון הארץ, הן באמצעים חומריים (כסף וציוד) והן באמצעות קשר פעיל והדוק של עובדי הקבוצה וגימלאיה, שמלווים את פעילות המועדוניות באמצעות השקעת שעות התנדבות שלהם.

מועדונית היא מסגרת טיפולית ביסודה ומהווה מודל לבית מאורגן, במודל נכון של משפחה, ומיועדת לילדים בסיכון בגילאי 6-13. הילדים השוהים במסגרת זו מוגדרים כילדים בסיכון, שהוריהם אינם מסוגלים לטפל בהם במשך היום מסיבות שונות כגון מצב כלכלי קשה, אלימות, הזנחה, חוסר תפקוד ועוד.

לאחר תקופת הפיילוט בשנת 2001 וההטמעה בשנת 2002, גדל בשנת 2003 מספר המועדוניות שאומצו בעיקר ביישובי הפיתוח כמו: ירוחם, באר-שבע, דימונה, ערד, קרית אתא, מגדל העמק וכן בחיפה (שם נעשית הפעילות בשיתוף עם חיל הים). התרומות במועדוניות כללו תרומות בעבודות של צוותי העובדים תיקונים במבני המועדוניות, סידור פסי, פתוח סביבתי, זיווד המועדוניות במחשבים, כלי מטבח חשמליים נדרשים, במשחקים וספרים, וכן בפעילויות העשרה, טיולים, פעילויות בחגים ובחופשים. בשנה זו, שבו גדל באופן הדרגתי מספר המועדוניות שאומצו, הסתכמו ההוצאות במועדוניות בסכום של כ-640 אלף ש"ח באופן ישיר, ועוד הושקעו אלפי שעות התנדבות של העובדים.

תמיכה נוספת של כי"ל, בסך של כ-0.5 מיליון ש"ח, בשנת 2003 היא לבית החולים סורוקה בנגב המשמש את עובדי כי"ל, המפעלים, המשפחות והקהילה בה פועלות חברות בקבוצת כי"ל. מדי שנה מייעדים את התרומות שנאספות להקמה, פיתוח, רכישה והצטיידות של אחת מחטיבות ביה"ח סורוקה. ילדי העובדים מסייעים למשימות שונות בביה"ח בפעילויות בקיץ.

כמו כן ממירות חברות הקבוצה את השי לחגים (ראש השנה ופסח) שהיה נהוג לשלוח לעמיתים וגורמים חיצוניים לחבילת מוצרי מזון ותווי שי ומקדישות אותם כתרומה למשפחות נזקקות בערי הפתוח וכן חבילות ממתקים לילדים חולי סרטן המאושפזים ומטופלים גם במסגרות יומיות במרכז הרפואי סורוקה בבאר שבע.

תרמה החברה הן כסף והן שווי כסף לאגודות שונות ביניהן: וריאטי, אילן, אוניברסיטת ת"א, יד שרה, רשות הטבע והגנים, המועצה לילד החוסה ועוד.

בנוסף, חברות קבוצת כי"ל בשיתוף הועד למען החיל מאמצות יחידות צבאיות ובסיסים שונים, מקימות פעילויות משותפות ותורמות לרווחת החיילים.

כי"ל היתה גורם מוביל בהבאת סניף "עינבל" לבאר שבע - עינבל"ל הוא מרכז תמיכה בילדים נפגעי אלימות מינית. כי"ל התחילה למימון פעילותם בסך של כ-50 אלף דולר לשנה למשך 5 שנים נוספות. כי"ל היתה היוזמת בהבאה לדרום של סניף ית"ד, ילדים עם תסמונת דאון והתחילה למימון פעילותם בסך 20 אלף דולר לשנה למשך 3 שנים נוספות. עובדי ומנהלי חברות כי"ל פעילים בגופים ציבוריים בקהילה בירוחם, בב"ש, דימונה וערד. גימלאי כי"ל משולבים אף הם בפעילות המועדוניות, ית"ד וגופים וולנטרים שונים.

סך התרומות של הקבוצה בשנת החשבון הסתכמו לכ-2,700 אלף ש"ח, מתוכם סך של כ-640 אלף ש"ח מהווה את התמיכה הישירה במועדוניות.

מידע נוסף הכלול בדוח סקירת רואי החשבון

להלן ציטוט מתוך דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות:

"מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לנושאים הבאים:

כאמור בבאור 2.ד.18. לדוחות הכספיים בדבר העתירה שהוגשה לבג"צ בקשר להסדר בין בתי זיקוק לנפט בע"מ (להלן - בז"ן) לבין ממשלת ישראל והחברה בכל הנוגע לתקופה שלאחר תום תקופת הזכיון (18.10.03), בדבר אפשרות הפיצול של מתקני בז"ן בחיפה ובאשדוד לשני מפעלים בבעלויות נפרדות ובדבר הערכותיה של בז"ן לגבי השפעות מהותיות, אשר לא ניתן להעריכן בשלב זה, של הנושאים הנ"ל על מצבה הכספי של בז"ן.

תשלומים לנושאי המשרה ושיקולי הדירקטוריון שביסודם

בקביעת שכרם של נושאי המשרה, כמו גם המענקים המשולמים להם, מובאים בחשבון ההישגים בתחום העסקי והכספי, היקף האחריות והיקף הפעילות של החברה, תרומה ספציפית ועמידה ביעדים ובתוכניות העבודה.

דירקטוריון החברה מביע את הערכתו לציבור העובדים והמנהלים של החברה וחברות הקבוצה, בארץ ובחו"ל, על עבודתם המסורה ותרומתם לקידום עסקיה של הקבוצה.

יוסי רוזן
מנהל כללי

עידן עופר
יו"ר הדירקטוריון

28 במרס 2004

סומך חייקין

טלפון: 03-684 8000
פקס: 03-684 8444

כתובת המשרד
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17
תל אביב 64739

כתובת למשלוח דואר
תא דואר 609
תל-אביב 61006

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של החברה לישראל בע"מ

ביקרנו את המאזנים המצורפים של החברה לישראל בע"מ (להלן - החברה) ואת המאזנים המאוחדים של החברה וחברות מאוחדות שלה (להלן - המאוחד) לימים 31 בדצמבר 2003 ו-2002 ואת דוחות הרווח וההפסד, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים - של החברה והמאוחד לשלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2003. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות שאוחדו וחברות שאוחדו באיחוד יחסי אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ-45.1% וכ-66.7% מכלל הנכסים המאוחדים לימים 31 בדצמבר 2003 ו-2002, בהתאמה, והכנסותיהן הכלולות באיחוד מהוות כ-52.2% כ-89.2% וכ-84.6% מכלל ההכנסות המאוחדות לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2003, 2002 ו-2001, בהתאמה. כמו כן, לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות כלולות אשר ההשקעה בהן הינה כ-1,176 מיליוני ש"ח וכ-1,074 מיליוני ש"ח לימים 31 בדצמבר 2003 ו-2002, בהתאמה, וחלקה של החברה בתוצאות חברות כלולות אלו הינו רווח של כ-104 מיליוני ש"ח, הפסד של כ-145 מיליוני ש"ח והפסד של כ-39 מיליוני ש"ח לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2003, 2002 ו-2001, בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973. על פי תקנים אלה, נדרש מאתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי חשבון אחרים, כאמור לעיל, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי - של החברה והמאוחד - לימים 31 בדצמבר 2003 ו-2002 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים - של החברה והמאוחד לשלוש השנים שהאחרונה שבהן נסתיימה ביום 31 בדצמבר 2003. כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם לתקנות ניירות ערך (עריכת דוחות כספיים שנתיים), התשנ"ג - 1993.

כמוסבר בבאור 1.ד, הדוחות הכספיים הנ"ל מוצגים בערכים המותאמים על פי השינויים בכוח הקניה הכללי של המטבע הישראלי, בהתאם לגילויי דעת של לשכת רואי חשבון בישראל.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 2.ד.18. לדוחות הכספיים בדבר העתירה שהוגשה לבג"צ בקשר להסדר בין בתי זיקוק לנפט בע"מ (להלן - בז"ן) לבין ממשלת ישראל והחברה בכל הנוגע לתקופה שלאחר תום תקופת הזיכיון (18.10.03), בדבר אפשרות הפיצול של מתקני בז"ן בחיפה ובאשדוד לשני מפעלים בבעלויות נפרדות ובדבר הערכותיה של בז"ן לגבי השפעות מהותיות, אשר לא ניתן להעריך בשלב זה, של הנושאים הנ"ל על מצבה הכספי של בז"ן.

סומך חייקין
רואי חשבון

28 במרס 2004

מאזן מאוחד ליום 31 בדצמבר 2003

מותאם לשקל של חודש דצמבר 2003

2002	2003		
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	באור	
			רכוש שוטף
147	171		מזומנים ושווי מזומנים
669	697	(2)	ניירות ערך סחירים
58	266	(3)	פקדונות והלוואות לזמן קצר
1,629	1,244	(4)	לקוחות
854	733	(5)	חייבים ויתרות חובה
* 2,295	2,405	(6)	מלאי
5,652	5,516		
			השקעות, הלוואות ויתרות חובה לזמן ארוך
1,096	1,200	(7)	השקעות בחברות כלולות
280	246	(8)	השקעות בחברות אחרות
81	92	(9)	פקדונות, הלוואות ויתרות חובה לזמן ארוך
* 96	63	(6)	מלאי
1,553	1,601		
8,092	7,832	(10)	רכוש קבוע
932	873	(11)	רכוש אחר והוצאות נדחות
16,229	15,822		

אבישר פז
סמנכ"ל כספים

יוסי רוזן
מנכ"ל

עידן עופר
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 28 במרס 2004

* סווג מחדש

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מאזן מאוחד ליום 31 בדצמבר 2003

מותאם לשקל של חודש דצמבר 2003

2002	2003		
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	באור	
התחייבויות שוטפות			
* 3,387	2,661	(12)	אשראי מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי אחרים
358	-	(16)	אגרות חוב ניתנות להמרה במניות חברה מאוחדת
1,043	1,281	(13)	התחייבויות לספקים ולנותני שירותים
1,172	1,378	(14)	זכאים ויתרות זכות
5,960	5,320		
התחייבויות לזמן ארוך			
* 4,511	4,068	(15)	התחייבויות לתאגידים בנקאיים ולאחרים
180	253	(16)	אגרות חוב ניתנות להמרה במניות החברה
1,035	957	(25)	מיסים נדחים, נטו
707	826	(17)	התחייבויות בשל סיום יחסי עובד-מעביד, נטו
6,433	6,104		
התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות			
-	314	(18)	אגרות חוב ניתנות להמרה במניות חברה מאוחדת
1,845	1,914		
זכויות המיעוט			
1,991	2,170	(19)	הון עצמי
16,229	15,822		

מאזן ליום 31 בדצמבר 2003

מותאם לשקל של חודש דצמבר 2003

2002 מליוני ש"ח	2003 מליוני ש"ח	באור	
			רכוש שוטף
2	4		מזומנים ושווי מזומנים
573	437	(3)	הלוואות לזמן קצר
6	5	(5)	חייבים ויתרות חובה
<u>581</u>	<u>446</u>		
			השקעות
2,972	3,183	(7)	השקעות בחברות מוחזקות
18	4	(8)	השקעות בחברות אחרות
<u>2,990</u>	<u>3,187</u>		
			הוצאות נדחות
<u>2</u>	<u>2</u>		
<u>3,573</u>	<u>3,635</u>		

אבישר פז
סמנכ"ל כספים

יוסי רוזן
מנכ"ל

עידן עופר
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 28 במרס 2004

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מאזן ליום 31 בדצמבר 2003

מותאם לשקל של חודש דצמבר 2003

2002 מליוני ש"ח	2003 מליוני ש"ח	באור	
			התחייבויות שוטפות
217	164	(12)	אשראי מתאגידים בנקאיים
15	25	(14)	זכאים ויתרות זכות
<u>232</u>	<u>189</u>		
			התחייבויות לזמן ארוך
1,096	989	(15)	התחייבויות לתאגידים בנקאיים
242	249	(16)	אגרות חוב ניתנות להמרה במניות החברה
12	38	(25)	מסים נדחים
<u>1,350</u>	<u>1,276</u>		
		(18)	התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות
<u>1,991</u>	<u>2,170</u>	(19)	הון עצמי
<u>3,573</u>	<u>3,635</u>		

דוח רווח והפסד מאוחד

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2003

מותאם לשקל של חודש דצמבר 2003

2001	2002	2003		
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	באור	
8,764	9,365	10,218		הכנסות ממכירות, בצוץ עבודות ושירותים
6,040	6,432	7,021	(20)	עלות המכירות, העבודות והשירותים
2,724	2,933	3,197		רווח גולמי
1,433	1,482	1,671	(21)	הוצאות
421	415	515	(22)	מכירה, שינוע ושיווק
150	132	128		הנהלה וכלליות
2,004	2,029	2,314		מחקר ופיתוח, נטו
720	904	883		רווח מפעולות רגילות
(434)	(359)	(116)	(23)	הוצאות מימון, נטו
(1,058)	(321)	(198)	(24)	הוצאות אחרות, נטו
(772)	224	569		רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
151	(189)	(145)	(25)	מסים על ההכנסה
(621)	35	424		רווח (הפסד) לאחר מסים על ההכנסה
(42)	(147)	102	(26)	חלקה של הקבוצה ברווחי (הפסדי) חברות כלולות, נטו
383	(187)	(201)		חלק המיעוט בהפסדי (רווחי) חברות מאוחדות, נטו
(280)	(299)	325		רווח (הפסד) נקי לשנה
ש"ח	ש"ח	ש"ח		
(41.62)	(43.40)	46.97	(27)	רווח (הפסד) למניה - בסיסי ומדולל
				רווח ל - 1 ש"ח ערך נקוב של מניה

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח רווח והפסד

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2003

מותאם לשקל של חודש דצמבר 2003

2001	2002	2003	
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	באור
			הכנסות
			חלקה של החברה ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות, נטו
(232)	(226)	447	(26)
			הוצאות
2	2	4	(22)
43	71	80	(23)
3	5	12	(24)
48	78	96	
(280)	(304)	351	
			רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
-	5	(26)	(25)
			מסים על ההכנסה
(280)	(299)	325	
			רווח (הפסד) נקי לשנה
			רווח (הפסד) למניה - בסיסי ומדולל
(41.62)	(43.40)	46.97	(27)
			רווח ל- 1 ש"ח ערך נקוב של מניה

דוח על השינויים בהון העצמי

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2003

מותאם לשקל של חודש דצמבר 2003

סך הכל מליוני ש"ח	עודפים מליוני ש"ח	דיבידנד מוצע לאחר תאריך המאזן מליוני ש"ח	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של חברות מוחזקות מליוני ש"ח	מניות החברה המוחזקות על-ידי חברה מאוחדת מליוני ש"ח	הון מניות וקרנות הון מליוני ש"ח	
2,217	1,183	-	(156)	(7)	1,197	יתרות ליום 1 בינואר 2001
						שינויים בשנת 2001-
(280)	(280)	-	-	-	-	הפסד נקי
277	-	-	-	-	277	הנפקת הון (בניכוי הוצאות הנפקה)
						התאמות הנובעות מתרגום
62	-	-	62	-	-	דוחות כספיים
2	-	-	2	-	-	מימוש קרנות עקב מימוש השקעה
						רכישת מניות החברה על ידי
(14)	-	-	-	(14)	-	חברה מאוחדת
2,264	903	-	(92)	(21)	1,474	יתרות ליום 31 בדצמבר 2001
						שינויים בשנת 2002 -
(299)	(299)	-	-	-	-	הפסד נקי
-	(98)	98	-	-	-	דיבידנד מוצע לאחר תאריך המאזן
						התאמות הנובעות מתרגום
27	-	-	27	-	-	דוחות כספיים
(5)	-	-	(5)	-	-	הפחתת קרנות עקב ירידת ערך השקעה
4	-	-	-	8	(4)	הנפקת הון
1,991	506	98	(70)	(13)	1,470	יתרות ליום 31 בדצמבר 2002
						שינויים בשנת 2003 -
325	325	-	-	-	-	רווח נקי
(134)	(36)	(98)	-	-	-	דיבידנד
						התאמות הנובעות מתרגום
(12)	-	-	(12)	-	-	דוחות כספיים
-	-	-	-	3	(3)	הנפקת הון
2,170	795	-	(82)	(10)	1,467	יתרות ליום 31 בדצמבר 2003

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על תזרימי המזומנים

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2003

מותאם לשקל של חודש דצמבר 2003

2001 מליוני ש"ח	2002 מליוני ש"ח	2003 מליוני ש"ח	
(280)	(299)	325	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
1,557	1,934	1,589	רווח (הפסד) נקי
1,277	1,635	1,914	התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת (א)
			מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת
(199)	(148)	(42)	תזרימי מזומנים לפעילות השקעה
(622)	(840)	(614)	השקעות בחברות מוחזקות ואחרות
(15)	(23)	(56)	רכישת רכוש קבוע ורכוש אחר
(90)	(95)	46	מתן הלוואות לזמן ארוך
32	56	44	מכירה (רכישת) ניירות ערך סחירים, נטו
141	59	15	מענק השקעה בגין רכוש קבוע
29	30	19	תמורה מממוש רכוש קבוע ורכוש אחר
55	(33)	(193)	גביית הלוואות לזמן ארוך
36	25	38	גביית (מתן) הלוואות לזמן קצר והפקדת פקדונות בבנקים, נטו
1	(107)	56	תמורה מממוש השקעות בחברות מוחזקות ואחרות
-	(3)	-	רכישת חברות שאוחדו לראשונה (ב)
			תמורה מממוש השקעה בחברות שאוחדו בעבר (ג)
(632)	(1,079)	(687)	מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
277	-	-	תזרימי מזומנים לפעילות מימון
-	26	3	הנפקת הון (בניכוי הוצאות הנפקה)
(14)	-	-	תמורה מממוש אופציות לעובדים בחברה ובחברה מאוחדת
-	-	(9)	רכישת מניות החברה על ידי חברה מאוחדת
-	-	1	רכישת מניות חברה מאוחדת על ידי חברה מאוחדת שלה
(112)	(121)	(129)	הנפקת הון למיעוט בחברות מאוחדות
-	-	(134)	דיבידנד ששולם למיעוט בחברות מאוחדות
1,135	1,526	1,005	דיבידנד ששולם
(1,642)	(1,723)	(2,250)	הנפקת אגרות חוב להמרה וקבלת הלוואות לזמן ארוך
(286)	(251)	303	פרעון אגרות חוב והתחייבויות לזמן ארוך
			קבלת (פרעון) הלוואות לזמן קצר, נטו
(642)	(543)	(1,210)	מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון
6	3	7	הפרשי תרגום בגין יתרות מזומנים ביחידות מוחזקות אוטונומיות
9	16	24	עליה במזומנים ושווי מזומנים
122	131	147	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה
131	147	171	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על תזרימי המזומנים (המשך)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2003

מותאם לשקל של חודש דצמבר 2003

2001	2002	2003
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח
51	199	(88)
(383)	187	201
1,833	1,004	872
(210)	132	(26)
(45)	19	(43)
(20)	51	(58)
(13)	(33)	(3)
53	13	102
1,266	1,572	957
456	284	598
39	49	(127)
(204)	29	161
291	362	632
1,557	1,934	1,589
2	(9)	170
12	-	(34)
(13)	(43)	(278)
-	(55)	-
-	-	57
-	-	141
1	(107)	56
-	(4)	-
-	3	-
-	(2)	-
-	(3)	-
42	-	-
41	-	-
-	-	10

א. התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת-

הכנסות והוצאות שאינן כרוכות בתזרימי מזומנים:

חלק הקבוצה בתוצאות של חברות כלולות, נטו,
בניכוי דיבידנד
חלק המיעוט ברווחי (הפסדי) חברות מאוחדות, נטו
פחת והפחתות
מיסים נדחים, נטו
הפסדי (רווחי) הון, נטו
שחיקת הלוואות שניתנו לזמן קצר ולזמן ארוך
ועליית ערך ניירות ערך סחירים, נטו
שחיקת הלוואות שנתקבלו והתחייבויות לזמן קצר
ולזמן ארוך, נטו
גידול בהתחייבות בשל סיום יחסי עובד-מעביד, נטו

שינויים בסעיפי רכוש והתחייבויות:

קיטון בלקוחות ובחייבים ויתרות חובה
קיטון (גידול) במלאי
גידול (קיטון) בספקים ובזכאים שונים

ב. רכישת חברות שאוחדו לראשונה

הון חוזר (למעט מזומנים ושווי מזומנים)
השקעה בחברה כלולה שהפכה למאוחדת
רכוש קבוע, רכוש אחר ויתרות חובה לזמן ארוך
מיסים נדחים
זכויות המיעוט
התחייבויות לזמן ארוך

ג. תמורה מממוש השקעה בחברות שאוחדו בעבר

הון חוזר (למעט מזומנים ושווי מזומנים)
השקעות, רכוש קבוע, רכוש אחר ויתרות חובה לזמן ארוך
התחייבויות לזמן ארוך

ד. פעולות שלא במזומן

תמורה מממוש השקעות בחברות מוחזקות ואחרות
תמורה מממוש רכוש קבוע
רכישת רכוש קבוע באשראי ספקים

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי המזומנים

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2003

מותאם לשקל של חודש דצמבר 2003

2001	2002	2003
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח
(280)	(299)	325
340	366	(304)
60	67	21
(6)	(19)	(8)
(310)	(143)	(91)
-	128	149
(492)	(23)	116
148	12	47
(660)	(45)	213
277	-	-
-	(4)	(3)
-	-	(134)
28	(32)	-
334	103	328
(46)	(102)	(423)
593	(35)	(232)
(7)	(13)	2
22	15	2
15	2	4

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

רווח (הפסד) נקי
התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים
מפעילות שוטפת (א)

מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת

תזרימי מזומנים לפעילות השקעה

השקעה בחברות מוחזקות ואחרות
מתן הלוואות לזמן ארוך לחברות מוחזקות
גביית הלוואות לזמן ארוך מחברות מוחזקות
גביית (מתן) הלוואות לזמן קצר מחברות מוחזקות, נטו
תמורה מממוש השקעות בחברות מוחזקות ואחרות

מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) השקעה

תזרימי מזומנים לפעילות מימון

הנפקת הון (בניכוי הוצאות הנפקה)
מימוש אופציות לעובדים
דיבידנד ששולם
הלוואות לזמן קצר, נטו
קבלת הלוואות והתחייבויות לזמן ארוך
פרעון הלוואות לזמן ארוך

מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) מימון

עליה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה

דוח על תזרימי המזומנים (המשך)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2003

מותאם לשקל של חודש דצמבר 2003

2001	2002	2003
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח
323	360	(350)
-	(5)	26
10	4	1
(3)	-	2
(4)	(4)	2
6	9	8
332	364	(311)
2	(1)	(4)
6	3	11
8	2	7
340	366	(304)

א. התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת -

הכנסות והוצאות שאינן כרוכות בתזרימי מזומנים:

חלק החברה בתוצאות של חברות מוחזקות, נטו,
בניכוי דיבידנד
מסים נדחים, נטו
פחת והפחתות
הפסדי (רווחי) הון, נטו
שחיקת הלוואות שניתנו לזמן קצר ולזמן ארוך
שחיקת הלוואות שנתקבלו לזמן קצר ולזמן ארוך

שינויים בסעיפי רכוש והתחייבויות:

קיטון (גידול) בחייבים ויתרות חובה
גידול בזכאים ויתרות זכות

באור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

א. מתכונת הדוחות

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקנות ניירות ערך (עריכת דוחות כספיים שנתיים), התשנ"ג - 1993. סעיפי הדוחות הכספיים מוצגים בהתאם לכללים שנקבעו בתקנות, למעט מקרים בהם הצדיקו עסקי הקבוצה סיווג והצגת סעיפים באופן שונה.

ב. הגדרות

1. החברה - החברה לישראל בע"מ.
2. חברות מאוחדות - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות החברה.
3. חברות מאוחדות באיחוד יחסי - חברות, לרבות שותפויות, שדוחותיהן מאוחדים באופן חלקי (יחסי), במישרין או בעקיפין, עם דוחות החברה.
4. חברות כלולות - חברות, למעט חברות מאוחדות וחברות מאוחדות באיחוד יחסי, ולרבות שותפויות שההשקעה בהן כלולה, במישרין או בעקיפין, בדוחות החברה על בסיס השווי המאזני.
5. חברות מוחזקות - חברות מאוחדות או חברות מאוחדות באיחוד יחסי או חברות כלולות.
6. הקבוצה - החברה וחברות מוחזקות שלה.
7. חברות אחרות - חברות בהן מחזיקה הקבוצה בשיעור שאינו מקנה לה השפעה מהותית בהן.
8. צדדים קשורים - כמשמעותם בגילוי דעת מס' 29 של לשכת רואי חשבון בישראל.
9. בעלי ענין - כמשמעותם בפסקה (1) להגדרת "בעל ענין" בתאגיד בסעיף 1 לחוק ניירות ערך.
10. בעלי שליטה - כמשמעותם בתקנות ניירות ערך (הצגת פעולות בין תאגיד לבין בעל שליטה בו בדוחות הכספיים), התשנ"ו - 1996.
11. מדד - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
12. דולר - הדולר של ארה"ב.

ג. שימוש באומדנים

הכנת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים דורשת מהנהלה שימוש באומדנים והערכות המשפיעים על הסכומים המדווחים של הנכסים וההתחייבויות, ועל הגילוי המתייחס לנכסים והתחייבויות תלויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות בתקופת הדיווח. יובהר שהוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

ד. דוחות כספיים בערכים מותאמים

(1) כללי

1. הדוחות הכספיים ערוכים על בסיס העלות ההיסטורית המותאמת לשינויים בכוח הקניה הכללי של השקל. (בבאור מס' 32 הובאו נתוני החברה בערכים נומינליים).
2. אין הערכים המותאמים של נכסים לא כספיים מייצגים בהכרח את שוויים של אותם נכסים בשוק או לעסק, אלא רק את עלותם המותאמת לשינויים שחלו בכוח הקניה הכללי של השקל.
3. בדוחות המותאמים למונח "עלות" תהיה המשמעות - עלות מותאמת.
4. כל נתוני ההשוואה לשנים קודמות (לרבות סכומי הפריטים הכספיים) מוצגים כשהם מותאמים למדד שפורסם בגין חודש המאזן.

(2) עקרונות ההתאמה

1. מאזן -

פריטים לא כספיים (כגון - רכוש קבוע, מלאי, הוצאות מראש, השקעות המוצגות לפי העלות, רכוש אחר, הוצאות נדחות והון המניות) הותאמו על פי השינויים שחלו במדד מהמדד שפורסם בגין חודש ביצוע כל עסקה עד למדד שפורסם בגין החודש בו תמה שנת החשבון.

פריטים כספיים מוצגים במאזן המותאם בערכם הנומינלי לאותו תאריך.

השווי המאזני של השקעות בחברות מוחזקות נקבע על בסיס הדוחות המותאמים של חברות אלה.

באור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

ד. דוחות כספיים בערכים מותאמים (המשך)

(2) עקרונות ההתאמה (המשך)

2. דוח רווח והפסד -

פריטי הרווח וההפסד הותאמו על פי השינויים במדד כדלהלן:

- (א) הכנסות והוצאות הנובעות מפריטים לא כספיים (כגון - פחת והפחתות, שינויים במלאי, הוצאות והכנסות מראש וכד') הכלולים במאזן הותאמו על בסיס מדדים ספציפיים במקביל להתאמת הסעיפים המאזניים אליהן הן מתייחסות.
- הכנסות והוצאות הנובעות מהפרשות הכלולות במאזן נגזרו מהתנועה המותאמת של הסעיף המאזני אליהן הן מתייחסות.
- (ב) יתר מרכיבי דוח רווח והפסד, למעט מרכיבי סעיף המימון, הותאמו על בסיס המדדים בגין חודשי ביצוע העסקאות המתייחסות.
- (ג) חלק המיעוט בתוצאות של חברות מאוחדות וחלקה של הקבוצה בתוצאות של חברות מוחזקות נקבעים על בסיס דוחותיהן המותאמים של חברות אלו.
- (ד) סעיף המימון, נטו, מבטא הכנסות והוצאות מימון ריאליות, שחיקות של פריטים כספיים במהלך השנה, רווחים והפסדים ממימוש ושיערוך ניירות ערך סחירים וכן רווחים והפסדים ממכשירים פיננסיים נגזרים.
- (ה) מיסים שוטפים על ההכנסה מורכבים מתשלומים על חשבון במשך השנה בתוספת סכומים העומדים לתשלום ביום המאזן. התשלומים על חשבון הותאמו על בסיס המדד בעת ביצוע כל תשלום, ואילו הסכומים העומדים לתשלום נכללו ללא התאמה. לפיכך כוללים המיסים השוטפים גם את ההוצאה הנובעת משחיקת ערך התשלומים על חשבון המס מיום ביצוע התשלום ועד לתאריך המאזן.

3. התאמה על בסיס שער החליפין וחברות בחוץ לארץ -

- חברות מוחזקות בישראל, העומדות בתנאי סעיף 29 לגילוי דעת מס' 36 של לשכת רואי חשבון בישראל, מתאמות את דוחותיהן הכספיים על בסיס השינויים בשער החליפין של הדולר.
- ההפרש שנוצר בגין חברות אלה במאזני החברות המחזיקות בין התאמת חלקן בשווי המאזני של החברות המוחזקות על פי השינויים במדד לבין חלקן בהתאמת ההון העצמי של החברות המוחזקות לפי השינויים בשער החליפין, נזקף לסעיף "התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של חברות מוחזקות" במסגרת הדוח על השינויים בהון העצמי.
- במקביל מוצגים בסעיף זה ההפרשים הנובעים מתרגום המקורות במטבע חוץ ששימשו למימון ההשקעה בחברות האמורות.
- דוחותיהן הכספיים של חברות מוחזקות הפועלות בחוץ לארץ כ"יחידה אוטונומית" תורגמו למטבע ישראלי לפי שער החליפין של מטבע חוץ לתאריך הדוחות הכספיים כנדרש בגילוי דעת 36 של לשכת רואי חשבון בישראל. התאמה לאינפלציה לא נדרשת במדינות ששעורי האינפלציה בהן אינה מהותית.
- דוחותיהן הכספיים של חברות מוחזקות הפועלות בחוץ לארץ כ"זרוע ארוכה" של הקבוצה הותאמו על-פי השינויים במדד לאחר שתורגמו למטבע ישראלי כדלקמן:
- פריטי מאזן לא כספיים - לפי שערי החליפין בעת התהוותם.
 - פריטי מאזן כספיים - לפי שערי חליפין לתאריך המאזן.
 - פריטי רווח והפסד - לפי שערי חליפין ממוצעים במשך השנה.
- הפרשים שנבעו מהטיפול כאמור נכללו בדוחות רווח והפסד בסעיף המימון.

באור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

ה. איחוד הדוחות הכספיים

1. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים איחוד חברות בהן מתקיימת שליטה של החברה. חברות בשליטה משותפת מאוחדות בדוחות הכספיים לפי שיטת האיחוד היחסי.
2. רשימת החברות המוחזקות, שעורי ההחזקה במניות המקנות זכויות הצבעה ושעורי ההחזקה במניות המקנות חלק ברווחים, מובאת בנספח לדוחות הכספיים.
3. לצורך האיחוד הובאו בחשבון הסכומים הכלולים בדוחות הכספיים של חברות שאוחדו, לאחר תאומים המתחייבים מיישום כללי חשבונאות אחידים הנקטים בידי הקבוצה.
4. בוטלו יתרות ועסקאות בין החברות שאוחדו ורווחים ממכירות בין החברות שטרם מומשו מחוץ לקבוצה.
5. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את החלק היחסי מפריטי הנכסים, ההתחייבויות, ההוצאות וההכנסות של חברות מאוחדות באיחוד יחסי לפי שיעורי ההחזקה באותן חברות.
6. א. עודף עלות ההשקעה על שוויים הנאות של נכסיה המזוהים בניכוי שוויין הנאות של ההתחייבויות המזוהות (לאחר ייחוס מיסים הנובעים מהפרשים זמניים) במועד הרכישה, נזקף למוניטין ומוצג בסעיף רכוש אחר והוצאות נדחות.
המוניטין מופחת בשיעור של 10% בשנה פרט למוניטין בגין כימיקלים לישראל בע"מ (להלן - כי"ל) ומפעלי ים המלח בע"מ המופחת בשיעור של 5% בשנה וזאת בהתחשב, בין היתר, ביתרונות הנובעים מהזיכיונות הייחודיים לשימוש באוצרות הטבע של מדינת ישראל אשר ניתנו לחברות בקבוצת כי"ל, שהעיקרי שבהם הינו עד לשנת 2030.
- ב. עודף השווי הנאות על עלות הרכישה מנוכה תחילה מנכסים לא מוחשיים, והיתרה מנוכית מנכסים לא כספיים באופן יחסי לשוויים הנאות של נכסים אלו לפי חלקה של החברה. יתרת העודף שנותרה לאחר הניכוי כאמור מוצגת כמוניטין שלילי בסעיף רכוש אחר והוצאות נדחות בקיזוז מהמוניטין החיובי.
- ג. עודף העלות שיוחס לנכסים ולהתחייבויות נזקף לסעיפים המתאימים במאזן.
7. יתרת עלות מניות החברה, שנרכשו על-ידי חברה מאוחדת, מוצגת בניכוי מההון העצמי של החברה. במקרה של מכירת מניות, ההפרש בין מחיר המכירה של המניות ועלות המניות, נזקף כתוספת להון.

ו. מזומנים ושווי מזומנים

מזומנים ושווי מזומנים כוללים פקדונות לזמן קצר בבנקים שהתקופה עד למועד לפדיונם, בעת ההשקעה בהם, לא עלתה על שלושה חדשים.

ז. ניירות ערך סחירים

ההשקעה בניירות ערך סחירים המוחזקים לזמן קצר מוצגת על בסיס שווי השוק לתאריך המאזן. לגבי תעודות השתתפות בקרנות נאמנות - לפי ערך הפדיון. השינויים בערכם של ניירות הערך הסחירים נזקפים לדוח רווח והפסד במלואם. השקעות באגרות חוב, אשר בכוונת הנהלת החברה המשקיעה, להחזיקן עד למועד הפדיון, מוצגות לפי העלות בתוספת ריבית שנצברה בסעיף פקדונות, הלוואות ויתרות חובה לזמן ארוך.

ח. הפרשה לחובות מסופקים

ההפרשה לחובות מסופקים הינה הפרשה ספציפית בגין חובות שלדעת הנהלת החברות גבייתם מוטלת בספק. בקביעת נאותות ההפרשות התבססה הנהלה, בין היתר, על הערכות הסיכון על סמך המידע המצוי ברשותה בדבר מצבם הכספי של החייבים, היקף פעילותם והערכת הבטחונות שנתקבלו מהם. כמו כן, הדוחות הכספיים כוללים הפרשות ספציפיות לחובות מסופקים, כאמור לעיל, גם בגין חובות לקוחות הכלולים במסגרת שטר החוב הנדחה שהתקבל במסגרת עסקת האיגוח (ראה ביאור 4). חובות מסופקים אשר לדעת הנהלות החברות אין סיכוי לגבותם, נמחקים מספרי אותן חברות על-פי החלטת הנהלות החברות.

ט. מכירת חובות לקוחות

מכירת חובות לקוחות נכללות כמכירה כאשר מועברים השליטה והסיכונים על החוב הכספי לצד הקונה.

באור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

י. מלאי

- המלאי מוצג לפי העלות או שווי השוק, כנמוך שבהם. העלות נקבעת כלהלן:
- תוצרת גמורה ותוצרת בעיבוד - לפי שיטת "ממוצע נע" של הוצאות ייצור תקופתיות, כולל עלויות הסרת כיסוי טפל. כיסוי טפל מהווה עלויות הכרוכות בהסרת שכבת הקרקע הראשונה המכסה את הפוספטים.
 - חומרי גלם ועזר - בעיקר לפי שיטת "ממוצע נע".
 - חומרי אחזקה וחלפים - על פי שיטת "ממוצע נע".
 - חלק מחומרי הגלם, התוצרת הגמורה ובעיבוד הינו בתפזורת. כמויות מבוססות על אומדנים הנערכים, ברובם, על ידי מומחים חיצוניים שמודדים את נפח המלאי וצפיפותו.
 - מלאי שטחי מסחר מיועדים למכירה - מוערכים לפי העלות או השוק, הנמוך שבהם.

יא. השקעות בחברות מוחזקות

1. השקעות בחברות מוחזקות (במאזן המאוחד - השקעות בחברות כלולות) מוצגות על בסיס השווי המאזני. חלקה של החברה המחזיקה נקבע על בסיס ההון הנפרע לתאריך המאזן, ללא התחשבות במניות המוחזקות כהשקעה לזמן קצר, אולם מובאים בחשבון הפסדים עקב מימוש צפוי של ניירות ערך המירים שהונפקו על ידי חברות מוחזקות, אם קיימת סבירות המרה או מימוש של אותם ניירות ערך. בקביעת השווי המאזני של השקעות בחברות אלה הובאו בחשבון הסכומים כפי שהם כלולים בדוחות הכספיים של החברות לאחר תאומים המתחייבים מישום כללי חשבונאות מקובלים.
2. באשר למדיניות הפחתת מוניטין - ראה סעיף ה.6.א.
3. באשר לירידת ערך השקעות בחברות כלולות ראה סעיף יד.

יב. השקעות במניות של חברות אחרות ובשותפויות אחרות

1. מניות סחירות שהן השקעת קבע - מוצגות בהתאם לכללים שבגילוי דעת מס' 44 של לשכת רואי חשבון בישראל, לפי העלות, אלא אם חלה ירידה בשוויין שאינה בעלת אופי זמני.
2. מניות שאינן סחירות והשקעה בשותפויות אחרות - מוצגות לפי העלות, אשר לפי הערכת ההנהלה אינה עולה על שווי המימוש.

יג. רכוש קבוע

1. הרכוש הקבוע מוצג על בסיס העלות. רכוש קבוע של חברות מאוחדות מוצג על בסיס השווי הנאות של הרכוש הקבוע במועד רכישת החברות. הפרשה לירידת ערך נכסים מוצגת בניכוי מעלות הרכוש הקבוע, כאמור.
2. הרכוש הקבוע כולל היוון הוצאות הקמה והוצאות מימון בתקופה שעד להפעלתו הסדירה. היוון הוצאות המימון נעשה כדלקמן:
 - א) כאשר הרכוש בהקמה מומן על ידי אשראי ספציפי - מהוונות הוצאות המימון המתייחסות לאשראי זה.
 - ב) כאשר המימון הוא על ידי אשראי לא ספציפי - ההיוון נעשה תוך שימוש בשיעור היוון המהווה את השיעור הממוצע המשוקלל של שיעור העלות בגין אותם מקורות אשראי שעלותם לא הוונה על פי ההיוון הספציפי. בשנת 2003 כ- 1.73% (2002 - 3.4%).
3. עלות הנכסים אשר בגינם נתקבל מענק השקעה מוצגת לאחר ניכוי סכום המענק.
4. עלות שיפורים - הוצאות אחזקה ותיקונים אשר משפרים את איכות המוצרים או מגדילים את התפוקה או את אורך החיים הצפוי, וחידושים של הרכוש הקבוע, נזקפים לעלות רכוש זה.
5. חלפים למתקנים מוצגים על בסיס "ממוצע נע" לאחר ניכוי הפחתה בגין התיישנות. החלק המיועד לצריכה שוטפת מוצג בסעיף המלאי.

באור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

יג. רכוש קבוע (המשך)

6. באשר להיוון עלויות למניעת זיהום סביבתי, ראה סעיף כב. להלן.
7. הפחת מחושב לפי שיטת הפחת השווה, על בסיס משך השימוש המוערך של הנכסים.

שעורי הפחת השנתיים הם כדלקמן:	%
פיתוח קרקע, כבישים ומבנים	12-2
מתקנים, מכונות וציוד	20-4
סכרים ובריכות	17-4
ציוד מכני כבד, קרונות רכבת ומיכלים	20-10
ציוד וריהוט משרדי, כלי רכב וציוד אחר	33-6
שפורים במושכר	במשך תקופת השכירות

8. נכסים שנחכרו בחכירה הוגנית מוצגים כרכוש החברות, לפי מחירי הרכישה הרגילים (ללא מרכיב המימון), ומופחתים לפי שעורי הפחת הנהוגים לגבי נכסים אלה.

יד. ירידת ערך נכסים קבועים ובלתי מוחשיים

חברות מאוחדות בקבוצה אימצו בעבר, את SFAS 121 של המועצה לתיקני חשבונאות בארה"ב (FASB) - "הטיפול החשבונאי בירידת ערך (IMPAIRMENT) של נכסים קבועים לרבות אלו העומדים למימוש", שהתייחס, קודם לתיקונו בשנת 2002, לרכוש קבוע ולנכסים בלתי מוחשיים, לרבות מוניטין המיוחס אליהם (להלן - נכסים קבועים). בהתאם להנחיות התקן הנ"ל נהגה הקבוצה, עד וכולל הדוחות הכספיים לתקופה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2002, לבחון, במקרים בהם ארע אירוע, או חל שינוי בנסיבות, המצביעים על אפשרות שחלה ירידת ערך בנכסים הקבועים המשמשים את החברה, אם תזרים המזומנים הבלתי מנוכה הצפוי מאותם נכסים, עולה על הסכום בו כלולים הנכסים בחשבונות; נכס שתזרים המזומנים בגינו כאמור, אינו מכסה את סכומו כמוצג בחשבונות, הופחת עד לסכום שוויו ההוגן, כשהפסד מירידת ערכו נזקף ישירות להוצאות בדוח הרווח וההפסד.

בשנת 2003, נכנס לתוקף תקן חשבונאות מס' 15 - "ירידת ערך נכסים", של המוסד הישראלי לתיקנה בחשבונאות המבוסס על תקן החשבונאות הבינלאומי מס' 36. תקן זה מחייב בחינה תקופתית, בכל תאריך מאזן, של הצורך בהפרשה לירידת ערך בנכסים הלא כספיים של החברה - רכוש קבוע ונכסים לא מוחשיים מזוהים, לרבות מוניטין, וכן בהשקעות בחברות כלולות. אימוץ התקן מתחייב - בדוחות הכספיים הנערכים לתקופות המתחילות ב-1 בינואר 2003, או לאחר מכן בהתאם לקביעות התקן, אם ארעו אירועים או חלו שינויים בנסיבות, המצביעים על האפשרות שחלה ירידת ערך באחד או יותר מהנכסים לעיל, חייבת החברה לבחון אם הסכום בו מוצגת ההשקעה בנכס, ניתן להשבה מתוך תזרימי המזומנים הצפויים מאותו נכס, ובמידת הצורך, לרשום הפרשה לירידת ערך, עד גובה הסכום שהינו בר השבה. הפרשה לירידת ערך נזקפת ישירות כהוצאה בדוח רווח והפסד. סכום בר השבה של נכס נקבע לפי הגבוה שבין מחיר המכירה נטו של הנכס לבין שווי השימוש שלו לחברה. שווי השימוש של הנכס מוערך לפי הערך הנוכחי של תזרים המזומנים הצפוי מהמשך השימוש בנכס, כולל זה הצפוי בעת הוצאתו משירות ומימושו בעתיד.

טו. רכוש אחר והוצאות נדחות

להלן מדיניות ההפחתה:

מוניטין	- ראה סעיף ה.6.א.
הוצאות הנפקת אגרות חוב	- על פני תקופת אגרות החוב לגבי כל סדרה בנפרד, בהתאם ליתרת אגרות החוב שבמחזור.
זכויות	- מופחתים על פני יתרת משך הזיכיונות.
רכוש אחר והוצאות נדחות אחרות	- מופחתים בקו ישר במשך 5 עד 10 שנים.

באור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

טז. מיסים נדחים

1. החברות בקבוצה יוצרות מיסים נדחים בשל הפרשים זמניים. הפרשים זמניים הינם הפרשים בין ערכם לצרכי מס של נכסים והתחייבויות לבין ערכם הפנסוני במאזן. יתרות המיסים הנדחים (נכס או התחייבות) מחושבות לפי שיעורי המס שיחולו בעת ניצול המיסים הנדחים, או בעת מימוש הטבות המס, בהתבסס על שיעורי המס וחוקי המס אשר נחקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה, עד תאריך המאזן. הגורמים העיקריים בגינם לא חושבו מיסים נדחים הם כדלקמן:
 - (1) השקעות בחברות מוחזקות, אשר בכוונת החברה להחזיק בהן ולא לממשן.
 - (2) הטבת מס לקבל בגין הפרשים זמניים כאשר אפשרות מימוש ההטבה מוטלת בספק.
2. הקבוצה עשויה להתחייב בתוספת מס במקרה של חלוקת דיבידנד בין חברות הקבוצה, שמקורו במפעל מאושר. תוספת מס זו לא נכללה בדוחות הכספיים, לאור מדיניות חברות הקבוצה שלא לגרום לחלוקת דיבידנד הכרוכה בתוספת מס לחברה המקבלת, בעתיד הנראה לעין.

יז. אגרות חוב הניתנות להמרה במניות

- אגרות חוב הניתנות להמרה במניות נכללות בהתאם לסבירות המרתן, כפי שנקבע בגילוי דעת מס' 53 של לשכת רואי חשבון בישראל. אגרות חוב שהמרתן אינה צפויה נכללות כהתחייבויות לפי ערכן ההתחייבותי. אגרות חוב שהמרתן צפויה, נכללות בין סעיף התחייבויות לזמן ארוך לבין ההון העצמי, לפי הערך ההתחייבותי או הערך ההוני כגבוה שבהם.

יח. תכנית פנסיה לעובדים

1. לחברה מאוחדת של כימיקלים לישראל בע"מ, התחייבות לתשלומי הפנסיה לעובדים. להלן עקרונות המדידה שמיישמת החברה. באשר לתכניות הפנסיה ונכסי קרן הפנסיה, ראה גם ביאור 17 להלן.
 - א. הוצאות הפנסיה נטו לכל תקופה חשבונאית מורכבות מהמרכיבים הבאים:
 1. הוצאות שירות (Service Costs) שוטפות - הגידול האקטוארי בהתחייבות הפנסיונית שנובע מהטבות הפנסיה של העובדים בגין התקופה המדווחת.
 2. הוצאות ריבית (Interest Costs) שוטפות - הגידול בהתחייבות הפנסיונית שנובע מחלוף הזמן.
 3. תשואה צפויה על נכסי הקרן.
 4. הפסדים (רווחים) אקטואריים שהוכרו בתקופה, כמתואר בסעיף ג. להלן.
 - ב. ההתחייבות לפנסיה, נטו (או נכסי קרן הפנסיה, נטו) הכלולה במאזן משקפת את הפער שבין שני המרכיבים הבאים, המחושבים כדלהלן:
 1. התחייבות לתשלומי פנסיה - מחושבת על בסיס יתרת ההתחייבות לתחילת התקופה, בתוספת הוצאות השירות השוטפות והוצאות הריבית השוטפות (כמצוין בסעיף א. לעיל), ובניכוי סכומים ששולמו בתקופה בגין פנסיה.
 2. נכסי קרן הפנסיה - מחושבים על בסיס יתרת הנכסים לתחילת התקופה, בתוספת התשואה הצפויה על נכסי הקרן (כמצוין בסעיף א. לעיל), וההפקדות בקרן הפנסיה בתקופה, ובניכוי סכומים ששולמו בתקופה בגין פנסיה.
 - ג. הפער, לתאריך המאזן, בין ההתחייבות לפנסיה, נטו, המחושבת כמצוין בסעיף ב. לעיל, לבין ההתחייבות האקטוארית בניכוי השווי ההוגן של נכסי קרן הפנסיה לאותו מועד, משקף יתרת רווחים או הפסדים אקטואריים שנדחים ואינם מוכרים מיידית בדוחות הכספיים.

רווחים או הפסדים אקטואריים נדחים אלה (שנובעים הן מהפער בין סכומי ההתחייבות והן מהפער בין סכומי הנכסים, כדלעיל), המחושבים על בסיס שנתי לתום כל שנה, נזקפים בחלקם לדוח רווח והפסד, של השנה העוקבת, אם ורק אם, לתום שנת הדיווח השוטפת, סכומם עולה על 10% מהגבוה שבין שני הסכומים הבאים: (1) ההתחייבות האקטוארית לתשלומי פנסיה או (2) השווי ההוגן של נכסי קרן הפנסיה.
- הסכום העולה על 10%, כאמור לעיל, ייזקף לדוחות רווח והפסד, לפי שיטת הקו הישר, החל מהשנה העוקבת, על פני תקופת העבודה הצפויה של עובדי החברה המאוחדת המשתתפים בתוכנית (16 שנה).
2. באשר לשאר תוכניות הפנסיה בקבוצה, נכללה התחייבות מלאה המבוססת על חישוב אקטוארי ליום המאזן.

באור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

יט. הכרה בהכנסות

הכנסות ממכירות - לאחר ניכוי הנחות שניתנו, נכללות עם המשלוח ללקוח, או במועד העברת הבעלות ללקוח, המאוחר מביניהם.

כ. הוצאות מחקר ופיתוח

הוצאות מחקר ופיתוח נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

כא. הוצאות הובלה

הוצאות ההובלה נכללות בסעיף הוצאות מכירה, שינוע ושיווק.

כב. עלויות סביבתיות

עלויות שוטפות להפעלה ולהחזקה של מתקנים למניעת זיהום הסביבה והפרשות צפויות לעלויות, המתייחסות לשיקום סביבתי הנובע מפעילות שוטפת או מפעילות עבר, נזקפות לדוח רווח והפסד. עלויות הקמת מתקנים למניעת זיהום סביבתי, המגדילות את אורך החיים או יעילות המתקן או מקטינות או מונעות את זיהום הסביבה, נזקפות לעלות הרכוש הקבוע ומופחתות בהתאם למדיניות הפחת הנהוגה בקבוצה.

כג. הצגת פעולות בין תאגיד לבעל שליטה

עסקאות בין החברה לבין בעל השליטה בחברה מוצגות בהתאם לתקנות ניירות ערך (הצגת פעולות בין תאגיד לבין בעל שליטה בו בדוחות הכספיים), התשנ"ו - 1996. בהתאם לכך, ההפרש בין התמורה שנתקבלה ממכירת נכס לבעל השליטה לבין ערכו הפנקסני של הנכס בספרי החברה, נזקף להון העצמי של החברה.

כד. רווח (הפסד) למניה

הרווח (הפסד) למניה חושב בהתאם לכללים שבגילוי דעת מס' 55 של לשכת רואי חשבון בישראל. בחישוב רווח (הפסד) בסיסי למניה הובאו בחשבון ניירות ערך המירים שהונפקו על-ידי החברה אם קיימת סבירות של המרה או מימוש בהתאם למבחנים שנקבעו בגילויי הדעת. בחישוב רווח (הפסד) המדולל למניה הובאו בחשבון ניירות ערך המירים שהונפקו על-ידי החברה וחברות מוחזקות שלה אשר לא נכללו בחישוב רווח (הפסד) הבסיסי למניה במידה והמרתם או מימושם אינה מביאה להגדלת הרווח (הקטנת ההפסד) למניה (השפעה אנטי מדללת).

כה. מטבע חוץ והצמדה

נכסים והתחייבויות במטבע חוץ או הצמודים לו נכללו במאזן לפי שערי החליפין היציגים כפי שפורסמו על ידי בנק ישראל בתאריך המאזן. נכסים והתחייבויות הצמודים למדד נכללו לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה. נתונים לגבי מדדי המחירים לצרכן ושערי חליפין:

% השינוי			31 בדצמבר		
2001	2002	2003	2002	2003	
1.41	6.50	(1.89)	108.20	106.16	מדד המחירים לצרכן - בנקודות
9.28	7.27	(7.56)	4.737	4.379	שער החליפין של הדולר של ארה"ב

באור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

כו. מכשירים פיננסיים נגזרים

רווחים או הפסדים הנובעים מעסקאות הגנה על נכסים או התחייבויות קיימים נכללים בדוח רווח והפסד במקביל לתוצאות הנובעות מנכסים או מהתחייבויות אלה. רווחים או הפסדים הנובעים מהגנה על התקשרויות איתנות לתשלום עלויות ומכירות, נדחים ונזקפים להכנסות כחלק מהעלות או מעסקת המכירה בעת ההכרה בהן, או להכנסות או הוצאות מימון כשהעסקה אינה צפויה עוד להתבצע. סכום הפרמיות נטו ששולם עבור אופציות נזקף להוצאות מימון במשך תקופת האופציות.

מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נובעים מעסקאות הגנה כאמור, מוצגים במאזן על פי שווים ההוגן. שינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד, בסעיף המימון, בתקופה בה ארעו. השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים נקבע בהתאם למחירי השוק שלהם ובהעדר מחיר נקבע השווי ההוגן בהתאם למודל להערכת שווי (ראה גם ביאור 30)

כז. גילויי ההשפעה של תקני חשבונאות חדשים בתקופה שלפני יישומם

1. בשנת 2001 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות (להלן - המוסד), את תקן חשבונאות מספר 12 "הפסקת ההתאמה של דוחות כספיים". בהתאם לתקן זה, תופסק ההתאמה של דוחות כספיים לאינפלציה החל מיום 1 בינואר 2003.

השפעת התקן תלויה בשיעור האינפלציה ובמקורות המימון של החברה והחברות המוחזקות.

כמו כן פורסם תקן חשבונאות מספר 13 - בדבר "השפעות השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ". התקן עוסק בתרגום עסקאות במטבע חוץ ובתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ לצורך שילובם בדוחות הכספיים של התאגיד המדווח, החל מיום 1 בינואר 2003.

התקן קובע כללים לסיווג פעילויות חוץ כיחידה מוחזקת אוטונומית בחוץ לארץ או כזרוע ארוכה בהסתמך על סממנים המנויים בתקן ושימוש בשיקול דעת, וכן את אופן תרגום הדוחות הכספיים של יחידות מוחזקות אוטונומיות כאמור.

יתרת מוניטין שנוצר ברכישת יחידה מוחזקת אוטונומית בחוץ לארץ תטופל כנכס של אותה יחידה מוחזקת אוטונומית בחוץ ויתורגם לפי שער סגירה וזאת בשונה מהכללים המיושמים כיום לפיהם מוניטין מתורגם לפי שער ביצוע העסקה.

תרגום דוחות רווח והפסד של יחידה מוחזקת אוטונומית בחוץ לארץ יבוצע על פי שער החליפין במועד ביצוע העסקה או מסיבות מעשיות, לפי שער חליפין ממוצע בתקופה, וזאת בשונה מהכללים הנהוגים כיום לפיהם תרגום הדוחות מתבצע על פי שער סגירה.

על פי תקן מספר 17, נדחה יישום תקנים אלה ליום 1 בינואר 2004.

להערכת החברה, השפעת התקן על תוצאות הפעילות, המצב הכספי ותזרימי המזומנים שלה, לא צפויה להיות מהותית.

2. בחודש מרס 2004 פרסם המוסד את תקן חשבונאות מספר 20 בדבר תקופת הפחתת מוניטין. התקן קובע כי מוניטין יופחת על פני אורך החיים השימושיים שלו, באופן שיטתי. תקופת הפחתה צריכה לשקף את האומדן הטוב ביותר של התקופה בה צפויות לנבוע לישות הטבות כלכליות עתידיות מהמוניטין. תקופת הפחתה לא תעלה על 20 שנה ממועד ההכרה הראשונית. התקן יחול על דוחות כספיים לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2004 או לאחר מכן.

השינוי בתקופת הפחתה של יתרות מוניטין ליום 1 בינואר 2004 יטופל כשינוי אומדן פרוספקטיבי ("מכאן ולהבא"). יתרות מוניטין כאמור יופחתו באופן שיטתי במשך יתרת התקופה שנותרה להשלמת תקופת הפחתה שנקבעה.

להערכת החברה, ליישום התקן האמור, לא תהיה השפעה מהותית על המצב הכספי ותוצאות הפעולות של החברה.

באור 2 - ניירות ערך סחירים

במאחד	
2002	2003
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח
44	52
22	42
481	401
122	202
669	697

מניות וכתבי אופציה
תעודות השתתפות בקרנות נאמנות
מלוות קצרי מועד ואגרות חוב ממשלתיות
אגרות חוב קונצרניות

באור 3 - פקדונות והלוואות לזמן קצר

בחברה		במאחד	
2002	2003	2002	2003
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח
573	437	-	-
-	-	18	229
-	-	40	37
573	437	58	266

חברות מאוחדות
פקדונות בבנקים
אחרים

באור 4 - לקוחות

הרכב

במאות	
2003	2002
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
706	1,063
558	596
38	30
1,302	1,689
58	60
1,244	1,629
81	57

חובות פתוחים (1)
שטר חוב נדחה וחייבים בגין מכירת חובות לקוחות (2)
המחאות לגבייה

בניכוי - הפרשה לחובות מסופקים

(1) כולל שטרות שנוכו

חברות בקבוצה נוהגות לבצע נכיון בבנקים של חלק מחובות הלקוחות ועסקאות הבטחת קיום תשלום חובות ללקוחות. בגין החלק מהשטרות שנוכו לגביי אין לבנקים זכות חזרה, קוזה התמורה מיתרת הלקוחות. יתרת השטרות המנוכים לגבייהם יש לבנק זכות חזרה, מוצגת במסגרת סעיף הלקוחות ובמקביל נכלל האשראי שנתקבל מן הבנק, במסגרת אשראי לזמן קצר מתאגידים בנקאיים.

(2) מכירת חובות לקוחות במסגרת עסקת איגוח

במאות	
2003	2002
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
1,560	1,027
1,043	713
517	314
41	282
558	596

חובות לקוחות הכלולים במסגרת עסקת האיגוח ליום המאזן
בניכוי - תמורה בגין לקוחות אלו, נטו *
שטר חוב נדחה
חובות לקוחות שנמכרו ושהתמורה בגינם נתקבלה לאחר תאריך המאזן, נטו
שטר חוב נדחה וחייבים בגין מכירת חובות לקוחות

* נכון ליום המאזן התמורה שנתקבלה בגין מכירת חובות הלקוחות מסתכמת לסך של כ- 1,002 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2002 - 431 מיליון ש"ח).

בחודש דצמבר 2002 התקשרו כ"ל וחברות מאוחדות מסוימות שלה (להלן - החברות) בהסכם בדבר עסקת איגוח (Securitization), אשר במסגרתה תמכרנה החברות את כל חובות הלקוחות שלהן לחברה זרה שהוקמה לצורך זה ושאיינה בבעלות או בשליטת קבוצת כ"ל (להלן - החברה הרוכשת).

החברה הרוכשת מממנת את רכישת החובות באמצעות הלוואה שתתקבל מגוף פיננסי, בלתי קשור לכ"ל, המממן את ההלוואה מתמורת ניירות ערך מסחריים (commercial paper) אותם הוא מפיק בשוק ניירות הערך המסחריים בארצות הברית. לפרעון ניירות הערך המסחריים ולפרעון ההלוואה ההלוואה ניתן גיבוי על ידי קו גיבוי מקבוצת בנקים אותה מארגן Bank of America Securities.

ההיקף הצפוי של האמצעים הכספיים שיעמדו לצורך רכישת חובות הלקוחות של החברות, הינו כ- 250 מיליון דולר. הרכישה תבצע על בסיס שוטף, באופן שהתמורות שיתקבלו מהלקוחות, שחובותיהם נמכרו, ישמשו לרכישת חובות לקוחות חדשים.

התקופה בה ימכרו החברות את חובות הלקוחות שלהן לחברה הרוכשת הינה שנה אחת, ממועד הסגירה של העסקה. תקופה זו ניתנת להארכה, בהסכמת כל הצדדים, לתקופות נוספות של שנה אחת כל אחת, עד למקסימום של 4 הארכות. כל אחד מהצדדים רשאי להפסיקה בהתקיים תנאים הקבועים במערכת ההסכמים.

המחיר בו נמכרים חובות הלקוחות הינו סכום החוב הנמכר, בהפחתה המחושבת על פי התקופה הצפויה לחלוף בין מועד מכירת חוב הלקוח לבין מועד פרעונו.

במועד רכישת החוב תשלמנה החברות הרוכשות את מרבית מחיר החוב במזומן והיתרה בהתחייבות נדחית שתפרע לאחר גבייתו של החוב הנמכר. שיעור התמורה במזומן משתנה בהתאם להרכב והתנהגות תיק הלקוחות.

באור 4 - לקוחות (המשך)

החברות ישאו במלוא ההפסדים שיווצרו, אם בכלל, לחברות הרוכשות עקב אי פרעונם של חובות הלקוחות הכלולים במסגרת עסקת האיגוח והכל עד לגובה היתרה הכוללת של מחיר החוב שטרם שולמה, הכלולה במסגרת ההתחייבות הנדחית.

המכירה הינה מוחלטת. לחברה הרוכשת לא תהיה זכות חזרה אל החברות, בגין סכומים ששולמו, למעט חובות אשר בקשר להם יוצר סכסוך מסחרי בין החברות ללקוחותיהן, דהיינו סכסוך שמקורו בטענה בדבר אי קיום חיוב של המוכר בהסכם ההספקה של המוצר כגון: אי הספקת המוצר הנכון, פגם במוצר, איחור במועד ההספקה וכיוצא באלה.

החברות תטפלנה בגביית חובות הלקוחות הכלולים במסגרת עסקת האיגוח, עבור החברה הרוכשת.

עיקרו של הטיפול החשבונאי במכירת חובות הלקוחות שבמסגרת עסקת איגוח הינו הכרה במכירת חובות לקוחות רק בגין אותו חלק שהשליטה והסיכונים עליו עברו באופן סופי ומוחלט לקונה. בהתאם לכך, נמחקו יתרות חובות הלקוחות שנמכרו ושהתמורה בגינם נתקבלה במזומן ו/או בהתחייבות בלתי נדחית. בגין החלק מחובות הלקוחות הכלול בעסקת האיגוח ולא הוכר כמכירה נרשם שטר חוב נדחה בסכום ההפרש בין יתרות חובות הלקוחות שנכללו במסגרת עסקת האיגוח לבין התמורה, כאמור, ורישום חייבים בגין מכירת חובות לקוחות שנמכרו ושהתמורה בגינם נתקבלה לאחר תאריך המאזן.

ההפסד ממכירת חובות הלקוחות נזקף בעת המכירה לדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות מימון.

במסגרת ההסכם, התחייבה כי"ל לקיום אמות מידה פיננסיות מסויימות לפיהן היחס בין החוב נטו להון עצמי לא יעלה על 2.1 ושהיחס בין החוב נטו ל- EBITDA לא יעלה על 4.75. במידה וכי"ל לא תעמוד ביחסים כאמור, רשאית החברה הרוכשת להפסיק לרכוש חובות לקוחות חדשים (מבלי שישפיע על רכישות קיימות). כי"ל עומדת באמות מידה אלו.

באור 5 - חייבים ויתרות חובה

בחברה		במאוחד		
2002	2003	2002	2003	
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	
1	-	-	-	חברות מאוחדות
5	5	8	5	חברות כלולות
-	-	462	288	מוסדות ממשלתיים
-	-	57	45	מענקי השקעה לקבל
-	-	125	154	הוצאות מראש
-	-	6	11	עובדים
-	-	82	105	מסים נדחים
-	-	114	125	חייבים אחרים
6	5	854	733	

באור 6 - מלאי

במאות		
2003	2002 *	
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	
1,494	1,422	תוצרת גמורה
295	289	תוצרת בעיבוד
374	345	חומרי גלם ועזר
355	388	חומרי אחזקה וחלפים
14	24	תשלומים על חשבון וחומרים בדרך
2,532	2,468	
27	29	מלאי שטחי מסחר מיועדים למכירה (1)
2,559	2,497	
91	106	בניכוי מלאי בלתי שוטף (מוצג ברכוש קבוע)
63	96	בניכוי מלאי לזמן ארוך
2,405	2,295	
15	15	(1) לאחר ניכוי הפרשה לירידת ערך בסך

* סווג מחדש

באור 7 - השקעות בחברות מוחזקות

א. הרכב

בחברה		במאוחד	
2002	2003	2002	2003
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח
2,582	2,537	1,254	1,282
(156)	127	(12)	(7)
2,426	2,664	1,242	1,275
-	-	(182)	(87)
2,426	2,664	1,060	1,188
546	519	36	12
2,972	3,183	1,096	1,200

(1) השקעה במניות

עלות המניות (כולל רווחים שנצברו עד ליום 1 בינואר 1992), נטו רווחים/הפסדים וקרנות הון שנצברו מיום 1 בינואר 1992, נטו

הפרשה לירידת ערך השקעה בחברה כלולה

(2) הלוואות ושטרי הון

(1) השקעה במניות

בחברה		במאוחד	
2002	2003	2002	2003
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח
1,568	1,643	-	-
20	24	-	-
851	1,007	1,060	1,188
2,439	2,674	1,060	1,188
(13)	(10)	-	-
2,426	2,664	1,060	1,188

חברות מאוחדות
חברות מאוחדות באיחוד יחסי
חברות כלולות

השקעה במניות החברה
המוחזקות ע"י חברה מאוחדת

(2) הלוואות ושטרי הון

בחברה			במאוחד		
שעורי ריבית משוקללים			שעורי ריבית משוקללים		
2002	2003	ל- 31.12.03	2002	2003	ל- 31.12.03
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	%	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	%
70	3	-	-	8	4.5
15	46	1.1	36	4	3.1
461	470	-	-	-	-
546	519		36	12	

במטבע ישראלי
צמוד למדד
במטבע חוץ
במטבע ישראלי

שנות הפרעון -
טרם נקבע

519	12
519	12

באור 7 - השקעות בחברות מותזקות (המשך)

א. הרכב (המשך)

(3) כולל מוניטין שטרם הופחת במלואו כדלקמן:

בחברה	
2003	2002
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח
151	115
108	79

חברות מאוחדות

סכום מקורי

סכום מופחת

ב. התנועה בהשקעות

בחברה		במאוחד	
2003	2002	2003	2002
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח
2,972		1,096	
18		51	
(47)		(56)	
(2)		53	
447		4	
-		34	
(95)		(10)	
(94)		(47)	
(27)		(24)	
-		98	
11		1	
3,183		1,200	

יתרה לתחילת השנה

תנועה במשך השנה:

השקעות

תמורה ממימוש השקעות

רווחי (הפסדי) הון, נטו

חלק ברווחים, נטו

חברה כלולה שהפכה למאוחדת

דיבידנדים

התאמת הנובעות מתרגום דוחות כספיים

שינויים בהלוואות, נטו

התאמת הפרשה לירידת ערך השקעה בחברה כלולה

שינויים אחרים, נטו

יתרה לסוף השנה

ג. ניירות ערך הרשומים למסחר

2003		2002	
שווי שוק	ערך במאזן	שווי שוק	ערך במאזן
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח
2,030	1,286	1,553	1,288
470	141	185	171

חברה מאוחדת

חברה כלולה

ד. דיבידנד

בחברה		במאוחד	
2003	2002	2003	2002
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח
-	85	-	71
-	-	-	12
10	10	9	9
10	95	9	92

מחברות מאוחדות

מחברות מאוחדות באיחוד יחסי

מחברות כלולות

באור 7 - השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

ה. מידע נוסף על ההשקעות

1. השקעות

א. טאואר

- (1) בשנת החשבון, הגיעו טאואר, החברה לישראל - טכנולוגיות (איסיטק) בע"מ (להלן - איסיטק) חברה בבעלות ובשליטה מלאה של החברה, השותפים האסטרטגיים העיקריים בטאואר ושותף נוסף בטאואר (להלן - המשקיעים) להסכמות לתיקון הסכמיהם עם טאואר בקשר עם התשלום בגין אבן הדרך החמישית, על פיהם, הוסר התנאי של השגת אבן הדרך והוסרו התניות אחרות שטאואר לא עמדה בהן.
- (2) בהתאם לתיקון ההסכמים, השלימו המשקיעים בשנת החשבון את כל השקעתם בטאואר בהתאם להסכם המקורי עליו התחייבו, בסך של כ- 41 מליון דולר ב- 2 חלקים (מתוכם סך של כ- 7.3 מליון דולר על ידי איסיטק).
- (3) בתמורה לחלק הראשון של ההשקעה בסך של כ- 24.6 מליון דולר (מתוכם סך של כ- 4.4 מליון דולר על ידי איסיטק) קיבלו המשקיעים מניות רגילות של טאואר לפי מחיר מניה של כ- 3 דולר למניה.
- בעקבות ההשקעה ירד חלקה של איסיטק בטאואר מכ- 28.5% לכ- 26.8%. הפסד ההון שנגרם לקבוצה בסך של כ- 9.3 מליון ש"ח, נכלל בדוחותיה הכספיים של החברה לשנת 2002.
- (4) בגין החלק השני של ההשקעה בסך של כ- 16.4 מליון דולר, הנפיקה טאואר מניות למשקיעים, לאחר תאריך המאזן, לפי מחיר של 7 דולר למניה (המתבסס על המחיר למניה בהנפקה לציבור - ראה סעיף 5 להלן).
- (5) לאחר תאריך המאזן בחודש ינואר 2004 הנפיקה טאואר, באמצעות תשקיף שפורסם לציבור בארה"ב, כ- 11.4 מליון מניות רגילות במחיר של 7 דולר למניה ובתמורה נטו של כ- 75.2 מליון דולר. (כולל מימוש חלקי של האופציה שניתנה לחתמים).
- בעקבות ההנפקה לציבור, ולאחר הנפקת ההון למשקיעים בגין החלק השני של אבן דרך 5, ירד חלקה של איסיטק בטאואר לכ- 21.8% ויווצר לקבוצה רווח הון של כ- 7 מליון דולר.
- (6) בהתאם לתיקון ההסכמים ניתנה לשותפים האסטרטגיים העיקריים אופציה להמיר, במהלך חודש ינואר 2006, סך של עד 13.2 מליון דולר מתוך הסכומים שנזקפו כמקדמות על חשבון רכישת מוצרים, למניות רגילות של טאואר במחיר שיתבסס על המחיר הממוצע של מניות טאואר בתקופה של 15 ימי מסחר הקודמים ליום 31 בדצמבר 2005.
- (7) השותפים האסטרטגיים העיקריים הסכימו לדחות את ניצול המקדמות על חשבון רכישת מוצרים, להם יהיו זכאים בגין רכישותיהם בשנים 2004 עד 2006 ובתמורה ניתנה להם אופציה להמיר כל סכום שיכול להיות מנוצל מתוך המקדמות בכל רבעון בשנים אלו למניות של טאואר בהתבסס על מחיר ממוצע של מניית טאואר בבורסה באותם מועדים. לחילופין סכומים שלא הומרו למניות כאמור לעיל, ישולמו על ידי טאואר ביום 31 בדצמבר 2007. סכומים אלו ישאו ריבית בשיעור של ליבור + 2.5% שתשולם באופן שוטף.

באור 7 - השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

ה. מידע נוסף על ההשקעות (המשך)

1. השקעות (המשך)

א. טאואר (המשך)

(8) בחודש נובמבר 2003 הגיעה טאואר להסכמה עם הבנקים בדבר תיקון הסכמי האשראי שלה למימון FAB2. במסגרת תיקון ההסכמים נתנה החברה לישראל לבנקים מכתב התחייבות כחלק מההסדרים שנדרשו על ידם להעמדת רשת בטחון על ידי בעלי המניות העיקריים של טאואר כתנאי להמשך מתן מימון על ידי הבנקים לטאואר.

1. במכתב ההתחייבות נקבע, כי רשת הבטחון שתועמד על ידי החברה לישראל מתייחסת להתחייבות טאואר לגייס הון נוסף בסך של 152 מליון דולר עד ה-31.12.2005 (בהתאם למועדים ולתנאים, כאמור בהסכם האשראי) (להלן - ההון הנוסף).

2. על פי מכתב ההתחייבות, רשאים הבנקים, בתנאים מסויימים, לדרוש מטאואר לצאת בתשקיף לבעלי מניותיה בדרך של זכויות לרכישת אגרות חוב ניתנות להמרה למניות טאואר וכן הקצאת אופציות לרכישת מניות בטאואר והכל בתנאים שנקבעו במכתב ההתחייבות. סכום ההנפקה לא יעלה על הסכום אותו לא הצליחה טאואר לגייס בהתאם למחויבותה לבנקים עד לאותו מועד. החברה לישראל התחייבה כלפי הבנקים כי תממש את מלוא זכויותיה ואף תרכוש בהנפקה פרטית ניירות ערך כאמור בגין אותם בעלי מניות שלא יממשו את זכויותיהם, כך שבתום ההנפקה ובתוספת הסכומים שיעמידו הבנקים כאמור להלן, יגויסו מלוא הסכומים אותם היה על טאואר לגייס כאמור לעיל.

באם טאואר לא תצליח לפרסם תשקיף במועדים הנדרשים, תשקיע החברה בטאואר בדרך של הנפקה פרטית של אגרות חוב ניתנות להמרה לפי אותם תנאים שהיו נכללים בהנפקה לציבור.

3. הסכום הכולל של התחייבות החברה להשקיע בטאואר בהתאם למכתב ההתחייבות לא יעלה על סך של 50 מליון דולר. במכתב ההתחייבות נקבע, כי השקעות של בעלי מניות עיקריים מסויימים בטאואר, אם תבוצענה, יחשבו כמילוי התחייבות החברה לעניין מכתב ההתחייבות (כפי שפורט במכתב ההתחייבות).

ההתחייבות של החברה במכתב ההתחייבות ניתנת כנגד התחייבות הבנקים להעמיד, במקביל לביצוע השקעה על ידי החברה, מימון נוסף לטאואר, בסכום של עד 43 מליון דולר (בנוסף לאשראי בסך 500 מליון דולר שנקבע בהסכם האשראי). במכתב ההתחייבות נקבע, כי הבנקים יעמידו את המימון כאמור, באופן יחסי לסכומים אותם תעמיד החברה ובעלי מניות מסויימים, כך שכנגד כל 50 דולר שתעמיד החברה ואותם בעלי מניות, יעמידו הבנקים אשראי נוסף לטאואר בסך 43 דולר.

בכל מקרה, לא מחויבת החברה להשקיע יותר מאשר 50/93 מהסכום אותו יש לגייס באותו מועד (לרבות חלקה בגין מימוש זכויותיה כבעלת מניות).

4. במכתב ההתחייבות נקבע, בכפוף לתנאים הנקובים במכתב ההתחייבות, כי סכומים מסויימים שתבחר החברה להשקיע בטאואר בין בהנפקה לציבור ובין בהנפקה פרטית גם אם הבנק לא יפעיל את זכותו להפעלת רשת הבטחון יובאו בחשבון לענין הסכום הכולל של התחייבותה על פי כתב ההתחייבות, והשקעתה זו תחשב כחלק מההון הנוסף.

5. מכתב ההתחייבות יפקע במוקדם מבין המועדים הבאים: (א) השלמת גיוס סך של 152 מליון דולר על ידי טאואר כהון נוסף, כמוגדר בהסכם האשראי של טאואר; (ב) בתאריך 30.6.2006; (ג) במועד בו השקיעה החברה (ובעלי המניות העיקריים של טאואר) סך של 50 מליון דולר על פי תנאי רשת הבטחון.

6. הסכם האשראי של טאואר עם הבנקים כולל בין היתר התניה ולפיה מכירת מניות בטאואר בכמויות העולות על הנקוב בהסכם מקנות לבנקים זכות להעמדה לפרעון מיידי של האשראי שניתן לטאואר. ההתניה האמורה כוללת הקטנת כמות המניות שמכירתן הוגבלה באופן הדרגתי על פני השנים. בכל מקרה לא ייכללו בהגבלה זו ניירות ערך של טאואר שתרכוש החברה או חברות בקבוצתה לאחר חתימת מכתב ההתחייבות.

7. טאואר הסכימה לשפות את החברה בסכום של עד 100 מליון דולר, עבור הוצאות ונזקים בגין תביעות שיגרמו לחברה כתוצאה מהתחייבותה כלפי הבנקים להענקת רשת הביטחון.

8. נכון ליום חתימת הדוחות הכספיים, בעקבות גיוס סכום של כ- 83.1 מליון דולר שהתקבלו בטאואר (באמצעות התשקיף כמצויין בסעיף (5) וסכומים נוספים), קטנה יתרת התחייבות החברה על פי מכתב ההתחייבות הנ"ל לסך של כ- 37.0 מליון דולר.

באור 7 - השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

ה. מידע נוסף על ההשקעות (המשך)

1. השקעות (המשך)

א. טאואר (המשך)

(9) טאואר פנתה למרכז ההשקעות בבקשה לאשר את התוכנית העדכנית להקמת FAB2, לאור העובדה שתקופת ההשקעות של FAB2 תארך מעל ל- 5 שנים ממועד קבלת האישור המקורי ממרכז ההשקעות. הנהלת טאואר מעריכה בהתבסס על דיונים שקיימה עם מרכז ההשקעות, כי השגת הסדרים משביעי רצון בנושא זה היא סבירה.

(10) במחצית השניה של שנת החשבון כללה החברה את חלקה בהפסדי טאואר בסך של כ- 98 מליון ש"ח ומנגד הקטינה את ההפרשה לירידת ערך השקעתה בטאואר (שבוצעה בשנת 2002) באותו סכום. חלקה של החברה בהפסדי טאואר שנכללו בשנת החשבון הסתכמו לכ- 40 מליון ש"ח, נטו.

ב. בחודש יולי 2003, השקיעה איסיטק סך של 1.5 מליון דולר בהון המניות של אורן סמיקונדקטור אינק. (להלן - אורן). בנוסף, המירה החברה הלוואת בעלים בסך של כ- 2.5 מליון דולר, למניות של אורן. בעקבות ההשקעה והמרת ההלוואה, עלה חלקה של הקבוצה בהון אורן מכ- 17.7% לכ- 23.5% ונוצר עודף עלות על שווי מאזני בסכום של כ- 2.7 מליון דולר, אשר יוחס לנכסים בלתי מוחשיים. ההשקעה באורן הוצגה, עד העליה בשיעור ההחזקה, לפי שיטת העלות והחל מהרבעון השלישי של שנת החשבון מוצגת ההשקעה לפי שיטת השווי המאזני.

ג. בשנת החשבון העבירה החברה סכום של כ- 7.3 מליון דולר ל- Sorbie Holdings Ltd (להלן - Sorbie) כהלוואת בעלים.

ד. בחודש אוקטובר 2003, התקשרו Sorbie ו- PSINet Europe B.V. (להלן - PSINet), חברות כלולות של החברה (להלן יחד - החברות) בהסכם עם בעלי מניות אחרים בחברות (להלן - השותפים), לפיו רכשה Sorbie את מניותיה מהשותפים. כמו כן, העבירו השותפים לחברה ולבעלי המניות הנותרים ב- PSINet את מניותיהם ב- PSINet. השותפים קיבלו בתמורה שתי חברות מאוחדות של החברות. בעקבות העסקה עלה שיעור ההחזקה של החברה ב- Sorbie וב- PSINet לכ- 61.4%. עם העליה בשיעור ההחזקה נוצר לחברה עודף עלות על שווי מאזני בסכום של כ- 36 מליון ש"ח. החל מהרבעון הרביעי של שנת החשבון אוחדו הדוחות הכספיים של החברות בדוחותיה של החברה. להלן תמצית נתוני הדוחות הכספיים של החברות:

31 בדצמבר 2003

מליוני ש"ח

מאזן

123	רכוש שוטף
263	רכוש קבוע
(239)	התחייבויות שוטפות
(198)	התחייבות ליזמן ארוך

לתקופה של 3 חודשים

שנסתיימה ביום

31 בדצמבר 2003

מליוני ש"ח

דוח רווח והפסד

116	מכירות
82	עלות מכירות
4	הפסד נקי

באור 7 - השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

ה. מידע נוסף על ההשקעות (המשך)

1. השקעות (המשך)

ה. לאחר תאריך המאזן, בחודש פברואר 2004, רכשה החברה את כל מניות המדינה בציטת חברת השיט הישראלית בע"מ (להלן - ציט) בשיעור של כ- 48.6% מהון המניות של ציט וזאת בתמורה לסכום כולל של כ- 506.4 מיליון ש"ח. בעקבות הרכישה, מחזיקה החברה בכ- 97.5% מהון המניות של ציט. החברה הגישה הצעה לרכישת ההחזקות של מותר בעלי המניות בציט, המחזיקים יחדיו בכ- 2.5% מהון המניות של ציט.

בעקבות הרכישה נוצר לחברה עודף עלות על שווי מאזני בסכום של כ- 41 מיליון ש"ח.

2. מימוש השקעות

- א. ברבעון הראשון של שנת החשבון, מכרה קול 1 השקעות בתקשורת (ח.ל.) בע"מ (להלן - קול 1) את מלוא החזקותיה (40%) בחברת RSL COM FINLAND OY בתמורה לסך של כ- 14 מיליון אירו (מזה 3.2 מיליון אירו החזר הלוואות בעלים). לקבוצה נוצר רווח נטו, לאחר מס, בסך של כ- 46 מיליון ש"ח.
- ב. בדבר מימוש האופציה למכירת בתי זיקוק לנפט בע"מ, ראה באור 18.

3. מידע נוסף

א. כ"ל וחברות מאוחדות מסויימות שלה, הנפיקו מנית מדינה מיוחדת המוחזקת על ידי ממשלת ישראל לשם שמירה על העניינים החיוניים של המדינה ומקנה לה, בין השאר זכויות מיוחדות בקבלת החלטות בנושאים כדלהלן:

- מכירה או העברה של נכסי כ"ל החיוניים למדינה שלא בדרך העסקים הרגילה.
- פירוק מרצון או שינוי או ארגון מחדש של המבנה הארגוני של כ"ל או מיזוג (למעט מיזוגי תאגידים בשליטת כ"ל שאין בהם כדי לפגוע בזכויותיה או בכוחה של ממשלת ישראל כמחזיקת מנית המדינה המיוחדת).
- רכישה או החזקה של מניות בכ"ל בשיעור של 14% או יותר מהון המניות המונפק של כ"ל.
- רכישה או החזקה של 25% או יותר מהון המניות המונפק של כ"ל (לרבות השלמת החזקה עד 25%) גם אם נתקבלה בעבר הסכמה לגבי שיעור החזקה נמוך מ- 25%.
- כל שיעור של החזקה של מניות בהון המניות של כ"ל, אשר מקנות למחזיק בהן את הזכות, היכולת או האפשרות המעשית למנות במישרין או בעקיפין מספר דירקטורים בכ"ל המהווים מחצית או יותר ממספר חברי הדירקטוריון כפי שהוא מונה בפועל.

ב. בשנת 2001 אישרה האסיפה הכללית שלא מן המניין של ציט הגדלת ההון הרשום במניה אחת בת 0.03 ש"ח ערך נקוב לשם יצירת מניית מדינה מיוחדת, אשר תקנה למדינה זכויות לשם הבטחת ענייניה החיוניים. מניית המדינה המיוחדת אינה ניתנת להעברה והיא נועדה להקנות למדינה זכויות מסויימות להבטחת ענייניה החיוניים של המדינה. פרט לזכויות הצמודות לה, לא תקנה מניית המדינה המיוחדת למחזיק בה זכויות הצבעה או זכויות הונות כלשהן.

ביום 22 במרס 2001 החליט דירקטוריון ציט להקצות את המניה הנ"ל, וזאת במועד שבו המדינה תמכור ותעביר את כל מניותיה (למעט מניית המדינה המיוחדת) בציט. באותו המועד יכנסו לתוקף שינויים תקנוניים מסויימים, בעיקר בקשר לדרכי מינוי דירקטורים בציט.

ביום 5 בפברואר 2004 מכרה המדינה את כל החזקותיה בשיעור של 48.6% מהון המניות של ציט, לחברה. בהתאם לכך הקצתה ציט לממשלה את מניית המדינה המיוחדת (ראה גם סעיף 1.ה. לעיל).

ג. בחודש פברואר 2003 אישרה האסיפה הכללית שלא מן המניין של בעלי המניות של כ"ל את החלטת הדירקטוריון שלה מיום 23 בינואר 2003 (להלן - היום הקובע), בדבר תכנית להקצאה פרטית של 25 מיליון אופציות למניות של כ"ל לקבוצת מנהלים בכירים בכ"ל ובחברות בשליטתה מהן 4.8 מיליון כתבי אופציה למנכ"ל כ"ל ו- 3.4 מיליון כתבי אופציה ליו"ר דירקטוריון כ"ל, ללא תמורה. בעת המימוש כל כתב אופציה ניתן להמרה למניה רגילה אחת בת 1 ש"ח של כ"ל. המניות הרגילות שתוקצנה בעקבות מימוש כתבי האופציה תהיינה זהות בכל זכויותיהן למניות הרגילות של כ"ל, מיד עם הקצאתן. ההקצאה תבוצע במסגרת סעיף 102 לפקודת מס הכנסה, במסלול מיסוי רווח הון. הקצאת האופציות בוצעה במהלך שנת 2003. כתבי האופציה יהיו ניתנים למימוש לא לפני 1 בינואר 2006.

באור 7 - השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

ה. מידע נוסף על ההשקעות (המשך)

3. מידע נוסף (המשך)

מועדי הזכאות לכתבי האופציה הוא כדלהלן: שליש בתום 12 חודשים מהיום הקובע, שליש בתום 21 חודשים מהיום הקובע ושליש בתום 30 חודשים מהיום הקובע. מועד פקיעתם של כל כתבי האופציה הוא בתום 48 חודשים מהיום הקובע. כמו כן נקבעו כללים במקרה של סיום כהונה או העסקה של אחד הניצעים דלעיל. תוספת המימוש נקבעה ל- 4.25 ש"ח למניה. הערך הכלכלי התיאורטי של כל כתב אופציה - מחושב על פי נוסחת בלאק ושולס להערכת אופציות, כנקבע בתקנון הבורסה - הגיע למועד הנ"ל ל- 1.62 ש"ח, בהתבסס על השער בבורסה של המניה הרגילה בת 1 ש"ח של כ"ל, סמוך למועד החלטת הדירקטוריון על הקצאת כתבי האופציה - 4.56 ש"ח.

ד. בחודש ינואר 2003 אישר דירקטוריון כ"ל לתקן את תנאי תכנית האופציות שהוקצו לעובדי כ"ל בשנת 1999, באופן שלעובדים אשר יממשו את כתבי האופציה, יוקצו מניות בגובה ההטבה לה הם זכאים.

באור 8 - השקעות בחברות אחרות

א. הרכב

בחברה		במאוחד	
2002	2003	2002	2003
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח
-	-	249	234
18	4	27	8
-	-	4	4
18	4	280	246
4	5	18	5

השקעה ב- SQM (1)
מניות שאינן סחירות
שותפויות מוגבלות

סך הכל

לאחר הפרשה לירידת ערך בסך

(1) השקעה במניות SQM המוחזקות על-ידי חברה מאוחדת בקבוצת כ"ל בחו"ל (בשיעור של כ- 8.3% בהון נכ- 13.4% בהצבעה). המניות נסחרות בבורסה בצ'ילה ובבורסת ניו-יורק בארה"ב. שווי השוק של המניות כ- 418 מליון ש"ח (31 בדצמבר 2002, כ- 246 מליון ש"ח).

באור 9 - פקדונות, הלוואות ויתרות חובה לזמן ארוך

א. בסיסי הצמדה ושעורי הריבית -

במאות		
שעורי ריבית משוקללים		
2002	2003	ל - 31.12.03
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	%
55	45	5.0
21	43	1.8
22	20	1.6
98	108	
17	16	
81	92	
55	29	

במטבע ישראלי צמוד למדד
במטבע חוץ או צמוד לו (בעיקר לירה שטרלינג)
במטבע ישראלי לא צמוד
סך הכל (1)

בניכוי-חלויות שוטפות

(1) כולל פקדונות בתאגידים בנקאיים

ב. שנות הפרעון-

במאות
2003
מליוני ש"ח
16
10
4
3
26
33
92

שנה שניה
שנה שלישית
שנה רביעית
שנה חמישית
שנה שישית ואילך
טרם נקבע

באור 10 - רכוש קבוע

במאזן המאוחד

יתרה לתחילת השנה	תוספות (1)	גריעות	הפרשים בקורות מתרגום	יתרה לסוף השנה
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח
עלות				
2,189	450	(2)	55	2,692
13,455	974	(93)	(433)	13,903
1,717	57	-	(13)	1,761
578	19	(49)	(32)	516
776	66	(25)	(2)	815
18,715	1,566	(169)	(425)	19,687
409	89	-	(4)	494
106	-	(9)	(6)	91
19,230	1,655	(178)	(435)	20,272
פחת שנצבר				
930	335	(1)	29	1,293
7,989	1,154	(64)	(231)	8,848
1,179	66	-	9	1,254
450	24	(40)	(25)	409
590	71	(21)	(4)	636
11,138	1,650	(126)	(222)	12,440

(1) כולל תוספות בגין חברות שאוחדו לראשונה בעלות מופחתת של כ- 210 מליון ש"ח.

באור 10 - רכוש קבוע (המשך)

במאזן המאוחד

יתרות מופחתות ליום 31 בדצמבר		
2002	2003	
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	
1,259	1,399	קרקע, פיתוח קרקע, כבישים, מבנים ושיפורים במושכר
5,466	5,055	מתקנים, מכונות וציוד
538	507	סכרים ובריכות
128	107	ציוד מכני כבד, קרונות רכבת ומיכלים
186	179	ציוד וריהוט משרדי, כלי רכב וציוד אחר
409	494	מפעלים בהקמה
106	91	חלפים למתקנים
8,092	7,832	

(א) קרקע ומבנים-

- (1) הסעיף כולל קרקע בחכירה לתקופות המסתיימות בעיקר בשנים שבין 2017 עד 2047, במקרים מסויימים - עם אופציות לחידוש החכירה.
- (2) חלק מהקרקעות בבעלות או בחכירה טרם נרשם על שם חברות הקבוצה בלשכת רישום המקרקעין.
- (3) לחברה מאוחדת בספרד זכויות במקרקעין המיועדות לפיתוח, בעתיד, של מכרות חדשים למחצבי אשלג, בסך של כ- 203 מליון ש"ח. זכויות אלה ניתנות לניצול עד שנת 2063. פיתוח המכרות החדשים טרם החל ובהתאם לכך הפחתת הזכויות במקרקעין טרם החלה.
- (ב) בקבוצה קיימים נכסים שהופחתו במלואם ועדיין מופעלים. עלותם המקורית של הנכסים ליום 31 בדצמבר 2003 עולה על סך של כ- 4.8 מיליארד ש"ח.
- (ג) הרכוש הקבוע מוצג לאחר ניכוי מענקי השקעה שיתרתם המופחתת מסתכמת בסך של כ- 1,886 מליון ש"ח. (הסכום המקורי של מענקי ההשקעה - 4,133 מליון ש"ח).
- (ד) מפעלים בהקמה - התנועה מייצגת רכישות המשך השנה, בניכוי העברות לסעיפי רכוש קבוע, נטו.
- (ה) בשנת החשבון ביצעו חברות מאוחדות בקבוצת כ"ל הפרשה לירידת ערך מתקני ייצור, מכונות וציוד בסכום כולל של כ- 92 מליון ש"ח, וזאת בשל הפסקת שיווק ומכירות של מוצרים מסויימים ובשל הפסקת שימוש בחלקים מסויימים במתקן ייצור.

באור 11 - רכוש אחר והוצאות נדחות

במאזן				
2002		2003		
יתרה מופחתת	סכום מקורי	יתרה מופחתת	סכום מקורי	
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	
468	726	456	765	מוניטין בגין חברות מאוחדות
411	448	373	423	זכויות
53	102	44	107	הוצאות נדחות אחרות
932	1,276	873	1,295	

באור 12 - אשראי מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי אחרים

בחברה		במאחד			
2002	2003	* 2002	2003	ל- 31.12.03	
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	%	
-	-	47	125	5.9	אשראי מתאגידים בנקאיים
-	-	1,125	1,422	2.0	ומוסדות כספיים
-	-	254	153	3.5	במטבע ישראלי לא צמוד
-	-	1,426	1,700		בדולר או צמוד לו
					במטבע חוץ אחר או צמוד לו
217	164	(1) 1,961	961		חלויות שוטפות של
217	164	3,387	2,661		התחייבויות לזמן ארוך

(1) כולל חלויות שוטפות של אגרות חוב בסך של כ- 19 מליוני ש"ח.

לגבי שעבודים ראה באור 18.

* סווג מחדש

באור 13 - התחייבויות לספקים ולנותני שרותים

במאחד		
2002	2003	
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	
1,037	1,275	חובות פתוחים (1)
6	6	המחאות לפרעון
1,043	1,281	
26	29	(1) כולל חברות כלולות

באור 14 - זכאים ויתרות זכות

בחברה		במאחד		
2002	2003	2002	2003	
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	
-	-	1	9	חברות כלולות
2	2	129	112	מוסדות ממשלתיים
-	-	504	588	עובדים ומוסדות בגין שכר
-	-	32	70	מקדמות מלקוחות והכנסות מראש
13	23	137	194	הוצאות שנצברו
-	-	369	405	אחרים
15	25	1,172	1,378	

באור 15 - התחייבויות לתאגידים בנקאיים ולאחרים

א. הרכב:

בחברה			במאוחד			סוג המטבע ובסיס ההצמדה
שעורי ריבית משוקללים			שעורי ריבית משוקללים			
2002	2003	ל- 31.12.03	2002	2003	ל- 31.12.03	
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	%	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	%	
1,208	1,048	3.1	5,534	4,192	2.3	בדולרים או צמודים לו
-	-		814	729	4.7	במטבעות אחרים או צמודים להם
105	105	5.4	105	108	5.4	במטבע ישראלי צמוד מדד
1,313	1,153		6,453	5,029		
217	164		1,942	961		בניכוי - חלויות שוטפות
1,096	989		4,511	4,068		

ב. שנות הפרעון:

2003	2003	
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	
205	1,327	שנה שניה
205	750	שנה שלישית
269	789	שנה רביעית
196	395	שנה חמישית
114	807	שנה שישית ואילך
989	4,068	

לגבי שעבודים ראה באור 18.

באור 16 - אגרות חוב ניתנות להמרה

א. הרכב:

בחברה		במאוחד	
2002	2003	2002	2003
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח

מוצג בסעיף התחייבויות שוטפות

אגרות חוב ניתנות להמרה
במניות חברה מאוחדת (2)

-	-	358	-
---	---	-----	---

מוצג בסעיף התחייבויות לזמן ארוך

אגרות חוב ניתנות להמרה
במניות החברה (1)

242	249	180	253
-----	-----	-----	-----

מוצג בסעיף מעין הוני

אגרות חוב ניתנות להמרה
במניות חברה מאוחדת (2)

-	-	-	314
---	---	---	-----

(1) בשנת 2001 הנפיקה החברה 260,000 אלפי ש"ח אגרות חוב ניתנות להמרה (סדרה א') (להלן - אגרות החוב) במחיר של 84.5% מערכן הנקוב. אגרות החוב עומדות לפירעון ב- 5 תשלומים שנתיים שווים בחודש יוני של כל אחת מהשנים 2005-2009, צמודות קרן וריבית למדד ונושאות ריבית שנתית בשיעור של 2.5%. אגרות החוב ניתנות להמרה למניות רגילות עד ליום 31 במאי 2009, באופן שכל 700 ש"ח ערך נקוב אגרות חוב שלא נפרעו ניתנות להמרה למניה רגילה אחת, בכפוף להתאמות.

ח.ל. ניהול וייעוץ (1986) בע"מ (להלן - ניהול וייעוץ), חברה מאוחדת בבעלות ובשליטה מלאה של החברה, מכרה בשנת החשבון את יתרת אגרות החוב שנרכשו בהנפקה, ערך נקוב של 71,188 אלפי ש"ח בתמורה לסך של כ- 69 מליון ש"ח.

נכון לתאריך המאזן אין סבירות להמרת אגרות החוב.

(2) בחודש אוקטובר 2001, גייסה כ"ל מזומנים בדרך של הקצאה פרטית של שתי סדרות אגרות חוב לא רשומות למסחר, הניתנות להמרה במניות כ"ל. אגרות חוב דולריות בערך נקוב של 60 מליון דולר (להלן - אגרות חוב דולריות) ואגרות חוב שקליות בערך נקוב של 63.5 מליון ש"ח (להלן - אגרות חוב שקליות) (ביחד להלן - אגרות החוב), בתמורה כוללת של כ-75 מליון דולר ובניכוי הוצאות הנפקה. אגרות החוב עומדות לפרעון בתשלום אחד בחודש אוקטובר 2007. יתרת אגרות החוב שלא הומרה או נפתחה בפדיון מוקדם כאמור לעיל, ע"י כ"ל, תיפרע בתוספת פרמיה לפדיון בשיעור של 17.3% מהקרן. קרן אגרות החוב, הריבית והפרמיה לפדיון צמודות לשער הדולר או נקובות בדולר לפי העניין. קרן אגרות החוב נושאת ריבית בשיעור של 1.5% לשנה המשולמת אחת לשנה בחודש אוקטובר של כל שנה. אגרות החוב ניתנות להמרה למניות רגילות של כ"ל בעלות זכויות שוות למניות הרגילות הקיימות, באופן שכל 5 ש"ח ע.ג. של אגרות חוב שקליות יהיו ניתנות להמרה למניה רגילה אחת בת 1 ש"ח ע.ג. וכל 1.1473 דולר ע.ג. של אגרות חוב דולריות יהיו ניתנות להמרה למניה רגילה אחת בת 1 ש"ח ע.ג. סך הון המניות של כ"ל יגדל, במידה שכל אגרות החוב תומרנה למניות, בכ- 59 מליון ש"ח. לכ"ל אופציה הניתנת למימוש החל מאוקטובר 2005 לפדות את אגרות החוב כולן או חלקן, בתנאים מסוימים, במחיר פדיון המשקף תשואה דולרית למועד הפדיון בשיעור של 4.1% לשנה. לבעלי אגרות החוב אופציה לפדות את אגרות החוב שבידיהם בחודש אוקטובר 2003 ובחודש אוקטובר 2005, בתנאים מסוימים, במחיר פדיון המשקף את התשואה לפדיון מוקדם ולשלם את הריבית השנתית שנצברה. בהתחשב בזכות זו שהוענקה לבעלי אגרות החוב, הוצגו אגרות החוב ביום 31 בדצמבר 2002 במסגרת ההתחייבויות השוטפות.

בשנת החשבון הומרו 8 מליון ש"ח ע.ג. אגרות חוב שקליות ל- 1.6 מליון מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. ו- 5 מליון דולר ע.ג. אגרות חוב דולריות הומרו ל- 4,358 אלפי מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. בעקבות ההמרות ירד חלקה של הקבוצה בכ"ל מ- 53.3% לכ- 53.1% ונוצר לקבוצה רווח הון בסך של כ- 3 מליון ש"ח.

באור 16 - אגרות חוב ניתנות להמרה (המשך)

א. הרכב (המשך):

(2) לאחר תאריך המאזן, הומרו כ- 23.2 מליון ש"ח ע.ג. אגרות חוב שקליות לכ- 4.6 מליון מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. בעקבות ההמרה, ירד שיעור ההחזקה של הקבוצה בכ"ל לכ- 52.9% ויווצר לה רווח הון בסכום של כ- 3 מליון ש"ח.

ליום 31 בדצמבר 2003, להערכת הנהלת כ"ל, המרת אגרות החוב הינה צפויה ובהתאם לכך מוצגת יתרת אגרות החוב בסעיף נפרד בין ההתחייבויות לזמן ארוך לבין ההון העצמי בערכה ההתחייביות (הגבוה מערכה ההוני).

במידה ויומרו כל אגרות החוב האמורות ולאחר מימוש כל האופציות, כאמור בבאור 3.ה.7, ירד שיעור ההחזקה של הקבוצה בכ"ל לכ- 49.4%.

ב. שנות הפרעון-

במאוחד	בחברה
2003	2003
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח
51	50
51	50
51	50
50	50
50	49
253	249

שנה שניה

שנה שלישית

שנה רביעית

שנה חמישית

שנה שישית ואילך

באור 17 - התחייבויות בשל סיום יחסי עובד-מעביד, נטו

א. הרכב :

במאוחד	במאוחד
2003	2002
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח
592	546
942	809
1,534	1,355
708	648
826	707

התחייבויות לפיצויי פרישה

התחייבויות לפנסיה ופרישה מוקדמת

בניכוי- יעודה בקופת פיצויים

ב. התחייבויות הקבוצה לעובדיהן, בשל סיום יחסי עובד-מעביד, מכוסות בחלקן על ידי הפקדות שוטפות על שם העובדים בקופות גמל, קופות פנסיה ועל-ידי רכישת פוליסות בחברות ביטוח. הסכומים שהופקדו כאמור אינם כלולים במאזן מאחר והם אינם בשליטתה ובניהולה של הקבוצה.

ג. התחייבויות הקבוצה בשל סיום יחסי עובד מעביד הכלולה במאזן מייצגת את יתרת ההתחייבויות שאינה מכוסה על-ידי הפקדות ופוליסות ביטוח כאמור לעיל. בגין חלק זה של ההתחייבויות קיימת יעודה המופקדת על שם חברות הקבוצה בקופות פיצויים מוכרות.

ד. בהתאם להסכם קיבוצי שנחתם בשנת 1978 עם עובדי חברה מאוחדת, פורשים עובדי סדום לפנסיה מוקדמת בהגיעם לגיל 58 ובלבד שעבדו 25 שנה בסדום, או בגיל 60 ובלבד שעבדו 20 שנה בסדום.

באור 17 - התחייבויות בשל סיום יחסי עובד-מעביד, נטו (המשך)

ביום 16.9.01 ניתן פסק דין של ביה"ד האיזורי לעבודה בבאר-שבע בתביעתו של עובד חברה מאוחדת בו נקבע כי יש לראות את סעיף הפרישה המוקדמת בהסכם הקיבוצי שבין החברה המאוחדת לבין עובדיה כמקנה לעובדי סדום זכות פרישה ולא כמטיל עליהם חובת פרישה. החברה המאוחדת הגישה ערעור על פסק הדין לביה"ד הארצי לעבודה. ביום 18.3.2004 ניתן פסק הדין בערעור. ביה"ד הארצי קיבל את ערעור החברה המאוחדת בחלקו וביטל את קביעת ביה"ד האיזורי לפיה קיימת לעובדי החברה המאוחדת בסדום זכות לפרישה מוקדמת במקום חובת פרישה. פסק הדין הצהיר על בטלות הסדר הפרישה המוקדמת הקיים, אולם קבע שהצהרה זו תכנס לתוקפה לאחר 6 חודשים מיום מתן פסק הדין על מנת לאפשר לצדדים לקבוע בתקופה זו הסדר חדש ומפורט לפרישה מוקדמת של עובדי סדום על בסיס אשר יענה על דרישות החוק והפסיקה.

ה. הפרשות בספרים בגין תשלומי פנסיה, לרבות בשל פרישה מוקדמת, מבוססות על ערכם הנוכחי של הסכומים לתשלום המחושבים על ידי אקטוארים בהתבסס, בין היתר, על לוחות תמותה המקובלים בישראל (של הביטוח הלאומי) ובגרמניה. שיעורי הניכיון ששימשו בחישוב הערך הנוכחי היו: לגבי חברות בישראל - בעיקר 3.5% בהצמדה למדד והיתרה 4.8% בהצמדה למדד, לגבי חברות בחו"ל בעיקר 6% והיתרה 4%. ההתחייבות חושבה על ידי החברות על בסיס ההנחה כי שכר העובדים יגדל כדלקמן: לגבי חברות בישראל - בעיקר 2% לשנה (בהצמדה למדד) ולגבי חברות בחו"ל - 2.5% - 2% לשנה ולאחר הפרישה יהיה השכר צמוד למדד.

ו. בחברות מאוחדות מסוימות הפועלות במדינות בהן לא קיימת חובה לתשלום פיצויי פיטורין, לא נכללו הפרשות לתשלום אפשרי בעתיד של פיצויי פיטורין, למעט במקרים של הפסקת פעילות של חלק מהמפעל ופיטורי עובדים עקב כך.

ז. לאחר תאריך המאזן, בחודש ינואר 2004, חוקקה הכנסת את חוק גיל פרישה, תשס"ד - 2004 לפיו, בין היתר, שונו תקנוני קרנות הפנסיה, כך שגיל הפרישה לפנסיה יעלה, בהדרגה, לגברים מ- 65 שנה ל- 67 שנה ולנשים מ- 60 שנה ל- 62 שנה.

בעקבות החוק האמור, יוקצה לכלל המשק, משנת הכספים 2004 ועד שנת הכספים 2015 סך כולל של 3 מיליארד ש"ח (כ- 250 מליון ש"ח לכל שנת כספים. סכום זה ניתן להעברה בין שנות הכספים), לשם סיוע בפתרון קשיים כספיים שהם פועל יוצא מהעלאת גיל הפרישה מעבודה לפי החוק. אמות המידה לשימוש בתקציב הסיוע כאמור ייקבעו בידי ועדה ציבורית שתקבע עדיפות מוחלטת לסיוע בפתרון קשיים למגזר העסקי על פני סיוע למגזר הציבורי. לקבוצת כ"ל עובדים אשר פרשו לפנסיה מוקדמת וכן הזכאים לפרוש לפנסיה מוקדמת בעתיד (ראה סעיף ד. לעיל). לחוק האמור, בהתחשב בהקצאת הסיוע בעקבותיו, עלולה להיות השפעה על התחייבות הקבוצה לסיום יחסי עובד מעביד.

נכון למועד הדוחות הכספיים אין ביכולת קבוצת כ"ל להעריך את השפעת שינוי תקנוני קרנות הפנסיה על התחייבות הקבוצה לסיום יחסי עובד מעביד ואת סכומי הסיוע שיתקבלו, ובהתאם לכך את ההפרשה שתידרש בדוחות הכספיים בשנת 2004.

ח. תוכנית הפנסיה של CPL

א. ל- CPL התחייבות לתשלומי פנסיה לעובדיה, בגינה הקימה CPL קרן פנסיה (Defined benefit pension plan) בה מופקדים כספי העובדים והמעסיק. מאפייניהם העיקריים של ההתחייבות וקרן הפנסיה, הינם כדלקמן:

- (1) קרן הפנסיה כפופה לדיני הנאמנות בבריטניה, ונכסי קרן הפנסיה מנוהלים על ידי הנאמנים שאינם כפופים ל- CPL. CPL זכאית למנות חלק מהנאמנים של קרן הפנסיה, ובאפשרותה אף להחליף את הנאמנים שהיא מינתה. עם זאת, נאמנים אלה מחויבים לפעול לטובת מוטבי קרן הפנסיה גם במקרים של ניגוד אינטרסים, במידה שקיימים, בין CPL לקרן הפנסיה.
- (2) CPL אחראית לבצע תשלומים לקרן הפנסיה, ובכל מקרה של חוסר בנכסי קרן הפנסיה על CPL להשלים את החסר בהתאם לכללים המקומיים, ראה גם (5) להלן. CPL אינה רשאית למשוך כספים מכספי הקרן, גם אם ישנם עודפי כספים מעבר להתחייבות הפנסיונית, אולם CPL יכולה במקרים אלה להקטין את תשלומיה השוטפים. כמו כן, CPL אינה רשאית לפרק את קרן הפנסיה.
- (3) הפקדות בקרן הפנסיה מוכרות לצרכי מס.
- (4) נכסי קרן הפנסיה מושקעים בניירות ערך סחירים, בדומה להשקעותיהן של קרנות פנסיה דומות בבריטניה.
- (5) CPL מחויבת, על פי ההוראות בבריטניה, לשמור על סכום מינימלי של נכסים בקרן הפנסיה כנגד ההתחייבות לפנסיה לעובדיה.

באור 17 - התחייבויות בשל סיום יחסי עובד-מעביד, נטו (המשך)

ח. תוכנית הפנסיה של CPL (המשך)

(ב) הוצאות הפנסיה, נטו שנוקפו בדוחות רווח והפסד לשנת 2003, בגין תוכנית הפנסיה של CPL, מורכבות כדלהלן:

לתקופה של 8	לשנה שנתיימה	
חודשים שנתיימה	ביום 31 בדצמבר	ביום 31 בדצמבר
2002	2003	
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	
17	26	הוצאות שירות שוטפות
30	48	הוצאות ריבית שוטפות
(37)	(48)	תשואה צפויה על נכסי קרן הפנסיה
-	8	הפסדים אקטואריים נטו שהוכרו בתקופה
10	34	הוצאות פנסיה, נטו לתקופה

(ג) התנועה בהתחייבות לתשלומי פנסיה ובנכסי קרן הפנסיה הכלולים בדוחות הכספיים, ממועד רכישה של CPL ועד למועד דוחות כספיים אלה:

לתקופה של 8	לשנה שנתיימה	
חודשים שנתיימה	ביום 31 בדצמבר	ביום 31 בדצמבר
2002	2003	
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	
(721)	(753)	ההתחייבות האקטוארית לתשלומי פנסיה לתחילת התקופה
(17)	(25)	הוצאות שירות שוטפות לתקופה
(30)	(48)	הוצאות ריבית שוטפות לתקופה
45	(46)	רווחים אקטואריים בגין ההתחייבות לתשלומי פנסיה לתקופה
(76)	(116)	הפרשי תרגום לתקופה
(799)	(988)	ההתחייבות האקטוארית לתשלומי פנסיה לסוף השנה (1)
720	587	שווי שוק של נכסי קרן הפנסיה לתחילת התקופה
37	48	תשואה צפויה על נכסי קרן הפנסיה לתקופה
18	28	הפקדות מעביד בקרן הפנסיה בתקופה
(228)	62	הפסדים אקטואריים בגין נכסי קרן הפנסיה לתקופה
76	89	הפרשי תרגום לתקופה
623	814	שווי שוק של נכסי קרן הפנסיה לסוף השנה (2)
(176)	(174)	ההתחייבות האקטוארית לתשלומי פנסיה בניכוי שווי שוק של נכסי קרן הפנסיה לסוף השנה [(1) - (2)]
183	176	יתרת ההפסדים האקטואריים הנדחים, לסוף השנה
7	2	יתרת נכסי קרן הפנסיה נטו כפי שנכללה בדוחות הכספיים לסוף השנה

ההערכה האקטוארית של ההתחייבות לתשלומי פנסיה מבוצעת אחת לשנה, בסמוך לתום השנה.

(ד) ההנחות שהובאו בחשבון לצורך מדידת תוכנית הפנסיה למרכיביה:

- (1) שיעור היוון שנתי - 5.4%, 5.5% ו- 5.7%, לימים 31 בדצמבר 2003, 2002 ולמועד הרכישה, בהתאמה, המבוסס על שיעור התשואה הנומינלי, של אג"ח קונצרניות הנסחרות באנגליה והמדורגות AA;
- (2) שיעור תשואה צפויה שנתי בגין נכסי הקרן - 7%, לימים 31 בדצמבר 2003, 2002 ולמועד הרכישה, שמשקף את שיעור התשואה, ארוכת הטווח, הצפויה על נכסי קרן הפנסיה;
- (3) שיעור הגידול הנומינלי השנתי בשכר עובדי CPL - 3.7%, 3.85% ו- 4.2%, לימים 31 בדצמבר 2003, 2002 ולמועד הרכישה, בהתאמה, בהתאם לניסיונה של CPL (המביא בחשבון הנחה של אינפלציה בשיעור 2.77%, 2.35% ו- 2.7%, לימים 31 בדצמבר 2003, 2002 ולמועד הרכישה, בהתאמה).

באור 18 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות

א. ערבויות

בחברה		במאוחד	
2002	2003	2002	2003
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח
192	175	-	-
-	-	-	-
16	15	151	83
208	190	151	83
208	190	151	83

הרכב:

לחברות מאוחדות
לחברות מאוחדות באיחוד יחסי (2)
לאחרים (1)
סך הכל (*)

(*) כולל:

סכומים במטבע חוץ או צמודים לו

- (1) הסכום כולל כ- 12 מליון ש"ח אשר החברה ערבה ללקוחות המחזיקים ביחידות דיור של אמ-חל בע"מ. על פי הסכם מכירת ח.ל. נכסים בע"מ (חברה מוחזקת לשעבר), החברה האם של אמ-חל בע"מ בשנת 1999, התחייבה הרוכשת לעשות כמיטב יכולתה על מנת לשחרר את החברה מהערבויות שהעמידה כאמור לעיל. כל עוד לא שחררה הרוכשת את החברה מהערבויות, הרוכשת מתחייבת לשאת בכל תביעה ו/או דרישה המופנית כלפי החברה בגין הערבויות הנ"ל החל מיום 31 בדצמבר 1999.
- (2) בנוסף לערבויות הכלולות לעיל נתנה החברה ביחד עם השותף המוגבל האחר באלרם ערבויות ביצוע לגבי פרויקטים לבניית דירות שהשותפות התחייבה לבנות על קרקעות מסוימות ולהעביר לבעלי הקרקעות אחוזים מסוימים מן התקבולים ממכירות או חלק מן הדירות.
- (3) קיימות ערבויות של הקבוצה לטובת אגף המכס ולרשות הנמלים - בחלקם ללא הגבלה בסכום ובחלקם עד לגובה של כ- 5 מליון ש"ח.

ב. תביעות

(1) בחברות מאוחדות

כימיקלים לישראל בע"מ (להלן - כי"ל)

א. החל משנת 1994 קיבלו חברות מאוחדות של כי"ל (להלן - קבוצת הברום) הודעות צד ג' וצד ד' כנגדן על-ידי חברות אמריקאיות שנתבעו בבתי משפט בארה"ב (בין היתר, במסגרת שתי תביעות ייצוגיות), על ידי כ- 30,000 עובדים לשעבר במטעי בננות (בעיקר במרכז אמריקה, האיים הקריביים, אפריקה והפיליפינים) (להלן - התובעים). התובעים טוענים כי נגרמו להם נזקי גוף, בגין חשיפה לחומר כימי שיוצר על ידי מספר יצרניות, ביניהן חברות כימיקלים גדולות, ושסופק לחברות העוסקות בגידולי בננות (להלן יחדיו - הנתבעות), ולטענתם היה בשימוש במשך תקופה כוללת של כ- 30 שנה (1960-1990).

חלק גדול מההליכים הנ"ל הועברו על ידי בית המשפט האמריקאי לארצות מושבם של התובעים. במרבית ההליכים הנ"ל ננקבו חברות קבוצת הברום כנתבעות ישירות. לא ניתן להעריך את הסיכוי כי על אף האמור, יוחזר הדיון בהליכים הנ"ל, כולם או חלקם, לארצות הברית.

במסגרת הדיונים הנ"ל המתקיימים בערכאות שונות בבתי משפט בארצות הברית פסק לאחרונה בית המשפט העליון של ארצות הברית כי, בהיות ברום ים המלח בע"מ חברה בת שאינה בדרגה ראשונה של מדינת ישראל, אינה זכאית לשיפוט פדראלי. בשלב זה אין קבוצת הברום ועורכי דינה יכולים להעריך את השפעתה של החלטה זו על המשך ההליכים או על הליכים אחרים הנוגעים לתביעות אפשריות בעניין זה.

באור 18 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ב. תביעות (המשך)

(1) בחברות מאוחדות

כימיקלים לישראל בע"מ (להלן - כי"ל) (המשך)

א. במהלך התקופה בה מתקיימים ההליכים הנ"ל הגיעו רוב התובעים להסדרי פשרה עם רובם של הנתבעים. קבוצת הברום נזכרת במסגרת הסדרי הפשרה הנ"ל, כצד הכלול במסמכי השחרור מהתביעות הנ"ל. לא ניתן בשלב זה להעריך את השפעת הסדרי הפשרה הנ"ל על הטענות הכלולות בתביעות השיפוי וההשתתפות שהוגשו כנגד הקבוצה הנ"ל. יצויין כי קיימות תביעות של כ- 5,000 תובעים (ייתכן שאף יותר) שאינם צד להסדרי הפשרה הנ"ל.

חברות קבוצת הברום הנ"ל טוענות להעדר אחריות או חבות מצידן ואף להעדר סמכות שיפוט ביחס אליהן בהליכים הנ"ל.

להערכת קבוצת הברום, היה לקבוצה - במועד הרלבנטי - כיסוי ביטוחי מסוים לגבי האירועים מושא התביעות. אולם ישנה בעניין זה מחלוקת לפחות עם חלק מהמבטחים באשר לכיסוי ולהיקפו. היה והתובעים יזכו בתביעותיהם כנגד הנתבעות או מי מהן ואלו יזכו בתביעותיהן כנגד קבוצת הברום, עלול הסכום אותו תהיה קבוצת הברום חייבת לשלם, לעלות על היקף הכיסוי שיוכר על ידי המבטחים.

להערכת קבוצת הברום, כמות החומר שסופקה על ידן למדינות הרלוונטיות ובתקופה הרלוונטית היתה, אם בכלל, קטנה ביחס לכמות החומר שסופקה על ידי יצרנים אחרים.

קבוצת הברום ועורכי דינה אינם יכולים בשלב זה להעריך אם ובאיזו מידה קבוצת הברום חשופה לאחריות בהליכים אלו, זאת מחמת אי הוודאות הכרוכה בהליכים המשפטיים הנ"ל ולפיכך לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

בשנת החשבון הובא לידיעתה של קבוצת הברום כי הוגשו בניקרגואה 3 תביעות בשמם של 350 תובעים, כפי הנראה בקשר עם נזקים נטענים כתוצאה משימוש בחומר הכימי המוזכר לעיל. בין הנתבעים כלולה גם חברה מאוחדת של כי"ל. לפי שעה לא בוצעה מסירה של כתבי בית הדין לחברה המאוחדת ולפיכך אין עליה חובה להגיב. כתב התביעה עצמו לא נמסר לחברה המאוחדת ולפיכך טרם ידוע במדויק מה נטען בו.

ב. בחודש ספטמבר 2003 הוגשה כנגד מספר גורמים, ביניהם חברות מאוחדות בקבוצת כי"ל תביעה לפיצויים בגין נזקי-גוף בסך של כ- 4.8 מליון דולר על-ידי יורשיהם של 5 עובדי נמל אשדוד אשר נפטרו ממחלות סרטן שונות, שלטענתם נגרמו כתוצאה מחשיפתם לקרינה שיש, לטענתם, מהפוספט והאשלג בנמל. ההליך הינו בשלבים מקדמיים ביותר ולמועד הדוח טרם הוגש כתב הגנה. הנהלת החברות המאוחדות, בהתבסס על יועציה המשפטיים, סבורה כי אין בסיס לתביעה וממילא אין מקום לבצע הפרשה כלשהי בספרים בגינה.

באור 18 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ב. תביעות (המשך)

1) בחברות מאוחדות (המשך)

כימיקלים לישראל בע"מ (להלן - כי"ל) (המשך)

ג. חברת קונטרקליין בע"מ (להלן - קונטרקליין) הגישה נגד מפעלי ים המלח בע"מ (להלן - מי"ה), כמו גם נגד אחרים, תביעה לבית המשפט המחוזי בת"א שעילתה העיקרית הפרת פטנט בהקשר לדוברת ל"קצירת" פטריות בים המלח ופגיעה בזכויות נטענות אחרות של התובעת המתייחסות לדוברת.

בית המשפט המחוזי קבע בפסק דין כי מי"ה הפרה פטנט. על פסק דין זה הוגש ערעור לבית המשפט העליון. הליכי גישור בין הצדדים לא עלו יפה והתיק ממתין להכרעת בית המשפט העליון.

במקביל לערעור ועל יסוד פסק הדין הנ"ל, הגישה קונטרקליין תביעה כספית נגד מי"ה בבית המשפט המחוזי בסך של כ- 51 מיליון דולר בגין הנזק/ההפסד שנגרם לה. קונטרקליין ביקשה פטור מאגרת בית המשפט, אשר אישר לקונטרקליין לשלם אגרה סימלית של 10 אלפי ש"ח לגבי סכום תביעה של 20 מיליון דולר. על החלטה זו של בית המשפט הוגשו ערעורים מטעם שני הצדדים. מתן החלטה בערעורים אלו נדחה עד לאחר הכרעה בערעורים שבבית המשפט העליון.

מי"ה כללה הפרשה בספריה, אשר להערכתה, בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים ובהתחשב בהתפתחות ההליכים, כאמור לעיל, סביר להניח שיש בה כיסוי לחשיפה מהליכים אלו.

ד. חברה מאוחדת בגרמניה מקבוצת רותם (להלן - החברה הגרמנית), יחד עם חברה לה היא מחכירה קרקע (להלן - החוכרת), נדרשו על ידי השלטונות המקומיים להסיר פסולת של תחמוצות מתכתיות שהונחה בעבר על ידי החברה הגרמנית ולאחר מכן על ידי החוכרת, בטענה כי פסולת זו עשויה לפגוע במאגרי מי התהום.

בחודש נובמבר 2000 הגיעה החברה הגרמנית יחד עם החוכרת והשלטונות המקומיים להסכם בנוגע להסרת הפסולת האמורה. אי לכך רשמה החברה הגרמנית בספריה הפרשה של כ- 3.5 מיליון דולר על פי חלקה המשווער בהוצאות הצפויות.

ה. קבוצת הברום מייצרת, מאחסנת ומוכרת מוצרים כימיים מסוכנים. אי לכך, היא חשופה לסיכונים הנובעים מפגיעה באיכות הסביבה. קבוצת הברום משקיעה סכומים ניכרים כדי לקיים את ההוראות והתקנות הסביבתיות. בדוחות הכספיים כלולה הפרשה בסך כ- 11.4 מיליון דולר, אשר להערכת ההנהלה של קבוצת הברום, על בסיס המידע המצוי בידיה, נכון למועד חתימת הדוחות הכספיים, די בה כדי לכסות חבויות אפשריות בגין מפגעים סביבתיים שקבוצת הברום מעורבת בהם.

ו. במסגרת דוח שהוגש בחודש ינואר 1998 למשרד לאיכות הסביבה ולמועצה המקומית התעשייתית רמת חובב, לפי הזמנתם, על-ידי חוקרים ממוסדות אקדמאיים, דווחו נתונים בנוגע לזיהום תת-קרקעי במרחב רמת חובב, בו ממוקם מפעל של חברה מאוחדת בקבוצת הברום יחד עם מפעלים כימיים נוספים. בהתאם להמלצות מחברי הדוח הנ"ל, יש לנקוט פעולות למניעת חדירת מזהמים לתת הקרקע באזור ולמניעת התפשטותם שם.

במהלך שנת 1998 החל במרחב רמת חובב על ידי החוקרים, שהכינו וערכו את הדוח הנ"ל, מחקר ארבע-שנתי במימון משותף (אשר חלקה של קבוצת הברום בו הינו כ-670 אלף דולר) לצורך קידום המלצות החוקרים עורכי הדוח הנ"ל.

בשנת החשבון, הסתיים המחקר ותוצאותיו הועברו לחברה המאוחדת. להערכת הנהלת החברה המאוחדת, לא צפויות להיות השלכות מהותיות מיישום המלצות דוח זה.

ז. בחלק מהקרקע החכורה על ידי חברה מאוחדת בהולנד מקבוצת רותם (להלן - החברה ההולנדית) התגלה בעבר זיהום. הנהלת החברה ההולנדית סבורה, בהתבסס על המדיניות הנהוגה כיום לגבי אכיפת דיני איכות הסביבה, ובהתחשב בעובדה כי התקבל אישור הרשויות לבניית מחסן על פני הקרקע המזוהמת, כי הסבירות לכך שרשויות האקולוגיה של ממשלת הולנד תדרושנה ניקוי הקרקע בפועל הינה נמוכה. בעת מתן האישור לבניית המחסן התייחסו הרשויות לזיהום הקרקע כזיהום חמור, אולם קבעו שלאותה עת לא היה צורך בניקוי הזיהום; לכן הנהלת החברה ההולנדית אינה מתכוונת ליזום את הסרתו. הסרת הזיהום עלולה להיות כרוכה בעלויות גבוהות אולם שאלת העלויות תהיה כנראה רלוונטית, אם וכאשר ייסגר המפעל ותוחזר הקרקע לרשות הנמל. בשלב זה לחברה ההולנדית עלויות שוליות בלבד לבקרה שוטפת על מצב הזיהום.

לדעת הנהלת החברה ההולנדית, החברה ממנה נרכשה הקרקע בעבר היא האחראית לזיהום, מאחר שזיהום הקרקע לא הובא לידיעתה לפני הרכישה. נושא האחריות לנזקים לצדדים שלישיים, אם בכלל, נמצא בדיון בבית המשפט וטרם הוכרע.

באור 18 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ב. תביעות (המשך)

1) בחברות מאוחדות (המשך)

כימיקלים לישראל בע"מ (להלן - כי"ל) (המשך)

ח. ביום 29 במאי 2001 הוגשה נגד דשנים וחמרים כימיים בע"מ (להלן - דשנים) ו-3 גופים אחרים (להלן - הנתבעות) תביעה ייצוגית, מכח סעיף 10 לחוק מניעת מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות) התשנ"ב-1992. בתביעה נטען כי הנתבעות מזהמות את נחל הקישון. התובעים מבקשים מבית המשפט להורות על הפסקת הזרמת השפכים לנחל הקישון ועל שיקום הנחל למצב שהיה קודם לתחילת הזרמת השפכים.

ביום 13 ביוני 2001, ביום 22 במאי 2002, ביום 31 בדצמבר 2002, ביום 20 במרס 2003 וביום 8 בדצמבר 2003, הוגשו כנגד דשנים ונתבעים רבים אחרים, תביעות כספיות נוספות על סך של כ- 33 מליון דולר, בגין הזרמת שפכים לנחל הקישון, אשר לטענת התובעים גרמה למחלת הסרטן בה חלו. תביעות אלו מתווספות לתביעות נוספות שהוגשו, שעניינן נזקי גוף ונזקים כלכליים שנגרמו, לטענת התובעים, כתוצאה מזיהום נחל הקישון, זיהום אשר לטענת התובעים, אחראית לו גם דשנים.

ביום 24 באוגוסט 2003 הוגשה לבית המשפט בקשה לצירוף 62 תובעים נוספים לאחת מתביעות נזקי הגוף. ביום 15 בינואר 2004 הוגשה כנגד דשנים וכנגד גופים אחרים תביעה נוספת העוסקת בנזקי רכוש. סכומן הכולל של תביעות הרכוש הינו כ- 6.9 מליון דולר. לדעת הנהלת דשנים, בהסתמך על חוות דעתם של יועציה המשפטיים, אין אפשרות, בשלב זה, להעריך את הסיכון הקיים בתביעות ולפיהן, לא נכללה כל הפרשה בגין התביעות הנ"ל בדוחותיה הכספיים של כי"ל.

ט. בחודש פברואר 2002 הגישה עמותת אדם, טבע ודין (להלן - אט"ד) ערר מים לבית הדין לענייני מים בחיפה, המופנה נגד נציב המים, וכן כנגד שתי חברות מאוחדות של כי"ל, ובו בקשה לחייב את נציב המים להוציא צווים כנגד החברות המאוחדות, אשר יחייבו אותן, בין היתר, לפעול לשם תיקון המעוות ו/או החזרת המצב לקדמותו עובר להיווצרות מליחות יתר באקוויפר חברת יהודה (בו נקדה, בין היתר, הקידוח הידוע כ- "אפעה 13") ו/או לעשות כל הדרוש למנוע הישנותו של "זיהום" כאמור. בערר התבקש כי הצווים יחייבו את החברות המאוחדות להפסיק מיידית דליפות של שפכים תעשייתיים לתת הקרקע וכן לשאוב את המים המזוהמים מקידוח אפעה 13 ומקידוחים נוספים, והכל על מנת לצמצם את התפשטות הזיהום ולרסן את עליית המליחות, תוך עשיית שימוש במים המזוהמים שיופקו במקום מים שפירים ממקורות אחרים.

הנהלות החברות המאוחדות בדעה כי יש להן טענות טובות מדוע אסור להוציא צווים, מדוע אין החברות המאוחדות אחראיות לזיהום וכן כי ההליך הוגש בערכאה שאין לה סמכות ולאט"ד אין זכות עמידה בהליך זה. זאת ועוד - חברה מאוחדת אחרת של כי"ל הודיעה על נכונותה לרכוש את המים מקידוח אפעה 13. נציב המים הודיע לבית הדין כי לטעמו אין מקום לתת הסעדים בין היתר, כי ככל שנגרם זיהום - הוא הופסק ומשום שנבדקים פתרונות מעשיים לשימוש במי האקוויפר, במסגרתם ימצא ממילא פתרון לזיהום הנטען. דיון לגופו של הערר הסתיים והתיק נמצא בשלב הסיכומים.

הואיל והסעדים המבוקשים ביחס לפעולות שיש לחייב את החברות המאוחדות לבצע בקשר עם הזיהום, הינם כלליים מאוד ועל-כן אינם ניתנים לכימות, אין זה מעשי להעריך, בשלב זה, את העלות הפוטנציאלית של פעולות כאמור, אם החברות המאוחדות תחוייבנה לבצען.

י. בחודש פברואר 2004 נודע לחברה מאוחדת בקבוצת כי"ל כי תובע בתחום איכות הסביבה בקטלוגיה, ספרד, פתח בהליך פלילי במסגרתו הגיש דין וחשבון לבית המשפט של ערכאה ראשונה במסרט, ספרד, נגד חברה מאוחדת ממיגזר כי"ל דשנים המפעילה מכרות בספרד, כמו גם נגד מנהלים בעבר ובהווה בחברה המאוחדת האמורה ובו טענות כי מנהלים בחברה המאוחדת בספרד עברו על החקיקה המקומית וגרמו לזיהום מי תהום עקב חלחול תמלוחות שנשפכו מאתרי הכריה משך שנים רבות, בחלקן עוד לפני רכישת החברה המאוחדת על ידי כי"ל דשנים. כן התבקש בית המשפט להוציא צו אשר יאסור על המשך שפיכת תמלחות. למועד הדיווח לא ניתן צו כאמור. כי"ל דשנים מעריכה, על סמך חוות דעת יועציה המשפטיים, כי הסבירות להוצאת צו כאמור, בשלב זה, נמוכה. אם יינתן צו כאמור וצו זה לא ישונה בהליך המשפטי - תהיה לדבר השפעה מהותית על פעילות הכריה באתר.

באור 18 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ב. תביעות (המשך)

1) בחברות מאוחדות (המשך)

כימיקלים לישראל בע"מ (להלן - כי"ל) (המשך)

יא. כנגד כי"ל וכמה מהחברות המאוחדות שלה תלויות ועומדות תביעות (כולל תביעות משפטיות) שונות. בגין תביעות בסך של עד כ- 45 מליון דולר, הפרישו כי"ל והחברות המאוחדות סכום של כ- 1 מליון דולר, ובגין 44 מליון דולר מהתביעות האמורות לעיל, קיים כיסוי ביטוחי. להערכת הנהלת החברות, בהתבסס על חוות דעת של יועציהן המשפטיים סכומים אלו יספיקו כדי לכסות את ההתחייבות שעלולות להיגרם להן.

באשר לתביעות בסכום של עד כ- 8 מליון דולר ליום 31 בדצמבר 2003, לדעת הנהלת החברות המאוחדות המתבססת על חוות דעת יועציהן המשפטיים, לא ניתן להעריך עדיין מה יהיו תוצאותיהן ולכן לא נעשתה הפרשה בגין בדוחות הכספיים.

2) בחברות כלולות

א. בתי זקוק לנפט בע"מ (להלן - בז"ן)

1. איש חיל הים לשעבר תבע את חיפה כימיקלים בע"מ, איגוד ערים (אזור חיפה) (ביוב) ועיריית חיפה בגין נזקי גוף שנגרמו לו, לטענתו, עקב פעילות במסגרת שירותו הצבאי, בנחל הקישון. ערך התביעה מעל 1 מליון ש"ח (ליום הגשתה בחודש יולי 2000). חיפה כימיקלים בע"מ הגישה הודעות צד ג' כנגד 22 גורמים ובתוכם בז"ן, וחברות מוחזקות שלה בטענה כי אם תחויב בדיון, היא זכאית לשיפוי ו/או השתתפות מהם. בשל השלב המוקדם בו מצוי ההליך, לא ניתן להעריך את סיכויי התביעה. 61 תובעים נוספים ביקשו להצטרף לתביעה זו. בית המשפט טרם נתן החלטה בבקשתם.

2. 44 תובעים תבעו 10 גורמים כולל בז"ן, וחברות מוחזקות שלה בדרישה לפצותם על נזקים שנגרמו להם - לטענתם - בעקבות פעילותם במעגן הדייג בקישון. לטענת התובעים, דייגים בנמל הקישון, מצבו של הנחל, מצב שהנתבעים אחראים לו, גרם להם לחלות בסרטן. סכום התביעה אינו מוחלט, עקב היות התביעה תביעה לפיצוי בשל נזקי גוף אך בגוף כתבי התביעה ננקבו סכומים המגיעים כדי 111 מליון ש"ח. בשל השלב המוקדם בו מצוי ההליך, לא ניתן להעריך את סיכויי התביעה.

3. לבז"ן ולחברות מוחזקות שלה נמסרה הודעה לצד שלישי מטעם גורמים שנתבעו ע"י מועדון חתירה חיפה בתביעה ייצוגית מכוח החוק למניעת מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות), התשנ"ב - 1992 אשר עתרו לקבלת צו מניעה אשר יפסיק לאלתר את הזרמת השפכים המזהמים כהגדרתם בתביעה, לנחל, ולהימנע משפיכה כאמור בעתיד, וכן צו עשה להשבת מצב הנחל לקדמותו. טרם הוגש כתב הגנה ובשל השלב המקדמי בו מצוי ההליך, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכויי התביעה, כמו גם את משמעותה הכספית.

4. קיימות תביעות שונות כנגד בז"ן, חברות מוחזקות שלה וגורמים אחרים, שעלותן עשויה להסתכם בסך של כ- 134 מליון ש"ח וכן תביעות נוספות בסכומים בלתי מוגדרים. בגין חלק מהתביעות יש כיסוי ביטוחי. לדעת בז"ן ויועציה המשפטיים, טובים הסיכויים כי תביעות מסוימות תידחנה. בגין חלק מהתביעות בוצעה הפרשה בספרי בז"ן על פי אומדן סכומי התשלומים הצפויים לסילוק ההתחייבות. בקשר לתביעות האחרות, בשל השלב המוקדם בו מצויים ההליכים לא ניתן להעריך את סיכויי התביעות.

ב. צים חברת השיט הישראלית בע"מ (להלן - צים)

צים וחברות מאוחדות שלה הינן צד לבוררויות ותביעות משפטיות בסכום כולל של כ- 7 מליון ש"ח. צים כללה בספריה הפרשה בסך של 2 מליון ש"ח, אשר לדעת יועציה המשפטיים היא עשויה להתחייב בו בגינן.

באור 18 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ב. תביעות (המשך)

(2) בחברות כלולות

ג. טאואר סמיקונדקטור בע"מ (להלן - טאואר)

בחודש יולי 2003, הגישו בעלי מניות מסוימים בטאואר תביעה לבית משפט בארצות הברית כנגד טאואר, דירקטורים מסוימים שלה, שותפים אסטרטגיים ומשקיעים עיקריים מסוימים, ביניהם החברה לישראל ואייסיטק. התובעים - שביקשו בין היתר להכיר בתביעה כתביעה ייצוגית - העלו טיעונים מכוח החוק למסחר בניירות ערך האמריקאי משנת 1934, בנוגע לדיווחים לא מדויקים והשמטת מידע שנעשה על ידי הנתבעים בחומר שנשלח לבעלי המניות של טאואר בחודש אפריל 2002 בנוגע לאישור תיקון הסכמי ההשקעה של טאואר עם השותפים האסטרטגיים שלה והמשקיעים העיקריים בהון.

טאואר והחברה מאמינים שלתביעה אין כל בסיס והן מתכוונות להתנגד לה בתוקף.

החברה מאמצת את הערכות כי"ל, צים ובז"ן, לפי המקרה, ביחס לתביעות המתוארות לעיל.

ג. התקשרויות

(1) החברה

א. תקנוניהם של החברה וחברות מאוחדות שלה תוקנו, בהתאם להחלטות האסיפות הכלליות של בעלי מניותיהן, באופן המאפשר שיפוי וביטוח אחריותם של דירקטורים ונושאי משרה והכל בכפוף להוראות חוק החברות ולהגבלות נוספות.

ב. בחודש מרס 2001 אושר כתב התחייבות לשיפוי ופטור של נושאי משרה של החברה (בנוסף לביטוח נושאי המשרה), שאינו חל על המקרים המפורטים בסעיף 263 לחוק החברות. הפטור הנו מאחריות נושא המשרה בשל נזק שנגרם ו/או יגרם על ידו לחברה עקב הפרת חובת הזהירות כלפיה. סכום השיפוי שתשלם החברה בנוסף לסכומים שיתקבלו מחברת ביטוח, אם יתקבלו, לכל נושאי המשרה במצטבר, בגין אחד או יותר מהאירועים המפורטים בו, הוגבל ל- 25% מההון העצמי של החברה לפי דוחותיה הכספיים האחרונים שפורסמו סמוך לפני נקיטת ההליך המשפטי שבגיניו ניתן השיפוי.

(2) כימיקלים לישראל בע"מ

א. סך ההתקשרויות של כי"ל והחברות המאוחדות שלה ליום 31 בדצמבר 2003 עם ספקים בארץ ובחו"ל לרכישת חומרי גלם, במהלך העסקים הרגיל לתקופות שונות המסתיימות עד 10 שנים לאחר 31 בדצמבר 2003 מסתכם בסך של כ- 324 מליון ש"ח.

ב. חברות מאוחדות מסוימות של כי"ל התקשרו עם ספקים לרכישת רכוש קבוע. ליום 31 בדצמבר 2003 קיימות התקשרויות להשקעה ברכוש קבוע בסך של כ- 114 מליון ש"ח.

ג. חברה מאוחדת של כי"ל, באנגליה, קשורה במספר חוזים לחכירת מקרקעין המשמשים לכריית אשלג. דמי החכירה נקבעים בדרך כלל בהתאם לכמויות האשלג הנכרות בכל מכרה. שני חוזי החכירה העיקריים הם עד שנת 2035 ו- 2017 לחילופין, האחרון יכול להסתיים בשנת 2007 או 2012 כפוף להודעה מוקדמת של 6 חודשים. יתרת החוזים הם בדרך כלל לתקופות של 35 שנים.

ד. בחודש ספטמבר 2003 נחתם הסכם בין חברה מאוחדת של כי"ל לבין חברת GREAT LAKES CHEMICAL CORPORATION הסכם הספקה ארוך טווח ל- 20 שנה החל מחודש ינואר 2004 להספקת ברום ותרכובותיו.

ה. קיימת התחייבות של חברות מאוחדות מסוימות של כי"ל לתשלום תמלוגים לממשלת ישראל אשר מחושבים על פי שיעור של 2% עד 4% מהתמורה שתתקבל ממכירת מוצרים שממשלת ישראל השתתפה בהוצאות המחקר והפיתוח שלהם בדרך של מענקים. התחייבויות אלה הינן עד לשיעור של 100%-150% מסכומם הדולרי של המענקים שנתקבלו על ידי החברות המאוחדות (בגין מוצרים שיוצרו בישראל). במועד קבלת ההשתתפויות מממשלת ישראל, ההצלחה של פיתוח הפרוייקטים המתייחסים עדיין לא הייתה מובטחת. במקרה של אי הצלחה של פרוייקט שמומן בחלקו על ידי השתתפות ממשלתית הכרוכה בתשלום תמלוגים, קבוצת כי"ל אינה מחויבת לשלם תמלוגים כלשהם לממשלה. סכום התמלוגים המרבי שקבוצת כי"ל עשויה לעמוד בתשלומם מגיע ליום 31 בדצמבר 2003 לסך של כ- 57 מליון ש"ח.

באור 18 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ג. התקשרויות (המשך)

(2) כימיקלים לישראל בע"מ (המשך)

1. באשר למכירת חובות לקוחות במסגרת עסקת איגוח, ראה באור 4

ד. זיכיונות -

1. חברות מאוחדות

א. לפי חוק זיכיון ים המלח, התשכ"א - 1961 (להלן - חוק הזיכיון), כפי שתוקן בשנת 1986, הוענק למפעלי ים המלח בע"מ (להלן - מי"ה), זיכיון בלעדי לניצול אוצרות ים המלח ולחכירת הקרקעות הנחוצות למפעליה לתקופה שתסתיים ביום 31 במרס 2030.

עם סיום התקופה המתוכננת של הזיכיון, למי"ה זכות סירוב לזיכיון חדש כלשהו לניצול אוצרות ים המלח שיוצע על ידי ממשלת ישראל.

בתמורה לזיכיון משלמת מי"ה לממשלת ישראל תמלוגים, המחושבים בשיעור של 5% משווי המוצרים בשער המפעל בניכוי הוצאות מסוימות (כולל בגין מוצרי חברת הברום) וכן דמי חכירה. על פי הזיכיון, אם הייצור והמכירה של מוצר הזיכיון (כלוריד האשלג) בשנה מסוימת יעלו על 1 מליון טון, תוכל הממשלה לתבוע דיון מחדש בקשר לגובה התמלוגים שישולמו בגין הכמות העודפת. מי"ה מייצרת מעל כמות זו.

על פי מכתב מהממשלה למי"ה מיום 11 בינואר 1995, אם לא יופעל ולא יידרש מימוש של סעיף 17 לשטר הזיכיון (בנוגע להתחייבות הממשלה לסלילת כבישים, להנחת מסילות רכבת והתקנת מתקני נמל על מנת לאפשר הובלה של מוצר הזיכיון ושילוחו דרך הים), הממשלה לא תתבע דיון מחדש בקשר לגובה התמלוגים שישולמו בגין הכמות העודפת כאמור לעיל, וזאת לגבי התקופה שקדמה לתאריך המכתב הנ"ל וכן לגבי התקופה שמתאריך המכתב הנ"ל ועד לתום תקופת הזיכיון נשוא שטר הזיכיון כפי שתוקן או יתוקן.

אולם, החל משנת 2010, תוכל הממשלה לתבוע דיון מחדש בקשר לגובה התמלוגים, לגבי הכמות העודפת על שלושה מליון טון כלוריד האשלג שתייצר בשנה כלשהי החל מהשנה האמורה ואילך וזאת מבלי שהדבר יקנה לחברה זכות כלשהי בקשר עם סעיף 17 לשטר הזיכיון. בהחלטה של ועדת השרים לענייני הפרטה מיום 27 בינואר 1992 נקבע שיש לבטל את סעיף 17 הנ"ל.

סך התמלוגים ששולמו לממשלה בשנים 2001, 2002 ו-2003 הגיעו לכדי 20 מליון דולר, 18 מליון דולר וכ- 18.3 מליון דולר, בהתאמה.

ב. חברת המגנזיום, בתמורה לשטח שחוכרת בחכירת משנה ממי"ה, חייבת בתשלום תמלוגים לממשלת ישראל על בסיס חומר הגלם (קרנליט) המשמש לייצור מגנזיום מתכת. במהלך שנת 2006 תוכל הממשלה להציע דיון מחדש בקשר לגובה התמלוגים הנ"ל החל משנת 2007 ושיטת חישובם. בשנת 2003, שילמה חברת המגנזיום כ- 215 אלף דולר, כתמלוגים למדינת ישראל (בשנת 2002 כ- 257 אלפי דולר).

ג. רותם אמפרט נגב בע"מ (להלן - רותם) פועלת מכח זכיונות והרשאות לכריה המוענקים לה על ידי שר התשתיות הלאומיות ומינהל מקרקעי ישראל (להלן - המנהל). הזכיון וההרשאה שבתוקף פוקעים בשנת 2005. רותם קיבלה זכיונות כרייה חדשים בגין השדות הקיימים, בשינויים קלים, בשטח צפיר (אורון - צין) ומישור רותם עד לשנת 2021. תוקף הזכיונות החדשים מותנה בקבלת הרשאה מהמינהל לתקופה מקבילה - נושא המצוי בטיפול. כן קיבלה רותם זכיון כרייה חדש לכריית פוספריט טבעי בשדה אפעה עד לתום שנת 2013 - המותנה אף הוא בהסכם הרשאה מהמינהל, שאף הוא בטיפול. לנוכח ההתקדמות בהליכים לקבלת הרשאות מהמינהל, אישר משרד התשתיות לרותם להתחיל לכרות בשדה אפעה. זכיון הכרייה הנוכחי מקנה לרותם הזכות לכרות עפרות פוספט סלעי, גיר פוספט ומחצבים משולבי שכבות הפוספט ולנצלם לייצור ושיווק. על פי חוק ועל פי הזכיונות חייבת רותם לשלם תמלוגים למדינה. ביחס לסכום התמלוגים קיימת מחלוקת בשיעור שאינו מהותי. במהלך 2001 נתבקשה רותם לבדוק מחדש את גובה תמלוגי הכרייה. בשנת 2002 מינה משרד התשתיות בודק לבחינת אופן חישוב גובה התמלוגים, בדיקה אשר נסתיימה בחודש אפריל 2003. לאור ממצאי הבודק, הוסכם בין רותם ומשרד התשתיות להפגש ולדון בנושאים שבמחלוקת.

בשנים 2001, 2002 ו-2003 שילמה רותם כ-259 אלף דולר, כ-284 אלף דולר וכ-272 אלף דולר, בהתאמה, תמלוגים לממשלת ישראל.

באור 18 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ד. זיכיונות - (המשך)

2. חברה כלולה - בז"ן

בז"ן פועלת בהתאם לזכיון שקיבלה לבנות, להפעיל ולתחזק מתקנים ומפעילי עזר למטרת זקוק שמנים מינרליים. הזכיון קיבל תוקף של חוק על-פי פקודת אמנות השמן האנגלו-אירניות משנת 1938. תקופת הזכיון המקורית תמה באוקטובר 2003.

ביום 2.12.02 נחתם הסדר בין בז"ן, הממשלה והחברה לישראל בכל הנוגע לתקופה שלאחר תום הזכיון. על פי ההסדר, בתום תקופת הזכיון (18.10.03), יסתיימו כל זכויות בז"ן הנובעות מכוח הזכיון ויכנס לתוקפו הסדר לפיו בכפוף לתנאי ההסדר, שעיקריהם מפורטים להלן, תהא בז"ן רשאית להמשיך ולהחזיק בנכסים שהחזיקה ערב תום הזכיון (להלן - הנכסים). ההסדר נערך ל- 25 שנים החל מיום 18.10.03 (להלן - התקופה הראשונה). לבז"ן, או אם תפוצל לשני בתי זקוק נפרדים - לכל אחד מבתי הזקוק הנפרדים, הוקנתה אופציה להאריך את התקופה הנ"ל ב- 25 שנים נוספות ובלבד שתודיע על כך לממשלה לא יאוחר משנתיים לפני סיום התקופה הראשונה.

בהסדר נקבע כי כל צד שומר לעצמו את הזכות לפנות לבית משפט לבירור המחלוקת בשאלה האם כל נכסי בז"ן חוזרים, מכוח הזכיון ההיסטורי, לבעלות המדינה חנם אם לאו, אך בכל מקרה, תיושם כל הכרעה שתתקבל בעניין זה רק בתום תקופת ההסדר (25 שנים או 50 שנים, לפי העניין). אם יינתן פסק דין חלוט, יהא כל צד רשאי ליישם את הוראותיו לעניין רישום הזכויות בנכסים ובלבד שעצם הרישום לא יהיה בו כדי לפגוע בתוקפן של יתר הוראות ההסדר ובזכותה של בז"ן לשעבד את הנכסים במהלך העסקים הרגיל שלה, בכפוף להוראות ההסדר. ההסדר הקנה למדינה זכות לרשום הערת אזהרה על תוכנו של ההסדר, על כל נכסי המקרקעין ולמחוק הערת אזהרה כאמור בכל עת. בכפוף להוראות אלה, לא יבוצע שינוי כלשהו ברישום הנכסים. בתקופת ההסדר רשאית בז"ן לבצע פעולות בנכסים במהלך העסקים הרגיל וההכרעה במחלוקת לגבי הנכסים תחול גם על התמורות מפעולות כאמור וכן על נכסים שתרכוש בז"ן בעתיד. עסקה בנכסים, למעט שעבוד במהלך העסקים הרגיל, שאינו עולה על תקופת ההסדר, טעונה אישור החשב הכללי, אשר יפעל בעניין זה בהתאם להחלטת ממשלה מס' 2796 מיום 25.11.02.

המדינה ובז"ן רשמו הערות אזהרה על המקרקעין נשוא ההסדר.

במהלך תקופת ההסדר תשלם בז"ן לממשלה דמי הרשאה שנתיים בסכום קבוע של 3 מיליון דולר וסכומים שנתיים נוספים, התלויים ברווח השנתי של בז"ן, כדלקמן: 8% מהרווח השנתי לפני מס ודמי הרשאה בתחום 0-40 מיליון דולר; ובנוסף 10% מהרווח השנתי לפני מס ודמי הרשאה בתחום 40-70 מיליון דולר; ובנוסף 12% מהרווח השנתי לפני מס ודמי הרשאה בתחום 70-90 מיליון דולר. בכל מקרה לא יעלו הסכומים המשולמים למדינה כדמי הרשאה על סכום (כולל התשלום הקבוע) של 11.6 מיליון דולר. כל הסכומים יתורגמו לש"ח בהתאם לשער של 4.80 ש"ח לדולר וצמודים למדד המחירים לצרכן (מדד בסיס מאי 2002).

ה"רווח השנתי לפני מס" יוגדר וימדד על פי דוחות כספיים שנתיים מאוחדים ומבוקרים, יכלול את חלקה של החברה ברווח או בהפסד של חברות בנות ומוחזקות בעלות פעילות נפרדת וכן רווחי והפסדי הון, אך למעט רווחים או הפסדים מפעילות באמצעות חברות הפועלות בחו"ל או מימוש החזקות של חברות הפועלות בחו"ל.

בשנת החשבון החלה בז"ן לשלם מקדמות על חשבון דמי ההרשאה על פי ההסדר. בז"ן הפרישה בדוחותיה הכספיים לשנת 2003 סך של כ- 7 מיליון ש"ח עבור התקופה מ- 18.10.2003 עד 31.12.2003. החשב הכללי באוצר הודיע לבז"ן כי הסכומים ששולמו על-ידיה הופקדו בחשבון נפרד, כל עוד לא מתקיימים כל התנאים המתלים הקבועים, לדעתו, בהסדר. בז"ן השיבה לחשב הכללי כי ההסכם נחתם בשם המדינה לאחר שנתקבלו כל האישורים הנדרשים על-ידי הגורמים המוסמכים מטעם המדינה לחתום עליו, וכי לאחר חתימתו התקבלו גם אישורי הדיקטוריונים של בז"ן ושל החברה, ועם קבלתם נכנס ההסכם לתוקפו. אשר על כן, הסכום ששולם למדינה על ידי בז"ן שולם כדין על פי הסכם תקף.

בהסדר, התחייבה המדינה כי ככל ואם הדבר ניתן, היא תסייע לבז"ן למעבר נטול הפרעות מתקופת הזכיון לתקופת ההסדר (הכרה בבניה קיימת, הליכי רישוי ובניה מוסדרים, הקמת מועצה תעשייתית).

באור 18 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ד. זיכיונות - (המשך)

2. חברה כלולה - בז"ן (המשך)

בהתאם להסדר, עם סיום כל זכויות בז"ן על פי הזכיון, תהיה בז"ן כפופה, החל ממועד תחילת ההסדר (18.10.03) ואילך, לדיני התכנון והבניה ודינים מקומיים נוספים, בכל הנוגע לבית זקוק חיפה. במהלך שנת 2002 מינה מנכ"ל משרד הפנים ועדת חקירה לגבולות העיריות חיפה, נשר וקרית אתא, זבולון ושטח בתי הזקוק. בשנת החשבון פרסמה הועדה את המלצותיה, על פיהן יסופח השטח האמור לעיריית חיפה. המתחם ינוהל באמצעות מינהלת משותפת לארבע הרשויות המקומיות הגובלות באזור, נציגי המפעלים הפועלים בו, נציגי ציבור ונציגי משרדי הממשלה. עוד ממליצה הועדה כי המינהלת תטפל במכלול הנושאים הכרוכים בניהול האזור כאזור תעשייה, בדומה להגדרות של מועצה מקומית תעשייתית בפקודת המועצות המקומיות. הועדה גם ממליצה כי קביעת הארנונה הראשונית תהיה באישור שר הפנים, והיא תוטל בהדרגה (תינתן הנחה בשיעור שיפחת משנה לשנה, בתוך 3-5 שנים). בז"ן, אשר הפתרון הנכון, לדעתה, הוא הקמת מועצה מקומית תעשייתית למתחם, פנתה לשר הפנים ובקשה להשמיע לו עמדתה וטיעוניה. שר הפנים לא קיבל את בקשת בז"ן לשימוע וטרם קיבל החלטה בעניין השיוך המוניציפאלי. עם הכללת קרקעות בז"ן בתחומה של רשות מקומית כלשהי, צפויה בז"ן לשאת בתשלומי ארנונה גם בגין בית זיקוק חיפה. בשנת החשבון הכינה בז"ן והגישה תכנית מתאר למתחם בית הזיקוק חיפה.

בז"ן הצהירה בהסדר כי ידוע לה שבכוונת הממשלה ליזום חקיקה להסדרת משק הדלק, לרבות רגולציה, אשר יכול ותשפיע על ההסדר, אם כי אין כוונה שתשפיע על היבטי ההסדר הנוגעים לנכסים ולדמי ההרשאה.

כמו כן הצהירה בז"ן כי ידוע לה כי הממשלה והחברה לישראל מסכימות לפעול לעניין פיצול בז"ן כמפורט בנספח להסדר, אשר נכרת ביניהן ואשר היווה חלק בלתי נפרד מן ההסדר בין הממשלה לבין החברה לישראל.

בשנת החשבון הוגשה ע"י התנועה למען איכות השלטון בישראל (להלן - העותרת), עתירה לבית הדין הגבוה לצדק למתן צווים על תנאי וצווי ביניים, אשר יורו לראש הממשלה, שר האוצר, שר התשתיות הלאומיות, מנהל רשות החברות הממשלתיות, בז"ן, החברה לישראל ואחרים, לנמק מדוע לא יימנעו מלפעול על פי ההסדר ו/או מדוע לא יפעלו לביטולו של ההסדר. נימוקי העותרת העיקריים הינם כי ההסדר פוגע בעקרון השוויון, בצדק החלוקתי ועוקף את דיני המכרזים, בהעניקו לגורמים פרטיים הרשאה לשימוש בנכסי המדינה בהליך שנפלו בו - לטענת העותרת - פגמים שונים. בית המשפט סירב לבקשת העותרת לקבל צווי ביניים, אשר ימנעו את מימוש ההסדר עד להחלטתו בעתירה.

החברה לישראל הגישה את תגובתה לעתירה שבמסגרתה היא הביעה את עמדתה כי אין יסוד לעתירה. בז"ן בתגובתה התנגדה לעתירה ולנימוקיה ותמכה ביישומן של ההסדר.

העותרת שבה והגישה בקשה לצווי ביניים אשר ימנעו מן הממשלה: לנקוט בצעדים לקבלת פטור ממכרז להסדר, לרכוש או למכור זכויות ו/או מניות של החברה לישראל בבז"ן ולערוך הסכם חדש או תיקונים בהסדר.

לאחר תאריך המאזן קיבל בית המשפט העליון, בהסכמת כל הצדדים להליך, לרבות החברה, החלטה על פיה, בין היתר, "המשיבים רשאים להמשיך במשא ומתן ביניהם לשינוי תנאי ההסכם הנתקף בעתירה ואף לחתום על הסכם חדש, ובלבד שעד אשר יעלה הענין בשנית לפני בית המשפט לא ייעשו מעשים בלתי הפיכים ויימשך המצב הקיים".

ביום 15.9.2003 החליטה הממשלה להקים צוות בינמשרדי אשר יבחן את מכלול הסוגיות הנוגעות לבתי הזקוק בעת הזו, בשים לב למכתביו של היועץ המשפטי לממשלה מיום 30.7.2003 ומיום 13.8.2003. בהחלטה נאמר בין היתר כי: "תחילה יבחן הצוות את ההסכם ואת החלופות לו, ובכלל זה, את דחיית מועד האופציה של החברה לישראל, את תנאי ההסכם, לרבות דמי ההרשאה שנקבעו בו, ואת הערכות השווי שנערכו על ידי המדינה והחברה לישראל בעקבות ההסכם, ויקבע את עמדותיו..... בשים לב למסקנותיו, רשאי הצוות לנהל משא ומתן למול החברה לישראל....." פירוט החלטת הממשלה המלאה, ראה להלן.

בחודש מאי 1996 מינתה הממשלה צוות מומחים לבדיקת מבנה ענף הזקוק בישראל. בחודש נובמבר 1996 הגיש הצוות את המלצותיו. תמצית הדוח הינה לפצל את בז"ן לשתי חברות בבעלויות נפרדות: האחת, תפעיל את בית הזקוק בחיפה והשניה, את בית הזקוק באשדוד. לאחר השלמת הפיצול תותר כניסת החברות למקטע השיווק הסיטונאי ובהמשך גם לשיווק קמעונאי. במשטר זה של תחרות יוסר בהדרגה הפיקוח על המחירים בשער בתי הזקוק. עוד צוין כי הצוות אינו רואה מקום להגביל את כניסת חברות הזקוק לענף הפטרוכימיה. דירקטוריון בז"ן דחה את המלצות צוות המומחים.

באור 18 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ד. זיכיונות - (המשך)

2. חברה כלולה - בז"ן (המשך)

הממשלה החליטה בישיבתה מיום 13.8.1997 להטיל על שר התשתיות הלאומיות ושר האוצר למנות צוות שיגבש רפורמה בתחום ענף הזקוק, תוך בחינת אפשרות יישום העקרונות כדלהלן:

הפרדת הפעילות בבז"ן בין בית הזקוק בחיפה לבין בית הזקוק באשדוד, במטרה ליצור שתי חברות ולהביא להעדר בעלות ממשלתית באחת מהן לפחות; הסרת הפיקוח על המחירים בשער בז"ן עם השלמת הפרדת הפעילויות ובהתאם להתפתחות התחרות בענף הזקוק; שמירת מתכונת פעילות בז"ן לעניין אי שיווק תזקיקים; מניעת בעלויות צולבות שיביאו להתפתחות מבנים לא תחרותיים במשק הדלק ובענף הזקוק; הסדרת נושא הזכיון המנדטורי של בז"ן; שילוב המפעלים הפטרוכימיים עם פעילות בז"ן ולהנחות את הצוות שהוקם להכנת הצעת חוק משק הדלק ולכלול בהצעת החוק את מבנה ענף הזקוק וכללי הפעילות בו, בהתאם להחלטה זו.

כמו כן החליטה הממשלה לקדם את בנייתה והפעלתה של תשתית נמלית נוספת למוצרי דלק ותזקיקים באשקלון כחלק מהמגמה לאפשר התפתחות של תחרות בשוק מוצרי הדלק.

חברות קצא"א בע"מ ותש"ן בע"מ הקימו נמל תזקיקים באשקלון, אשר הופעל בחודש אפריל 2000.

ב- 22 באוגוסט 1999 החליטה הממשלה, במטרה לקדם את התחרות בענף הזקוק בישראל, לפעול ליצירת תחרות בין בית הזקוק בחיפה לבית הזקוק באשדוד תוך הפרדת הבעלות עליהם, ולאמץ מדיניות ממשלתית לעניין מבנה משק הדלק וכללי הפעילות שישררו בו, לאחר השלמת תהליך ההפרדה של בתי הזקוק כאמור לעיל, בין היתר, בהתאם לעקרונות הבאים:

1. פעילות של בתי הזקוק במקטע השיווק של תזקיקים תתאפשר באופן שנקבע באותה החלטה (ובין היתר: יוגדרו כללים לפיהם יתאפשר באופן הדרגתי לבתי הזקוק לפעול במקטע השיווק, תוך בחינת השלכות הפעילות השיווקית של כל אחד מבתי הזקוק על התחרות במשק הדלק ותוך בחינה והגדרה של ערוצי השיווק ודרכי השיווק השונים בהם ובאמצעותם יותר לבתי הזקוק לפעול; פעילות של בית הזקוק במקטע השיווק, אם וכאשר תותר, תעשה באמצעות חברה נפרדת מהחברה הפועלת בתחום הזקוק; הממשלה תפעל לחייב את בתי הזקוק להבטיח נגישות שווה של כל חברות הדלק לרכישת תזקיקים; התרת הפעילות של בתי הזקוק במקטע השיווק של תזקיקים תכוון לכך שהיא לא תפגע בהמשך קיומם של תנאים תחרותיים בכל מקטעי משק הדלק ובמיוחד במקטע השיווק של תזקיקים בתחנות תדלוק).

2. פיקוח על מחירים:

תיבחן סוגיית הסרת הפיקוח על מחירי התזקיקים הנמכרים בשער בית הזקוק באופן הדרגתי ובהתאמה לרמת התחרות שתתפתח בענף, ובמקביל תבחן סוגיית הפיקוח על בנזין 95 ובנזין 96 הנמכר בתחנות הדלק.

3. תתאפשר פעילות של בתי הזקוק בענף הפטרוכימיה בדרך שתבטיח לשני בתי הזקוק אפשרות שווה לפעול בענף. פעילות של בתי הזקוק בענף הפטרוכימיה תבוצע כך שתתקיים שקיפות מלאה של פעילות זו.

באור 18 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ד. זיכיונות - (המשך)

2. חברה כלולה - בז"ן (המשך)

כן הוחלט למנות צוות משותף למשרדי התשתיות הלאומיות, האוצר, המשפטים ורשות החברות הממשלתיות אשר יפעל להסדרת האמור לעיל במסגרת החוקית המתאימה.

בחודש נובמבר 1999, קיבלה בז"ן מאת רשות החברות הממשלתיות (להלן-הרשות), נוסח "הצעת החלטה לעדנת השרים לענייני הפרטה" (להלן - הצעת ההחלטה), שעיקרה הצעה להפרטת בז"ן בדרך של פיצולה, באופן שלאחר קיום מ"מ עם החברה לישראל, יועבר בית הזקוק באשדוד, כעסק חי לחברה לישראל, בעוד שבידי החברה לישראל לא יישארו מניות או זכויות כלשהן הקשורות בבז"ן. הרשות בקשה מבז"ן, כי בהתאם לסעיף 59ב(ג) לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975, תעביר בז"ן לרשות את עמדת דירקטוריון בז"ן להצעת ההחלטה הנ"ל.

ביום 23.11.99 דן דירקטוריון בז"ן בפנייה הנ"ל של רשות החברות והחליט כי בהתייחס למכתב רשות החברות הממשלתיות מיום 3 בנובמבר 1999, ביחס להחלטת הממשלה מיום 22 באוגוסט 1999 ולהחלטת ועדת השרים לענייני הפרטה מיום 20 באוקטובר 1999, כי בז"ן רואה בחיוב ארגון מחדש של משק הזקוק והדלק בישראל; וכי על מנת לאפשר לדירקטוריון בז"ן להתייחס בחיוב להצעה להחלטת הפרטה על דרך של פיצול בז"ן, מתוך דאגה לטובת בז"ן, יציבותה, יכולתה לפעול בתנאי תחרות וזכויות העובדים בה, יש צורך להגדיר בצורה ברורה נושאים חיוניים, המתחייבים מהצעת ההחלטה להפרטה ושהינם בעלי חשיבות מן המעלה הראשונה לבז"ן:

עקרונות מבנה משק הדלק שיחולו החל מפיצול בז"ן; מבנה עסקת הפיצול; משמעויות המס של העסקה; הבטחת זכויות עובדי בז"ן; מבנה ההון של בז"ן בעקבות הליך הפיצול הצפוי; הסדר לאלתר של סוגיית הזכיון של בז"ן שיחול לאחר תום תקופת תוקפו; הבטחת קיום התחייבויותיה של בז"ן, לרבות הבטחת הספקת חומרי זינה לתעשיות הפטרוכימיות.

עוד הוחלט, כי לאחר קבלת ההחלטות הנחוצות בתחומים אלה, ישוב דירקטוריון בז"ן ויתכנס על מנת לדון בהצעת ההחלטה, לגבש עמדה לגביה ולהעביר עמדתו למנהל רשות החברות הממשלתיות, כפי שהתבקש בפניית מנהל הרשות מיום 3.11.99.

בעקבות החלטתו זו של דירקטוריון בז"ן, הוקמו ביוזמת בז"ן שלושה צוותי עבודה משותפים לבז"ן, לרשות החברות הממשלתיות, למשרד האוצר ולמשרד התשתיות הלאומיות, במטרה לבחון את הנושאים השונים שהועלו ע"י דירקטוריון בז"ן. נכון למועד החתימה על הדוחות טרם נתקבלו תשובות בעניינים שהועלו על ידי דירקטוריון בז"ן.

ועדה שמינו שר האוצר ושר התשתיות הלאומיות, בחנה מחדש במהלך השנים 2000-2001 את שאלת פיצול בז"ן ובשנת 2001 הגישה את מסקנותיה. הועדה המליצה שלא להמתין לתום הזכיון ולהסדיר לאלתר את הסוגיות הקשורות לתום הזכיון. בכל הנוגע למבנה משק הדלק ולפיצול בז"ן, סבורה הועדה כי אין מקום לשנות את מדיניות הממשלה ביחס למבנה משק הדלק העתידי, כפי שבאה לידי ביטוי בהחלטת הממשלה מיום 22.8.99. יחד עם זאת במידת הצורך תתקן החלטת הממשלה באופן שיאפשר, לדעת הממשלה, לבז"ן כניסה לתחומי פעילות במקטע השיווק והפטרוכימיה והסרה של הפיקוח על המחירים. הועדה המליצה לבוא בדברים עם החברה לישראל ועם בז"ן על מנת להסדיר את מערכות היחסים עימן באופן שיקל על יישום החלטת הממשלה בדבר פיצול בז"ן, תוך הסדרה, בין היתר, של סוגיית תום הזכיון ומציאת הסדר לנושא הטיפול בנכסים עם תום הזכיון.

בנספח ג' להסדר מיום 2.12.2002 בנושא זכיון בז"ן, נספח שנחתם ע"י הממשלה והחברה לישראל, התחייבה החברה לישראל לשתף פעולה ככל שיידרש על ידי הממשלה, לשם פיצול בז"ן לשני בתי זיקוק נפרדים (חיפה ואשדוד). עוד נקבע מנגנון לביצוע הערכות שווי ומנגנון לעניין מכירת מניות החברה לישראל בבז"ן או - במקרה של פיצול בז"ן - רכישה אופציונלית ע"י החברה לישראל של אחד משני בתי הזיקוק המפוצלים. במקרה זה, החברה לישראל תשלם למדינה או תקבל ממנה את סכום ההפרש שבין שווי חלקה היחסי של החברה לישראל בבז"ן (26%) לבין שווי בית הזיקוק המפוצל שבו תבחר, על פי הערכות השווי המתבצעות על פי ההסדר.

באור 18 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ד. זיכיונות - (המשך)

2. חברה כלולה - בז"ן (המשך)

בהסדר נקבע כי במקרה של פיצול בז"ן לשני בתי זקוק נפרדים, ישלם כל אחד מבתי הזקוק המפוצלים לממשלה דמי הרשאה לפי החלוקה הפנימית והמדרגות, בהתאם לקביעה שתעשה במסגרת הסדרי הפיצול, ובלבד שסך דמי ההרשאה שתקבל הממשלה משני בתי הזקוק לא יעלה ולא יפחת מן הסכום שהיתה מקבלת המדינה מבז"ן אלמלא הפיצול.

בחודש יוני 2003 הוגשו 2 הערכות השווי הכוללות. האחת של מעריך שווי מטעם החברה לישראל על פיה שווייה הכולל של בז"ן הינו 2,234 מליון ש"ח והאחרת של מעריך שווי מטעם המדינה על פיה שווייה הכולל של בז"ן הינו 2,143 מליון ש"ח.

ביום 4.8.2003 הודיעה החברה לישראל לממשלה כי נוכח העובדה שהמשא ומתן עם הממשלה לענין השתתפות החברה לישראל בפיצול לא מוצה, ונוכח המועדים שנקבעו בנספח להסדר, היא החליטה שלא לממש את האופציה שהוקנתה לה בנספח ג' להסדר, להשתתף בפיצול בז"ן לשני בתי זקוק נפרדים ולפיכך תחולנה בענין זה הוראות סעיף 4 לאותו נספח, לפיהן החברה לישראל תמכור לממשלה או למי שהממשלה תורה, את כל מניות בז"ן שבבעלות החברה לישראל, בתוך 30 יום, במחיר המהווה ממוצע בין שתי הערכות השווי הכוללות של בז"ן וזאת בכפוף להתאמות כספיות מסוימות.

יחד עם זאת החברה לישראל תהא נכונה להמשיך את המשא ומתן עם הממשלה לענין השתתפות החברה לישראל בפיצול.

הממשלה רשאית להורות על דחיית מועד ביצוע עסקת המכר לתקופה נוספת שלא תעלה על שנתיים מיום 6.6.2003.

החברה לישראל הבהירה במסגרת דיווח מידי, כי בשלב זה אין לדעת אם העיסקה תצא לפועל, בשים לב, בין היתר, לנושאים הבאים:

1. תוצאות ההכרעה המשפטית בעתירה שהוגשה על ידי התנועה למען איכות השלטון בישראל (כמוסבר לעיל).
 2. הצורך באישורים שלפי עמדת הממשלה (עליה חולקת החברה לישראל) נדרשים לפי דין, לרבות פטור ממכר.
 3. תוצאות המשא ומתן (אם וככל שייערך) עם הממשלה בכל הנוגע לדבר השתתפותה של החברה לישראל בפיצול בז"ן לשני בתי זקוק נפרדים, האחד במפרץ חיפה והאחר באשדוד.
- ביום 15.9.2003 קיבלה הממשלה את ההחלטה הבאה: "בהמשך להחלטות הממשלה מס. 126 מיום 22.8.1999 ומס. 2796 מיום 25.11.2002, להחלטת ועדת שרים לענייני הפרטה מח/2 מיום 20.10.2001, ולהסכם שנחתם בין המדינה לבין החברה לישראל מיום 2.12.2002, אשר טרם קיבל את כל האישורים הנדרשים (להלן - ההסכם), לקדם את פיצול בתי הזיקוק ואת הפרטתם באופן הבא:

1. להקים צוות בינמשרדי שיכלול נציגים ממשרד האוצר, משרד התשתיות הלאומיות, משרד המשפטים והממונה על הגבלים עסקיים. עבודת הצוות תרוכז על ידי משרד האוצר.
2. הצוות יבחן את מכלול הסוגיות הנוגעות לבתי הזקוק בעת הזו, בשים לב למכתביו של היועץ המשפטי לממשלה בענין זה מיום 30.7.2003 ומיום 13.8.2003. תחילה יבחן הצוות את ההסכם ואת החלופות לו, ובכלל זה, את דחיית מועד האופציה של החברה לישראל, את תנאי ההסכם, לרבות דמי ההרשאה שנקבעו בו, ואת הערכות השווי שנערכו על ידי המדינה והחברה לישראל בעקבות ההסכם, ויקבע את עמדותיו. לאחר מכן, ובהתאם לעמדותיו כאמור, יבחן בין היתר את הדרך המתאימה והיעילה לביצוע פיצול בתי הזקוק והפרטתם ואת הסדרת ההחזקות של כל אחד מבתי הזקוק המפוצלים בחברות מוחזקות במישרין ובעקיפין על ידי חברת בז"ן. הצוות מוסמך להחליט לענין דחיית מועד האופציה כאמור, ואין צורך לכלול נושא זה במסגרת המלצות הצוות כאמור בסעיף 5.
3. בשים לב למסקנותיו בסעיף 2, רשאי הצוות לנהל משא ומתן למול החברה לישראל, בין היתר, בכל הנוגע לפיצול בתי הזקוק ומבנה הבעלות בבתי הזקוק ובחברות המוחזקות על ידם, במישרין או בעקיפין, לאחר הפיצול.
4. כמו כן ימליץ הצוות לגבי מבנה היעד, ובכלל זה הפיקוח על המחירים, יחסי הגומלין שישוררו בין שני בתי הזקוק, לרבות עקרונות בנוגע להעברת חומרי הזינה וביניהם לבין התעשיות הפטרוכימיות ותחומי פעילות נוספים לבתי זקוק נפרדים או לשולטים בהם, לרבות המועדים לתחילת פעילות כאמור.

באור 18 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ד. זיכיונות - (המשך)

2. חברה כלולה - בז"ן (המשך)

5. הצוות יגיש את המלצותיו בתוך 30 יום לאישור ועדת שרים לענייני הפרטה או לאישור ועדת שרים לענייני חברה וכלכלה, כפי שיקבע שר האוצר, ורשאי הוא להגיש המלצות חלקיות בנושאים הדחופים תוך 20 יום. המלצות הצוות לעניין סעיף 4, יכול שיוגשו בתוך 60 יום.

6. עד 30 יום לאחר הגשת מסקנות הצוות, ובשים לב למסקנותיו, יגיש מנהל רשות החברות, בתאום עם הממונה על התקציבים, החשב הכללי, משרד התשתיות הלאומיות, משרד המשפטים והרשות להגבלים עסקיים, הצעת החלטה לועדת השרים לענייני הפרטה בדבר הפרטת חברת בתי הזקוק לנפט בע"מ, בדרך של פיצולה ומכירת אחזקות המדינה לאחר הפיצול, הצעת ההחלטה תתייחס בין היתר, ככל שיידרש, לנושאים הבאים:

א. פיצול בזן לשתי חברות אחיות: "חברת בתי הזקוק לנפט - חיפה בע"מ" ("בז"ח") ו"חברת בתי הזקוק לנפט - אשדוד בע"מ" ("בז"א"), כך שבבז"ח יותרו כל הנכסים, הזכויות, ההתחייבויות והעובדים הכרוכים בפעילות בית הזקוק בחיפה וכל הנכסים, הזכויות, ההתחייבויות והעובדים הכרוכים בפעילות בתי הזקוק באשדוד יועברו לבז"א.

ב. קביעת דרכי ההפרטה והמתווה למכירת אחזקות המדינה בבז"ח ובבז"א לאחר ביצוע הפיצול.

עד למועד פרסום הדוחות הכספיים הצוות הבינמשרדי טרם הגיש את המלצותיו.

להערכת בז"ן, לכל האמור בביאור זה לעניין ההסדר, אם יוחלט ליישמו ואכן ייושם תהיה השפעה מהותית על בז"ן. אך בשלב זה אין אפשרות להעריך ולכמת את השפעתו על מצבה הכספית ותוצאות פעולותיה של בז"ן.

הנהלת החברה מאמצת את הערכות בז"ן, ומחזיקה בדעתה המבוססת על חוות דעת משפטיות בו היא רואה את ההסכם מיום 2.12.2002 כהסכם תקף.

ה. שעבודים

בדוח החברה -

(1) לביטחון הלוואות מבנקים בסכום של כ- 760 מליון ש"ח, שיעבדה החברה את מניות כי"ל המוחזקות על ידה בשיעור של כ- 20.5% מהון מניות כי"ל.

(2) החברה התחייבה, עם קבלת הלוואות מבנקים, בקיום שעבוד שלילי ובשמירת יחסים פיננסיים מסוימים. עם זאת ניתן לשעבד נכסים חדשים לטובת מקור המימון שמימן את רכישתם. בין היתר התחייבה החברה על:

- הון עצמי מינימלי שלא יפחת מסכום של 200 מליון דולר.

- הרווח השנתי הנקי לא יפחת מ- 5 מליון דולר.

- יחס ההתחייבויות בתוספת 50% מהערבויות, לא יעלה על 50% מהנכסים.

נכון לתאריך הדוחות הכספיים החברה עומדת באמות מידה אלו.

באור 18 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ה. שעבודים (המשך)

בדוח המאוחד -

(1) חלק מחברות קבוצת כי"ל התחייבו כלפי תאגידים בנקאיים מסוימים בארץ ובחוץ לארץ בגין הלוואות ואשראי שהתקבלו מהם, שלא ליצור שעבודים (להלן - שעבוד שלילי). מלווים רשאים לבקש הקדמת פרעון של חובותיהם אם מדינת ישראל תפסיק להחזיק במניות המדינה המיוחסות שהונפקו לה על ידי כי"ל וחברות מאוחדות שלה. כן ניתן שעבוד שלילי כאמור למחזיקי אגרות חוב שהונפקו על ידי חברה מאוחדת של כי"ל, לפיו התחייבה כי"ל כי כל עוד לא תיפדנה כל אגרות החוב לא תיצור כי"ל שעבודים על רכוש להבטחת התחייבות כלשהי, להוציא השעבודים הקיימים כיום על רכוש, מבלי ליצור שעבוד מקביל לטובת בעלי אגרות החוב. על אף האמור לעיל, תהיה כי"ל רשאית לשעבד נכסים שירכשו על ידיה להבטחת הלוואות או אשראי שהתקבלו למימון רכישתם.

בגין הלוואות ואשראי שהתקבלו ע"י כי"ל מתאגידים בנקאיים בחוץ לארץ כמצויין לעיל, נטלה כי"ל על עצמה התחייבויות שונות, ובין היתר - התחייבה כלפי המלווים שתגביל את הערבויות ואת השיפויים שיינתנו על ידיה לצדדים שלישיים (למעט ערבויות שפורטו בהסכמים עם התאגידים הבנקאיים) עד לסכום מוסכם. כן התחייבה כי"ל לתת הלוואות רק לחברות מאוחדות וכלולות בהן היא מחזיקה לפחות 25% מכוח ההצבעה - עד לסכום כמצויין בהסכם עם התאגידים הבנקאיים. בנוסף התחייבה כי"ל כי לא תיתן כל אשראי למעט אשראי במהלך העסקים הרגיל, ולא תיצור שעבודים לרבות מתן זכויות עיכבון, פרט לשעבודים - שהוגדרו בהסכם כ"שעבודים שמותר ליצור אותם" - על נכסיה והכנסותיה הנוכחיים והעתידיים.

כי"ל התחייבה גם להחזיק 67% - 70% מהשליטה בחברות העיקריות שלה (חברת הברום, מי"ה, רותם).

בגין איגרות חוב הניתנות להמרה למניות שהנפיקה, התחייבה כי"ל לא ליצור שעבודים על כל נכס מנכסיה לטובת צד שלישי, להבטחת אגרות חוב, שטרי חוב או ניירות ערך אחרים שניתן לרשום למסחר בבורסה, אלא אם כן נתנו באותו מועד בטחונות זהים פרי פסו גם לבעלי אגרות החוב מסדרה זו.

(2) להבטחת התחייבויות בסך של כ- 527 מליון ש"ח נרשמו שעבודים שוטפים וקבועים על נכסי קבוצת כי"ל.

(3) להבטחת קיום התנאים הקשורים בקבלת מענקי השקעות נרשמו שעבודים שוטפים לטובת מדינת ישראל. אם לא תעמודנה החברות בתנאים הקשורים בקבלת המענקים, יהיה עליהן להחזיר את סכומי המענקים כולם או מקצתם בצירוף ריבית מיום קבלתם.

(4) כי"ל רשמה המחאה כללית של כל חובות לקוחותיה, אשר יכללו בעסקת האיגוח מעת לעת וכל זכות, מסמך, או בטוחה הנובעים מחובות אלה או הנלווים להם, לטובת החברה שרכשה את הלקוחות.

(5) להבטחת הלוואות מבנקים שקיבלו חברות מאוחדות, במטה החברה, שיעבדו החברות המאוחדות מניות כי"ל בשיעור של 22.5% מהון מניות כי"ל. יתרת ההלוואות המובטחות בשיעבוד כאמור מסתכמות בכ- 730 מליון ש"ח.

באור 19 - הון עצמי

א. הרכב הון המניות ליום 31 בדצמבר 2003 ו- 2002

רשום	מונפק ונפרע
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
160,000	6,914

מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע"נ

באור 19 - הון עצמי (המשך)

ב. הנפקת הון

ביום 20 ביוני 2001, הנפיקה החברה לציבור, באמצעות תשקיף, בדרך של זכויות, 1,329,620 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת במחיר של 200 ש"ח למניה ביחד עם 265,924 כתבי אופציה ללא תמורה נוספת. סך התמורה, בניכוי הוצאות הנפקה, הסתכמה לסך של כ- 277 מליון ש"ח. כתבי האופציה ניתנים למימוש למניות רגילות עד ליום 20 ביוני 2005 כך שכל כתב אופציה ניתן למימוש למניה רגילה אחת, במחיר מימוש של 700 ש"ח, כפוף להתאמות, צמוד למדד בגין חודש אפריל 2001.

ג. החברה פנתה לבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ (להלן - הבורסה) בבקשה לאחד (טכנית) את שתי סדרות המניות שלה, הנסחרות בבורסה, בנפרד. במסגרת החוק לתיקון פקודת מס הכנסה מס' 132, תשס"ב - 2002 תוקן חוק החברה לישראל בע"מ, התשכ"ט - 1969 (להלן - חוק החברה לישראל), לפיו בוטלו חלק מהטבות המס שניתנו במסגרת חוק החברה לישראל, אין עוד צורך בהבחנה שנעשתה בהנפקה בשנת 2001 בין סדרות המניות השונות. הואיל והדרישה להפרדה בין סדרות המניות השונות נבעה מדרישות נציבות מס הכנסה, פנתה החברה לנציבות מס הכנסה, אשר אישרה, בין היתר, כי אין מניעה לאיחוד סדרות מניות החברה הנסחרות בבורסה לצרכי מס הכנסה. בנוסף הודיעה נציבות מס הכנסה לחברה, כי הנפקת מניות על-ידי החברה משנת המס 2003 לא תפגע בפטורים ובהטבות, להם היתה זכאית החברה במסגרת חוק החברה לישראל.

ביום 20 במרס 2003, אוחדו המניות באופן שכל מניה רגילה (סדרה 1) הפכה למניה רגילה בת 1 ש"ח ע"נ של החברה לישראל.

ד. מניות החברה המוחזקות על ידי חברה מאוחדת

בשנת החשבון מכרה ניהול וייעוץ 6,637 ע.נ. מניות רגילות בנות 1 ש"ח של החברה, בגין מימוש אופציות על-ידי העובדים, בתמורה נטו, של כ- 3 מליון ש"ח. נכון לתאריך המאזן מחזיקה ניהול וייעוץ 19,249 מניות רגילות בנות 1 ש"ח של החברה.

ה. תכניות אופציות בחברה

1 (א) ביום 16 באוגוסט 1999, אישרה אסיפה כללית שלא מן המניין של בעלי המניות בחברה, את החלטת דירקטוריון החברה מיום 6 ביולי 1999, (להלן - היום הקובע), בדבר תכנית להקצאה פרטית של 22,338 כתבי אופציה ללא תמורה למנהל הכללי של החברה. כתבי האופציה ניתנים למימוש ל - 22,338 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. של החברה. המניות הרגילות שתוקצינה בעקבות מימוש האופציות תהיינה זהות בכל זכויותיהן למניות הרגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. של החברה, מיד עם הקצאתן. בנוסף, החליט דירקטוריון החברה להקצות לנאמן 22,338 כתבי אופציה נוספים, אשר תנאיהם זהים להקצאה למנהל הכללי. בחודש ינואר 2000 אישר דירקטוריון החברה הקצאת 22,300 כתבי אופציה שבידי הנאמן לטובת בעלי תפקידים בחברה שאינם בעלי עניין בחברה (ואף לא יהיו כתוצאה ממימוש אותם כתבי אופציה).

הזכויות לכתבי האופציה, בכפוף לתנאי התכנית, הינה בשלוש מנות כדלקמן:

שליש ביום הקובע, שלישי נוסף בתום שנה מהיום הקובע והיתרה בתום שנתיים מהיום הקובע.

מועד המימוש של האופציות לכל מנה הוא החל בשנתיים ממועד הזכויות ומועד פקיעתן הוא שנתיים מתחילת מועד המימוש של כל מנה. כמו כן נקבעו כללים במקרה של סיום כהונה או העסקה של הניצעים.

תוספת המימוש של המנה הראשונה הינה 329.25 ש"ח לכל מניה רגילה בת 1 ש"ח ע.נ., צמוד למדד וכפוף להתאמות. תוספת המימוש נקבעה על פי המחיר הממוצע של מניה רגילה בת 1 ש"ח ע.נ. של החברה בבורסה בארבעת החודשים שקדמו ליום 13 במאי 1999 (המועד בו נתקיים דיון ראשוני אודות תוכנית האופציות) בניכוי 15%.

הערך הכלכלי התיאורטי של כתב אופציה המחושב על - פי נוסחת בלאק ושולס להערכת אופציות, כנקבע בתקנון הבורסה, ליום הקובע הינו 173.38 ש"ח, וזאת בהתבסס על שער המניה הרגילה בת 1 ש"ח ע.נ. בבורסה ביום הקובע שעמד על 494 ש"ח למניה.

תוספת המימוש למנות השניה והשלישית נקבעה למחיר הממוצע של מניה רגילה בת 1 ש"ח ע.נ. של החברה בבורסה בארבעת החודשים אשר יקדמו למועד תחילת הזכויות לכל מנה בניכוי 15%, אך לא יותר מ - 329.25 ש"ח צמוד למדד, וכפוף להתאמות.

הבורסה אישרה את רישום המניות שתוקצינה בגין מימוש כתבי האופציה, למסחר.

באור 19 - הון עצמי (המשך)

ה. תכניות אופציות בחברה (המשך)

(1) ב) בחודש ינואר 2003, קיבל דירקטוריון החברה החלטה, לשנות את תנאי תוכנית האופציות מחודש יולי 1999 של עובדי החברה. על פי השינוי, בעת מימוש האופציות יוקצו לניצע מניות (או יועברו אליו) מניות המוחזקות על ידי החברה או על ידי חברה בשליטתה) בשווי ההטבה בלבד, והניצע ישלם את ערכן הנקוב של המניות המוקצות לו בפועל בלבד (או לא ישלם כל סכום - במקרה של העברת מניות המוחזקות על ידי החברה או על ידי חברה בשליטתה, חלף הקצאת מניות), ולא את מחיר המימוש של כלל המניות אשר לגביהן ניתנה על ידו הודעת מימוש.

כמו כן הוחלט על ידי דירקטוריון החברה לשנות את תקופת המימוש על פי תכנית האופציות, באופן שתקופת המימוש תעמוד על 36 חודשים במקום 24 חודשים כקבוע בתנאים הקיימים של תכנית האופציות.

בשנת החשבון מימשו עובדי החברה 11,881 כתבי אופציה למניות רגילות של החברה. נכון לתאריך המאזן מסתכמת יתרת כתבי האופציה שטרם מומשו ב- 19,866.

(2) בשנת 2002 אישר דירקטוריון החברה, הקצאה פרטית של 31,155 כתבי אופציה ללא תמורה ל-2 עובדים (להלן - הניצעים). כתבי האופציה ניתנים למימוש ל-31,155 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ כל אחת של החברה (להלן - מניה רגילה).

במועד מימוש כתבי האופציה יהיו הניצעים זכאים למניות בכמות שתקבע עפ"י מרכיב שווי ההטבה במועד המימוש במחיר מניה של החברה לבין מחיר המימוש של כל כתב אופציה. המניות שתוקצינה עם מימוש כתבי האופציה, תרשמנה למסחר בבורסה והן תהיינה שוות בזכויותיהן למניות הרגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. הקיימות בהון החברה. כל כתבי האופציה הוקצו לנאמן עבור הניצעים, בהתאם להוראות סעיף 102 לפקודת מס הכנסה. היום הקובע להפעלת התכנית הינו 31 באוקטובר 2001 (להלן - היום הקובע).

הזכאות לכתבי האופציה ולמימושם (בכפוף להתקיימות כל האישורים הנדרשים) תתגבש בשלוש מנות כדלקמן:

שליש ביום אישור הדירקטוריון, שליש נוסף בתום שנה מהיום הקובע והיתרה בתום שנתיים מהיום הקובע. מועד המימוש של האופציות לכל מנה הוא החל משנתיים ממועד הזכאות ומועד פקיעתן הוא שנתיים מתחילת מועד המימוש של כל מנה. כמו כן נקבעו כללים במקרה של סיום יחסי העבודה בין החברה לבין הניצעים.

תוספת המימוש של המנה הראשונה הינה 272.85 ש"ח לכל מניה רגילה, צמודה למדד בגין ינואר 2002) 282.61 ש"ח לכל מניה).

תוספת המימוש למנות השניה והשלישית נקבעה למחיר הממוצע של מניה רגילה בבורסה בשלושת החדשים אשר יקדמו למועד תחילת הזכאות לכל מנה בניכוי 15%, ובתוספת הפרשי הצמדה למדד מהמדד הידוע במועד תחילת הזכאות לכל מנה ועד למועד תשלום מחיר המימוש בפועל, אך לא יותר מ- 282.61 ש"ח.

הבורסה אישרה את רישום המניות שתוקצינה בגין מימוש כתבי האופציה, למסחר.

באור 20 - עלות המכירות, העבודות והשירותים

במאות			
2003	2002	2001	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
1,772	1,538	1,371	שכר עבודה והוצאות נלוות הוצאות ייצור, תפעול ועבודות חוץ חומרים וסחורות פחת והפחתות שינוי במלאי תוצרת בעיבוד ותוצרת גמורה
2,322	* 2,148	1,870	
2,452	* 2,110	2,125	
634	638	685	
(159)	(2)	(11)	
7,021	6,432	6,040	

* סווג מחדש

באור 21 - הוצאות מכירה, שינוע ושיווק

במאות		
2003	2002	2001
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח
1,183	1,025	972
242	206	199
73	78	89
27	26	26
17	20	19
129	127	128
1,671	1,482	1,433
58	40	64

הובלה וביטוח
שכר עבודה והוצאות נלוות
עמלות
פרסום
פחת והפחתות
אחרות

כולל הוצאות לחברות כלולות

באור 22 - הוצאות הנהלה וכלליות

במאות			בחברה		
2003	2002	2001	2003	2002	2001
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח
304	248	253	3	1	1
(1)	12	(4)	-	-	-
38	37	38	-	-	-
174	118	134	1	1	1
515	415	421	4	2	2

שכר עבודה והוצאות נלוות
חובות מסופקים ואבודים
פחת והפחתות
הוצאות כלליות

באור 23 - הוצאות מימון, נטו

במאות			בחברה		
2003	2002	2001	2003	2002	2001
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח
163	327	423	41	65	72
(116)	31	(38)	-	-	-
4	(6)	(2)	-	(8)	(7)
48	11	4	14	14	9
17	(4)	47	25	-	(31)
116	359	434	80	71	43

בגין:
התחייבויות לזמן ארוך
ניירות ערך סחירים
הלוואות לזמן ארוך שניתנו
אגרות חוב ואגרות חוב
להמרה
מימון לזמן קצר ואחרות

באור 24 - הוצאות אחרות, נטו

בחברה			במאוחד			
2001	2002	2003	2001	2002	2003	
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	
-	-	-	41	(19)	52	רווח (הפסד) ממימוש השקעות
-	-	-	12	1	(8)	בחברות מוחזקות ואחרות
(7)	(5)	(3)	(106)	(55)	(99)	רווח (הפסד) ממימוש רכוש קבוע
-	-	-	(922)	-	-	הפרשה לירידת ערך השקעות
-	-	-	-	(178)	-	ונכסים
-	-	-	-	-	(35)	הפחתת מפעל המגנזיום
-	-	-	(35)	(35)	(34)	הפרשה לירידת ערך השקעה
-	-	-	(30)	(32)	(68)	בטאואר
-	(1)	(9)	(23)	(9)	(14)	הוצאות בגין נזקים שנגרמו
4	1	-	5	6	8	לרכוש קבוע
(3)	(5)	(12)	(1,058)	(321)	(198)	הפחתת מוניטין בחברות מאוחדות
						הוצאות בגין פרישה מוקדמת של
						עובדים
						הוצאות אחרות, נטו
						דיבידנד מחברות אחרות

באור 25 - מסים על ההכנסה

א. ההרכב

בחברה			במאוחד			
2001	2002	2003	2001	2002	2003	
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	
-	-	-	59	57	171	מסים שוטפים
-	(5)	26	(210)	132	(26)	מסים נדחים, נטו
-	(5)	26	(151)	189	145	

באור 25 - מסים על ההכנסה (המשך)

ב. המס התאורטי

הפרש בין סכום המס התאורטי המחושב על הרווח לפני מס לפי שעורי מס החלים על החברה לבין סכום המס שנכלל בדוח רווח והפסד מוסבר להלן:

בחברה			במאוחד			
2001	2002	2003	2001	2002	2003	
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	
36%	36%	36%	36%	36%	36%	שיעור המס הסטטוטורי
(101)	(109)	126	(278)	81	205	מס (הטבת מס) מחושב לפי שעור המס הסטטוטורי
-	-	-	92	(52)	(35)	הגדלה (הקטנה) בחבות המס בגין שיעור מס שונה בחברות מאוחדות והטבת מס הנובעת מהפחתה בשיעור המס בגין מפעל מאושר
83	81	(161)	-	-	-	חלק הקבוצה ברווחי חברות מוחזקות
16	21	60	109	86	107	הפסדים והטבות מס אחרות שלא נוצלו, נטו, בגינם לא נוצרו מסים נדחים
-	-	-	(4)	(5)	(152)	ניצול הפסדים והטבות משנים קודמות
2	2	1	43	118	53	הוצאות לא מוכרות והכנסות פטורות(1)
-	-	-	(62)	(37)	(7)	הטבה - ניכוי נח"ל
-	-	-	(51)	(2)	(26)	הבדלים בהגדרת הון ונכסים לצורכי מס והפרשים אחרים, נטו
-	(5)	26	(151)	189	145	סך הכל מסים על ההכנסה

(1) כולל הכנסות החייבות בשיעורי מס מיוחדים.

באור 25 - מסים על ההכנסה (המשך)

ג. מסים נדחים

1. המסים הנדחים מוצגים במאזן כדלקמן:

בחברה		במאוחד		
2002	2003	2002	2003	
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	
-	-	82	105	(א) במסגרת הרכוש השוטף
12	38	1,035	957	(ב) במסגרת התחייבות לזמן ארוך

(א) בגין סעיפים שוטפים - הפרשה לחופשה, הפרשה לחובות מסופקים וכו'.

(ב) בגין סעיפים מאזניים שאינם שוטפים - רכוש קבוע, מקרקעין, הוצאות נדחות, התחייבות בשל סיום יחסי עובד-מעביד, הפסדים להעברה וכו'.

2. התנועה במסים הנדחים

בגין הפסדים וניכויים להעברה		נכסים קבועים בני פחת		
סה"כ	לצורכי מס	אחרים (1)	מליוני ש"ח	
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	
(1,002)	551	66	(1,619)	יתרה ליום 1 בינואר 2001
210	(204)	(38)	452	זקיפה בשנת החשבון להוצאות מס
(76)	35	14	(125)	הפרשים בקרנות מתרגום
(868)	382	42	(1,292)	יתרה ליום 31 בדצמבר 2001
(132)	(112)	95	(115)	זקיפה בשנת החשבון להוצאות מס
55	55	-	-	חברות שאוחדו לראשונה
(8)	2	1	(11)	הפרשים בקרנות מתרגום
(953)	327	138	(1,418)	יתרה ליום 31 בדצמבר 2002
26	(157)	69	114	זקיפה בשנת החשבון להוצאות מס
16	-	-	16	חברות שאוחדו לראשונה
59	(14)	(13)	86	הפרשים בקרנות מתרגום
(852)	156	194	(1,202)	יתרה ליום 31 בדצמבר 2003

(1) בעיקר הפרשות לזכויות עובדים וחובות מסופקים.

3. המסים הנדחים ליום המאזן חושבו לפי שיעורי המס הצפויים לחול בעת מימושם.

4. יתרת העלות המופחתת של רכוש קבוע בר פחת מסוים, הכוללת סכומים אשר לא יוכרו לצרכי מס, כפחת או כעלות בעת מימוש הרכוש ואשר רואים בהם הפרשים תמידיים (שבגינם אין ליצור מיסים נדחים) בהתאם לגילוי דעת 40 של לשכת רואי החשבון בישראל, אינה מהותית.

באור 25 - מסים על ההכנסה (המשך)

ד. הפרשות למיסים -

1. על חברות הקבוצה בישראל חל חוק מס הכנסה (תאומים בשל אינפלציה) התשמ"ה-1985. על פי חוק זה נמדדות התוצאות לצורכי מס על בסיס ריאלי בהתאם לעליית המדד. לחברות המוחזקות בישראל, המתאמות את דוחותיהן הכספיים על בסיס השינויים בשער החליפין של מטבע חוץ, עשויים להיווצר עיוותים בשל ההפרש בין שיעור עליית המדד לבין שיעור השינוי בשער החליפין היציג של הדולר, על בסיס שנתי ומצטבר.
2. על פי חוק החברה לישראל בע"מ, התשכ"ט - 1969, פטורה החברה ממס על רווחי ההון לתקופה של 30 שנה שהסתיימה בשנת 1999.
3. חלק ממתקני הייצור של חברות מאוחדות קיבלו מעמד של מפעל מאושר על פי החוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט - 1959. ההכנסות הנובעות מהמפעלים המאושרים זכאיות לשיעור מס חברות מופחת, בדרך כלל בתקופה של 7 שנים, החל מהשנה שבה הייתה לראשונה הכנסה חייבת ובלבד שטרם חלפו 12 שנים מתחילת הייצור או 14 שנים מתאריך האישור, המוקדם שבהם. בנוסף ניתן ניכוי פחת מואץ בגין הרכוש הקבוע של המפעל המאושר. ההטבות הנ"ל מותנות בקיום תנאים מסוימים.
4. חברות מאוחדות בחו"ל נישומות על פי חוקי המס בארץ מושבן.
5. ההפרשה למסים בחברות מוחזקות תעשייתיות חושבה בהתאם למעמדן כחברות בעלות מפעלים מאושרים, הזכאיות להטבות בהתאם להוראות החוק לעדוד השקעות הון התשי"ט - 1959. בחברות תעשייתיות אחרות חושבה ההפרשה למיסים בהתחשב בהטבות המס בהתאם לחוק עדוד התעשייה (מיסים), התשכ"ט - 1969.

ה. הפסדים להעברה לצורכי מס

לקבוצה הפסדים וניכויים לצורכי מס ליום 31 בדצמבר 2003, המועברים לשנים הבאות, בסך של כ- 2,104 מליון ש"ח, וכן הפסדי הון לצורכי מס בסך של כ- 474 מליון ש"ח. הקבוצה רשמה מסים נדחים בגין הפסדים להעברה בסך של 548 מליון ש"ח. יתרת הפסדים להעברה בגינם לא נוצרו מסים נדחים הינה בסך כ- 1,556 מליון ש"ח.

ו. שומות מס סופיות -

1. החברה קיבלה שומות סופיות בגין שנות המס עד וכולל השנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 1992. יחד עם זאת השומות עד וכולל שנת המס 1999 נחשבות כסגורות.
2. חברות הקבוצה קבלו שומות סופיות לשנים שונות עד וכולל השנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2001, למעט מספר חברות מאוחדות שטרם נישמו.

באור 26 - חלקה של הקבוצה ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות, נטו

בחברה			במאוחד		
2001	2002	2003	2001	2002	2003
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח
(254)	(148)	307	-	-	-
(1)	(4)	(2)	-	-	-
23	(74)	142	(42)	(147)	4
-	-	-	-	-	98
(232)	(226)	447	(42)	(147)	102

חברות מאוחדות
 חברות מאוחדות באיחוד יחסי
 חברות כלולות
 התאמת ההפרשה לירידת ערך
 השקעה בטאואר

באור 27 - רווח למניה

א. הנתונים ששימשו בחישוב הרווח הבסיסי והמדולל למניה -

<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>	
<u>(280)</u>	<u>(299)</u>	<u>325</u>	רווח (הפסד) נקי - (מליוני ש"ח)
<u>6,687</u>	<u>6,901</u>	<u>6,920</u>	ממוצע משוקלל של הון המניות (אלפי ש"ח)

ב. בחישוב הרווח (ההפסד) הבסיסי למניה נלקחו בחשבון חלק מניירות הערך ההמירים שהונפקו על ידי החברה וחברות מוחזקות וזאת בהתאם למבחנים שנקבעו בגילוי דעת מס' 55 של לשכת רואי חשבון בישראל.

ג. בחישוב ממוצע משוקלל של הון המניות, נלקחו בחשבון אופציות שהנפיקה החברה לעובדים שמימושן צפוי. הרווח הרעיוני ממימוש האופציות אינו מהותי.

החברה לישראל בע"מ - באורים לדוחות הכספיים

באור 28- מידע על מגזרי פעילות על בסיס מאוחד

פעילותה העסקית של החברה מתבצעת באמצעות חברות הקבוצה העוסקות במגזרי פעילות שונים.
להלן נתונים לפי מגזרים עסקיים:

א. מידע בקשר למגזרים עסקיים

דשנים													
אשולג	פוספט	ביטולים	סה"כ	מוצרים תעשייתיים	מוצרים חקלאיים*	מוצרי תכלית	מטלורגיה	ספנות	אנרגיה	טכנולוגיה ותקשורת	פעילויות אחרות	ביטולים	סך הכל מאוחד
2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח
2,976	1,889	-	4,865	2,053	363	2,240	263	-	-	117	317	-	10,218
376	288	(124)	540	39	-	23	60	-	-	-	136	(798)	-
3,352	2,177	(124)	5,405	2,092	363	2,263	323	-	-	117	453	(798)	10,218
663	13	5	681	14	92	156	(52)	-	-	(7)	23	70	977
663	13	5	681	14	92	156	(52)	-	-	(7)	23	70	(94)
(1)	(1)	-	(2)	-	-	-	-	100	58	(54)	-	-	883
(17)	(5)	-	(22)	(12)	-	-	-	-	-	-	-	-	102
645	7	5	657	2	92	156	(52)	100	58	(61)	23	70	951
(116)													
(164)													
(145)													
(201)													
325													

* ראה ביאור 28.ב (1)

באור 28- מידע על מגזרי פעילות על בסיס מאוחד (המשך)

א. מידע בקשר למגזרים עסקיים (המשך)

סך הכל מאוחד	ביטולים	פעילויות אחרות	טכנולוגיה ותקשורת	אנרגיה	ספנות	מטלורגיה	מוצרי תכלית	מוצרים חקלאיים*	מוצרים תעשייתיים	דשנים			
										סה"כ	ביטולים	פוספט	אשלג
2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח
14,224	(64)	372	636	544	457	559	1,442	-	3,681	6,597	(174)	2,771	4,000
1,598													
15,822													
5,100	(552)	181	784	-	-	97	671	-	1,624	2,295	(167)	1,008	1,454
6,638													
11,738													
638	(2)	15	81	-	-	4	90	-	85	365	-	68	297
867	-	24	17	-	-	22	90	-	310	404	-	165	239
5													
872													

מידע אחר:

נכסי המגזר

נכסים משותפים שלא יוחסו בין

המגזרים

סך הנכסים במאוחד

התחייבויות המגזר

התחייבויות משותפות שלא יוחסו בין

המגזרים

סך ההתחייבויות במאוחד

הוצאות הוניות

פחת והפחתות

פחת והפחתות שלא יוחסו בין המגזרים

סך פחת והפחתות

* ראה ביאור 28.ב (1)

החברה לישראל בע"מ - באורים לדוחות הכספיים

באור 28- מידע על מגזרי פעילות על בסיס מאוחד (המשך)

א. מידע בקשר למגזרים עסקיים (המשך)

דשנים													סך הכל מאוחד
אשלג	פוספט	ביטולים	סה"כ	מוצרים תעשייתיים	מוצרים חקלאיים*	מוצרי תכלית	מטלורגיה	ספנות	אנרגיה	טכנולוגיה ותקשורת	פעילויות אחרות	ביטולים	
2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח
2,316	1,765	-	4,081	2,247	395	2,064	293	-	-	-	285	-	9,365
371	222	(99)	494	48	-	18	67	-	-	-	119	(746)	-
2,687	1,987	(99)	4,575	2,295	395	2,082	360	-	-	-	404	(746)	9,365
561	28	-	589	47	120	199	(62)	-	-	(1)	15	69	976
(72)													
561	28	-	589	47	120	199	(62)	-	-	(1)	15	69	904
-	-	-	-	-	-	-	-	(21)	(27)	(98)	(1)	-	(147)
(16)	(5)	-	(21)	(11)	-	-	-	-	-	-	-	-	(32)
545	23	-	568	36	120	199	(62)	(21)	(27)	(99)	14	69	725
(359)													
(289)													
(189)													
(187)													
(299)													

מידע על הרווח וההפסד:
מכירות והכנסות תפעוליות אחרות - נטו:
לקוחות חיצוניים
בין מגזרי פעילות
סך מכירות והכנסות תפעוליות אחרות
רווח מפעולות רגילות
הוצאות שאינן ניתנות ליחוס
רווח תפעולי
חלק ברווחי כלולות
הפחתת הפרשים מקוריים
רווחי (הפסדי) המגזר
הוצאות מימון
הוצאות אחרות, בנטרול הפרשים מקוריים
מסים על ההכנסה
מיעוט
רווח נקי

* ראה ביאור 28.ב (1)

החברה לישראל בע"מ - באורים לדוחות הכספיים

באור 28- מידע על מגזרי פעילות על בסיס מאוחד (המשך)

א. מידע בקשר למגזרים עסקיים (המשך)

דשנים													
	מוצרים	מוצרים	מוצרים	מוצרי	מטלורגיה	ספנות	אנרגיה	טכנולוגיה	פעילויות	סך הכל			
	תעשייתיים	חקלאיים*	תכלית				ותקשורת	אחרות	ביטולים	מאוחד			
	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	
4,029	3,107	-	7,136	4,102	-	1,572	579	380	495	231	338	(2,103)	12,730
נכסי המגזר													
נכסים משותפים שלא יוחסו בין המגזרים													
3,499													
16,229													
1,385	993	-	2,378	1,889	-	730	85	-	-	438	140	(2,154)	3,506
סך הנכסים במאוחד													
התחייבויות המגזר													
התחייבויות משותפות שלא יוחסו בין המגזרים													
8,887													
12,393													
512	61	-	573	180	-	100	7	-	-	125	12	-	997
הוצאות הוניות													
207	189	-	396	240	-	93	24	-	-	190	26	-	969
פחת והפחתות													
פחת והפחתות שלא יוחסו בין המגזרים													
7													
976													
סך פחת והפחתות													

* ראה ביאור 28.ב (1)

החברה לישראל בע"מ - באורים לדוחות הכספיים

באור 28- מידע על מגזרי פעילות על בסיס מאוחד (המשך)

א. מידע בקשר למגזרים עסקיים (המשך)

דשנים													
אשלג	פוספט	ביטולים	סה"כ	מוצרים תעשייתיים	מוצרים חקלאיים*	מוצרי תכלית	מטלורגיה	ספנות	אנרגיה	טכנולוגיה ותקשורת	פעילויות אחרות	ביטולים	סך הכל מאוחד
2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח
1,821	1,807	-	3,628	2,252	432	1,820	310	-	-	-	322	-	8,764
358	208	(82)	484	73	-	10	70	-	-	-	126	(763)	-
2,179	2,015	(82)	4,112	2,325	432	1,830	380	-	-	-	448	(763)	8,764
521	31	(1)	551	57	136	151	(127)	-	-	-	2	33	803
-	-	-	-	(1)	-	-	-	28	(5)	(64)	-	-	(83)
(17)	(6)	-	(23)	(13)	-	-	-	-	-	-	-	-	720
504	25	(1)	528	43	136	151	(127)	28	(5)	(64)	2	33	(42)
504	25	(1)	528	43	136	151	(127)	28	(5)	(64)	2	33	(36)
504	25	(1)	528	43	136	151	(127)	28	(5)	(64)	2	33	642
רווח מפעולות רגילות													
הוצאות שאינן ניתנות ליחס													
רווח תפעולי													
חלק ברווחי כלולות													
הפחתת הפרשים מקוריים													
רווחי (הפסדי) המגזר													
הוצאות מימון													
הוצאות אחרות, בנטרול הפרשים מקוריים													
מסים על ההכנסה													
מיעוט													
רווח נקי													
(434)													
(1,022)													
151													
383													
(280)													

* ראה ביאור 28.ב (1)

באור 28- מידע על מגזרי פעילות על בסיס מאוחד (המשך)

ב. מידע נוסף בקשר למגזרים עסקיים וגאוגרפיים:

1. מגזרים עסקיים

קיימת מסגרת הסכמים בין-לאומית רב-צדדית להפחתת הפגיעה בשכבת האוון על ידי כימיקלים שונים, לפיהם הצריכה והשימוש המפוקח של מתיל ברומיד, המיוצר על ידי קבוצת הברום הכלולה תחת מגזר מוצרים חקלאיים (אשר מחזור המכירות השנתי שלו ב-3 השנים שהסתיימו ב-31 בדצמבר 2002 מגיע לכדי כ- 15%-20% מסך מחזור המכירות המאוחד של הקבוצה), תופחת במדינות שהן צד להסכמים, כדלהלן:

(1) במדינות מפותחות - החל משנת 1999 ב-25% ביחס לכמות שיוצרה בשנת 1991, משנת 2003 ב-50% , משנת 2003 ב-70% ומשנת 2005 ואילך תופחת כליל.

(2) במדינות מתפתחות - תהיה הקפאה משנת 2002 עד שנת 2004 לפי ממוצע הייצור והצריכה בין השנים 1995-1998, בשנת 2005 תהיה הפחתה ב-20% ומשנת 2015 ואילך תופחת כליל.

לאחר הפסקת הייצור, הצריכה והשימוש במתיל הברומיד כאמור לעיל, יותר ייצור כמויות נוספות לשימושים חריגים בלבד ולאחר שננקטו צעדים סבירים להקטנת השימוש בו ופליטתו לאטמוספירה.

מכירות המתיל ברומיד של קבוצת הברום והרווחיות בגינן צפויות לקטון, כפועל יוצא מהקטנת כמויות הייצור והמכירה.

קבוצת הברום מחפשת מוצרים תחליפיים למתיל ברומיד.

2. מגזרים גאוגרפיים

להלן נתונים על המכירות - במאוחד - כשהן מסווגות לפי אזורים גאוגרפיים (בהתאם למיקום הלקוחות):

2003	2002	2001	
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	
4,956	4,178	3,587	אירופה
1,762	1,784	1,770	אסיה
1,012	1,109	1,241	צפון אמריקה
1,198	1,017	932	דרום אמריקה
398	396	313	אחרים
9,326	8,484	7,843	
892	881	921	בישראל
10,218	9,365	8,764	

להלן נתונים על המכירות - במאוחד - כשהן מסווגות לפי אזורים גאוגרפיים (בהתאם למיקום הנכסים):

2003	2002	2001	
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	
5,785	6,090	6,189	ישראל
4,587	3,310	2,690	אירופה
245	311	269	ארה"ב
42	32	19	אחר
10,659	9,743	9,167	
(441)	(378)	(403)	העברות - בעיקר מישראל
10,218	9,365	8,764	

באור 28- מידע על מגזרי פעילות על בסיס מאוחד (המשך)

ב. מידע נוסף בקשר למגזרים עסקיים וגאוגרפיים (המשך):

2. מגזרים גאוגרפיים (המשך)

להלן נתונים על רווחים תפעוליים לפי האזורים הגאוגרפיים שמהם בוצעו או הושגו:

2003	2002	2001	
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	
658	838	642	ישראל
201	60	81	אירופה
(9)	3	(2)	ארה"ב
33	3	(1)	אחר
883	904	720	

להלן השווי הפנקסי של הנכסים והתוספות לרכוש הקבוע וכן הרכוש הבלתי מוחשי של המגזרים - מסווגים לפי האזורים הגאוגרפיים שבהם הנכסים הנ"ל ממוקמים:

שווי פנקסי של נכסי המגזר		תוספות להשקעות ורכוש קבוע ורכוש בלתי מוחשי		
שנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		שנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		
2003	2002	2003	2002	
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	
10,517	12,484	370	478	ישראל
4,462	3,250	247	472	אירופה
418	398	15	12	ארה"ב
425	97	6	35	אחר
15,822	16,229	638	997	

להלן נתוני פחת והפחתות לפי אזורים גאוגרפיים:

2003	2002	2001	
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	
597	750	675	פחת והפחתות:
240	190	234	ישראל
31	33	30	אירופה
4	3	3	ארה"ב
872	976	942	אחר

3. נכסי המגזר והתחייבויותיו

נכסי המגזר כוללים את כל הנכסים התפעוליים המשמשים את המגזר ומורכבים בעיקר ממזומנים ושווי מזומנים, חייבים ויתרות חובה, מלאי השקעות, הלוואות ויתרות חובה לזמן ארוך, רכוש קבוע ורכוש אחר, לאחר ניכוי הפחתות והפרשות. מרביתם של נכסים אלה ניתנת לייחוס באופן ישיר למגזרים הנפרדים; לגבי נכסים מסוימים המשמשים שני מגזרים או יותר, מיוחס השווי הפנקסי שלהם בין המגזרים לפי בסיס סביר. התחייבויות המגזר כוללות את כל ההתחייבויות התפעוליות ומתייחסות בעיקר לספקים ושכר, העומדים לתשלום באופן שוטף וכן התחייבויות שנצברו (כולל בגין פיצויי פרישה).

4. העברות בין המגזרים

הכנסות המגזר, הוצאותיו ותוצאות פעולותיו כוללות העברות בין מגזרים עסקיים ובין מגזרים גאוגרפיים. העברות אלו נרשמות לפי מחירי שוק מקובלים המחייבים ללקוחות שאינם קשורים בגין מוצרים דומים. ההעברות מבוטלות במסגרת איחוד הדוחות.

באור 29 - צדדים קשורים ובעלי עניין

א. כללי

רשות ניירות ערך פטרה את החברה ממתן פרטים על עסקאות שבין החברה ובעלי עניין בה. הפטור חל על עסקאות המתבצעות במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק רגילים. לצים מספר התקשרויות עם תאגידים מקבוצת עופר, מבעלי השליטה בחברה, שנעשו במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק רגילים. ההתקשרויות כוללות בעיקר חכירת אוניות על ידי צים מחברות בקבוצת עופר, בעלות משותפת של צים וחברות מקבוצת עופר בחברות זרות שהן בעלות אוניות בחכירות על ידי צים ומתופעלת על ידי חברות מקבוצת עופר, מתן ערבויות להלוואות שנלקחו מבנקים לרכישת אוניות, בעלות משותפת במיזם העוסק בתווך בעיסקי חכירה, קניה ומכירה של אוניות. בנוסף שוכרת צים במהלך העסקים הרגיל מקרקעין מקבוצת עופר. פרטים בדבר יתרות ועסקאות עם צדדים קשורים ועם בעלי עניין וכן פרטים בדבר עסקאות חריגות או בעלות היקף חריג עם צדדים קשורים ובעלי עניין, באם היו כאלה, ניתנים במסגרת הבאורים המתאימים.

ב. הטבות לבעלי עניין

2003	2002	2001
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
שכר דירקטורים שאינם מועסקים בחברה	1,287	881
שכר בעלי עניין שמועסקים בחברה (2 עובדים)	8,170	7,236

בדבר שיפוי וביטוח אחריות נושאי משרה - ראה באור 18 ג.1.

ג.

ביום 31 בינואר 2003 סיים מנכ"ל החברה את עבודתו כשכיר בחברה. ביום 2 בפברואר 2003 נחתם הסכם בין החברה לבין חברה בבעלותו המלאה של המנכ"ל (להלן - חברת הניהול) למתן שירותי ניהול לחברה - באמצעות המנכ"ל - בתמורה לתשלום חודשי צמוד למדד כפי שנקבע בהסכם. ההסכם הינו לתקופה קצובה עד ליום 30 ביוני 2005. בהסכם נקבע כי לחברה הזכות לוותר על קבלת השירותים בפועל ובמקרה זה תשלם החברה לחברת הניהול את מלוא התמורה שהיתה מגיעה לחברת הניהול עד לתום תקופת ההתקשרות הקצובה. בהתאם להסכם התחייבו חברת הניהול והמנכ"ל לפצות ולשפות את החברה בגין כל הוצאה שתוציא, לרבות הוצאות משפטיות ו/או תשלומים כלשהם, בגין דרישה, או תביעה שעילתה קיום יחסי עובד מעביד לכאורה, בין המנכ"ל לחברה בתקופה שממועד כניסת ההסכם לתוקף.

באור 30 - מכשירים פיננסיים וניהול סיכונים

א. כללי

הקבוצה חשופה לסיכונים הנובעים משינויים בשערי חליפין במספר רב של מטבעות, שיעורי ריבית, שיעור האינפלציה, מחירי מוצרים וחומרי גלם וכדי לצמצם חשיפות אלו עושה הקבוצה שימוש במכשירים פיננסיים, כולל מכשירים פיננסיים נגזרים כמתואר להלן. הקבוצה חשופה להפסדים בגין אשראי במקרה של אי עמידה בתנאים על ידי הצדדים האחרים הקשורים למכשירים הפיננסיים, אולם הקבוצה אינה צופה שצד כלשהו מצדדים אלה לא יעמוד בהתחייבויותיו בקשר לכך, וזאת מאחר שצדדים אלה הינם בנקים בארץ או בחו"ל. הקבוצה אינה דורשת ביטחונות בגין מכשירים פיננסיים אלה. הקבוצה אינה מנפיקה או מחזיקה מכשירים פיננסיים למטרות מסחר.

ב. ניהול סיכוני שער חליפין

לצורך ניהול סיכוני שער חליפין, הקבוצה עושה שימוש בעסקאות אקדמה (forward) ואופציות מטבע, כדי להגן מפני הסיכון שתזרימי המזומנים הנובעים מנכסים והתחייבויות קיימים ומכירות ורכישות של טובין ושירותים במסגרת התקשרויות איתנות או צפויות (על פי תקציב של עד שנה אחת) יושפעו משינויים בשערי החליפין. ליום 31 בדצמבר 2003 נכללו במאזן המאוחד עסקאות אקדמה (forward) פתוחות שסכומן הרעיוני הינו כ- 16 מליון דולר, אופציות מטבע שנרכשו ונכתבו COLLAR אשר סכומן הרעיוני לתאריך המאזן הינו 123 מליון דולר וכן אופציות מטבע שנכתבו אשר סכומן הרעיוני לתאריך המאזן כ- 14 מליון דולר.

באור 30 - מכשירים פיננסיים וניהול סיכונים (המשך)

ג. ניהול סיכוני ריבית

הקבוצה עושה שימוש בעסקאות החלפת שיעורי ריבית (IRS ו-SWAP) ובאופציות, בעיקר כדי להקטין את החשיפה לשיעורי ריבית בהתאם לציפיותיה בנוגע לתנודות שערות לחול בהם. במסגרת עסקאות החלפת שיעורי ריבית, מחליפה הקבוצה עם בנקים, בטווחים קצובים, סכומים של שיעורי ריבית משתנים בסכומים של שיעורי ריבית קבועים המחושבים לפי סכומים רעיוניים מוסכמים. מרבית העסקאות מתבצעות לתקופות שבין 3 ל-5 שנים.

לחברה עסקאות להחלפת שיעורי ריבית אשר לפיהן היא מקבלת ריבית משתנה המבוססת על הליבור ל-6 חודשים (ליום 31 בדצמבר 2003 כ-1.2%) ומשלמת ריבית בשיעור קבוע של 2.63%. עסקאות אלו משלבות כתיבת אופציות אשר לפיהן אם הריבית המשתנה המבוססת על הליבור תגיע ל-5.5%-6%, עסקאות אלה יוקפאו עד לתקופת הריבית העוקבת. ליום 31 בדצמבר 2003 נכללו במאזן החברה והמאוחד עסקאות פתוחות בסך כ-35 מליון דולר.

כמו כן, הקבוצה רכשה וכתבה אופציות ריבית אשר משמשות לקיבוע ריבית הליבור בטווח של 2%-6% (collar). האופציות מכסות ליום 31 בדצמבר 2003 סכום רעיוני של 276 מליון דולר, מתוכם סך של 100 מליון דולר בחברה. במטרה להוזיל עלויות של עסקאות אלו, חלקן יוקפאו עד לתקופת הריבית העוקבת במידה והריבית המשתנה המבוססת על הליבור תגיע עד 6.5%-7.5% במועד קביעת הריבית. בנוסף, לקבוצה אופציות (CAP) להבטחת תקרת שיעורי ריבית הליבור של 5.5%-3% אשר מכסות ליום 31.12.2003 סכום רעיוני של 10 מליון דולר ו-30 מליון דולר, בהתאמה.

ד. ניהול סיכוני מחירי מוצרים וחומרי גלם

חברה כלולה מתקשרת בעסקאות החלפה (SWAP) על מנת להגן מפני השינויים במחירי הדלק על תזרים המזומנים בקשר לרכישות, בשנה הקרובה, של דלקים המיועדים לתפעול השוטף. חברה כלולה מתקשרת בחוזים עתידיים (FUTURES), עסקאות החלפה (SWAP) ובאופציות כדי להגן מפני שינויים במחיר נפט גולמי ומוצריו וכן כדי להגן על מרווחים עתידיים.

ה. ניהול סיכון אשראי

סיכון אשראי מייצג הפסד לתאריכי המאזנים שעשוי להיגרם כתוצאה מאי עמידה של הצד האחר להסכם בהתחייבויותיו. המזומנים ושווי המזומנים והפקדונות לזמן קצר (כולל חלויות שוטפות של הפיקדונות לזמן ארוך) של הקבוצה מופקדים בעיקרם בתאגידים בנקאיים ומוסדות כספיים בישראל, באירופה וארה"ב. ניירות הערך הסחירים המוחזקים בידי הקבוצה מייצגים בעיקר אגרות חוב קונצרניות בישראל ובחו"ל ושל ממשלת ישראל וקרנות נאמנות המשקיעות בעיקר באגרות חוב. להערכת הקבוצה סיכון האשראי בגין יתרות אלה הינו נמוך. רוב מכירות הקבוצה נעשות למספר רב של לקוחות, לפיכך, החשיפה לריכוז סיכון אשראי בקשר לחייבים לקוחות הינה מוגבלת. הקבוצה בוחנת באופן שוטף את טיב הלקוחות וכוללת בחשבונותיה הפרשה מתאימה בגין חובות מסופקים. כמו כן חלק מחובות הלקוחות מבוטח בביטוח סיכוני סחר חוץ.

ו. שווי נאות של מכשירים פיננסיים

המכשירים הפיננסיים של הקבוצה כוללים בעיקר נכסים לא נגזרים: מזומנים ושווי מזומנים, ניירות ערך סחירים, השקעות, הלוואות ופקדונות לזמן קצר, חייבים ויתרות חובה, השקעות ויתרות חובה לזמן ארוך ולקבל התחייבויות לא נגזרות: אשראי לזמן קצר, זכאים ויתרות זכות, הלוואות והתחייבויות אחרות לזמן ארוך וכן מכשירים פיננסיים נגזרים.

בשל אופיים, השווי הנאות (fair value) של המכשירים הפיננסיים הכלולים בהון החוזר של הקבוצה, אינו שונה באופן מהותי מהערך בו מוצגים בדוחות הכספיים. ניירות ערך הסחירים חשופים לתנודות במחירי שוק (סיכוני שוק). אגרות החוב חשופות לסיכוני ריבית שכן תנודות בשיעורי הריבית בשוק הכספים עשויות להשפיע על השווי ההוגן ומכאן גם על שווי הבורסה של ניירות הערך. השווי הנאות של השקעות ויתרות חוב לזמן ארוך והלוואות והתחייבויות אחרות לזמן ארוך קרוב אף הוא לערךם בדוחות הכספיים כיוון שמכשירים פיננסיים אלה ברובם נושאים ריבית בשיעור קרוב לריבית השוק.

השווי הנאות של מכשירים פיננסיים נגזרים ליום 31 בדצמבר 2003 משקף הפסדים, נטו, בסך כ-26 מליון ש"ח ביחס לערך בו הם מוצגים במאזן החברה, כ-56 מליון ש"ח הפסדים במאוחד, הנובעים, בעיקר, מעסקאות הגנת ריבית על הלוואות לזמן ארוך ועסקאות להגנה משינויים בשערי חליפין על תזרים המזומנים. השווי הנאות של מכשירים אלה, משקף, בדרך כלל, את הסכומים המשוערים שהקבוצה תשלם, או תקבל, כדי להביא את החוזים לידי סיום לתאריכי המאזנים.

באור 30 - מכשירים פיננסיים וניהול סיכונים (המשך)

ז. תנאי הצמדה של יתרות כספיות:

ההרכב ליום 31 בדצמבר 2003

בדולר או צמוד לו	במט"ח אחר או צמוד לו	צמוד מדד מליוני ש"ח	לא צמוד מליוני ש"ח	סה"כ מליוני ש"ח
772	1,054	319	859	3,004
10	34	42	18	104
782	1,088	361	877	3,108
2,596	1,466	8	1,215	5,285
3,728	871	487	375	5,461
6,324	2,337	495	1,590	10,746

רכוש שוטף
רכוש שאינו שוטף
(כולל חלויות שוטפות)

התחייבויות שוטפות
התחייבויות לזמן ארוך
(כולל חלויות שוטפות)

באור 31 - אירועים לאחר תאריך המאזן

1. בדבר הנפקת טאואר ראה באור 1.ה.7.א.
2. בדבר רכישת מניות צים מהמדינה על-ידי החברה, ראה באור 1.ה.7.ה.
3. בדבר המרת אגרות חוב הניתנות להמרה במניות כי"ל, ראה באור 16.
4. בדבר שינוי תקנוני קרנות הפנסיה על פי חוק גיל הפרישה, תשס"ד - 2004, ראה באור 17.
5. בדבר פסק הדין בגין תביעה במי"ה, ראה 17. ד.
6. בדבר התחייבויות מותנות לאחר תאריך המאזן, ראה באור 18.ב.
7. בדבר החלטת בית המשפט העליון בדבר זכיון בז"ן, ראה באור 18.ד.2.

באור 32 - דוחות החברה בערכים נומינליים

א. מאזן

2002	2003
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח
2	4
584	437
6	5
592	446
2,780	3,395
18	4
2,798	3,399
2	2
3,392	3,847
221	164
15	25
236	189
247	249
1,117	989
1,364	1,238
1,792	2,420
3,392	3,847

רכוש שוטף

מזומנים ושווי מזומנים
הלוואות לזמן קצר
חייבים ויתרות חובה

השקעות

חברות מוחזקות
השקעות אחרות

הוצאות נדחות

התחייבויות שוטפות

אשראי מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי אחרים
זכאים ויתרות זכות

התחייבויות לזמן ארוך

אגרות חוב להמרה במניות החברה
התחייבויות לתאגידים בנקאיים ולאחרים

הון עצמי

באור 32 - דוחות החברה בערכים נומינליים

ג. דוח על השינויים בהון העצמי

מניות החברה המוחזקות על ידי חברה מאוחדת						הון מניות מליוני ש"ח	קרנות הון מליוני ש"ח	מאוחזת מליוני ש"ח	המאזן מליוני ש"ח	עודפים מליוני ש"ח	סך הכל מליוני ש"ח
יתרות ליום 1 בינואר 2001						6	572	(7)	-	1,559	2,130
שינויים בשנת 2001						-	-	-	-	(318)	(318)
הפסד נקי לשנה						-	-	-	-	-	-
הנפקת הון (בניכוי הוצאות הנפקה)						1	262	-	-	-	263
קרנות הון						-	32	-	-	-	32
רכישת מניות החברה המוחזקות על ידי חברה מאוחדת						-	-	(13)	-	-	(13)
יתרות ליום 31 בדצמבר 2001						7	866	(20)	-	1,241	2,094
שינויים בשנת 2002						-	-	-	-	(402)	(402)
הפסד נקי לשנה						-	-	-	-	-	-
דיבידנד מוצע לאחר תאריך המאזן						-	-	-	100	(100)	-
קרנות הון						-	96	-	-	-	96
הנפקת הון						-	(3)	7	-	-	4
יתרות ליום 31 בדצמבר 2002						7	959	(13)	100	739	1,792
שינויים בשנת 2003						-	-	-	-	778	778
רווח נקי לשנה						-	-	-	-	(36)	(136)
דיבידנד						-	-	-	(100)	-	(14)
קרנות הון						-	(14)	-	-	-	-
הנפקת הון						-	(3)	3	-	-	-
תרות ליום 31 בדצמבר 2003						7	942	(10)	-	1,481	2,420

החברה לישראל בע"מ -
שעורי ההחזקות בחברות הקבוצה ליום 31 בדצמבר 2003 - נספח

שם החברה המוחזקת	שם החברה המוחזקת	שיעור בהון %	ההחזקה בשליטה %
החברה לישראל בע"מ			
צים חברת השיט הישראלית בע"מ	48.9	48.9	כלולה
בתי זקוק לנפט בע"מ	26.0	26.0	כלולה
כימיקלים לישראל בע"מ	27.3 *	27.3 *	מאוחדת
אל-רם חברה לשכון-שותפות מוגבלת	49.0 *	49.0 *	שותפות באיחוד יחסי
ח.ל. קירור ותפעול בע"מ	100.0	100.0	מאוחדת
ח.ל. מימון והנפקות בע"מ	100.0	100.0	מאוחדת (אינה פעילה)
ח.ל. ניהול וייעוץ (1986) בע"מ	100.0	100.0	מאוחדת
ח.ל. (החזקות - כי"ל) בע"מ	100.0	100.0	מאוחדת
ח.ל. רכש כי"ל (1998) בע"מ	100.0	100.0	מאוחדת
ח.ל. (כסלו, 1998) בע"מ	100.0	100.0	מאוחדת
אורחות כוכבים בע"מ	100.0	100.0	מאוחדת
נאמנות ורישומים של החברה לישראל בע"מ	100.0	100.0	מאוחדת
קומביט בע"מ	100.0	100.0	מאוחדת (אינה פעילה)
החברה לישראל - טכנולוגיות (איסיטק) בע"מ	100.0	100.0	מאוחדת
פריון-חברת נאמנות להשקעות בע"מ	100.0	100.0	מאוחדת
קול 1 השקעות בתקשורת (ח.ל.) בע"מ	100.0	100.0	מאוחדת
פי.אס.איי.נט בי.וי. הולנד	61.4	61.4	מאוחדת
סורבי הולדינגס לימיטד	61.4	61.4	מאוחדת
מארס אינפורמיישן פרודקט גרופ בע"מ	50.0	50.0	מאוחדת באיחוד יחסי
ווסט מנג'מנט (ו.א.מ.) ישראל בע"מ	20.0	20.0	כלולה
אורן סמיקונדקטור בע"מ	23.5	23.5	כלולה
צים חברת השיט הישראלית בע"מ			
אוברסיז פריטס מנילה	40.0	40.0	כלולה
תאי סטאר שיפינג קו. תאילנד	49.0	49.0	כלולה
אוברסיז קומרס בע"מ	50.0	50.0	כלולה
נגב סטאר בע"מ	49.0 *	50.0 *	כלולה
סטאר פורטוגל	50.0	50.0	כלולה
סן הינג שיפינג הונג קונג	50.0	50.0	כלולה
צים-רום רומניה	50.0	50.0	כלולה
ריינוולס ון ליינס הונג קונג	50.0	50.0	כלולה
"ת.י.מ." - תובלה יבשתית משולבת בע"מ	50.0	50.0	כלולה
לגוס אנד ניגר שיפינג ניגריה	97.0	97.0	כלולה
תובלה משולבת בע"מ	100.0	100.0	כלולה
אלחוט ים בע"מ	100.0	100.0	כלולה
אסטרומר מדריד	51.0	51.0	כלולה
אסטרמריס שיפינג יורופ- המבורג	100.0	100.0	כלולה
אסטרמריס שיפינג יורופ- רוטרדם	100.0	100.0	כלולה
גל מרין בע"מ	100.0	100.0	כלולה
גלוב סטאר שיפינג פטי אוסטרליה	100.0	100.0	כלולה

**** החברה נסחרת בבורסה לניירות ערך בתל-אביב**

*** החברה מוחזקת על ידי חברות נוספות בקבוצה**

החברה לישראל בע"מ -
שעורי ההחזקות בחברות הקבוצה ליום 31 בדצמבר 2003 - נספח

שם החברה המוחזקת	שם החברה המוחזקת	שיעור בהון %	ההחזקה בשליטה %
צים חברת השיט הישראלית בע"מ			
גולד מריטים יפן	99.0	99.0	כלולה
מ. דיזנגוף ושות' (נציגות קלובים) בע"מ	100.0	100.0	כלולה
מ. דיזנגוף ושות' בע"מ	100.0	100.0	כלולה
הלסטיר שיפינג יון	100.0	100.0	כלולה
הלסטיר מריטיים יון	100.0	100.0	כלולה
מרסי קונסיגסיון צרפת	50.0	50.0	כלולה
צים דו ברזיל לטד.	100.0	100.0	כלולה
אסטרמריס שיפינג יורופ- אנטוורפן	100.0	100.0	כלולה
סטאר אנגציה מריטימה גנואה	100.0	100.0	כלולה
סטאר איסט אפריקה קניה	100.0	100.0	כלולה
סטאר שיפינג סינגפור	50.0	50.0	כלולה
סטלה הוובדריף בלגיה	100.0	100.0	כלולה
סי.סי.טי. גרמניה	51.0	51.0	כלולה
פולריס שיפינג דרום אפריקה	100.0	100.0	כלולה
צים אמריקן ישראלי שיפינג קו. אינק.	100.0	100.0	כלולה
צים ישראל נביגיין (קנדה) לטד.	100.0	100.0	כלולה
קדם חברת הגשר היבשתי בע"מ	100.0	100.0	כלולה
קאריב סטאר ג'מיקה	70.0	70.0	כלולה
רמון לונדון	100.0	100.0	כלולה
סלע חברה לטכנולוגיה בע"מ	100.0	100.0	כלולה
ניולוג בע"מ	100.0	100.0	כלולה
ארבי סטאר מריטיים איג' פי.וי.טי. לטד.	50.0	50.0	כלולה
ולז - צים לטד.	50.0	50.0	כלולה
טריאנגולר לטד.	50.0	50.0	כלולה
יונייטד פרדייז לטד.	50.0	50.0	כלולה
ג'מקור לטד.	100.0	100.0	כלולה
סן הינג שיפינג (צ'ינה) קו. לטד.	50.0	50.0	כלולה
בהאר בהראנד איג' לטד.	50.0	50.0	כלולה
סן סייפרס שיפינג קו. לטד.	50.0	50.0	כלולה
ריינולד ון ליינס (צ'ינה) לטד.	50.0	50.0	כלולה
סטאר שיפינג ארגנטינה	50.0	50.0	כלולה
רמון אינק.	100.0	100.0	כלולה
צים צ'ינה	100.0	100.0	כלולה
אינטרמודל שיפינג אייג' גאנה לטד.	50.0	50.0	כלולה
אינטרמודל שיפינג אייג' בנין	50.0	50.0	כלולה
סטאר לנקה שיפינג לטד.	50.0	50.0	כלולה
סטאר איסט אפריקה טנזניה	100.0	100.0	כלולה
סטאר שיפינג ויטנאם	50.0	50.0	כלולה
צים לוגיסטיק (צ'ינה) לטד.	100.0	100.0	כלולה
סטלה מריס איטליה ס. ר. ל.	50.0	50.0	כלולה
בלצים (הולדינגס) א/ס	50.0	50.0	כלולה

* החברה מוחזקת על ידי חברות נוספות בקבוצה

החברה לישראל בע"מ -
שעורי ההחזקות בחברות הקבוצה ליום 31 בדצמבר 2003 - נספח

שם החברה המוחזקת	שם החברה המוחזקת	שיעור בהון %	ההחזקה בשליטה %
צים חברת השיט הישראלית בע"מ			
בלסטאר א/ס	50.0	50.0	כלולה
קינגדאו לו היי אינטר. לוגיסטיק קו.	32.0	32.0	כלולה
בתי זקוק לנפט בע"מ			
שמנים בסיסיים חיפה בע"מ	50.0	50.0	כלולה
גדות תעשיות ביוכימיה בע"מ	26.0	26.0	כלולה
החברה המאוחדת לייצוא נפט בע"מ	25.0	25.0	כלולה
שרותי טנקרים בע"מ	25.0	25.0	כלולה
פמ"א (פתוח משאבי אנרגיה) בע"מ	25.0	* 25.0	כלולה
כרמל אולפינים בע"מ	50.0	* 50.0	כלולה
גדיב תעשיות פטרוכימיה בע"מ	100.0	100.0	כלולה
מפעלים פטרוכימיים בישראל בע"מ	12.6	12.6	כלולה
גדות תעשיות ביוכימיה בע"מ			
גד מיל בע"מ	100.0	100.0	כלולה
גדות ביוכס, ארה"ב	100.0	100.0	כלולה
גדות ביוכס, אירופה	100.0	100.0	כלולה
בקסיטול א.ג.	100.0	100.0	כלולה
בקסיטול אסטבלישמנט	100.0	100.0	כלולה
כרמל אולפינים			
כרמל אולפינים (יו. קי.) לימיטד	100.0	100.0	כלולה
קולינס לימיטד	100.0	100.0	כלולה
כרמל אולפינים (שווק) 1990 בע"מ	100.0	100.0	כלולה
מפעלים פטרוכימיים בישראל בע"מ			
כרמל אולפינים בע"מ	50.0	* 50.0	כלולה
כימיקלים לישראל בע"מ			
מפעלי ים המלח בע"מ	100.0	100.0	מאוחדת
ברום ים המלח בע"מ	100.0	100.0	מאוחדת
רותם אמפרט נגב בע"מ	100.0	100.0	מאוחדת
פריקלאס ים המלח בע"מ	100.0	100.0	מאוחדת
מפעלי תובלה בע"מ	100.0	100.0	מאוחדת
רותם אמפרט נגב ב.ו. - הולנד	32.6	* 32.6	מאוחדת
איי. די. אי. טכנולוגיות בע"מ	50.0	50.0	מאוחדת באיחוד יחסי
נגב מינרלים תעשייתיים בע"מ	100.0	100.0	מאוחדת
כי"ל מימון והנפקות בע"מ	100.0	100.0	מאוחדת
פרסון חומרים כימיים בע"מ	100.0	100.0	מאוחדת
אי סי אל פיין כימיקלס בע"מ	100.0	100.0	מאוחדת
תמי (אימי) מכון למחקר ולפתוח בע"מ	100.0	100.0	מאוחדת
פמ"א (פתוח משאבי אנרגיה) בע"מ	25.0	* 25.0	כלולה

* החברה מוחזקת על ידי חברות נוספות בקבוצה

החברה לישראל בע"מ -
שעורי ההחזקות בחברות הקבוצה ליום 31 בדצמבר 2003 - נספח

שם החברה המוחזקת	שם החברה המוחזקת	שיעור בהון %	ההחזקה בשליטה %
כימיקלים לישראל בע"מ			
מגנזיום ים המלח בע"מ	מגנזיום ים המלח בע"מ	65.0	66.7
נמ"ת נכסים בע"מ	נמ"ת נכסים בע"מ	100.0	100.0
מפעלי ים המלח בע"מ			
כי"ל דשנים	כי"ל דשנים	50.0 *	50.0
אשלי כימיקלס - (הולנד) ב.ו.	אשלי כימיקלס - (הולנד) ב.ו.	100.0	100.0
אשלי כימיקלס לימטד - אנגליה	אשלי כימיקלס לימטד - אנגליה	100.0	100.0
פוטאש טכנולוגי אינדסטריס בע"מ - ישראל	פוטאש טכנולוגי אינדסטריס בע"מ - ישראל	100.0	100.0
טוריס וורד ג.מ.ב.ה. - גרמניה	טוריס וורד ג.מ.ב.ה. - גרמניה	100.0	100.0
קליבלנד פוטאש ל.ט.ד., בריטניה	קליבלנד פוטאש ל.ט.ד., בריטניה	100.0	100.0
אשלי כימיקלס - (הולנד) ב.ו.			
איברפוטאש ס.א., ספרד	איברפוטאש ס.א., ספרד	100.0	100.0
פוטאש טכנולוגי אינדסטריס ב.ו., הולנד	פוטאש טכנולוגי אינדסטריס ב.ו., הולנד	92.5	92.5
איברפוטאש ס.א., ספרד			
טרפיקו מרסינאנס ס.א., ספרד	טרפיקו מרסינאנס ס.א., ספרד	100.0	100.0
פוטאש טכנולוגי אינדסטריס ב.ו., הולנד			
סינו ישראל קינקאי פוטאש קומפני - סין	סינו ישראל קינקאי פוטאש קומפני - סין	33.3	33.3
אשלי כימיקלס לימטד - אנגליה			
ווי.איטש.אמ.אס אינווסטמנט אסתבלישמנט-ליכטנשטיין	ווי.איטש.אמ.אס אינווסטמנט אסתבלישמנט-ליכטנשטיין	100.0	100.0
ווי.איטש.אמ.אס אינווסטמנט אסתבלישמנט-ליכטנשטיין			
פוטברזיל בע"מ - ברזיל	פוטברזיל בע"מ - ברזיל	20.5	20.5
קליבלנד פוטאש ל.ט.ד., בריטניה			
סי.סי.אי.אל בריטניה	סי.סי.אי.אל בריטניה	50.0	50.0
ברום ים המלח בע"מ			
תרכובות ברום בע"מ	תרכובות ברום בע"מ	100.0	100.0
יורוברום ב.ו. - הולנד	יורוברום ב.ו. - הולנד	100.0	100.0
אמריברום אינק - ארה"ב	אמריברום אינק - ארה"ב	100.0	100.0
ברומוקס (פאר איסט) לימטד - יפן	ברומוקס (פאר איסט) לימטד - יפן	100.0	100.0
לנדקם לימטד - דרום אפריקה	לנדקם לימטד - דרום אפריקה	100.0	100.0
ברומין אנד כימיקלס לימטד - אנגליה	ברומין אנד כימיקלס לימטד - אנגליה	100.0	100.0
יורוקלירון נדרלנד בי.וי, הולנד	יורוקלירון נדרלנד בי.וי, הולנד	100.0	100.0
פריקלאס ים המלח מוצרים מותכים, שותפות רשומה, ישראל	פריקלאס ים המלח מוצרים מותכים, שותפות רשומה, ישראל	99.0 *	99.0
מ.פ.ר. ים המלח (1993)	מ.פ.ר. ים המלח (1993)	50.0 *	50.0
תרכובות ברום בע"מ			
טטראברום טכנולוגיות בע"מ	טטראברום טכנולוגיות בע"מ	50.0	50.0
מ.פ.ר. ים המלח (1993)	מ.פ.ר. ים המלח (1993)	50.0 *	50.0
כימדע כימיקלים עדינים בע"מ	כימדע כימיקלים עדינים בע"מ	26.0	26.0
ל.ב. תרכובות בע"מ	ל.ב. תרכובות בע"מ	50.0	50.0
סוילטק בע"מ	סוילטק בע"מ	51.0	51.0
תרכובות ברום שיווק (2002) בע"מ	תרכובות ברום שיווק (2002) בע"מ	100.0	100.0
פריקלאס ים המלח מוצרים מותכים, שותפות רשומה, ישראל	פריקלאס ים המלח מוצרים מותכים, שותפות רשומה, ישראל	1.0 *	1.0

* החברה מוחזקת על ידי חברות נוספות בקבוצה

החברה לישראל בע"מ -
שעורי ההחזקות בחברות הקבוצה ליום 31 בדצמבר 2003 - נספח

שם החברה המחזיקה	שם החברה המוחזקת	שיעור בהון %*	ההחזקה בשליטה %
יורוברום ב.ו. - הולנד			
	ברומכימי ב.ו. - הולנד	100.0	100.0
	טריטל ס.א. - צרפת	100.0	100.0
	ברומכימי הולדינגס ב.ו. - הולנד	100.0	100.0
	ברומסיה תעשיות ומסחר לימיטד - ברזיל	100.0	100.0
	אל ויי גי די אס בי - סין	60.0	60.0
	טראנסברום (אירופה) ב.ו. - הולנד	100.0	100.0
	די אס. בי קו בייג'ין - סין	100.0	100.0
	ג'יי וי סינברום - סין	50.0	50.0
	רותם אמפרט נגב ב.ו. - הולנד	67.4 *	67.4
אמריברום אינק - ארה"ב			
	היי-יילד אינק - ארה"ב	100.0	100.0
	היי-יילד ברומין אינק - ארה"ב	80.0	80.0
	רותם בי קיי ג'י אל אל סי - ארה"ב	100.0	100.0
רותם אמפרט נגב בע"מ			
	כי"ל דשנים	50.0 *	50.0
	יורוכיל הולדינג ב.ו. - הולנד	100.0	100.0
	נגב סטאר בע"מ	51.0 *	51.0
	אדום מחצבים ופתוח בע"מ	100.0	100.0
	אגרו-ונט, ישראל	25.2	25.2
	דשנים וחומרים כימיים בע"מ	100.0	100.0
יורוכיל הולדינג ב.ו. - הולנד			
	רותם הולדינג ג.מ.ב.ה. - גרמניה	100.0	100.0
	נוטריסי הולדינג - בלגיה	50.0	50.0
	אמפרט פרטיליזרס ב.ו. - הולנד	100.0	100.0
	רותם כימייזי מדלר סנאיי וה טיקרט איי. אס. - טורקיה	92.0	92.0
	אינקאפ ב.ו. הולנד	100.0	100.0
	פי.אמ. כימיקלס ס.פ.א. - איטליה	100.0	100.0
	אינטרכיל כימיקלס ב.ו.	100.0	100.0
	פקפרט ב.ו. - הולנד	100.0	100.0
	יורו קלירון בי.וי, הולנד	100.0	100.0
רותם הולדינג ג.מ.ב.ה. - גרמניה			
	בי קיי ג'וליני ג.מ.ב.ה. גרמניה	100.0	100.0
	פיבריסול סרוויסס ל.ט.ד; בריטניה	100.0	100.0
	בי.קיי ג'וליני קורפוריישן סימי ואל, ארה"ב	100.0	100.0
	פיבריסול אוסטרליה פי.טי.ויי ל.ט.ד, אוסטרליה	100.0	100.0
	סופימה - ס.א., צרפת	100.0	100.0
	בי.קיי ג'וליני ארגנטינה ס.א., ארגנטינה	100.0	100.0
	גרהרד רוף ג.מ.ב.ה. - גרמניה	100.0	100.0
	אוסטרייץ' אנטי גרם גרהרד רוף אנד קו ג.מ.ב.ה., אוסטריה	100.0	100.0
	שחנאי טרי אינטרנשיונל ל.ט.ד, סין	51.0	51.0
	יונאן בי.קיי. ג'וליני טיאנצ'ונג פוספייט קו ל.ט.ד, סין	51.0	51.0

* החברה מוחזקת על ידי חברות נוספות בקבוצה

החברה לישראל בע"מ -
שעורי ההחזקות בחברות הקבוצה ליום 31 בדצמבר 2003 - נספח

שם החברה המוחזקת	שם החברה המוחזקת	שיעור בהון %	ההחזקה בשליטה %
רותם הולדינג ג.מ.ב.ה - גרמניה	פנגר ס.א. - צרפת	100.0	100.0
	פיבריסול מוסקלה ג.מ.ב.ה - גרמניה	* 34.7	34.7
	פרייט פיירשול ג.מ.ב.ה - גרמניה	* 73.0	73.0
	טארי סרוויס פולסקה ספ.ז.א.א, פולין	* 95.0	95.0
	בי קיי גיליני יפן לימטד, יפן	100.0	100.0
	בי קיי גיליני לט'ר כמיסטרי קו. ל.ט.ד, הונג קונג, סין	51.0	51.0
	טוריס אשכוראנו ג.מ.ב.ה - גרמניה	100.0	100.0
בי קיי גיליני ג.מ.ב.ה - גרמניה	פיבריסול מוסקלה ג.מ.ב.ה - גרמניה	* 65.3	65.3
	פילופארם ג.מ.ב.ה - גרמניה	100.0	100.0
	הורמן כימי ג.מ.ב.ה - גרמניה	100.0	100.0
	בי קיי מרקוסור אס. איי - אורוגווי	100.0	100.0
	פיבריסול אס. אר. אל - איטליה	100.0	100.0
	רנופלס ג.מ.ב.ה - גרמניה	100.0	100.0
	רותם דוברזיל- ל.ט.ד, ברזיל	100.0	100.0
	טרי אינטרנשיונל נ.ז.ל.ט.ד, ניו זילנד	100.0	100.0
	טרי אינטרנשיונל ס.א. איי ל.ט.ד, דרום אפריקה	100.0	100.0
	רנופלס דרייר ס.א.ר.ל - צרפת	* 10.0	10.0
	טארי סרוויס פולסקה ספ.ז.א.א, פולין	* 5.0	5.0
פיבריסול מוסקלה ג.מ.ב.ה - גרמניה	פרייט פיירשול ג.מ.ב.ה - גרמניה	* 27.0	27.0
רנופלס ג.מ.ב.ה - גרמניה	גוריס וורבל ג.מ.ב.ה - גרמניה	100.0	100.0
	פלקסוטקס ג.מ.ב.ה - גרמניה	100.0	100.0
	רנופלס דרייר ס.א.ר.ל - צרפת	* 90.0	90.0
	רנופלס פורטוגל קומפוננטס פארא קלקדו ל.ד.א, פורטוגל	100.0	100.0
רנופלס דרייר ס.א.ר.ל - צרפת	רנופלס יו. קי. ל.ט.ד - בריטניה	100.0	100.0
רותם דוברזיל- בע"מ	ב.ק.ג- רותם קוימיקה דו ברזיל, ברזיל	95.0	95.0
נוטריסיי הולדינג - בלגיה	נוטריכס אן. וי - בנלוקס	100.0	100.0
	פנסה ס.א. - ספרד	50.0	50.0
	אנ יו 3 אנ וי, בלגיה	50.0	50.0
אנ יו 3 אנ וי, בלגיה	ג'.אן. וי ס.א.ר.ל - צרפת	50.0	50.0
	אן יו 3 ב.ו, הולנד	100.0	100.0
אמפרט פרטילייזרס ב.ו. - הולנד	אמסטרדם פרטילייזרס אן. ה. ג.	* 95.0	95.0
	שותפות מאוחדת		

* החברה מוחזקת על ידי חברות נוספות בקבוצה

החברה לישראל בע"מ -
שעורי ההחזקות בחברות הקבוצה ליום 31 בדצמבר 2003 - נספח

שם החברה המוחזקת	שם החברה המוחזקת	שיעור בהון %	ההחזקה בשליטה %
אמסטרדם פרטיליזרס או. ה. ג.	שטודיק דונגר ג.מ.ב.ה - גרמניה	100.0	100.0
	פאלציה דונגר ג.מ.ב.ה - גרמניה	100.0	100.0
פאלציה דונגר ג.מ.ב.ה - גרמניה	אמסטרדם פרטיליזרס או. ה. ג.	5.0 *	5.0
אינקאפ ב. ו. הולנד	אינטרקאפ אינשוראנס - איי מאן	100.0	100.0
פקרט ב.ו. - הולנד	יורוכיל לוקמבורג ס.א, לוקסמבורג	100.0	100.0
	בי.קיי.ג'י פורפוס ב.ו, הולנד	100.0	100.0
	ספסילאיטי טכנולוג'יס יורופ ב.ו - הולנד	100.0	100.0
בי.קיי.ג'י פורפוס ב.ו, הולנד	ר.א.ק. אינווסטמנטס, איי קיימן	100.0	100.0
	אסיה ברום לימטד - הונג קונג	100.0	100.0
ר.א.ק. אינווסטמנטס, איי קיימן	אינוורסיונס ר.א.ק. צ'ילה - צ'ילה	100.0	100.0
אסיה ברום לימטד - הונג קונג	אסיה ברום רסורס מנגמנט לימטד - הונג קונג (ARM)	100.0	100.0
אסיה ברום רסורס מנגמנט לימטד - הונג קונג (ARM)	אי סי אל פרטיליזרס (אינידיה) פרייוט, הודו	100.0	100.0
ברומיינ קומפאונדס טריידינג קומפני לימטד - הונג קונג (BCTL)	די די אפ אר קורפרשיין לימטד - הונג קונג	100.0	100.0
די די אפ אר קורפרשיין לימטד - הונג קונג	בי. קיי ג'וליני הונג קונג לימטד, הונג קונג	100.0	100.0
אסיה פיננס רסורס, הונג קונג	איי.יו.בי. סטוריינג אנד סרוויסס (הונג קונג) ל.ט.ד, הונג קונג	55.0	55.0
ספסילאיטי טכנולוג'יס יורופ ב.ו. - הולנד	סקורה אס. אי - צרפת	100.0	100.0
יורו-קלירון ב. ו הולנד	קלירון הולדינגס, אינק. - ארה"ב	100.0	100.0
קלירון הולדינגס, אינק. - ארה"ב	קלירון קורפ, ארה"ב	100.0	100.0
	קלירון טכנולוגיס, ארה"ב	100.0	100.0
אדום מחצבים ופיתוח בע"מ	כתר תובלה בע"מ	100.0	100.0
דשנים וחומרים כימיים בע"מ	צל"ח בע"מ, ישראל	100.0	100.0
	רביבים במפרץ מים וסביבה בע"מ, ישראל	100.0	100.0
צל"ח בע"מ, ישראל	אגריפוזיה	49.5 *	49.5
	אגריפו שירותי ניהול בע"מ	50.0	50.0

* החברה מוחזקת על ידי חברות נוספות בקבוצה

החברה לישראל בע"מ -
שעורי ההחזקות בחברות הקבוצה ליום 31 בדצמבר 2003 - נספח

שם החברה המחזיקה	שם החברה המוחזקת	שיעור בהון %	ההחזקה בשליטה %
אגריפו שירותי ניהול בע"מ	אגריפוזיה	1.0 *	1.0
מפעלי תובלה בע"מ	שרות - שרותי רכבת ותובלה 1990 מ.ת.ת. - איכות הסביבה מ.מ.מ. מפעלי מטמנות מאוחדים (1998) בע"מ	50.0 50.0 33.3	50.0 50.0 33.3
איי.די.אי טכנולוגיות בע"מ	אמביינט טכנולוג'ס אינק - איי הבתולה איי.די.אי קאנריס ס.א. - איים קנאריים אל.וו.פי; קפריסין פלאגוס דסאליניישן סרוויס- קפריסין דטלקה יו.טי.אי - ספרד אינדאן דסאליניישן אנג'נירינג פי.וי.טי - הודו וי.אי.די. חברה להתפלה בע"מ או.טי.איי.די. שותפות להתפלה הגליל המערבי חברה להתפלה בע"מ אדום (התפלת אשקלון)	100.0 100.0 95.0 100.0 20.0 50.0 50.0 50.0 50.0 40.5	100.0 100.0 95.0 100.0 20.0 50.0 50.0 50.0 50.0 40.5
תמי (אימי) מכון למחקר ולפיתוח בע"מ	החברה לחנקת אשלגן בע"מ נובוטייד בע"מ	50.0 50.0	50.0 50.0
מגנזיום ים המלח בע"מ	אם.אר.אי. ריסרץ' אנד דיולופמנט בע"מ מכון מחקר מגנזיום - עמותה רשומה, ישראל מגנזיום יציקות בע"מ מגנזיום ים המלח (ארה"ב)	77.8 100.0 100.0 100.0	99.0 100.0 100.0 100.0
ח.ל. (החזקות - כי"ל) בע"מ	כימיקלים לישראל בע"מ	14.4 *	14.4
ח.ל. רכש כי"ל (1998) בע"מ	כימיקלים לישראל בע"מ	8.1 *	8.1
ח.ל. (כסלו, 1998) בע"מ	כימיקלים לישראל בע"מ	3.3 *	3.3
אורחות כוכבים בע"מ	אל-רם חברה לשכון-שותפות מוגבלת	1.0 *	1.0

* החברה מוחזקת על ידי חברות נוספות בקבוצה

החברה לישראל בע"מ -
שעורי ההחזקות בחברות הקבוצה ליום 31 בדצמבר 2003 - נספח

שם החברה המוחזקת	שם החברה המוחזקת	שיעור בהון %*	ההחזקה בשליטה %
החברה לישראל -			
טכנולוגיות (איסיטק) בע"מ			
טאואר סמיקונדקטור בע"מ	טאואר סמיקונדקטור בע"מ	26.8	26.8
טאואר סמיקונדקטור בע"מ	אודי אינטרנשיונל (1994) בע"מ	100.0	100.0
טאואר סמיקונדקטור בע"מ	טאואר סמיקונדקטור ארה"ב.	100.0	100.0
קול 1 השקעות בתקשורת			
(ח.ל.) בע"מ			
קסילונייט אינווסטמנט גרופ בי.וי.	קסילונייט אינווסטמנט גרופ בי.וי.	100.0	100.0
פי.אס.איי.נט אירופה בי.וי.			
פי.אס.איי.נט שווייץ אס.איי.אר.אל	פי.אס.איי.נט שווייץ אס.איי.אר.אל	100.0	100.0
פי.אס.איי.נט הולנד בי.וי.	פי.אס.איי.נט הולנד בי.וי.	100.0	100.0
פי.אס.איי.נט בלגיה בי.וי.אי	פי.אס.איי.נט בלגיה בי.וי.אי	100.0	100.0
פי.אס.איי.נט איטליה אס.אר.אל (בפירוק)	פי.אס.איי.נט איטליה אס.אר.אל (בפירוק)	100.0	100.0
פי.אס.איי.נט ספרד אס.אל	פי.אס.איי.נט ספרד אס.אל	100.0	100.0
פי.אס.איי.נט אירופה אס.איי.אר.אל	פי.אס.איי.נט אירופה אס.איי.אר.אל	100.0	100.0
לה שו דה פון בראנש אופיס	לה שו דה פון בראנש אופיס	100.0	100.0
פי.אס.איי.נט צרפת אס.איי.אר.אל	פי.אס.איי.נט צרפת אס.איי.אר.אל	100.0	100.0
פי.אס.איי.נט רילטי אנד דטה סנטר יורופ אס.איי.אר.אל	פי.אס.איי.נט רילטי אנד דטה סנטר יורופ אס.איי.אר.אל	100.0	100.0
פי.אס.איי.נט גרמניה ג'י.אם.בי.אייץ'	פי.אס.איי.נט גרמניה ג'י.אם.בי.אייץ'	100.0	100.0
פי.אס.איי.נט בריטניה לימיטד	פי.אס.איי.נט בריטניה לימיטד	100.0	100.0
פי.אס.איי.נט-וורקס אירופה אס.איי.אר.אל	פי.אס.איי.נט-וורקס אירופה אס.איי.אר.אל	100.0	100.0
פי.אס.איי.נט הולנד בי.וי.	פי.אס.איי.נט הולנד בי.וי.	100.0	100.0
פי.אס.איי.נט רילטי אנד דטה סנטר יורופ אס.איי.אר.אל, שווייץ	יוניקס סאפורט הולנד בי.וי.	100.0	100.0
פי.אס.איי.נט דטה סנטר הולנד בי.וי.	פי.אס.איי.נט דטה סנטר הולנד בי.וי.	100.0	100.0
פי.אס.איי.נט דטה סנטר צרפת אס.איי.אר.אל	פי.אס.איי.נט דטה סנטר צרפת אס.איי.אר.אל	100.0	100.0
פי.אס.איי.נט רילטי בריטניה לימיטד	פי.אס.איי.נט רילטי בריטניה לימיטד	100.0	100.0
פי.אס.איי.נט רילטי צרפת אס.איי.אר.אל	פי.אס.איי.נט רילטי צרפת אס.איי.אר.אל	100.0	100.0
פי.אס.איי.נט דטה סנטר גרמניה ג.מ.ב.ה	פי.אס.איי.נט דטה סנטר גרמניה ג.מ.ב.ה	100.0	100.0
פי.אס.איי.נט דטה סנטר שווייץ אס.איי.אר.אל	פי.אס.איי.נט דטה סנטר שווייץ אס.איי.אר.אל	100.0	100.0
פי.אס.איי.נט בריטניה לימיטד	פי.אס.איי.נט-וורקס בריטניה לימיטד	100.0	100.0
פי.אס.איי.נט לימיטד (בריטניה שלף)	פי.אס.איי.נט לימיטד (בריטניה שלף)	100.0	100.0
פי.אס.איי.נט דטה סנטר בריטניה לימיטד	פי.אס.איי.נט דטה סנטר בריטניה לימיטד	100.0	100.0
איי.יו.נט.ג'י.בי. לימיטד	איי.יו.נט.ג'י.בי. לימיטד	100.0	100.0
איי.יו.נט.ג'י.בי. לימיטד	פי.אס.איי.נט ג'רסי לימיטד	100.0	100.0

** החברה נסחרת בנסדא"ק ובבורסה לניירות ערך בתל-אביב

* החברה מוחזקת על ידי חברות נוספות בקבוצה

החברה לישראל בע"מ -
שעורי ההחזקות בחברות הקבוצה ליום 31 בדצמבר 2003 - נספח

שם החברה המוחזקת	שם החברה המוחזקת	שיעור בהון %	ההחזקה בשליטה %
פי.אס.איי.נט-וורקס אירופה אס.איי.אר.אל	מודם הולדינגס לימיטד	100.0	100.0 מאוחדת
מודם הולדינגס לימיטד	פי.אס.איי.נט הוסטינג סנטר לימיטד	100.0	100.0 מאוחדת
פי.אס.איי.נט הוסטינג סנטר לימיטד	קורדובה הולדינגס לימיטד	100.0	100.0 מאוחדת
	לונדון הוסטינג סנטר לימיטד	100.0	100.0 מאוחדת
מארס אינפורמיישן פרודקט גרופ בע"מ			
אס.איי.טי. תוכנה לטכנולוגיות מידע בע"מ	סי.אם.אס. קומפיוסנטר בע"מ	100.0	100.0 מאוחדת באיחוד יחסי
Mars Information Computer Networking Solutions Ltd.	מארס אינפורמיישן מרכז שרות בע"מ	100.0	100.0 מאוחדת באיחוד יחסי
אורלינק בע"מ		33.0	33.0 כלולה

* החברה מוחזקת על ידי חברות נוספות בקבוצה

תוכן העניינים

עמוד		
110	פרטי חברה	
111	דוחות כספיים	תקנה 9
111	דוח הדירקטוריון	תקנה 10
111	תמצית דוחות רווח והפסד רבעוניים	תקנה 10א'
111	שימוש בתמורת ניירות ערך	תקנה 10ג'
112-113	רשימת השקעות בחברות בת ובחברות קשורות	תקנה 11
114	שינויים בהשקעות בחברות בת ובחברות קשורות	תקנה 12
114	הכנסות של חברות בנות וקשורות והכנסות התאגיד מהן	תקנה 13
115	רשימת קבוצות של יתרות הלוואות	תקנה 14
115	מסחר בבורסה	תקנה 20
	פרוט התשלומים לכל אחד מחמשת מקבלי השכר הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה	תקנה 21
115		
115	שכר וטובות הנאה	תקנה 22
116-117	החזקות בעלי ענין	תקנה 24
117	הון רשום, מונפק וניירות ערך המירים	תקנה 24א'
117	כתובת משרד רשום	תקנה 25א'
118-123	הדירקטורים של התאגיד	תקנה 26
123-124	נושאי משרה בכירה של התאגיד	תקנה 26א'
124	רואה החשבון של התאגיד	תקנה 27
125	שינוי בתזכיר או בתקנות	תקנה 28
125-126	המלצות והחלטות הדירקטורים	תקנה 29

דו"ח תקופתי לשנת 2003

שם החברה: החברה לישראל בע"מ מס' חברה ברשם: 52-0028010/חצ

כתובת: רח' ארניא 23, מגדל המילניום, תל-אביב

טלפון: 03-6844517 פקסימיליה: 03-6844587

תאריך המאזן: 31.12.2003

תאריך הדו"ח: 28.3.2004

חוק ניירות הערך תשכ"ח 1968

תקנות ניירות ערך (דו"חות תקופתיים ומיידיים) תש"ל - 1970
דו"ח תקופתי של החברה לישראל בע"מ, ערוך ליום 28.3.2004
(בהתאם לסעיפי התקנות הנ"ל)

תקנה :

9. דוחות כספיים

הדוחות הכספיים של התאגיד ליום 31 בדצמבר 2003 הכוללים את חוות הדעת של רואה החשבון של התאגיד, רצופים לדוח זה ומהווים חלק בלתי נפרד הימנו.

10. דוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד

ראה בדוחות הכספיים המצורפים.

10א. תמצית דו"חות רווח והפסד רבעוניים (במיליוני ₪)

סה"כ שנתי	רבעון 4	רבעון 3	רבעון 2	רבעון 1	
10,218	2,548	2,823	2,254	2,593	הכנסות ממכירות
7,021	1,810	1,948	1,451	1,812	עלות המכירות
3,197	738	875	803	781	רווח גולמי
2,314	612	631	516	555	הוצאות מו"פ, מכירה והנהלה
883	126	244	287	226	רווח מפעולות רגילות
(116)	2	(53)	(35)	(30)	הוצאות מימון
(198)	(180)	(3)	(19)	4	הכנסות (הוצאות) אחרות, נטו
569	(52)	188	233	200	רווח לפני מיסים
(145)	95	(71)	(98)	(71)	מיסים על ההכנסה
424	43	117	135	129	רווח לאחר מיסים
102	51	36	(5)	20	חלק הקבוצה ברווחי כלולות
(201)	(19)	(59)	(67)	(56)	חלק המיעוט ברווחי מאוחדות
325	75	94	63	93	רווח נקי לתקופה

10ג. שימוש בתמורת ניירות ערך תוך התייחסות ליעדי התמורה עפ"י התשקיף

כספי תמורת ההנפקה משמשים להמשך ביצוע תוכנית ההשקעות של החברה בתחומי פעילותה, על פי החלטות דירקטוריון החברה מעת לעת.

11. רשימת השקעות בחברות בת ובחברות קשורות

השקעות התאגיד ליום 31.12.2003 בחברות בת ובחברות קשורות כולל יתרות הלוואות במאזן המותאם ועיקר תנאיהן:

שם החברה	מס' המניה בבורסה	סוג מניה	מספר מניות	סה"כ ע.ג.	עלות * מתואמת	ערך מאזני מותאם	שיעור ההחזקה				שער בבורסה לתאריך המאזן
							נייר הערך	בהון	בהצבעה	בסמכות למנות דירקטורים	
חברות נסחרות בבורסה					מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח					
כימיקלים לישראל בע"מ	0281014	1 ש"ח	326,442,728	326,442,728	1,183	1,286		27.29	27.07		
חברות שאינן נסחרות											
פריון חברת נאמנות להשקעות בע"מ					**	**		100.00	100.00		
ח.ל. קרור ותפעול בע"מ					(24)	(5)		100.00	100.00		
אורחות כוכבים בע"מ					**	**		100.00	100.00		
נאמנות ורישומים של הח"ל בע"מ					1	**		100.00	100.00		
קומביט בע"מ	לא פעילה							100.00	100.00		
צים חברת השיט הישראלית בע"מ					267	457		48.89	48.89		
בתי זיקוק לנפט בע"מ					460	544		26.00	26.00		
ח.ל. מימון והנפקות בע"מ	לא פעילה							100.00	100.00		
ח.ל. ניהול ויעוץ (1986) בע"מ					35	42		100.00	100.00		
ח.ל. (החזקות-כי"ל) בע"מ					294	355		100.00	100.00		
מרס אינפורמישן פרודקט גרופ בע"מ					16	7		50.00	50.00		
אלרם שותפות מוגבלת					25	17		50.00	49.00		
ווסט מנג'מנט (ו.א.מ) ישראל בע"מ					**	0		20.00	20.00		
ח.ל. רכש כי"ל (1998) בע"מ					0	68		100.00	100.00		
ח.ל. (כסלו, 1998) בע"מ					0	(2)		100.00	100.00		
החברה לישראל - טכנולוגיות (איסיטק) בע"מ					268	(117)		100.00	100.00		
קול 1 השקעות בתקשורת (ח.ל.) בע"מ					0	50		100.00	100.00		
סורבי הולדינגס לימיטד					1	(3)		61.40	61.40		
פי אס איינט בי.וי. הולנד					0	(42)		61.40	61.40		
אורן סמיקונדקטור לימיטד					11	7		23.50	23.50		

* ראה באור 7 לדוחות הכספיים.
** סכומים הנמוכים מ-1 מיליון שח.

11. רשימת השקעות בחברות בת ובחברות קשורות - המשך

השקעות התאגיד ליום 31.12.2003 בחברות בת ובחברות קשורות כולל יתרות הלוואות במאזן המותאם ועיקר תנאיהן:

הלוואות לזמן ארוך		
<u>שם החברה</u>	<u>סכום</u> <u>במיליוני ש"ח</u>	<u>תנאים</u>
ח.ל. קירור ותפעול בע"מ	5	שטר הון לא צמוד
ח.ל. ניהול וייעוץ (1986) בע"מ	31	שטרי הון לא צמודים
החברה לישראל - טכנולוגיות (איסיטק) בע"מ	274	שטרי הון לא צמודים
מרס אינפורמיישן פרודקט גרופ בע"מ	3	צמוד מדד
ח.ל. רכש כי"ל (1998) בע"מ	84	שטר הון לא צמוד
ח.ל. (כסלו, 1998) בע"מ	55	שטר הון לא צמוד
קול 1 השקעות בתקשורת (ח.ל.) בע"מ	3	שטר הון לא צמוד
סורבי הולדינגס לימיטד	46	דולרי בתוספת ריבית ליבור
ח.ל. (החזקות-כי"ל) בע"מ	18	שטר הון לא צמוד

12. שינויים בהשקעות בחברות בת ובחברות קשורות

תאריך השינוי	מהות השינוי	שם החברה	מס' המניה בבורסה	סוג המניות	סה"כ ע.ג.	עלות נומינלית מליוני ש"ח	עלות מאותמת מליוני ש"ח
7/2003	גידול	אורן סמיקונדקטור לימיטד	לא סחירה			11	11
12/2003	קיטון	פריון חברת נאמנות להשקעות בע"מ	לא סחירה			(47)	(47)
1-12/2003	גידול	אלרם חברה לשיכון	שותפות לא סחירה			7	7

13. הכנסות של חברות בנות וקשורות והכנסות התאגיד מהן

(על פי דוחותיהן הכספיים) (במליוני ש"ח)

שם החברה		רווח (הפסד) לפני מס	רווח (הפסד) אחרי מס	דיבידנד	ריבית והפרשי שער
הכנסות שנתקבלו או נצברו (נומינלי)					
ח.ל. קרור ותפעול בע"מ	*	*			
ח.ל. ניהול וייעוץ (1986) בע"מ	110	110			
בתי זיקוק לנפט בע"מ	327	220	10		
אורחות כוכבים בע"מ	*	*			
צים חברת השיט הישראלית בע"מ	316	204			
אלרם חברה לשיכון	(5)	(5)			
נאמנות ורישומים של החברה לישראל בע"מ	*	*			
ח.ל. (החזקות-כ"ל) בע"מ	45	45	2		
ח.ל. רכש כ"ל (1998) בע"מ	29	29	1		
ח.ל. (כסלו, 1998) בע"מ	12	12			
פריון חברת נאמנות להשקעות בע"מ	6	6	6		
מרס אינפורמיישן פרודקט גרופ בע"מ	*	*			
כימיקלים לישראל בע"מ	567	451	76		
ווסט מנג'מנט (ו.ו.אמ) ישראל בע"מ	*	*			
החברה לישראל - טכנולוגיות (איסיטק) בע"מ	(44)	(44)			
קול 1 השקעות בתקשורת (ח.ל) בע"מ	54	51			
סורבי הולדינגס לימיטד	*	*			
פי אס איינט בי.וי. הולנד	104	123			

• מהווים סכומים הקטנים מ-1 מיליון ש"ח.

14. רשימת קבוצות של יתרות הלוואות שניתנו לתאריך המאזן, אם מתן הלוואות היה אחד מעיסוקיו העיקריים של התאגיד
 "אין".

20. מסחר בבורסה - ני"ע שנרשמו למסחר / הפסקת מסחר - מועדים וסיבות
 "אין".

21. תשלומים לנושאי משרה בכירה

עלות שכר
כולל הפרשות לסיום יחסי עובד מעביד

אלפי ₪

3,610	יו"ר הדירקטוריון
4,560	מנכ"ל החברה
2,258	סמנכ"ל כספים
1,125	מזכיר החברה
29	מבקר פנים

22. שכר וטובות הנאה

22.1 שכר ומשכורת של בעלי עניין המועסקים והוצאות נילוות אליהן, בשנת הדיווח, הסתכמו בסך של כ- 8,170 אלפי ש"ח, מותאמים לתאריך המאזן.

22.2 שכר דירקטורים שאינם מועסקים וגמול השתתפות בישיבות כ- 1,287 אלפי ₪.

24.(א) החזקות בעלי ענין (נכון לתאריך 28.03.2004)

שיעור החזקה בדילול מלא ב-%		שיעור ההחזקה ב-%		מספר ני"ע המוחזקים סמוך לתאריך הדוח	מס' הנייר בבורסה	שם הנייר	מס' תעודת זהות/מס' חברה ברשם	שם בעל הענין
בהצבעה	בהון	בהצבעה	בהון					
2.93	2.93	3.15	3.14	217,262 3,844	0576017 5760038	רגילות 1 אופציות	51-0857295	עופר (אחזקת אניות) בע"מ *
47.98	47.86	50.47	50.34	3,480,463 133,864	0576017 5760038	רגילות 1 אופציות	51-0062862	פועלים שרותי נאמנות בע"מ עבור מילניום השקעות אלעד בע"מ *
3.49	3.48	3.67	3.66	252,927 10,138	0576017 5760038	רגילות 1 אופציות	5356735	עידן עופר
0	0	0	0	130	0576017	רגילות 1	051974921	אבי לוי
0	0.24	0	0.26	17,828	0576017	רגילות 1 (רדומות)	51-1147944	ח.ל. ניהול וייעוץ (1986) בע"מ
19.17	19.13	20.05	20.00	1,382,802 57,054 3,139,079	0576017 5760038 5760046	רגילות 1 אופציות אג"ח 1	52-0018078	בנק לאומי לישראל בע"מ
0.04	0.04	0.03	0.03	2,300 460	0576017 5760038	רגילות 1 אופציות	00636670	אהוד אנג'ל
0.22	0.22	0	0	16,367	5760038	אופציות	4196517	יוסי רוזן

• תאגידים בשליטת קבוצת עופר.

(ב) מניות ו/או ניירות ערך המיררים המוחזקים ע"י בעל עניין בחברה בת או בחברה קשורה של התאגיד, נכון לתאריך 28.3.2004 :

שם בעל העניין	שם החברה (בת או קשורה)	סוג הנייר	כמות	שיעור החזקה בהון (בדילול מלא)
עידן עופר	טאואר סמיקונדקטור בע"מ	מניות רגילות 1 בנות 1 ש"ח ע.נ.	15,000	
יוסי רוזן	כימיקלים לישראל בע"מ	אופציות על פי תוכנית 01/03	3,400,000	0.26
	כימיקלים לישראל בע"מ	אופציות על פי תוכנית 7/99	2,000,000	
אבי לוי	כימיקלים לישראל בע"מ	מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ.	9,000	

24. הון רשום, הון מונפק וניירות ערך המיררים, נכון לתאריך 28.3.2004 :

הון המניות הרשום : 160,000,000

הון המניות המונפק והנפרע : 6,914,024

מניות רגילות 1 : 6,914,024

מניות רגילות 1 בניכוי המניות הרדומות (17,828) - שאינן מקנות זכות הצבעה : 6,896,196

אופציות (סדרה 1) : 265,924

אג"ח להמרה (סדרה 1) : 260,000,000

25. מען רשום

רחוב ארניא 23, מגדל המילניום, תל-אביב - טלפון : 03-6844500 / פקס : 03-6844587

WWW.ISRAELCORP.COM

26. הדירקטורים של התאגיד, נכון לתאריך 28.3.2004 :

- א. (1) שם: עידן עופר, יו"ר (א1) מס' ת.ז.: 053567350;
- (2) תאריך לידה: 02/10/1955;
- (3) מענו להמצאת כתבי בית-דין: ארניא 23, תל-אביב
- (4) נתינות: ישראלית / אוסטרית;
- (5) חברות בועדות הדירקטוריון: יו"ר ועדת הנהלה, יו"ר ועדת תגמול, יו"ר ועדת תרומות, חבר ועדת כספים;
- (6) דח"צ: לא;
- (7) עובד של התאגיד, חברת בת, חברה קשורה או של בעל ענין: יו"ר דירקטוריון החברה;
- (8) תאריך תחילת כהונה: 14/4/1999;
- (9) השכלתו והתעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש כדירקטור: אקדמאית. מנהל חברות בתחומים שונים ובכללן ספנות ואנרגיה.
- מכהן כיו"ר: - החברה לישראל בע"מ; החברה לישראל טכנולוגיות (איסיטק) בע"מ; קול 1 השקעות בתקשורת (ח.ל) בע"מ;
- דירקטור ב: - טאוור סמיקונדקטור בע"מ; בתי זיקוק לנפט בע"מ; צים חברת השיט הישראלית בע"מ; כימיקלים לישראל בע"מ; ח.ל. ניהול וייעוץ (1986) בע"מ; וו.וי.סי - יוזמה ניהול והשקעות בע"מ; יוזמה הון סיכון בע"מ; עופר (תחנות כוח) בע"מ; מילניום השקעות אלעד בע"מ; משט (השקעות) בע"מ; ANSONIA HOLDINGS B.V; גיליגיל סחר ושרותים בע"מ; אופקי אנרגיה בע"מ; או.פי.סי רמת חובב בע"מ; אחים עופר (אחזקות ואנרגיה) בע"מ; או.פי.סי רותם בע"מ;
- (10) האם הוא בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד: כן - בנו של סמי עופר, אח של אייל עופר.
- ב. (1) שם: אבי לוי (א1) מס' ת.ז.: 051974921;
- (2) תאריך לידה: 14/04/1954;
- (3) מענו להמצאת כתבי בית-דין: מעלה נחמה 4, הרצליה ב';
- (4) נתינות: ישראלית;
- (5) חברות בועדות הדירקטוריון: יו"ר ועדת הכספים;
- (6) דח"צ: לא;
- (7) עובד של התאגיד, חברת בת, חברה קשורה או של בעל ענין: עובד בקבוצת עופר.
- (8) תאריך תחילת כהונה: 14/4/1999;
- (9) השכלתו והתעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש כדירקטור: אוניברסיטאית, MBA, רו"ח מוסמך.

מנהל כללי של אחים עופר נכסים (1957) בע"מ וחברות הנכסים של קבוצת עופר. מנהל הכספים של קבוצת אחים עופר.

דירקטור ב: צים חברת השיט הישראלית בע"מ; א.ל.ד.ע יעוץ והשקעות (1995) בע"מ; א.ל. אלדע אחזקות בע"מ; מרינה אשקלון ניהול (1992) בע"מ; חברת חלונות הסיטי בע"מ; עופר (אחזקת אניות) בע"מ; עופר ספנות בע"מ; אחים עופר (ניהול) בע"מ; מלון לגונה בע"מ; מליסרון בע"מ.

(10) האם הוא בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד: לא;

- ג. (1) שם: אהוד אנג'ל (א1) מס' ת.ז: 000636670;
- (2) תאריך לידה: 02/02/1950;
- (3) מען להמצאת כתבי בית-דין: בניהו 6, צהלה, תל-אביב;
- (4) נתינות: ישראלית;
- (5) חברות בועדות הדירקטוריון: ועדת הנהלה;
- (6) דח"צ: לא;
- (7) עובד של התאגיד, חברת בת, חברה קשורה או של בעל ענין: עובד בקבוצת עופר, יו"ר דירקטוריון צים חברת השיט הישראלית בע"מ;
- (8) תאריך תחילת כהונה: 14/4/1999;
- (9) השכלתו והתעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש כדירקטור:
אקדמאית.

יו"ר עסקי הספנות של קבוצת אחים עופר בישראל.

יו"ר צים חברת השיט הישראלית בע"מ.

דירקטור ב: - אחים עופר (ניהול) בע"מ; אחים עופר (הייטק) בע"מ; עופר (אחזקת אניות) בע"מ; עופר (תחנות כח) בע"מ; עופר ספנות בע"מ; עופר ניהול אניות (1997) בע"מ; יוזמה הון סיכון בע"מ; ווי.וי.סי - יוזמה ניהול והשקעות בע"מ; יולדן (ספנות) בע"מ; מילניום השקעות אלעד בע"מ; אור אוריינט השקעות בע"מ; ביזאר השקעות בע"מ; קול 1 השקעות בתקשורת (ח.ל) בע"מ; עופר טכנולוגיות בע"מ; אחים עופר (אחזקות אנרגיה) בע"מ; א.ת.י. תעופה בע"מ; או.פי.סי רמת חובב בע"מ; או.פי.סי. רותם בע"מ; אופקי אנרגיה ע"מ; מרתף קרית יוצרים בע"מ; (כמו כן דירקטור בחברות זרות שהינן חברות בנות של עופר ספנות בע"מ אשר הינן פורמלית בעלות אניות).

(10) האם הוא בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד: לא;

- ד. (1) שם: אמנון ליאון (א1) מס' ת.ז: 004290144;
- (2) תאריך לידה: 20/03/1941;
- (3) מען להמצאת כתבי בית-דין: מרגלית 22א', חיפה;
- (4) נתינות: ישראלית / בריטית;
- (5) חברות בועדות הדירקטוריון: לא;
- (6) דח"צ: לא;

- (7) עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין: לא;
- (8) תאריך תחילת כהונה: 14/4/1999;
- (9) השכלתו והתעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש כדירקטור:
 תיכונית.
- יו"ר, מנהל עסקים ראשי ודירקטור ב-ZODIAC MARITIME AGENCIES LTD - חברה זרה שמושבה בלונדון, העוסקת בספנות שנותנת שירותים לחברות שלמשפחת עופר יש זיקה אליהן.
- דירקטור ב:-** צים חברת השיט הישראלית בע"מ; מאדים השקעות 1996 בע"מ; מילניום השקעות אלעד בע"מ; עופר (אחזקת אניות) בע"מ; עופר ספנות בע"מ; אחים עופר (ניהול) בע"מ; וחברות זרות המשמשות לרישום פורמלי בחו"ל של בעלות בכלי שיט.
- THE LONDON STEAMSHIP OWNERS MUTUAL INSURANCE ASSOCIATION LTD - חברות זרות המשמשות כשותפים כלליים בשותפויות מוגבלות זרות המפעילות אניות זרות.
- ALBANY BUNKERS SUPPLY LIMITED
- KESHET EILON FOUNDATION
- (10) האם הוא בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד: לא;
- ה.**
- (1) שם: צבי איצקוביץ (א1) מס' ת.ז: 004725230;
- (2) תאריך לידה: 14/02/1947;
- (3) מען להמצאת כתבי בית-דין: אינשטיין 27, רעננה;
- (4) נתינות: ישראלית;
- (5) חברות בועדות הדירקטוריון: ועדת הכספים, ועדת תגמול;
- (6) דח"צ: לא;
- (7) עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין: לא;
- (8) תאריך תחילת כהונה: 13/10/1999;
- (9) השכלתו והתעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש כדירקטור:
 אקדמאית.
- סמנכ"ל בכיר, ראש החטיבה לחברות בנות בישראל, ראש החטיבה לבנקאות פרטית רב לאומית וחבר הנהלה של בנק לאומי לישראל בע"מ.
- יו"ר החברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ; יו"ר בנק לאומי לוכסמבורג.
- סגן יו"ר דירקטוריון אפריקה ישראל להשקעות בע"מ.
- דירקטור בבנק לאומי שווייץ.
- חבר הנהלה בעמותת ידידי "מכון הלב" בית חולים "מאיר".
- (10) האם הוא בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד: לא;
- ו.**
- (1) שם: משה וידמן (א1) מס' ת.ז: 690875;
- (2) תאריך לידה: 19/12/1943;

- (3) מען להמצאת כתבי בית-דין: מגדים 14, יפה נוף, ירושלים;
- (4) נתינות: ישראלית;
- (5) חברות בועדות הדירקטוריון: ועדת כספים;
- (6) דח"צ: לא;
- (7) עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין: לא;
- (8) תאריך תחילת כהונה: 03/06/2002 ;
- (9) השכלתו והתעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש כדירקטור:

B.A. בכלכלה, מנהל עסקים M.A. .

מנכ"ל רבלון (ישראל) בע"מ.

דירקטור ב:- יפאורה-תבורי בע"מ; חברה ישראלית לספנות והספקה בע"מ; חברה ישראלית לקרור והספקה בע"מ; אל-רוב בע"מ; קליל תעשיות בע"מ; רוזבאד מדיקל בע"מ; כימיקלים לישראל בע"מ; מפעלי ים המלח בע"מ; פרטנר תקשורת בע"מ; עופר נכסים (1957) בע"מ.

- (10) האם הוא בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד: לא;

- ז. (1) שם: **פרופ' איציק בן ישראל** (א1) מס' ת.ז.: 007271844;
- (2) תאריך לידה: 26/07/1949;
- (3) מען להמצאת כתבי בית-דין: הגפן 86, רמת-השרון;
- (4) נתינות: ישראלית;
- (5) חברות בועדות הדירקטוריון: לא;
- (6) דח"צ: לא;
- (7) עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין: לא;
- (8) תאריך תחילת כהונה: 08/01/2004 ;
- (9) השכלתו והתעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש כדירקטור:
- אקדמאית.

ראש התוכנית ללימודי בטחון באוניברסיטת תל-אביב.

ראש מפא"ת במשרד הבטחון / מטכ"ל.

דירקטור ב:- G.I.VIEW, מכון פישר למחקר אסטרטגי וחלל.

- (10) האם הוא בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד: לא;

- ח. (1) שם: **ענת קינן** (א1) מס' ת.ז.: 055320402;
- (2) תאריך לידה: 09/05/1958 ;
- (3) מען להמצאת כתבי בית-דין: יהודה הנשיא 47, נווה אביבים, תל-אביב;
- (4) נתינות: ישראלית;

- (5) חברות בועדות הדירקטוריון: ועדת כספים, ועדת ביקורת;
- (6) דח"צ: כן;
- (7) עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין: לא;
- (8) תאריך תחילת כהונה: 1.10.2003 ;
- (9) השכלתה והתעסקותה בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם היא משמשת כדירקטורית:
תואר ראשון בכלכלה, תואר שני במנהל עסקים.
- סגן גזבר עיריית תל-אביב יפו; גזבר עיריית תל-אביב יפו; מנכ"ל מפעל הפיס; מנכ"ל מבטחים מוסד לבטוח סוציאלי.
- (10) האם היא בת משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד: לא;

- ט. (1) שם: יאיר סרוסי (א1) מס' ת.י. 053654927;
- (2) תאריך לידה: 27/11/1955;
- (3) מען להמצאת כתבי בית-דין: הדגנים 17 גבעתיים;
- (4) נתינות: ישראלית;
- (5) חברות בועדות הדירקטוריון: ועדת ביקורת; ועדת הנהלה; ועדת כספים; ועדת תגמול; ועדת תרומות.
- (6) דח"צ: כן;
- (7) עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין: לא;
- (8) תאריך תחילת כהונה: 22.11.2003;
- (9) השכלתו והתעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש כדירקטור:
אקדמאית.
- נציג מורגן סטנלי בישראל; עוסק ביעוץ עסקי ופיננסי; מנכ"ל אמדיל אחזקות.
- דירקטור ב - די.אס.פי.גי'; דח"צ באספן; יו"ר אייל מיקרוגל.
- (10) האם הוא בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד: לא;

דירקטורים חליפים

- (1) שם: אברהם ענבי (דירקטור חליף למר אמנון ליאון) (א1) מס' ת.י. 1948736
- (2) תאריך לידה: 30/01/1929;
- (3) מען להמצאת כתבי בית-דין: רחוב מרגלית 9, חיפה;
- (4) נתינות: ישראלית;
- (5) חברות בועדות הדירקטוריון: לא;
- (6) דח"צ: לא;
- (7) עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין: לא;

- (8) תאריך תחילת כהונה: 23.3.2000;
- (9) השכלתו והתעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש כדירקטור: אקדמאית.

יועץ לחברות בהן משמש כדירקטור.

דירקטור ב: - ל.י.ן. (אחזקות) בע"מ; ל.י.ן. השקעות (1993) בע"מ; ל.י.ן. ספנות בע"מ; עופר מרכזי מסחר בע"מ; ברק אחזקות כבלים בע"מ; מיסעף (הרצליה) בע"מ; עופר מלונות בע"מ; מליסרון בע"מ; ל.א.ב.מ. (אחזקות) בע"מ; א.פ.י.סי. רמת חובב בע"מ; לפריס אחזקות (ישראל) בע"מ; לפריס (2000) בע"מ; יעלות חברה לפיתוח ובניה (1988) בע"מ; משט (השקעות) בע"מ; עופר (תחנות כוח) בע"מ; מרתף קריית היוצרים בע"מ; עופר טכנולוגיות בע"מ; אחים עופר היי-טק בע"מ; עופר ניהול אוניות (1997) בע"מ; א.פ.י.סי. רותם בע"מ; אחים עופר (אחזקות אנרגיה) בע"מ; א.ג. ענבי (השקעות) בע"מ; נאמנות תזמורת סימפונית חיפה בע"מ; חברות זרות המשמשות לרישום פרומלי בחו"ל של בעלות בכלי שיט.

- (10) האם הוא בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד: לא;

26א. נושאי משרה בכירה של התאגיד

- א. (1) שם: עידן עופר, יו"ר הדירקטוריון (ראה תקנה 26)
- ב. (1) שם: יוסי רוזן (א1) מס' ת.ז.: 0-4196517-9;
- (2) תאריך לידה: 18/07/1939;
- (א2) תאריך תחילת כהונה: 01/11/1998;
- (3) התפקיד שהוא ממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו: מנכ"ל החברה, יו"ר כימיקלים לישראל בע"מ ודירקטור בחברות הקבוצה.
- (4) האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בתאגיד: לא.
- (5) השכלתו ונסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות: אקדמאית. מנכ"ל החברה לישראל בע"מ.
- יו"ר דירקטוריון:** כימיקלים לישראל בע"מ; מגנזיום ים המלח בע"מ; אי.די.אי. טכנולוגיות בע"מ (עד 11.12.2000); ח.ל. ניהול וייעוץ (1986) בע"מ; ח.ל. מימון והנפקות בע"מ; הרבוע הכחול לישראל בע"מ (עד 24.12.99); בורוביץ מוזס רוזן בע"מ; רוז מילניום השקעות בע"מ; קלאבמרקט רשתות שיווק בע"מ; ועדת העבודה.
- דירקטור ב:** - חברות המטה של החברה לישראל; ברום ים המלח בע"מ; פריקלאס ים המלח בע"מ; רותם אמפרט נגב בע"מ; מפעלי ים המלח בע"מ; צים חברת השיט הישראלית בע"מ; בתי זיקוק לנפט בע"מ; החברה לישראל טכנולוגיות (איסיטק) בע"מ; קול 1 השקעות בתקשורת (ח.ל) בע"מ; ארקיע קוי תעופה ישראליים בע"מ; כנפיים - אחזקות ארקיע בע"מ. חבר נשיאות התאחדות התעשיינים.

- ג. (1) שם: אבישר פז (א1) מס' ת.ז.: 54190921;
- (2) תאריך לידה: 29/01/1957;
- (א2) תאריך תחילת כהונה: 01/04/2001;

- (3) התפקיד שהוא ממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו : סמנכ"ל כספים ואחראי על ניהול סיכוני שוק בחברה; דירקטור בחברות הקבוצה;
- (4) האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בתאגיד : לא.
- (5) השכלתו ונסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:
 אקדמאית; רואה חשבון מוסמך.
- כיום סמנכ"ל כספים בחברה; לשעבר חשב וסמנכ"ל כלל תעשיות והשקעות וחברות המטה, חבר בדירקטוריונים של חברות בקבוצת כלל תעשיות;

- ד. (1) שם: נגה יציב (א1) מס' ת.ז. : 54012513;
- (2) תאריך לידה: 16/04/1956;
- (2א) תאריך תחילת כהונה: 01/05/1999;
- (3) התפקיד שהיא ממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו: מזכיר החברה, עוזרת מנכ"ל ומנהלת כח אדם; מזכיר מגנזיום ים המלח ודירקטורית בכימיקלים לישראל;
- (4) האם היא בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בתאגיד : לא;
- (5) השכלתה ונסיונה העסקי בחמש השנים האחרונות:
 אקדמאית. מזכיר החברה לישראל בע"מ, עוזרת מנכ"ל ומנהלת כח-אדם.
 מזכיר מגנזיום ים המלח בע"מ.
- דירקטורית ב:- כימיקלים לישראל בע"מ; בנק דיסקונט בע"מ; שראל שירותים ואספקה לרפואה בע"מ; אנליסט שרותי בורסה בע"מ; הרשות הכלכלית של עיריית תל-אביב; קרן ת"א לפתוח.

- ה. (1) שם: מיקי בלומנטל (א1) מס' ת.ז. : 51777548;
- (2) תאריך לידה: 23/12/1952;
- (2א) תאריך תחילת כהונה : 13/01/2003;
- (3) התפקיד שהיא ממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו: מבקר פנימי;
- (4) האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בתאגיד: לא;
- (5) השכלתו ונסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:
 אקדמאית.
 שותף-מנהל במשרד רו"ח פאהן, קנה ושות', מרצה בכיר במכללה למינהל.

27. רואה החשבון של התאגיד
 סומך חייקין ושות', מרחוב ארניא 23, תל-אביב.

28. שינוי בתזכיר או בתקנות

"אין".

29. המלצות והחלטות הדירקטורים

(א) (1) בתאריך 30.3.2003 החליט דירקטוריון החברה על חלוקת דיבידנד בסך של כ-100 מיליון ש"ח. בתאריך 26.8.2003 החליט דירקטוריון החברה על חלוקת דיבידנד בסך של כ-36 מיליון ש"ח.

(2) "אין".

(3) "אין".

(4) "אין".

(ב) "אין".

(ג) החלטות אסיפה כללית מיוחדת מתאריך 18.9.2003:-

רכישה על ידי החברה, ביחד עם החברה הבת, כימיקלים לישראל בע"מ (להלן: "כיל"), של פוליסה לביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה.

ה ו ח ל ט :-

1. לאשר רכישה על ידי החברה של פוליסה לביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה, בשני רבדים, כמפורט להלן.
2. החברה תרכוש, ביחד עם כיל, פוליסה לביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה, ביחס לכל הדירקטורים ונושאי המשרה המכהנים בקבוצת החברה לישראל ובקבוצת כיל, כפי שיהיו מעת לעת. הדירקטורים ונושאי המשרה יהיו מוטבים בפוליסה. בין הדירקטורים ונושאי המשרה המוטבים על פי הפוליסה נמנים ה"ה עידן עופר ואהוד אנג'ל, שהינם בעלי שליטה בחברה.
3. הכיסוי הביטוחי ברובד הראשון הינו בגבול אחריות של 60 מיליוני דולר ארה"ב, למקרה ולתקופה. עבור הדירקטורים ונושאי המשרה בקבוצת החברה לישראל (אך לא עבור אלו בקבוצת כיל) ירכש בנוסף גם כיסוי ביטוחי ברובד שני, בגבולות אחריות של 50 מיליוני דולר ארה"ב למקרה ולתקופה.
4. סכום פרמית הביטוח לכל שנת ביטוח יאושר בכל שנה על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון, ובלבד שועדת הביקורת והדירקטוריון יקבעו כי סכום זה סביר, בהתחשב בחשיפת החברה, בהיקף החיסוי ובתנאי השוק.
5. חלוקת החבות בתשלום פרמיית הביטוח בין החברה לבין כיל, ברובד המשותף, תמשיך לנהוג לפי המפתח שנהג בשנים עברו - החברה תחויב ב- 30% מעלות פרמיית הביטוח וכיל תחויב ב- 70% מעלות פרמיית הביטוח. במקרה שבו בעת חידוש הפוליסה בתום תקופת הביטוח תגדל הפרמיה עקב הגשת תביעה או הודעה למבטח בגין תאגיד מקבוצת החברה לישראל או מקבוצת כיל, תותאם חלוקת החבות בתשלום הפרמיה בין החברה לבין כיל, באופן שחלק הקבוצה בה מצוי התאגיד בגינו הוגשה התביעה או ההודעה יגדל בהתאם.

6. הפרמיה השנתית שתשולם על ידי החברה בהתייחס לשנת הביטוח הקרובה (בתוקף למפרע החל מיום 15 ביולי 2003), לא תעלה על סך של 345 אלפי דולר ארה"ב, לשני הרבדים כמפורט לעיל. הפוליסה לשנת הביטוח הנוכחית תהא בתוקף עד ליום 15.7.2004.
7. אם בשנות הביטוח הבאות תתייקר פרמיית הביטוח מעל ל- 345 אלפי \$ לשנה - יחולו הכללים הבאים: הפרמיה השנתית שתשולם על ידי החברה ביחס לשנת הביטוח לא תעלה ביותר מ 25% לכל שנה ביחס לשנת הביטוח הקודמת (כלומר - לדוגמא, לשנת הביטוח 2005 לא תעלה הפרמיה על 431.25 אלפי \$) ובכל מקרה לא תעלה על 150% ממסגרת שנתית זו (כלומר לא מעל 517.5 אלפי \$). חריגה מגבולות אלו טעונה אישור האסיפה הכללית.
8. אם יוגשו לחברת הביטוח על ידי קבוצת כ"ל ו/או על ידי קבוצת החברה לישראל הודעות ו/או תביעות במסגרת הפוליסה, בגין תביעות שהוגשו נגד נושאי משרה שלהן, כי אז החברות האמורות תהיינה חייבות, ככל שהדבר יתאפשר בתנאי השוק ובגדר הסביר, לרכוש כיסוי ביטוחי לגבול אחריות נוסף להשלמת גבול האחריות המקורי ולשאת בעלותו. אם לא תתאפשר רכישת כינון לכיסוי ביטוחי משותף, תממן החברה לישראל או כ"ל, לפי המקרה, רכישת כינון כיסוי ביטוחי נפרד לחברות הקבוצה האחרת בתנאים שנמנו לעיל, והכל בגדר האפשר והסביר. תנאי הכינון יסוכמו בין מנכ"ל החברה ובין מנכ"ל כ"ל על בסיס האמור לעיל. חלוקת העלות הנוספת בין החברות תהיה על בסיס פרו-רטה לגובה התביעות נגד החברות, אלא אם יוחלט אחרת על ידי מנכ"ל החברה ומנכ"ל כ"ל כאמור.
9. החלטה זו תהווה החלטת מסגרת, כהגדרתה בתקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי עניין), התש"ס-2000 (להלן: "תקנות הקלות בעלי עניין"), המאפשרת במהלך 5 שנים החל משנת הביטוח הנוכחית, את חידוש רכישת הביטוח ביחס לדירקטורים ונושאי משרה שהינם בעלי שליטה בחברה, מחברת הביטוח ו/או מכל חברת ביטוח אחרת בישראל ו/או בחו"ל, שתיבחר על ידי דירקטוריון החברה, ובלבד שועדת הביקורת ודירקטוריון החברה יאשרו כי תנאי רכישת הפוליסות תואמים את תנאי עסקת המסגרת.

28.3.2004

תאריך

החברה לישראל בע"מ

שמות החותמים תפקידם

יוסי רוזן, מנכ"ל החברה

אבישר פז, סמנכ"ל כספים